
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

2023-2028

2025. évi felülvizsgálat

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
A település bemutatása	4
A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) átfogó célja	8
A HEP helyzetelemző részének célja	8
A HEP Intézkedési Terv (továbbiakban: HEP IT) célja	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (továbbiakban: HEP).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	10
1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	11
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	15
2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	16
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	16
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	17
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	35
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	39
3.5. Telepek, szegregátumok helyzete.....	47
3.6. Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	53
3.7. Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása	67
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	73
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	76
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	77
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek).....	77
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	82
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	86
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége:.....	92
4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	118
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	120
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	122
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások fajtái, jellemzői	124
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	124
5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak	129
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások.....	129
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben	133
5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	134

5.8.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	137
6.	Az idősök helyzete, esélyegyenlősége.....	138
6.1.	Az időskorú népesség főbb jellemzői, demográfiai trendek	138
6.2.	Idősök munkerő-piaci helyzete.....	139
6.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	141
6.4.	Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....	148
6.5.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	150
7.	A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	152
7.1.	A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	152
7.2.	Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátásai, kedvezményei ..	157
7.3.	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	163
7.4.	Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen	172
7.5.	Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	174
8.	Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	175
9.	A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	183
10.	A HEP Intézkedési Terve (HEP IT)	184
10.1.	A helyzetelemzés megállapításának összegzése	184
10.2.	Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	187
10.3.	Megvalósítás.....	197
11.	Elfogadás módja és dátuma.....	200

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentummal Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kaposvár a Dél-Dunántúl földrajzi középpontjában, a Kapos folyó völgyében fekszik. Somogy vármegye székhelye, 1990. december 1. óta pedig megyei jogú város. Kaposvár népessége 60. 000 fő körül mozog, vonzáskörzetében **további 50.000 fő él.** A település népességnövekedése – a legtöbb megyeszékhelyhez hasonlóan – a 20. században felgyorsult, az 1970-es évek végén elérte a 75 000 főt. Az 1990-es évek óta viszont az országos adatokhoz hasonlóan a város népességszáma is csökken.

Kaposvár a Kaposvári Járás székhelye, melyhez 78 település - 4 város és 74 község - tartozik. Területe alapján az ország legnagyobb járása, a hozzá tartozó települések száma szerint pedig a második legnagyobb.

A város földrajzi fekvése kedvező, Budapesttől 180 km-re van, Pécs, Szekszárd, Zalaegerszeg is elérhető távolságra fekszik, ezen kívül a Balaton 50 km-es távolsága is kedvezőleg hat. **2019-ben elkészült a 67-es főút kaposfüredi elkerülő és látrányi elkerülő közötti szakaszának 2x2 sávra történő bővítése. 2022-ben pedig megtörtént a kaposfüredi elkerülő szakasz 2x2 sávra történő bővítése, majd a látrányi elkerülő szakasz 2x2 sávra történő bővítése is.**

A tervek szerint pedig később a Szombathelyt Szegeddel összekötő M9-es autópályát is érinteni fogja a várost. Folyamatban van Kaposvár- Szigetvár gyorsforgalmi összeköttetésének vizsgálata, a térségi közlekedés hálózat fejlesztése érdekében.

Kaposvár belterülete több mint 2967 hektár, a teljes közigazgatási területe meghaladja a 11360 hektárt. Kaposvár városszerkezete a 19. század végétől tervezett formában alakult, a történelmi városmag 2-3 szintes épületei között vannak a jelentős közintézmények. Korábban a várost kerületekre osztották, de ez a felosztás megszűnt – azonban a régebbi utca névtáblák

a mai napig emlékeztetnek rá. A városrészek nagy vonalakban követik a régi felosztást, kivéve az újabb területeket. A városközponton kívül jelentős népességszámú városrészek - a valamikori önálló települések - Toponár, Kaposfüred, Töröcske, Szentjakab. Több városrészben részönkormányzat is segíti a városi közigazgatás és adminisztráció működését. A lakótelepek a belvárostól északnyugatra lévő területeken épültek, a városszéli és a Kapos folyó déli oldalán lévő városrészek családi házas beépítésűek.

Kaposváron az országos viszonyokhoz képest sok nemzetiség képviselteti magát. A 14 elismert magyarországi nemzetiségből valamennyi jelen van.

A város lakosságának nemzetiségi összetételére vonatkozó **2022. évi** népszámlálási adatokat az alábbi táblázat mutatja be:

Nemzetiség	Fő
magyar	52.796
bolgár	17
cigány	1.159
német	569
horvát	90
lengyel	40
örmény	18
román	58
görög	31
ruszin	20
szerb	38
szlovák	26
szlovén	12
ukrán	48
egyéb	1.995
nem válaszolt	6.459

Forrás: KSH- Népszámlálási adatok

A megyeszékhely a szerepkörének megfelelő teljes közigazgatási, oktatási, egészségügyi, kulturális, sport intézményi ellátottsággal rendelkezik, és a megye gazdaságának központja.

Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2019.	61 948	98,85%
2020.	61 063	98,57%
2021.	59 927	98,14%
2022.	59 270	98,90%
2023.	58 830	99,26%

Forrás: KSH- Teir

A lakónépesség 2024. év végén 58.459 fő volt.

Állandó népesség száma							
	Fő	Férfiak száma	Férfiak aránya %	Nők száma	Nők aránya %	0-2 évesek száma	0-2 évesek aránya %
2019.	62611	29175	46,60	33436	53,40	1496	2,39
2020.	61948	28919	46,68	33029	53,32	1396	2,25
2021.	60946	28446	46,67	32500	53,33	1365	2,24
2022.	60330	28172	46,70	32158	53,30	1339	2,22
2023.	59722	27864	46,66	31858	53,34	1294	2,17

Forrás: KSH-TeIR,

Az állandó népesség 2024. év végén 59.053 fő volt.

Korcsoport	Nem	Mutatószám	2019	2020.	2021.	2022.	2023.
0-14 évesek	férfi	fő	4205	4125	4008	3928	3822
		aránya	6,72	6,65	6,58	6,51	6,40
	nő	fő	4000	3830	3742	3656	3577
		aránya	6,39	6,18	6,14	6,06	5,99
15-17 évesek	férfi	fő	910	920	927	918	875
		aránya	1,45	1,48	1,52	1,52	1,47
	nő	fő	870	872	870	902	870
		aránya	1,39	1,40	1,43	1,50	1,46
18-59 évesek	férfi	fő	16860	16668	16400	16230	16098
		aránya	26,93	26,91	26,91	26,90	26,95
	nő	fő	17167	16925	16644	16398	16272
		aránya	27,42	27,32	27,31	27,18	27,25
60-64 évesek	férfi	fő	1988	1851	1694	1637	1570
		aránya	3,18	3,03	2,78	2,71	2,63
	nő	fő	2518	2344	2114	2009	1915
		aránya	4,02	3,78	3,47	3,33	3,21
65 év feletti	férfi	fő	5212	5355	5417	5459	5499
		aránya	8,32	8,64	8,89	9,05	9,21
	nő	fő	8881	9058	9130	9193	9224
		aránya	14,18	14,61	14,98	15,24	15,44

Forrás: KSH-TeIR,

Az országos statisztikákhoz hasonlóan Kaposváron is meghaladja a felnőtt korú nők aránya férfiak arányát. A 65 év felettiéknél a férfiak arányának jelentős csökkenése figyelhető meg, ami szintén megfelel az országosan tapasztaltaknak, a férfi lakosok alacsonyabb várható élettartamára tekintettel.

Az öregedési indexből láthatjuk, hogy Kaposvár is folyamatosan előregedő települések közé tartozik. A 65 év feletti lakosság népesség száma folyamatos emelkedést mutat, ezzel szemben a 14 éven aluliak száma folyamatosan csökken. A gyermekvállalási hajlandóság emelkedése érdekében az önkormányzatnak továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítania a gyermekes családok és a nők esélyegyenlőségének biztosítására.

Öregedési index			
	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2019.	14093	8205	171,76%
2020.	14413	7955	181,18%
2021.	14547	7750	187,70%
2022.	14652	7584	193,20%
2023.	14723	7399	198,99%

Forrás: KSH-TeIR,

A KSH közlése szerint Magyarországon 2021-ben mintegy 155 ezer ember halt meg, ami a II. világháború óta a legmagasabb szám. Oka a koronavírus-járvány, aminek a 2. és 3. hulláma a 2021-es év elején, míg a 4. hulláma pedig az év végén okozta nagyon sok ember halálát.

Számítások szerint a koronavírus időszaka alatt -tehát 2020 tavaszától 2022 elejéig- az elhunytak száma mintegy 40 ezerrel haladta meg egy átlagos, pandémiamentes időszak mutatóit. Ennek jelentős része érintette a 2021-es évet. Az országos tendenciák sajnos Kaposváron is jelentkeztek.

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2019.	-4,75
2020.	-7,38
2021.	-10,41
2022.	-6,33
2023.	-6,28

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) átfogó célja

Kaposvár város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik intézményfenntartókkal (Kaposvári Szakképzési Centrum, Kaposvári Tankerületi Központ, Déli Agrárszakképzési Centrum, **MATE Kaposvári Campus, PTE**).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek, és fogyatékkal élők – tartozók számát és arányát, valamint az:

- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók,
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők,
- (tartósan) munkanélküliek,
- jövedelmi, lakhatási szegények,
- hajléktalanok,
- hátrányos helyzetű családokban/ állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok,
- 50 év feletti inaktívok,

helyzetét a településen.

Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve tartalmazza.

A HEP Intézkedési Terv (továbbiakban: HEP IT) célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (továbbiakban: HEP)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat jelenleg hatályos Esélyegyenlőségi Programját Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a **94/2023. (VI.22.)** számú határozatával fogadta el. **A 2023-tól induló program 5 éves időszakra szól.**

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- Új Roma Stratégia(2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti stratégia (2007-2032)
- „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1.Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Kaposvár Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2030:

Kaposvár Integrált Településfejlesztési Stratégiájának első számú módosítását a 2016. június 9-i Közgyűlésen fogadták el. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiája a város középtávú, stratégiai szemléletű, megvalósítás orientált fejlesztésének legfontosabb irányait és beavatkozásait határozta meg.

Kaposvár a jövőképét a térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott gazdasági központban, egészséges családokban gyarapodó zöld városban látja. Ehhez kapcsolódó átfogó célok azonosításra kerültek, amelyek a versenyképességet és foglalkoztatást, fenntartható ökológiai és energetikai rendszereket, minőségi városi környezetet, aktív, egészséges, összetartó társadalom elérését segítik elő.

Stratégiai célok mentén

- a térségi erőforrásokra és együttműködésekre épülő erős helyi gazdaság,
- vonzó üzleti környezet,
- korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások,

- harmonikus város (vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom),
- szolidáris, biztonságos, egyéni esélyeket biztosító város kerültek kitűzésre.

Ezek járulnak hozzá a város hosszú távú céljainak eléréséhez, a város gazdasági, társadalmi és környezeti értelemben is fenntartható, térben is kiegyensúlyozott fejlődéséhez.

Kaposvár hosszú távú társadalompolitikai céljai között a népesség növekedésének elősegítése, a családpolitika, valamint horizontális célként az egyenlő esélyek biztosítása kitüntetett szerepet kap. A szociális ellátórendszerek fejlesztése, az ifjúsági és családpolitika, valamint a társadalmi felzárkóztatásra irányuló programok mellett a cél integrálja a közbiztonság javítását szolgáló beavatkozásokat, valamint a helyi közösségi élet támogatását. A cél sikeres megvalósításához szükség van a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködésre és a civil szervezetek szerepvállalására.

Kaposvár Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja:

Az Integrált Területi Program (ITP) célja, hogy feltárja és meghatározza Kaposvár MJV területén a 1702/2014. (XII.3.) Kormányhatározat alapján a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretéből középtávon finanszírozható fejlesztéseket.

Kaposvár célja a térségi erőforrásokra és együttműködésekre épülő erős helyi gazdaság további erősítése, a foglalkoztatás szintjének emelése a vonzó üzleti környezet kialakítása mentén. Fontos még ezeken kívül a városi infrastruktúrák működtetése, folyamatos fejlesztése és modernizálása. Vonzó városi környezetre alapozó egészséges társadalom, amelyek a zöldterületek fejlesztése a szellemi, fizikai és mentális egészséghez tartoznak. Hosszú távú társadalompolitikai célként jelenik meg az ITP-ben is a népesség növekedésének elősegítése. A szolidáris város kialakításánál ügyelni kell az idős korosztály számának növekedéséből adódó nehézségek megoldására, az idősotthoni férőhelyek bővítése, valamint a prevenció intézkedések és az öngondoskodás népszerűsítése, hogy az egészségesen megélhető évek növekedjenek. A szociális ellátórendszer infrastruktúrájának, eszköz és humán erőforrás feltételeinek folyamatos fejlesztése feladat a következő időszakban is. A hajléktalanellátó rendszer működéséhez szükséges szoft programokat, különösen a hajléktalanság leküzdésére irányuló integrált foglalkoztatási, képzési, lakhatási programokat uniós források bevonásával szintén folytatni kell. A két szegregált területen a korábbiakban megvalósult infrastrukturális és humán jellegű beavatkozások mentén a társadalmi lecsúszás megakadályozásához, valamint a felzárkózás esélyének megteremtéséhez további projektek megvalósítása szükséges.

Egészségterv:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 403/2006. (XII.14.) számú önkormányzati határozatával fogadta el.

Az egészségterv célja a lakosság életfeltételeinek, életminőségének, ezeken keresztül az itt élő emberek egészségi állapotának javítása az élet minőségét befolyásoló tényezők változásán keresztül. A megvalósítás során a kaposváriak testi, lelki és szociális „jól-létét” kell figyelembe venni.

Kaposvár települési egészségterve a helyi állapotfelmérés adataira, sajátosságaira építve határozza meg a település színterén az elérendő célokat, és az azok elérése érdekében szükséges helyi tennivalókat. Az önkormányzat döntései során mérlegeli az egészségügyre gyakorolt hatásokat, valamint szervező, koordináló és támogató tevékenységei révén a helyi közösségek számára olyan feltételek megteremtésére törekszik, hogy azok a maguk területén hatékonyan tudjanak fellépni az egészségkárosító magatartások ellen, eredményesen működjenek közre a megelőzésben, az egészséges életmód népszerűsítésében és az egészségtudatos magatartás kialakításában.

Az egészségi állapotot elsősorban az életmód határozza meg, ezt követik a genetikai tényezők, a környezeti hatások és az egészségügyi ellátás. Az egyén életmódját nagyban befolyásolja az egészségműveltsége, hiszen ez teszi lehetővé a megalapozott, egészséget támogató döntések meghozatalát. Az egészségműveltség és a tudatos életvitel alapja a megfelelő ismeretek megléte, amelyeket oktatás és egészségnevelés révén lehet elsajátítani.

Az egészségnevelés elsődleges színtere a család, majd az oktatási-nevelési intézmények – a korai gyermekkortól egészen a felsőoktatásig. Az egészségtudatos életmód kialakítása és fenntartása azonban folyamatos tanulást igényel, így az egyén egész életén át edukálható ezen a téren.

Kaposvár Megyei Jogú Város „Városért” nevet viselő várospolitikai programja 2024:

A korábbi programhoz hasonlóan továbbra is négy, a kaposváriak számára kiemelten fontos dolog köré fogalmazódtak meg a célok:

- munka,
- család, otthon,
- egészség,
- energia függetlenség.

Célunk,

- A teljes foglalkoztatottság elérése, és az, hogy a kaposváriak keressenek többet, legyen magasabb a jövedelmük.
- Legyünk többen! A családokat állítottuk középpontba, hiszen ha nincs gyermek, nincs jövő.
- Egészséges Kaposvár! Célunk, hogy 2030-ra Kaposvár legyen az ország egyik legegészségesebb városa.
- Energiafüggetlenség. Megújuló energiaforrások használatával érjük el a lehető legnagyobb energiafüggetlenséget!

Egészséges Kaposvár 2030 program:

2019-ben „Egészség legyen!” mottóval indult el Kaposvár átfogó, egészségmegőrzési stratégiai programja. A program azzal a szándékkal készült, hogy Kaposvár 2030-ra Magyarország egyik legegészségesebb városa legyen.

A stratégia magában foglalja a lakosság egészségi állapotának elemzését, valamint az egészség megőrzésével kapcsolatos igények felmérését, az egészségfejlesztési lehetőségek bővítését, az oktatást, az egészségtudatosság elősegítését. **A program hat pilléren alapszik:**

- testmozgás,
- egészségfelmérés/prevenció,
- egészségnevelés,
- egészséges környezet,
- táplálkozás és
- lelki egészség.

A program készítői a szakmai tartalom kidolgozása során a legújabb, Nemzeti Népegészségügyi Program 2018-2030 szakpolitikai stratégiai tervezetet vették figyelembe, amelyet a Népegészségügyi Képző- és Kutatóhelyek Országos Egyesületének keretein belül, hazánk meghatározó népegészségügyi szakemberei készítettek el, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Európai Regionális Irodájával együttműködésben.

A program szorosan illeszkedik Kaposvár Megyei Jogú Város 2030-ig szóló Településfejlesztési Konceptiójához és jövőképéhez: „Kaposvár legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a zöld növekedésben élenjáró, mintaértékű központ, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.”

Az Egészséges Kaposvár 2030 program részeként 2023 áprilisában megnyitotta kapuit a Kaposvári Egészségpont, amely a Polgárok Házában működik, ahol a Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház Prevenció és Egészségfejlesztési Irodájának szakemberei várják a város lakóit állapotfelmérő szűrésekre, hétköznap délelőttönként, előzetes időpontfoglalás nélkül.

Az Egészségpont nem csupán szűrővizsgálatok helyszíne, hanem az egészségmegőrzés és szemléletformálás közösségi tere is. Rendszeres, díjmentes előadásokat kínál a táplálkozás, a prevenció és az egészségfejlesztés különféle témáiról, neves meghívott szakértők tolmácsolásában. Emellett szoros együttműködésben a helyi szolgáltatókkal és intézményekkel, közös rendezvények, ismeretterjesztő programok is megvalósulnak, amelyek középpontjában az egészség áll.

A Polgárok Háza egyike azon helyszíneknek, ahol a város idősebb korosztálya számára népszerű Kortalan Torna program zajlik, összesen hat különböző helyszínen. Ez a mozgásprogram az aktív, közösségi időtöltést ösztönzi a szenior korosztály körében.

Szintén a program részeként indult el a „Hozd a nagyit!” kezdeményezés, amely több mint tíz óvodában kínál lehetőséget arra, hogy nagyszülők és unokáik együtt mozogjanak, ezzel is erősítve a generációk közti kapcsolatot és az egészségtudatos nevelést.

A városlakók, diákok és családok számára szervezett események – mint például nyílt sportnapok, hendikep futások és nagyszabású sportrendezvények – a helyi sportolási lehetőségekre hívják fel a figyelmet, valamint bemutatják azokat a szolgáltatókat, akik segítenek a rendszeres testmozgás beépítésében a mindennapokba.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának 51/2007. (XI.14.) önkormányzati rendelete a „Kaposvár számíthat Rád” program:

A Kaposvár MJV Önkormányzatának rendelete egységes keretszabályozását adja azoknak az ellátásoknak, amelyek a kaposvári fiatalok tanulmányait és letelepedését segítik elő.

2.2.A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kaposvár-Sántos Szociális Intézményfenntartó Társulás: A Társulás célja a szerződésben meghatározott, a szociális alapszolgáltatások körébe tartozó étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása, időskorúak és fogyatékosok nappali ellátásának hatékonyabb megvalósítása.

2.3.A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatahiányok kimutatása

Az önkormányzat számára a koherens esélytervhez szükséges információk többnyire rendelkezésre állnak. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés nehézkes.

A nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatok szenzitív adatnak minősülnek, ezért azokat nyilvántartani nem lehet.

Az adatgyűjtésnél az alábbi adatbázisok nyújtottak segítséget:

- KSH – népszámlálási adatok,
- KSH-TeIR- KSH területi adatok rendszere (2024-es évek adatai még nem állnak rendelkezésre),
- KSH-TeIR – Szociális Ágazat adatai (MÁK),
- KSH-TeIR- Önkormányzati adatok,
- Önkormányzaton belüli saját adatgyűjtés,
- civil szervezetek és egyéb szervek adatszolgáltatása,
- KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása,
- SVKH Foglalkoztatási Főosztály.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott definíciója.

Ahhoz azonban, hogy tudjuk vizsgálni a jelenséget, nem elég a hétköznapi értelmezés: pontosan kell definiálni, hogy ki számít szegénynek. Ez nem egyszerű feladat, hiszen számos tényezőt szükséges figyelembe venni, mivel a szegénység igencsak komplex fogalom.

Az Európa Tanács döntésének értelmében „szegénynek kell tekinteni egy személyt, egy családot, illetve egy embercsoportot abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló erőforrások (anyagi, kulturális és társadalmi) oly mértékben korlátozottak, hogy kizárják őket a minimálisan megkövetelhető életformából abban az országban, amelyikben élnek”.

Mi az a „minimálisan megkövetelhető életforma”?

A minimálisan megkövetelhető életforma egyrészt nyilván szorosan összefügg egy-egy ország társadalmi-gazdasági szintjével, fejlettségével. Másrészt egyes tényezők (pl. szülők iskolai végzettsége, gyerekek száma) erőteljesen gátolják ezen életforma megvalósulását.

Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol „nagyon alacsony az iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős a települési, lakóövezeti, térségi, koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége jellemzi.” Ezen meghatározást alapul véve Kaposvár város nem tartozik a mélyszegénység által sújtott települések közé.

A hétköznapi életben a mélyszegénység fogalmát sokszor azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemossa, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. Az, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más.

Jövedelmi helyzet alakulása Kaposváron		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2019.	49,36	25,37
2020.	47,89	24,77
2021.	49,28	24,09
2022.	50,47	22,62
2023.	50,34	19,62

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2.Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A rendszerváltás után a városban az üzemek egy része leépült, bezárt vagy tulajdonost váltott, azonban Kaposvár ipari központi jellege megmaradt, mert az elmúlt évtizedekben újabb gyárak, üzemek épültek a megyeszékhely területén. Az ipari tevékenység elsősorban a város keleti és nyugati részén alakult ki, korábban a város szélén elhelyezkedő, ma már a várossal egybenőtt iparterületeken folyik. A városban két ipari park létesült és működött aktívan, amelyek lehetővé tették az elmúlt években történt jelentősebb befektetéseket: a VIDEOTON Ipari Park, valamint a Keleti Ipari Park. Az önkormányzat által létesített Keleti Ipari Park zöldmezős, nagy területigényű beruházásokat tett lehetővé. A területek iránti igény növekedése miatt a park keleti irányban bővítésre került. Az elmúlt időszakban új betelepülők érkeztek az iparterületre, illetve a cégek számos jelentős fejlesztést hajtottak végre. A VIDEOTON Ipari Parkban az elektronika, háztartási kisgépek gyártása, híradástechnika területén működő vállalkozások tevékenykednek. Jellemzően ipari, gazdasági tevékenység színhelye a Jutai út menti gazdasági övezet, mely azonban ipari park minősítéssel nem rendelkezik. Kaposváron működik az ország **egyik legnagyobb húsüzeme, a Kométa Zrt.** és egyetlen cukorgyára, az utóbbi mintegy 3 milliárdos fejlesztéssel bővült 2013-ban, s mely a hazai fogyasztási igények kb.: egyharmadát fedezi.

A város új ipari parkokat alakított ki, mert a régiiek beteltek. Az egyik az Óbudai Egyetemmel kötött stratégiai megállapodás alapján Kaposvár jövőjét megalapozó Okosipari Tudományos és Innovációs Ipari Park a Dombóvári úton. Itt magas szintű információs és kommunikációs technológiai, valamint intelligens vezérléstechnikai eszközökkel felszerelt üzemcsarnokokban speciális festékanyagokkal, szóróeljárásokkal, fémmegmunkálással, kötéstechológiával és környezetszennyező anyagok újrahasznosításával hadiiparral kapcsolatos kutatásokat és fejlesztéseket végeznek majd.

A másik az Északi Ipari Park, a Kaposfüredi út – Raktár utca – Jutai út által határolt területen, melyen eddig két nagy gyár épült. A Szabó Fogaskerékgyártó Kft. építette fel az új gyárat,

valamint a lineáris motorokat gyártó kínai Jiechang Linear Motion Technology húzta fel gyárát, amely 200 főnek ad munkát.

A Keleti Ipari Parkban bővítésre kerültek továbbá a közművek, költöttünk az optikai kábel kiépítésére, de bővült a víz-, a szennyvíz- és a csapadékvíz-elvezető hálózat is.

Az ipar mellett a kereskedelemre is gondolt az önkormányzat, ugyanis megújultak az önkormányzati tulajdonú üzletek (felújítás, infrastruktúra bővítése, térfigyelő kamerarendszer bővítése). **A kisküti városrészben megnyílt a legújabb üzletközpont, az S-park.**

Városunkban a gazdasági világválságot követő időszakhoz képest elmúlt évek során jelentős mértékben csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. Ez a tendencia a 2020. év elején kialakult korona vírus járvány miatt megszakad, azonban 2021-ben további csökkenés következett be. **A 2022. évben tapasztalt minimális szintű emelkedést követően 2023. évre újra a 2021-es szintet közelítőre csökkent az arányszám.**

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2019.	3,27	3,71	3,49%
2020.	3,49	4,20	3,85%
2021.	2,77	3,33	3,05%
2022.	2,59	3,68	3,14%
2023.	2,69	3,45	3,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya:

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2019.	36,98	58,35
2020.	50,16	56,34
2021.	45,72	60,00
2022.	39,10	61,11
2023.	40,87	60,38

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az öregségi nyugdíjkorhatár emelkedésének hatására folyamatosan emelkedik a 61 év feletti álláskeresők száma, akiknek az elhelyezkedése a munkaerő-piacon igen nehéz, mivel többnyire nem rendelkeznek megfelelő végzettséggel, nyelvismerettel, valamint szakképzettségük is elavult, már nem piacképes.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
	Fő összesen	1 409	1 525	1 181	1197	1155
20 éves, vagy az alatti	Fő	103	187	55	57	52
	%	7,31%	12,26%	4,66%	4,76%	4,50%
21-25 év	Fő	160	139	134	121	123
	%	11,36%	9,11%	11,35%	10,11%	10,65%
26-30 év	Fő	146	148	119	119	98
	%	10,36%	9,70%	10,08%	9,94%	8,48%
31-35 év	Fő	139	158	107	112	99
	%	9,87%	10,36%	9,06%	9,36%	8,57%
36-40 év	Fő	142	175	101	84	81
	%	10,08%	11,48%	8,55%	7,02%	7,01%
41-45 év	Fő	182	149	128	123	113
	%	12,92%	9,77%	10,84%	10,28%	11,43%
46-50 év	Fő	128	157	119	127	132
	%	9,08%	10,30%	10,08%	10,61%	11,43%
51-55 év	Fő	117	157	99	110	108
	%	8,30%	10,03%	8,38%	9,19%	9,35%
56-60 év	Fő	103	126	99	108	123
	%	7,31%	8,26%	8,38%	9,02%	10,65%
61 éves, vagy afeletti	Fő	189	204	220	236	226
	%	13,41%	13,38%	18,63%	19,27%	19,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2019.	1 409	165
2020.	1 525	159
2021.	1 181	112
2022.	1.197	103
2023.	1.155	89

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A város fejlődésének egyik meghatározó pillére a foglalkoztatás helyzete. A munkaerő-piaci helyzet jelenleg kedvező tendenciát mutat, de továbbra is van még tennivaló, hogy elérjük azt a célt, miszerint mindenki munkából szerzett jövedelemből élhessen.

Az egyidőben megjelenő munkaerő-hiány és a munkanélküliség egy speciális helyzetet teremt, amelyre a helyi jellegzetességeket figyelembe véve, aktív választ kell adni. E célt szolgálta a „Foglalkoztatási paktum Kaposvár MJV területén” elnevezésű projekt, mely Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Somogy Vármegyei Kormányhivatal és a Szövetség a Polgárokért Alapítvány által alkotott konzorcium indított, és 2021-ben lezárult 100%-ban Európai Uniós forrásból finanszírozott projekt volt.

A foglalkoztatási együttműködés (paktum) legfontosabb jellemzője volt, hogy a helyi közszféra, civil szféra és a gazdasági szereplők, vállalkozások közös munkájára épített. A szereplők létrehozták a Paktum szervezetet, mely tömörülés aktív, rendszeres együttműködés során a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolását igyekeztek megvalósítani. A tevékenységek között szerepelt egyrészt az igényekhez igazított képzés, egyéb munkaerő-piaci szolgáltatás nyújtása az álláskereső személyek számára, másrészt a bérköltség támogatás nyújtása a foglalkoztatók számára.

A projektben a tervezett célokat túllépve 850 fő részesült munkaerőpiaci szolgáltatásban, ebből 814 fő bérjellegű támogatás mellett álláshoz jutott. A szakmai szolgáltatásnak köszönhetően tucatnyian anyagi (bér)támogatás nélkül is munkához jutottak. Már a projekt ideje alatt is több százan, a támogatott és az azt követő kötelező foglalkoztatási időszakon túl is munkában maradtak.

Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága:

A foglalkoztatottsági szint Magyarországon is függ az egyén iskolai végzettségétől. A KSH felmérése alapján a magyar lakosság iskolai végzettsége folyamatosan javul. A fejlett ipari térségekben és felsőoktatási intézmények környékén élők közt nagyobb az egyetemet vagy főiskolát végzettek száma. A legalacsonyabb pedig a gazdaságilag elmaradottabb területeken.

A magyar népesség iskolai végzettségének javulását jelzi az is, hogy az elmúlt évtizedekben csökkent azok aránya, akik nem rendelkeznek semmilyen alapfokú végzettséggel.

A 15–74 éves népesség száma legmagasabb iskolai végzettség szerint, nemenként (ezer fő):

Év	8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8. osztálya	Középfokú végzettség érettségi nélkül, szakmai végzettséggel	Középfokú végzettség érettséggel szakmai végzettség nélkül	Középfokú végzettség érettséggel szakmai végzettséggel	Felsőfokú végzettség főiskola vagy alapképzés	Felsőfokú végzettség egyetem vagy mesterképzés	Összesen
Együtt								
2019.	102,7	1 431,6	1 816,5	1 026,9	1 377,4	896,4	719,4	7 370,8
2020.	95,8	1 383,6	1 780,0	1 022,3	1 360,3	910,0	787,8	7 339,8
2021.	90,2	1 325,7	1 743,1	987,3	1 351,7	940,7	865,4	7 304,1
2022.	87,2	1281,7	1694,8	991,6	1416,0	965,9	838,4	7275,6
2023.	77,7	1257,6	1652,7	992,8	1449,7	958,5	865,2	7254,2

Férfiak								
2019.	46,0	638,9	1 165,4	400,6	673,5	321,6	355,3	3 601,3
2020.	42,3	618,9	1 146,6	405,2	660,1	328,6	389,5	3 591,2
2021.	40,4	599,3	1 113,4	399,5	657,9	331,8	432,2	3 574,5
2022.	39,3	587,4	1085,2	383,0	702,5	352,9	411,0	3561,3
2023.	33,7	584,9	1064,2	398,9	712,6	354,4	410,9	3559,6
Nők								
2019.	56,7	792,7	651,0	626,3	703,9	574,8	364,1	3 769,5
2020.	53,5	764,7	633,4	617,1	700,2	581,4	398,4	3 748,6
2021.	49,9	726,4	629,7	587,8	693,8	608,8	433,2	3 729,6
2022.	47,9	694,3	609,6	608,7	713,4	613,0	427,4	3714,3
2023.	44,0	672,7	588,5	594,0	737,0	604,1	454,4	3694,6

Forrás: KSH

Az adatok alapján látható, hogy a nők körében magasabb a 8 általános iskolai osztályt el nem végzők aránya, melynek magyarázata lehet az egyes népcsoportok nagyon korai gyermekvállalása.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint:

A magyar lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű, de bizonyos kutatások azt is megmutatják, hogy az alacsony iskolai végzettség újra termelődik. Manapság is minden egyes évjárat körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola) lép ki az oktatásból. Ennek egyik oka a lemorzsolódás: a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdenek valamilyen iskolát, de nem fejezik azt be.

A hazai iskolai lemorzsolódás elleni összehangolt intézkedések szoros összhangban zajlanak az Európai Unió Bizottsága által javasolt és más uniós tagállamokban is végbemenő folyamatokkal. Az Európai Unió egyik kiemelkedő stratégiai célja volt a foglalkoztathatóság javítása 2020-ig. A foglalkoztathatósági adatok szoros összefüggést mutatnak az érintett potenciális munkavállalók iskolai végzettségének szintjével, a megszerzett képesítésekkel, ezért is irányult az Európa 2020 stratégia öt, számszerű célkitűzéseinek egyike az alacsony iskolai végzettségűek arányának visszaszorítására. Az uniós célkitűzés szerint az EU átlagában az oktatást-képzést középfokú végzettség/szakképzettség nélkül elhagyó 18–24 évesek arányát a korosztály 10 százaléka alá kell csökkenteni, és további célkitűzés, hogy a 30-34 éves korosztályban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya érje el a 40%-ot.

A munkaerő piacról kiszorult emberek minél hatékonyabb munkába állításának fontos feladata korszerű, „piacképes” szakképzések biztosítása a felnőttoktatás keretében.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általános iskolánál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általános iskolánál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019.	1 409	53	3,76%	326	23,14%	1 030	73,10%
2020.	1 525	75	4,92%	354	23,21%	1 096	71,87%
2021.	1 181	51	4,32%	260	22,02%	870	73,67%
2022.	1.197	62	5,18%	275	22,97%	860	71,85%
2023.	1.155	64	5,54%	284	24,59%	807	69,87%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Romák foglalkoztatottsági jellemzői: számszerű adatok nem állnak rendelkezésünkre, de a romák foglalkoztatásáról elmondható, hogy munkalehetőség hiányában sokuknak a családtámogatási és a szociális ellátások, jobb esetben a közmunkák biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet. Emiatt a roma háztartások nagy része tartós szegénységben él. Az állandósuló, immár több évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás, mint a fiatalok számára látott társadalmi minta normává rögzülésének veszélye, mely negatív hatással van a fiatal korosztályok tanulási/továbbtanulási motivációira. Ezek eredője a nyolcvanas évektől induló gazdasági folyamatokra vezethető vissza, amikor is a piacgazdaság kiépülésével egyidejűleg az elavult iparágak leépültek, a szakképzetlen munkaerő rohamosan leértékelődött, a mezőgazdaság szétzilálódott. Érintettségüknel fogva ezen jelenségek súlyosabban érintették a roma lakosság foglalkoztatási viszonyait, mint a nem roma népességet.

A **roma nők** kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, mindez fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyermekszám miatt.

Az Önkormányzat egyik kiemelt célja, hogy a romák közül minél többen váljanak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká.

Az esélyegyenlőség elérése érdekében az Önkormányzat 2008 óta roma referenst alkalmaz.

A romák támogatásánál két területre kell összpontosítani. Az egyik: minél több roma fiatal végezze el az általános iskolát, tanuljon tovább és szerezzen szakképzettséget. Ezek megvalósulásához az önkormányzat több formában is segítséget nyújt. A másik: minél többen jussanak állandó munkához és képesek legyenek azt megtartani.

A 2013. évi HEP-ben vállalt kötelezettségünknek eleget téve a roma lakosság általános adataira vonatkozóan – ezen belül is a nők helyzetét kiemelten vizsgálva – felmérés készült a RNÖ és a Napkerék Egyesület közreműködésével a szentjakabi városrészben és a Cseri dűlőben élő roma lakosság körében. A felmérésben történő részvétel önkéntes és anonim volt. A háztartás, illetve család összetételére, a felnőttek legmagasabb iskolai végzettségére, gazdasági aktivitására, lakáskörülményeikre, illetve a család nagykorú nő tagjaira vonatkozó helyzetére tettünk fel kérdéseket. 90 családnál töltöttünk ki kérdőívet. A megkérdezettek között 208 nagykorú személy volt, közülük 121 nő. A kiértékelést az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Háztartás száma:	
1 személyes háztartás	9
2 személyes háztartás	9
3 személyes háztartás	15
4 személyes háztartás	21
5 személyes háztartás	18
5 személynél többen élnek a háztartásban	18

Családok összetétele	
1 felnőtt	6
2 felnőtt	9
3 felnőtt	12
1 felnőtt, 3 gyerek	5
2 felnőtt, 1 gyerek	3
2 felnőtt, 2 gyerek	15
2 felnőtt, 3 gyerek	10
2 felnőtt, 3 gyereknél több	9
3 felnőtt, 1 gyerek	3
3 felnőtt, 2 gyerek	6
3 felnőtt, 3 gyerek	6
4 felnőtt, 1 gyerek	3
4 felnőtt, 3 gyerek	3

A lakott lakás jogcíme	
önkormányzati bérlakás	38
saját tulajdonú lakás	27
albérlet	25

A lakás komfort fokozata	
összkomfortos	21
komfortos	42
félkomfortos	15
komfort nélküli	12

18 év felettiek gazdasági aktivitása	
munkaviszonyban áll (közfoglalkoztatás is ideértve)	71 fő
nyugdíjszerű ellátásban részesül	33 fő
egyéb ellátásban részesül (GYES, GYET, ápolási díj)	28 fő
ellátásban részesülő munkanélküli	29 fő
ellátatlan munkanélküli	30 fő
alkalmi munkát végez	17 fő

18 év feletti iskolai végzettsége	
8 általános alatti	54 fő
8 általános	69 fő
szakiskola	22 fő
szakmunkásképző	43 fő
középiskola, gimnázium	16 fő
főiskola, egyetem	4 fő

A 18 év feletti nők mikor hagyták abba a tanulmányaikat (életkor)	
14 év alatt	12 fő
14 – 16 év között	38 fő
16 – 18 év között	42 fő
tanulmányait befejezte	29 fő

A tanulmányok abbahagyásának okai	
roma szokás miatt	7 fő
családi okok miatt	8 fő
nem akart tanulni	6 fő
már nem volt tanköteles	23 fő
szerelmes lett	6 fő
férjhez ment	19 fő
szült	23 fő

Hány éves korban szült először	
14 év alatt	2 fő
14 – 16 év között	15 fő
16 – 18 év között	23 fő
18 éves elmúlt	34 fő

Nők iskolai végzettsége	
8 általános alatti	36 fő
8 általános	46 fő
szakiskola	8 fő
szakmunkásképző	21 fő
középiskola, gimnázium	8 fő
főiskola, egyetem	2 fő

Nők által megszerzett végzettségek	
eladó	11 fő
állatgondozó	5 fő
felszolgáló	6 fő
pék, cukrász	6 fő
háziasszonyképzőt végzett	3 fő
ápolónő	4 fő
pedagógus	3 fő
egyéb felsőfokú végzettség	1 fő

Közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei:

Önkormányzatunk 2000 májusától folyamatosan szervezte a közfoglalkoztatást Kaposvár városban, melyhez minden évben jelentős önerőt biztosított. Kezdetektől az önkormányzat intézményeiben történt a dolgozók foglalkoztatása, majd az Út a munkához program bevezetésével lehetőség nyílt nagyobb létszámú foglalkoztatásra.

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2019.	866	330
2020.	1 428	279
2021.	448	251
2022.	343	198
2023.	217	165

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatási programok alapvető célja, hogy egyfelől lehetőséget teremtsenek a tartós munkanélkülieknek, a munkaerőpiacról régóta kiszorultaknak arra, hogy - munkaképességük megőrzése, esetleges javítása révén – visszatérjenek az elsődleges munkaerőpiacra, másrészt a szociális ellátásnál magasabb jövedelmet biztosítson a rászorultaknak addig is, amíg az első cél be nem következik. Kiemelt cél még a feketén végzett munka, tágabb értelemben a „feketegazdaság” visszaszorítása a rendezett munkaügyi kapcsolatok, foglalkoztatás megteremtése révén.

A közmunkások feladatai közé legnagyobb részben kommunális, környezetvédelmi célú tevékenységek ellátása, polgármesteri hivatalok tevékenységét segítő szolgáltatások végzése (adminisztrációs munka, kézbesítési munka), egészségügyi és szociális, valamint a művelődési és közoktatási területeken végzett feladatok, valamint a nemzetiségi önkormányzatoknál végzett tevékenység segítése tartozik.

A férfi és női közmunkások által ellátott feladatok szerkezete értelemszerűen különbözik egymástól. A férfiak által leggyakrabban végzett munkák köre az alábbi: köztisztasági és karbantartó feladatok, parkgondozás, intézményekhez tartozó udvar takarítása, vízelvezető árkok fenntartása, bővítése, őrzés-védelem. A nők esetében a takarítás a leggyakrabban ellátott feladat. Ezt követik a köztisztasági munkák, az adminisztratív kisegítő feladatok, a szociális gondozói, segítői tevékenységek. A pedagógiai asszisztencia is viszonylag gyakori női feladat a közmunka körében.

2011. szeptember elsejétől a korábbi három közfoglalkoztatási formát az „egységes közfoglalkoztatás rendszere” váltotta fel. Az új rendszerben az érintettek egy speciális jogviszonyban, úgynevezett közfoglalkoztatási jogviszonyban vesznek részt a közfoglalkoztatásban a korábban érvényben lévő munkaviszony helyett. Tovább szigorították a közfoglalkoztatás célcsoportjára vonatkozó együttműködési kötelezettséget: a foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénylő álláskereső iskolai végzettségére és szakképzettségére való tekintet nélkül köteles elfogadni a felajánlott munkalehetőséget, míg korábban a segélyezett csak akkor volt erre kötelezhető, ha a felajánlott munkakör a

végzettségének, szakképesítésének megfelelt, vagy attól eggyel alacsonyabb végzettséget kívánt meg. 2011. után rövid időtartamú, értékteremtő, hosszabb időtartamú, országos és járási startmunka programok keretében volt lehetősége az álláskeresőnek közfoglalkoztatásban részt venni.

2020-2021-es években, majd **2022-2024. években is** Somogy vármegyében az álláskeresőnek hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban, járási startmunka mintaprogramokban és országos közfoglalkoztatási programokban volt lehetőségük részt venni.

Járási startmunka mintaprogram keretében a Kaposvári Városüzemeltetési Nonprofit Kft. szociális jellegű programot indított. Mindezek mellett kaposvári intézmények – óvodák, Kaposvári Szociális Központ, Humánszolgáltatási Gondnokság – Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Kaposvár Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, valamint kaposvári civil szervezetek valósítottak meg hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokat.

Az alábbi táblázat tartalmazza a 2020.-**2023.** évben legalább egy napot közfoglalkoztatásban töltő álláskereső létszámait, arányait (összes létszám, romák, nők, 50 év feletti, tartós álláskereső).

	2020. év	2021. év	2022.év	2023.év
Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	1 034	773	326	278
ebből:				
- nők aránya (%)	63,4%	64,2%	64,4%	66,2
- 50 éven felüliek aránya (%)	34,1%	34,2%	32,8%	36,3
- romák² aránya (%)	1,0%	1,0%	1,2%	1,4
- tartós álláskereső³ aránya (%)	2,6%	2,2%	3,1%	4,0

Forrás: SMKH Foglalkoztatási Főosztály

A közfoglalkoztatási programokban résztvevő kaposvári álláskereső esetszáma 2020-2021. években összesen 1807 főt tett ki. A programok a nők többségi részvételével zajlottak, arányuk átlagosan 64%-os volt. A résztvevők között az 50 éven felüliek 34%-os hányadban képviseltették magukat, a tartós álláskeresőké pedig 2%-os volt. Az éves létszámokat tekintve a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak száma 2021-ben csökkenést mutatott a 2020. évihez képest.

2022-ben 326 fő, 2023-ban 278 fő közfoglalkoztatására került sor. A 2022-től 2023-ig terjedő időszakban is a nők többségi részvétele volt jellemző, mely a korábbi évekéhez képest kismértékű emelkedést és mindkét évben 64%-ot meghaladó mértéket mutatott. Az 50 éven felüli résztvevők megoszlása sem változott jelentősen, 2023-ban 36%-ot meghaladó volt. A roma származásúak súlya továbbra is mintegy 1%-ot tett ki, azonban az adatok felhasználása során figyelembe kell venni, hogy a nyilatkozat kitöltése önkéntes. A tartós munkanélküliek nagyobb arányú részvétele állapítható meg a korábbi évek 2% körüli mértékéről 2023-ra már 4%-ban képviseltették magukat.

A Belügyminisztérium az országos közfoglalkoztatási mintaprogramok keretein belül 2020. és 2021. évben is lehetőséget biztosított a hajléktalan célcsoport és az egészségkárosodott személyek közfoglalkoztatására. Az országos hajléktalan mintaprogramot a Kaposvári Városüzemeltetési Nonprofit Kft., mindkét évben 7-7 fő, **ezt követő években 2022., 2023. és 2024-ben évente 6 fő** támogatott létszámmal valósította meg. A programban a foglalkoztatás

biztosítása és a jövedelemszerzés elősegíti a hátrányos helyzetű személyek társadalomba történő visszavezetését, erősíti az egyén mentális, pszichikai stabilitását, motivációját. A védett típusú foglalkoztatásban eltöltött idő az egyén élethelyzetére szabott szolgáltatásokkal (szociális, munkaerő-piaci, egészségügyi) is kiegészül, biztosítva számukra a hasznos, eredményes munkatevékenységet.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői:

Lakhatási támogatás nyújtható az álláskereső munkaező-piaci helyzetének javulása, elhelyezkedési esélyeik növelése érdekében, a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból 2012. október 1-jétől.

A lakhatási támogatás bevezetésének célja annak megkönnyítése volt, hogy az álláskereső munkaező piaci helyzetük javítása érdekében olyan munkalehetőséget is elfogadjanak, amely esetében a munkavégzés helye az állandó lakóhelyüktől távol van. A támogatás az olyan, legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartott személy részére állapítható meg, aki a lakóhelyétől legalább 60 km távolságra létesít, legalább 6 hónap időtartamra szóló és legalább heti 20 órás munkaviszonyt, és a munkavégzés helyén vagy attól számított 60 km-en belül nem rendelkezik saját ingatlannal. A támogatás időtartama 12 hónap.

Lakhatási támogatás nyújtása a GINOP 5.1.1 és a GINOP 5.2.1 programok keretében, illetve a GFA decentralizált foglalkoztatási alaprészéből volt lehetséges. E támogatásban a **2020-2021-es** időszakban 19 személy részesült, valamennyien a 2020-as év során. A támogatottak között a nők aránya közel 58%-os, az 50 év felettieké pedig 5%-os volt. Magát romának valló álláskereső a támogatást nem vette igénybe.

2022. évben 2 fő, nemüket tekintve egy nő és egy férfi, 2024. évben további 3 kaposvári álláskereső részesült lakhatási támogatásban. Ez évben a támogatottak között a nők aránya 67%-os volt. 50 év feletti, illetve magát romának valló álláskereső a támogatást nem vette igénybe.

Lakhatási támogatásban részesült kaposvári lakhelyű álláskereső számának alakulása:

	2020. év	2021. év	2022.év	2023.év
Lakhatási támogatásban részesültek száma	19	-	2	n.a.
ebből:				
- nők aránya (%)	57,9%	-	50,0%	n.a.
- 50 éven felüliek aránya (%)	5,3%	-	-	n.a.
- romák* aránya (%)	-	-	-	n.a.

* az álláskereső nyilatkozata alapján, Forrás: SMK H Foglalkoztatási Főosztály

Mobilitási (útiköltség) támogatás: mobilitási és munkába állást segítő támogatásban, 2018-2020 években 1333 nő, 347 fő 50 év feletti és 31 fő magát romának valló álláskereső részesült.

2020 és 2021 évben mobilitási, munkába állási támogatásban a GINOP 5.2.1 „Ifjúsági garancia”, a GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra”, a TOP-6.8.2-15-KA1-00001 „Foglalkoztatási Paktum Kaposvár MJV területén” projekt keretében, illetve a GFA központi

keretéből nyújtott mobilitási támogatás keretében részesültek a kaposvári lakhelyű álláskeresőek. A támogatásban részesültek száma összesen 1200 főt tett ki, körükben a nők 51%-os, az 50 éven felüliek 15%-os, a romák pedig 3%-os arányban szerepeltek. Az egyes programok célja és a programokon belül nyújtható támogatási lehetőségek az alábbiakban kerülnek részletezésre.

Mobilitást, munkába állást segítő támogatásban részesült kaposvári lakóhelyű álláskereső számának alakulása **2020-2021-es években:**

	2020. év	2021. év
Támogatásban részesültek száma (fő)	844	356
ebből:		
• nők aránya (%)	49,1%	55,1%
• 50 éven felüliek aránya (%)	15,4%	12,6%
• romák* aránya (%)	3,1%	2,8%

*az álláskereső nyilatkozata alapján, Forrás: SMK H Foglalkoztatási Főosztály

Mobilitási támogatásban 2022 és 2023 évben is 1-1 kaposvári nő részesült. A támogatottak száma így összesen 2 főt tett ki, körükben 50 éven felüliek és romák nem voltak a támogatott személyek között.

Bérjellegű (korábban munkába állást segítő) támogatásban részesült kaposvári lakóhelyű álláskereső számának alakulása:

	2022. év	2023. év
Támogatásban részesültek száma (fő)	707	221
ebből:		
• nők aránya (%)	46,0%	50,7%
• 50 éven felüliek aránya (%)	12,3%	19,5%
• romák* aránya (%)	4,1%	9,5%

*az álláskereső nyilatkozata alapján, Forrás: SMK H Foglalkoztatási Főosztály

2022. évben 707 kaposvári lakóhelyű álláskereső elhelyezkedését segítették elő bérjellegű támogatással, közöttük a nők aránya 46%-os, az 50 éven felüliek 12%-os, a magukat romának vallók pedig 4%-os arányban képviseltették magukat. A bérjellegű támogatásban részesültek között az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező női munkavállalók 97-en voltak.

2023. évben 221, 2024-ben pedig 216 fő részesült bérjellegű támogatásban, így a vizsgált két év folyamán összesen 437 személy munkába állását támogattuk ilyen módon. Az támogatottak között a nők voltak kissé többségben (53%), az 50 éven felüliek 17%-os, a magukat romának vallók pedig 10%-os arányban képviseltették magukat.

2023-ban 51 fő alacsony iskolai végzettséggel rendelkező női munkavállaló részesült elhelyezkedéséhez támogatásban.

Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok):

Kaposváron működik a Somogy Vármegyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Foglalkoztatási Főosztálya, mely nem csak a városban élők elhelyezkedését segíti, de a város környéki lakosok ellátásában is részt vesz. A munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskereső megfelelő munkához jutását. Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskereső megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak.

A foglalkoztatottak számának növelése, a munkába helyezés elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Kaposvári Kirendeltség az elmúlt években különféle munkaerő-piaci programokkal, támogatásokkal segítette a hátrányos helyzetű célcsoportok elhelyezkedését, képzését.

2018-2020. közötti időszakban a 16-24 év közötti álláskereső a GINOP 5.2.1 Ifjúsági garancia, a 25-64 év közötti álláskereső a GINOP 5.1.1 Út a munkaerőpiacra elnevezésű program segítségét vehették igénybe. A projektek komplex támogatási eszközök felhasználásával segítik az álláskereső ügyfelek elhelyezkedését. A programok célcsoportjaiba tartoznak a 25 év alatti fiatalok, a 25-64 év közötti álláskereső és közülük is kiemelten az alacsony iskolai végzettségűek, a pályakezdők, az 50 év felettiek, GYES-ről, GYED-ről vagy ápolási díjról visszatérők, a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők és a legalább 6 hónapja álláskereső. A projekt szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységeket választhattak ki a résztvevők, amelyek a képzést, a támogatott foglalkozást, valamint a vállalkozóvá válást, illetve ezen támogatások igénybevételét segítették, továbbá azokat, amelyek hozzájárultak a résztvevők munkaerő-piaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.

2020. év elején a hagyományos támogatási konstrukciók működtek mindkét projekt esetében, a koronavírus járvány hatására azonban 2020 májusától megváltoztak a projektben a támogatások nyújtásának feltételei. Májustól felfüggesztésre került az összes addigi programelem, és kizárólag a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként indított munkahelyteremtő bértámogatást (MHT) lehetett nyújtani 2020. augusztus 31-ig. A támogatás célja az volt, hogy az átmeneti gazdasági nehézség enyhülésével a támogatásra rászoruló munkaadók könnyebben visszaépíthessék, illetve növelhessék foglalkoztatottjaik létszámát. 2020 októberétől lehetett támogatási kérelmet benyújtani vállalkozások munkaerő támogatására (VMT), melynek célja, hogy foglalkoztatottak létszáma növekedhessen (visszaépülhessen) a 25 év alatti (GINOP 5.2.1) és a legalább egy hónapja nyilvántartott, 25 év feletti álláskereső (GINOP 5.1.1) köréből.

A GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra” és GINOP 5.2.1 „Ifjúsági Garancia” projektek keretében elérhető konstrukciók 2021. évben az alábbiakkal bővültek:

- *Munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatás alacsony iskolai végzettségű álláskereső foglalkoztatása esetén:* Célja, hogy az alacsony iskolázottságúak elhelyezkedését képzéssel egybekötött munkatapasztalat-szerzéssel segítse elő.
- *Fiatal szakképzettek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása:* E támogatással csak a fiatal szakképzettek, azaz a 30. életévét be nem töltött és utolsó

szakképzettségét 2011. év óta megszerzett nyilvántartott álláskeresőket foglalkoztatók segíthetők.

- *Hátrányos helyzetűek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása:* Célja, hogy a hátrányos helyzetű nyilvántartott álláskeresők elhelyezkedését munkatapasztalat-szerzéssel segítse elő.

A programok keretében 2022. évben a Covid-járvány negatív hatásainak csökkenése és 2023. évtől a programok lezárulása miatt a programelem-kínálat év közben is módosult.

Az alábbi táblázat tartalmazza a GINOP 6.1.1 projekt keretében 2019-2020 közötti időszakban indult képzésekre vonatkozóan a kaposvári lakóhellyel rendelkező bevonatok létszámait, továbbá a roma származásúak és a tartós álláskeresők bevonási arányát képzésenként és összesítve.

2019- 2020 között indult GINOP 6.1.1. képzések						
Sor-szám	Tanfolyam megnevezés	Létszám (fő)	Romák		Tartós álláskereső	
			Száma (fő)	Aránya (%)	Száma (fő)	Aránya (%)
1.	7-8. osztályos felzárkóztató	1	1	100%	1	100%
2.	Eladó	2	2	100%	0	0%
3.	Élelmiszer-, vegyiáru eladó	10	7	70%	1	10%
4.	Építő- és anyagmozgató gép kezelője	6	6	100%	3	50%
5.	Építő-és anyagmozgató gép kezelője	3	3	100%	0	0%
6.	Konyhai kisegítő	12	10	83%	5	42%
7.	Óvodai dajka	11	9	82%	1	9%
8.	Szakács	1	1	100%	0	0%
9.	Szociális gondozó és ápoló	5	4	80%	0	0%
10.	Villanyszerelő	2	2	100%	0	0%
11.	Zöldterületi kisgép-üzemeltető	13	12	92%	2	15%
	2019. évben összesen	66	57	86%	13	20%
1.	Cukrász	4	4	100%	0	0%
2.	Eladó	9	8	89%	0	0%
3.	Építő- és anyagmozgató gép kezelője (Targoncavezető)+Gyalogkísérő targoncára+Vezetőállásos targoncára+Vezetőüléssel targoncára	1	1	100%	0	0%
4.	Hegesztő	2	1	50%	0	0%
5.	Irodai titkár	7	6	86%	0	0%
6.	Parkgondozó	9	9	100%	2	22%
7.	Szakács	3	2	67%	2	67%
8.	Személy-és vagyonőr	6	5	83%	0	0%
9.	Villanyszerelő	1	1	100%	0	0%
	2020. évben összesen	42	37	88%	4	10%
	Mindösszesen	218	182	83%	52	24%

Forrás: SMK Foglalkoztatási Főosztály

Közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó GINOP 6.1.1 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” kiemelt projekt keretében 2019. évben 66 fő kaposvári lakóhellyel rendelkező álláskereső 11 képzési szakirányon vett részt képzésben, mely létszámnak 86%-a roma származású, 20%-a pedig tartós álláskereső volt.

2020. évben 42 fő kaposvári lakóhellyel rendelkező álláskereső 9 képzési szakirányon vett részt képzésben, mely létszámnak 88%-a roma származású, 10%-a pedig tartós álláskereső volt.

2020-2021. években kaposvári lakóhelyű álláskereső kizárólag a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó GINOP 6.1.1 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” kiemelt projekt keretében indított képzéseken vettek részt, **szintűgy a későbbiekben a 2022-2023. években is.** A **2020-2021-es** időszakban kaposvári helyszínnel 17 tanfolyam indult, melyekre összesen 122 kaposvári lakóhellyel rendelkező ügyfél került beiskolázásra. A bevontak többsége (63%-a) a nők köréből került ki, az 50 éven felüliek 13%-ot, a magukat romának vallók pedig 28%-ot képviseltek az összlétszámon belül.

A 2020-ban indított tanfolyamok közül 1-1 villanyszerelő, hegesztő, cukrász, szakács, irodai titkár, eladó, személy- és vagyonőr, illetve parkgondozó szakma megszerzésére irányuló tanfolyam volt, egy pedig „Belépés a munka világába” felzárkóztató képzés. A 2021-ben indított tanfolyamok között volt 1-1 raktáros, pénztárkezelő és valutapénztáros, élelmiszer-eladó, személy- és vagyonőr szakmát adó képzés, 2 betanított takarító, valamint 1 zöldterületi kisgép-üzemeltető szakképesítést nyújtó tanfolyam, illetve egy 7-8 osztályos felzárkóztató képzés.

A projekt keretében 2022. évben 6 tanfolyamon (2 pénztáros, 1 parkgondozó, 1 raktáros, 1 élelmiszer-eladó és egy ruházati eladó tárgyú) vehettek részt az álláskereső, akiknek a száma összesen 38 főt tett ki.

2023. évben Kaposvár helyszínnel 2 tanfolyam indult, melyekre összesen 22 kaposvári lakóhellyel rendelkező ügyfél került beiskolázásra. A 2023-ban indult képzések közül az egyik egy ruházati eladó tanfolyam volt, míg a másik munkavállalói készség- és kompetencia fejlesztésre irányult.

A 2024-ben a GINOP Plusz 3.1.1 A munkaerő-kínálat bővítése és fejlesztése és a GINOP Plusz 4.1.1 Ifjúsági Garancia Plusz programok keretében került sor képzések indítására. A 2024-es év folyamán kaposvári lakóhelyű álláskereső részvételével hat tanfolyam indult, melyen 62-en kerültek beiskolázásra. A tanfolyamok között található volt asztalos, szakács, illetve villanyszerelő szakma megszerzésére irányuló tanfolyam, élelmiszer-eladó és számítógépes adatrögzítő szakképesítést nyújtó képzés, valamint targonca-kezelő hatósági jellegű képzés.

A GINOP-6.1.1 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” megnevezésű kiemelt projekt keretében 2020-2023-ban indított tanfolyamokon résztvevő kaposvári lakóhelyű álláskereső számának alakulása **a fentiekben részletezett adatok alapján.**

	2020. év	2021. év	2022. év	2023.év
Indított tanfolyamok száma (db)	9	8	6	2
Tanfolyamokon résztvevők száma	60	62	38	22
ebből:				
- nők aránya (%)	60,0%	66,1%	78,9%	90,9
- 50 éven felüliek aránya (%)	13,3%	12,9%	13,2%	18,2
- romák*aránya (%)	28,3%	27,4%	21,1%	50,0

* az álláskereső nyilatkozata alapján, Forrás: SMK H Foglalkoztatási Főosztály

A GINOP 5.1.1 és GINOP 5.2.1 programok keretében a 2018-2020 években 9 szakirányon 67 fő kaposvári lakhellyel rendelkező álláskereső vett részt képzésben, melyből 40 fő nő, 3 fő 50 év feletti álláskereső volt.

A GINOP 5.1.1 és a GINOP 5.2.1 program keretében 2018 - 2020. évben indult tanfolyamok (kaposvári lakhellyel rendelkező személyek tekintetében)							
Tanfolyam	Létszám	Kaposvári lakosok		Nők		50 év feletti	
		Száma	Aránya	Száma	Aránya	Száma	Aránya
Kisgyermekgondozó- nevelő	16	1	6%	1	6%	0	0%
Személy és vagyonőr	25	8	32%	0	0%	0	0%
Elektronikai műszerész	12	4	33%	0	0%	1	8%
Raktáros és Építő-és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető)	22	6	27%	1	5%	0	0%
Integrációs	18	11	61%	8	44%	0	0%
Logisztikai és szállítványozási ügyintéző	16	9	56%	8	50%	1	6%
Bérügyintéző	18	11	61%	9	50%	0	0%
Vendéglátó eladó	20	11	55%	8	40%	0	0%
Német kf. C. típusú nyelvvizsgára felkészítő	16	6	38%	5	31%	1	6%
Összesen:	163	67	41%	40	25%	3	2%

Forrás: SMK H Foglalkoztatási Főosztály

A koronavírus miatt kialakult pandémia hatására az álláskeresők száma növekedett. Az álláskeresők számának csökkentésére az alábbi eszközök álltak rendelkezésre.

A támogatások iránt kérelem beadására 2020. augusztus 31. napjáig volt lehetőség.

Csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatása:

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében indított csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatásának célja a járvány miatt nehézségekkel küzdő vállalkozások létszámleépítésének megelőzése volt, a munkahelyek védelme érdekében csökkentett munkaidő alkalmazásával. A programban a munkáltató vállalta, hogy nem szünteti meg a munkavállaló munkaviszonyát, és a munkavállaló munkaidejére és egyéni fejlesztési idejére bért fizet. A munkavállaló vállalta, hogy munkát végez és az egyéni fejlesztési időben munkaadó rendelkezésére áll, az állam pedig meghatározott mértékben kompenzálja a munkavállalónak a jövedelem kiesést. A támogatás a munkavállalónak közvetlenül nyújtott, köztehermentes állami támogatás volt.

A csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatás keretében összesen 129 kaposvári székhellyel, illetve telephellyel rendelkező munkáltatónál foglalkoztatott 837 fő munkavállaló részére került támogatás megállapításra.

Kutatási, fejlesztési és innovációs (KFI) támogatás:

A kutató-fejlesztő tevékenységet végző munkavállalók veszélyhelyzet idején megvalósuló foglalkoztatásának a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 103/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 2020. április 15-én lépett hatályba.

Az új támogatás célja volt, a magasan képzett, KFI szektorban dolgozó munkavállalók munkahelyének védelme, a támogatással a szektorban dolgozók munkabérének fenntartása, a KFI szektor dolgozóinak tartós foglalkoztatása a magyar munkaerőpiacon.

A munkáltatók kötelezettséget vállaltak arra, hogy a munkavállalókat legalább a támogatás időtartamával megegyező időtartamig tovább foglalkoztatják (max. 3+3 hónap), és a munkavállaló veszélyhelyzet kihirdetésének napja szerinti munkabérét nem csökkentik a támogatás és tovább foglalkoztatás időtartama alatt.

2020-2021. években összesen 23 – székhelye vagy telephelye alapján – kaposvári illetőségű vállalkozás részére került sor támogatás folyósítására, a támogatott munkavállalók száma 132 fő volt.

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében nyújtott munkahelyteremtő bértámogatás:

A munkahelyteremtő bértámogatás a GINOP 5.1.1 út a munkaerőpiacra valamint a GINOP 5.2.1 Ifjúsági garancia programok keretében volt nyújtható.

A támogatás célja az volt, hogy az átmeneti gazdasági nehézség enyhülésével a támogatásra rászoruló munkaadók könnyebben visszaépíthessék, illetve növelhessék foglalkoztatottjaik létszámát. Valamennyi munkáltatói kör részesíthető volt e támogatásban, így akár költségvetési és nonprofit szervezetek is (például alapítvány, egyesület, civil szervezet).

A támogatás folyósítási időtartama fix 6 hónap lehetett, további fix 3 hónapos támogatás nélküli tovább foglalkoztatási kötelezettség előírása mellett. Mértéke a foglalkoztatót terhelő bruttó bér és szociális hozzájárulási adó 100%-a, de legfeljebb 200 ezer Ft/hó. A bérköltség támogatás igénybevételeivel egyidejűleg ugyanazon személy foglalkoztatására tekintettel az adókedvezményekre való jogosultságok is érvényesíthetőek (például szociális hozzájárulási adóról szóló törvény által biztosított adókedvezmény) voltak. A támogatással foglalkoztatni kívánt munkavállalónak regisztrált álláskeresőnek kellett lennie, és meg kellett felelnie az uniós projektek bevonási feltételeinek.

A 2020-2021. közötti időszakban a 16-24 év közötti álláskeresőket a **GINOP 5.2.1 „Ifjúsági garancia”**, a 25-64 év közötti álláskeresőket a **GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra”** elnevezésű **program** segítségével vehették igénybe. A projektek komplex támogatási eszközök felhasználásával segítették az álláskereső ügyfelek elhelyezkedését. A programok célcsoportjaiba tartoztak a 25 év alatti fiatalok, a 25-64 év közötti álláskeresőket és közülük is kiemelten az alacsony iskolai végzettségűek, a pályakezdők, az 50 év felettiek, a GYES-ről, GYED-ről vagy ápolási díjról visszatérők, a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők és a legalább 6 hónapja álláskeresőket.

A projekt szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységeket választhattak ki a résztvevők, amelyek a támogatott foglalkozást, illetve e támogatások

igénybevételét segítették, továbbá azokat, amelyek hozzájárultak a résztvevők munkaerő-piaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.

2020. év elején a hagyományos támogatási konstrukciók működtek mindkét projekt esetében, a koronavírus járvány hatására azonban 2020. májusától megváltoztak a projektben a támogatások nyújtásának feltételei. Májustól felfüggesztésre került az összes addigi programelem, és kizárólag a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként indított **munkahelyteremtő bértámogatást (MHT)** lehetett nyújtani 2020. augusztus 31-ig. A támogatás célja az volt, hogy az átmeneti gazdasági nehézség enyhülésével a támogatásra rászoruló munkaadók könnyebben visszaépíthessék, illetve növelhessék foglalkoztatottjaik létszámát. 2020 októberétől lehetett támogatási kérelmet benyújtani **vállalkozások munkaerő támogatására (VMT)**, melynek célja, hogy foglalkoztatottak létszáma növekedhessen (visszaépülhessen) a 25 év alatti (GINOP 5.2.1) és a legalább egy hónapja nyilvántartott, 25 év feletti álláskereső (GINOP 5.1.1) köréből.

- A GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra” és GINOP 5.2.1 „Ifjúsági Garancia” projektek keretében elérhető konstrukciók 2021. évben az alábbiakkal bővültek:
  - Munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatás alacsony iskolai végzettségű álláskereső foglalkoztatása esetén: Célja, hogy az alacsony iskolázottságúak elhelyezkedését képzéssel egybekötött munkatapasztalat-szerzéssel segítse elő.
  - Fiatal szakképzettek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása: E támogatással csak a fiatal szakképzettek, azaz a 30. életévét be nem töltött és utolsó szakképzettségét 2011. év óta megszerzett nyilvántartott álláskeresőket foglalkoztatók segíthetők.
  - Hátrányos helyzetűek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása: Célja, hogy a hátrányos helyzetű nyilvántartott álláskereső (GINOP 5.1.1) elhelyezkedését munkatapasztalat-szerzéssel segítse elő.
- A GINOP 5.2.1 Ifjúsági Garancia és a GINOP 5.1.1 Út a munkaerőpiacra projektek keretében 2022-ben elérhető támogatási konstrukciók a vállalkozások munkaerő támogatásával egészültek ki.

Mindkét program 2023. január közepén az év végéig került meghosszabbításra.

A fenti programok folytatásaként indultak el 2023-ban a GINOP Plusz 3.1.1 és a GINOP Plusz 4.1.1. programok, melyek 2024 tavaszától érhetők el.

A TOP-6.8.2-15-KA1-00001 „Foglalkoztatási Paktum Kaposvár MJV területén” projekt célja a Kaposvár város területén élő, munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek, közfoglalkoztatottak és inaktívak támogatása, mely szolgáltatásba vonással, bérjellegű és mobilitási támogatással valósult meg. A programban 2017. június 10-től 2021. június 30-ig volt elérhető a kaposvári lakhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező álláskereső részére a bérjellegű támogatások igénybe vétele munkaerő-piaci integrációjuk előmozdítása érdekében.

2018-2020. között 202 fő, 2020-2021-es időszakban 105 fő alacsony iskolai végzettséggel rendelkező női munkavállaló részesült munkavállalást segítő támogatásban a GINOP 5.1.1, GINOP 5.2.1 és a TOP-6.8.2 programok keretében.

A koronavírus miatt kialakult pandémia hatására a kaposvári tartózkodási helyű nyilvántartott álláskeresők száma a 2020. március 20-i 1798 főről 2020. június 20-ra 2438 főre emelkedett. 2020 júliusától kezdve – amennyiben a szezonális hatások miatt átmenetileg megemelkedő létszámtól eltekintünk – folyamatos csökkenés tapasztalható a nyilvántartottak állományában.

A globális egészségügyi veszélyhelyzet munkaerőpiacra gyakorolt negatív hatásai miatt megnövekedett nyilvántartott álláskeresői állomány csökkentésére a fent részletezett eszközök álltak rendelkezésre. Emellett a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében meghirdetésre kerültek olyan támogatások is, melyek célja a munkahelyek védelme volt. E támogatások nem közvetlenül a nyilvántartott álláskeresők számát csökkentették, hanem az álláskeresővé válás elkerülését célozták.

Ágazati bértámogatási program: A támogatás célja a korlátozások miatt nehéz helyzetbe került vállalkozások, munkaadók munkavállalóinak munkahelyének megvédése volt. 2020-2021. években összesen 211 kaposvári székhellyel, illetve telephellyel rendelkező munkáltató részesült támogatásban 989 fő munkavállalót érintően.

Önfoglalkoztatók kompenzációs támogatása: A támogatás célja meghatározott – 56 tényleges – főtevékenységet végző önfoglalkoztatók – koronavírus okozta veszélyhelyzet és az annak kapcsán elrendelt egyes intézkedések, korlátozások következtében – veszélyeztetett vállalkozása fennmaradásának elősegítése, egyszeri kompenzációs támogatás nyújtásával. A program keretében 2021. évben 671 fő kaposvári székhelyű vagy telephelyű vállalkozó támogatására került sor.

A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférést több civil szervezet, alapítvány is segíti.

- **FÉNY-ORIGO Személyiségfejlesztő Közhasznú Egyesület:** tevékenysége egészségmegőrzés, betegség-megelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, tudományos tevékenység, kutatás, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés
- **Szövetség a Polgárokért Alapítvány Közhasznú Szervezet:** feladata a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális ellátások alapvető célja, hogy védelmet nyújtson a társadalmi egyenlőtlenségekből eredő szegénységgel és egyéb kockázatokkal szemben. A társadalmi jellemzőkben fennálló, országon belüli területi különbségek a szociális ellátórendszerek felé térségenként eltérő igényeket támasztanak.

Az ország egyes térségeiben élők különböző szociális igényeit nagyban befolyásolja a lakosság jövedelmi, munkaerő-piaci helyzete, korszerkezete, egészségi állapota. A jövedelmek és a munkaerő-piaci helyzet különbségeit elsősorban az eltérő gazdasági fejlettség határozza meg. A Dunától keletre fekvő régiók és Dél-Dunántúl pozíciója ebből a szempontból jóval kedvezőtlenebb, mint Közép-Magyarorszáé, illetve Közép- és Nyugat-Dunántúlé. Az előbbivel

szorosan összefügg az egyes térségek eltérő munkaerő-piaci helyzete. A kevésbé fejlett területeken jóval nagyobb arányban jelennek meg a munkajövedelemmel nem rendelkező, ellátásra szoruló rétegek. A szociális védelmi rendszer biztosítási alapon járó ellátásait ugyanakkor a kedvezőbb foglalkoztatási helyzetű régiók lakossága nagyobb arányban veheti igénybe.

A magyar szociális védelmi rendszerben – a biztosítási alapon járó ellátásokhoz hasonlóan – kifejezetten magas az univerzális támogatások aránya, amelyek bizonyos élethelyzetben, életkorban mindenkinek járnak.

A népesség korösszetétele, ezen belül elsősorban a gyermekkorúak és az időskorúak arányának területi különbségei eltérő igényeket támasztanak az ellátórendszerek felé. A lakosság egészségi állapota ugyancsak meghatározza a szociális ellátás iránti igényeket. A különböző igények kielégítésére számos támogatás, ellátás, kedvezmény létezik, szabályozásuk folyamatosan változik.

2015. március 1. napjától fontos lépés volt, hogy az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzat segélyezésével kapcsolatos feladatok elválasztásra kerültek egymástól. Az állam által biztosított támogatási formákon túl, a településen élők szociális támogatással való ellátása az önkormányzatok feladata lett. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. III. törvény – a továbbiakban: Szt.- ekkortól már csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, az önkormányzatok által biztosított ellátások feltételeit a helyi szociális rendeleteknek kell tartalmazniuk.

Az Szt. az önkormányzatok által biztosítandó segélyek tekintetében annyit ír elő, hogy az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt. A települési támogatás egyes típusait és a jogosultság feltételeit az önkormányzat rendeletében határozza meg.

2023. január 1. napjától bekerült az Szt.-be, hogy mindenki felelős önmagáért, amennyiben az egyén nem képes önmaga ellátására, úgy elsősorban a család, majd a lakóhely szerinti önkormányzat és legvégül az állam köteles az egyén ellátását biztosítani a civil és egyházi szervezetekkel összefogva.

Kaposvár város Önkormányzata a Szociális és a Gyermekvédelmi törvényben, valamint Kormány rendeletekben meghatározott kötelező feladatokon kívül nagyon sokféle, önként vállalt feladatot is ellát az arra rászoruló személyek számára esélyegyenlőségük javítása érdekében.

Kötelező feladatok:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri kiegészítése,
- rendkívüli települési támogatás,
- köztemetés,
- szünidei gyermekétkeztetés,

Önként vállalt feladatok:

- települési támogatás - lakásfenntartási támogatás,
- települési támogatás – adósságkezelés,,

- helyi támogatás,
- felsőfokú oktatási intézményekben tanulók lakhatási támogatása,
- gyermekintézményben fizetendő személyi térítési díj támogatása,
- roma tanulók ösztöndíja,
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj,
- krízis segély,
- gyógyszer-támogatás,
- utazási támogatás (CSED-en, GYED-en GYES-en lévők részére),
- tömegközlekedési támogatás,
- speciális diétára szoruló személyek időszaki támogatása,
- lombikbébi kezelés támogatása,
- támogatás az "Idősek Világnapja" alkalmából,
- méltányossági ápolási díj (a már megállapított ellátások tekintetében),
- beiskolázási segély,
- tűzifa juttatás,
- szakemberek települési támogatása,
- karácsonyi támogatás,
- időszaki fűtési támogatás,
- szociális kölcsön.
- önkormányzati beruházásban épült lakás kedvezményes megvásárlásának biztosítása,
- önkormányzati bérlakás biztosítása,
- ösztöndíj a Kaposváron munkát vállaló kaposvári diákoknak,
- Kaposvár Kártya,
- jogosítvány megszerzésének támogatása,
- nyári napközi biztosítása,
- ifjúsági szervezetek támogatása,
- tehetséges fiatalok Kaposvár jövőjéért polgármesteri díj,
- tüdőgyulladás elleni védőoltás 65. év felettiek részére,

Munkaerő-piaci szolgáltatások:

Álláskeresői ellátásban csak álláskereső részesülhet. Az álláskereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhet jogosultságot az álláskeresői járadékra. Amennyiben a kérelmező valamennyi jogosultsági feltételnek megfelel, úgy álláskeresői ellátást - álláskeresői járadékot vagy nyugdíj előtti álláskeresői segélyt - állapítanak meg a részére.

A nyugdíj előtti álláskeresői segély célja: A munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy bár szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál megfelelő álláslehetőséget. Az álláskeresői segély azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknak nyújt segítséget az életvitelükhöz, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzügyi ellátásának jelenleg két típusa van: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási- és gyermekfelügyeleti támogatás.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019.	1409	3,55%	420	29,81%
2020.	1525	3,94 %	423	27,74%
2021.	1181	3,14%	388	32,85%
2022.	1197	3,23%	422	35,25%
2023.	1155	3,15%	435	37,66%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019.	284	20,16%	451	32,03%	704	49,96%
2020.	323	21,18%	469	30,74%	746	48,92%
2021.	241	20,41%	435	36,87%	629	53,26%
2022.	208	17,38%	344	28,75%	630	52,63%
2023.	177	15,32%	279	24,15%	612	52,99%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2019.	175
2020.	171
2021.	166
2022.	157
2023.	126

Forrás: TeIR, KSH

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. Emellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakásállomány alakulása Kaposváron:

A településen meglévő lakásállomány évről évre lassú növekedést mutat. A statisztikai adatok alapján a lakásállomány minősége javuló tendenciájú. A komfortos és összkomfortos lakások számának növekedése mellett jelentősen csökkent az alacsonyabb komfortfokozatú lakások száma.

Lakásállomány (nem csak önkormányzati tulajdonú lakások)						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2019.	29361	75	2,55	49,84	96,88	96,88
2020.	29450	89	3,02	49,74	96,79	96,36
2021.	29475	25	0,85	49,72	96,73	96,28
2022.	30757	26	0,85	46,45	92,93	92,77
2023.	30762	5	0,16	46,44	93,01	93,26

Forrás: KSH-TeIR, KSH- Tstar,

A lakásállomány komfortfokozatának változása a népszámlálási adatok alapján:

Év	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás
2001.	15620	8513	693	770	1098
2011.	18976	8842	500	606	164
2022.	22574	7583	260	196	137

Forrás: KSH-Népszámlálás

A lakások nagyság szerinti összetétel változása:

Év	30m ² alatti	30-39m ²	40-49m ²	50-59m ²	60-79m ²	80-99m ²	100m ² feletti
2001.	619	1573	4332	6518	5158	3556	4938
2011.	590	1847	4634	6827	5563	4048	5579
2022.	525	1845	5012	7015	5893	3994	6100

Forrás: KSH-Népszámlálás

Lakásállomány kor szerinti összetétele:

Építés éve	db
1946 előtti	2952
1946-1960 közötti	2539
1961-1980 közötti	14450
1981-2000 közötti	7450
2001-2010 közötti	2542
2010 után épült	817

Forrás: KSH-Népszámlálás:

Infrastruktúra:

A közösségi közlekedésben a vasúti, a helyi és a helyközi autóbusz közlekedés egyaránt biztosított, a helyi tömegközlekedéshez való hozzáférés a város minden területére kiterjed. A helyi tömegközlekedés igyekszik figyelembe venni a fejlesztések során a vállalatoknak, más közösségi közlekedés résztvevőinek érdekeit, sőt még az egyén igényeit is, különös tekintettel a járatok számának sűrűségére és kihasználtságára, a csatolt területek, mint pl. Répáspusztán élők közlekedését. A közösségi közlekedést érintő fejlesztés során a járműpark két elektromos üzemű busszal is bővült és 2026-ig további elektromos hajtású buszok beszerzését tervezi a város.

Önkormányzati lakásállomány:

Az Önkormányzat a szociális bérlakások mellett Nyugdíjasházat, illetve Fecskeházat (fiatal párok számára) is működtet. A Nyugdíjasház esetében a Népjóléti Bizottság az igénylők közül választja ki azt, aki határozatlan időre bérleti szerződést köthet, a Fecskeházban elérhető bérlakásokra vonatkozóan a bizottság pályázat útján jelöli ki a bérlőket. **A 2009-ben átadott Fecskeházban 30 lakás található. A fiatal párok lakhatásának támogatására a közel múltban további 8 „fecskeházi jellegű” lakás került átadásra az ingatlanok felújítását követően.**

Pályázatos rendszerben van lehetőség továbbá költségelven bérlakásokhoz jutni kaposvári munkahellyel rendelkező, a városban lakástulajdonnal, vagy erre irányuló haszonélvezettel nem bíró személyek számára.

Az önkormányzati bérlakás állományból 280 db **25** éven belül épült, ebből 60 lakás a nyugdíjasházban található. A szociális bérlakások többsége lakótelepi, távfűtéses lakás. A

Nádasdi utcai és a Cseri utcai szegregátumokban 68 db található. 2024-ben az önkormányzati bérlakás állomány 1075 db lakásból állt.

Önkormányzati bérlakás állomány alakulása	
Időszak	bérlakás állomány (db)
2019.	1091
2020.	1090
2021.	1088
2022.	1086
2023.	1086

Forrás: KSH-TeiR

A lakások komfort fokozatának megoszlása:

Összkomfortos az a lakás, amely legalább egy 12 négyzetmétert meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és WC-vel; közművesítettséggel; melegvíz-ellátással és központos fűtési móddal rendelkezik.

Komfortos az a lakás, amely legalább egy 12 négyzetmétert meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és WC-vel; közművesítettséggel; melegvíz-ellátással; egyedi fűtési móddal rendelkezik.

Félkomfortos az a lakás, amely a komfortos lakás követelményeinek nem felel meg, de legalább 12 négyzetmétert meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá fürdőhelyiséggel vagy WC-vel; közművesítettséggel és egyedi fűtési móddal rendelkezik.

Önkormányzati bérlakás állomány megoszlása komfortfokozat alapján					
Év	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség lakás
2019.	823	206	9	44	9
2020.	822	207	9	43	9
2021.	821	209	8	41	9
2022.	820	209	8	40	9
2023.	820	209	8	40	9

Forrás: KSH-TeiR

Jelenleg a félkomfortos és komfort nélküli ingatlanok használaton kívül vannak.

A nyugdíjas házban 2, míg az önkormányzati bérlakások között jelenleg 1 teljes körűen akadálymentesített lakás van.

2025 novemberében szociális bérlakásra érvényes lakásigénnyel rendelkezők száma 140 fő. Ezen felül Nyugdíjasházra 38 fő/pár, fecskesházi lakásra 7 pár vár.

A lakosság lakhatásának biztosítása, a lakással kapcsolatos kiadások csökkentése érdekében nyújtott ellátások:

A települési támogatás keretében nyújtott **lakásfenntartási támogatás** a szociálisan rászoruló háztartások részére, a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres

kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Összegét befolyásolja az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem és a számlákkal igazolt rezsiköltség. A lakásfenntartási támogatásban részesülők kérhetik a védett fogyasztói státuszba vételüket, mely sok esetben a családok számára nagyobb segítséget jelent, mint maga a támogatás.

Az **Adósságkezelési szolgáltatást** olyan szociálisan rászoruló személyek/családok vehetik igénybe – a jogszabályi feltételeknek megfelelően –, akik részben még fizetőképeseek, így a tartozásuk önrészt, valamint a folyó havi lakáscélú kiadásait fizetni tudják és a tartozásuk rendezése érdekében az adósságkezelési tanácsadóval az együttműködést vállalják.

Az adósságkezelési tanácsadás - lényegében - egy együtt gondolkodási folyamat az igénybe vevővel annak érdekében, hogy miként lehetséges az adósságot rendezni.

Az adósságkezelésben résztvevő egyén folyamatos segítő tevékenységben is részt vesz, az esetek döntő többségében életvezetési-, lakhatási-, foglalkoztatási- és mentálhigiénés tanácsadást vesznek igénybe az ügyfelek az adósságkezelési szolgáltatás mellett.

Adósságkezelési szolgáltatásra jogosult az a háztartás vagy egyedül élő személy, akinek

- az adóssága meghaladja az ötvezer forintot és
- akinek a rendeletben meghatározott szolgáltató valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták és
- megfelel a jövedelmi feltételeknek és
- vállalja az adósság és az önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, valamint az adósságkezelési tanácsadón való részvételt.

Adósságkezelési támogatás azoknál az adósságtípusoknál nyújtható, amelyek szolgáltatóival az önkormányzat az együttes tehervállalás elvének érdekében együttműködési megállapodást kötött, és akik az adósság rendezése céljából engedményeket tettek (pl: részletfizetési lehetőség, moratórium tartása).

A korábban megkötött együttműködési megállapodások alapján jelenleg az alábbi adósságtípusoknál nyújtható támogatás pl: víz-és csatornadíj tartozás, lakbér és távhőszolgáltatási díjtartozás, áramdíjtartozás.

Időszak	Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő) – éves átlagban	Adósságcsökkentési támogatásban részesültek száma (fő)
2019.	677	20
2020.	587	18
2021.	508	11
2022.	507	6
2023.	477	14

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 412 fő részesült lakásfenntartási támogatásban, az adósságcsökkentési támogatást 3 fő vette igénybe.

2015. március 1. napjától a településen élők szociális támogatással való ellátása az önkormányzatok feladatává vált, az önkormányzatoknak saját forrásból kell a településeken ezen ellátásokat biztosítani. Annak ellenére, hogy önkormányzatunk a változást követően próbálta a korábban ellátásra jogosultak jogosultságát megőrizni, lényegesen csökkent az ellátást igénybe vevők száma. Ennek két fő oka volt:.

- A lakásfenntartási támogatás esetében az ellátásra való jogosultság megállapításánál a háztartás tényleges lakásfenntartással kapcsolatos költsége is figyelembe vételre került, így több –főként alacsony komfort fokozatú lakásban élő, közüzemi költséggel nem vagy csak alig rendelkező háztartás kiesett a jogosultak közül.
- A másik oka a folyamatos csökkenésnek, hogy az elmúlt években fokozatosan emelkedett a minimálbér, a garantált bérminimum, továbbá a nyugdíjak összege. A nyugdíjak, és a bérminimumok változásait azonban nem követte a szociális ellátások alapját képező öregségi nyugdíjminimum összegének változása, amely 2008 óta változatlanul 28.500,-Ft. Ez azt eredményezte, hogy az egyébként szociálisan rászoruló családok pár száz vagy ezer forint miatt fokozatosan elestek a számukra fontos ellátásoktól, holott rászorultságuk a mindennapokban továbbra is jelentkezik.

A jogosulti kör drasztikus csökkenésének hatására 2018. május 1. napjától az önkormányzat felemelte az ellátások megállapításához figyelembe vehető jövedelem határt. A 2022. évben jelentkező nagymértékű infláció a családokat ismét nagyon nehéz helyzetbe hozta, ezért 2022 júniusában Kaposvár város önkormányzata felemelte a jogosultsághoz szükséges jövedelemhatárt és a támogatás mértékét is.

Az egész világot sújtó energiaárak emelkedése további intézkedést tett szükségessé, így 2022 szeptemberétől a jogosultság megállapításához szükséges jövedelemhatárokat tovább emeltük és a megállapításra kerülő támogatás összegét is megdupláztuk.

A lakásfenntartási támogatáson túl bevezetésre kerül a **Időszaki fűtési támogatás**, ami a leginkább rászoruló családok számára nyújt támogatást a téli hónapokban a megnövekedett fűtési költségek kifizetéséhez. A támogatással érintett időszak október 15 és következő év április 15. napja. A támogatás összege a teljes időszakra egyedül élők esetében 48.000,-Ft, míg a családok számára 36.000,-Ft. **2022 évben 569 család, 2023 évben 556 család, 2024 évben 600 család részesült Időszaki fűtési támogatásban.**

2023-ban a szociális ellátások vonatkozásában **központilag** bevezetésre került a „szociális vetítési alap” fogalma, melynek összege megegyezett az öregségi nyugdíjminimum összegével.

2025. évben a szociális vetítési alap helyett bevezettük a helyi települési támogatások számítási alapját, melynek összege 30.000,-Ft. Az ellátások megállapításánál már ezt kell alkalmazni. Ezen intézkedéssel emelkedett az ellátásokra jogosító összeghatár, így bővült a támogatásokra jogosultak száma.

Előrefizetős áramszolgáltatást illetve gázszolgáltatást mérő készülék biztosítása:

Az áramszolgáltatóknál mára gyakorlatilag rutin eljárássá vált az előrefizetős fogyasztásmérők felszerelése. Jó megoldás a nehéz anyagi helyzetbe került díjhátralékos

fogyasztóknak, mivel ezzel a készülékkel meg tudják akadályozni tartozásuk további növekedését.

Az előrefizetős, a köznyelvben "kártyás" fogyasztásmérő ugyanúgy méri az elfogyasztott villamos energiát, mind a hagyományos típusok, de ebben az esetben a fogyasztást előre ki kell fizetni. A befizetett összeg elfogyasztása után a készülék kikapcsolja az áramot. Védendő fogyasztóknak a felszerelés ingyenes.

Védendő fogyasztó a vízszolgáltatásban a gáz és áramszolgáltatás mintájára 2014. január 1-től került bevezetésre. A védelem azt jelenti, hogy aki nem tudja fizetni a számláját és szociálisan rászoruló, az részletfizetést, vagy fizetési haladékot kérhet. Védettséget élveznek a fogyatékkal élők is.

Nagycsaládos földgáz árkedvezmény:

A földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódóan a fogyasztó nagycsaládos kedvezményt vehet igénybe.

A nagycsaládos kedvezményre jogosult, aki egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezik és a családok támogatásáról szóló 1998. évi törvény szerint legalább három gyermek után, illetve figyelembevételével részesül családi pótlékban, és egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezik, vagy az előzőek szerint családi pótlékban részesülő személlyel egy háztartásban él.

A nagycsaládos kedvezmény csak egy felhasználási helyen vehető igénybe. Fogyasztói közösség esetén egy felhasználási helyen több jogosult is igénybe vehet nagycsaládos kedvezményt. Ha a jogosultnak a vele egy háztartásban élő, családi pótlékra jogosító személyre hivatkozással nagycsaládos kedvezmény került megállapításra, a jogosulttal egy háztartásban élő más személy erre a személyre tekintettel további kedvezményre nem jogosult.

Hajléktalan ellátás:

Kaposvár Város Önkormányzata 2008. évtől kezdődően a hajléktalan-ellátást a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezetével kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosítja. A fenntartó EU-s pályázati forrás felhasználásával egy korszerű hajléktalanellátó központot épített és működteti hozzáértéssel, elhivatottan.

A Nyitott Kapu Hajléktalan Gondozási Központ célja, hogy a magukat fedél nélkülinek valló személyeket a szociális munka eszközei és módszerei segítségével, a rendelkezésre álló intézményi eszközökkel, szolgáltatásokkal, állapotukhoz igazodóan, a lehető legnagyobb és legsokoldalúbb segítségben részesítse.

Szakmai létszámuk 10 fő, akik rendelkeznek az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletben a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről határozó szakmai végzettségekkel.

Munkájukat egyénre szabottan, az ügyfelekkel közösen kialakított, elkészített gondozási tervek végrehajtásával végzik. Az intézményen belül pedig a közösségi élet, a családi,

társadalmi, és a munkakapcsolatok alakítása is feladatuk. Segítik az ellátottak hivatalos ügyeinek intézését, javaslatokat készítenek gondozottjaiknak problémáik megoldására. Önállóan is és kapcsolataik révén is igyekszenek megoldani a városban keletkezett, a hajléktalanokat érintő szociális válsághelyzeteket. Egészségügyi, jogi és ügyintézési tanácsadást végeznek. Segítik a hajléktalan emberek és családtagjaik kapcsolatainak javítását. Egész évben működtetik az utcai gondozószolgálatokat. A szolgáltatáshoz kapcsolódó közérdekű és meghatározott célú felajánlásokat, a természetbeni és anyagi támogatásokat közvetítik ügyfeleiknek.

2008 májusától **önálló háziorvosi** praxis keretében orvosi ellátást is biztosítanak heti 20 órában a hajléktalanoknak.

Az **éjjeli menedékhely** este, illetve éjszaka napi 14 órán át tart nyitva, 18-08 óráig. A nyitvatartási időben az ellátási forma tisztálkodásra, mosásra és szárításra, kulturálódásra, nyugalmas alvásra biztosít lehetőséget a rászorulóknak. E részegységben négy órában szociális munkás lát el ügyeletet. Az esti órákban vacsora-kiegészítést biztosítanak. Külön zárható értékmegőrző szekrény áll minden gondozottjuk rendelkezésére. Nagyobb értékeiket elkülönítve tárolják.

Az **átmeneti szállás** 16-08 óráig tart nyitva és a napi nyitvatartási időn belül az ellátottak szociális és mentális gondozását is biztosítja. E tevékenység időtartama nem kevesebb, mint a nyitvatartási idő egyharmada.

A **népkonyha** a rászorulóknak számára napi egyszeri meleg étel elfogyasztására ad lehetőséget, szociális munkás elérhetőségével. Emellett fürdési, tisztálkodási, mosási, szárítási lehetőségeket is biztosítanak az igénybe vevők számára.

A **nappali melegedő** 2020-ban már 8-18 óráig tartott nyitva. Napközben pihenésre, hasznos időtöltésre (tévé, videó, DVD, játék, olvasás: könyv, újságok, bajnokságok stb.) mosásra, információk szolgáltatására, ügyintézésre, étkezésre biztosít lehetőséget, együttműködve az utcai szociális szolgálattal. A nappali melegedő működéséhez igazítva tart nyitva az intézmény könyvtára (csaknem 4000 kötet, folyóiratokkal). A könyvtárban a tartózkodás mellett internet-hozzáférést, egyéni hiányosságok leküzdésének pótlását (olvasás, írás gyakorlása) is biztosítják. Külön helyiségekben lehetővé teszik és szervezik a kiscsoportos beszélgetéseket. A munkaerő-piaci helyzetük megváltoztatása, javítása érdekében tanfolyamokat, speciális igények kielégítését szolgáló foglalkozásokat szerveznek számukra.

Az **utcai szociális szolgálatra** kiemelt figyelmet fordít az intézmény. Ezt a munkát 2020-ban már 2 utcai szolgálattal szervezték. A szervezeti egységek nyitvatartásának idejében is biztosítja az utcai szociális munka során kialakított kapcsolattartási rendet a kliensek és a segítők között. Minden munkatárs végez utcai szociális munkát. Cél az ellátatlan, utcán életvitelszerűen tartózkodó egyének, csoportok szociális és mentális segítése Kaposvár és a Kaposvári Járás területén is. Utcái munkások meghirdetett ügyeleti időben, telefonos személyes elérhetőséget biztosítanak a hozzájuk fordulóknak. A felderítettek "vackairól", folyamatos térképet készítenek. A felderítés az érintettek igényeinek felmérését is tartalmazza.

Ezeknek az igényfelméréseknek, valamint a szolgálat folyamatos és körültekintő működésének eredménye, hogy az utcán életvitelszerűen élők számára - folyamatosan - sokféle szolgáltatást hoznak létre és működtetnek.

Ezek közül a legfontosabbak: krízisidőszakban -5 °C fok alatt naponta kétszer járják be a találkozási pontokat különböző időpontokban, illetve felkeresik - Vacoktéreképük alapján - a hajléktalan embereket. -10 °C fok alatt napi háromszor is bejárják az ismert, felderített helyszíneket, napközben és sötétedés után is. Nyáron, a +25 °C feletti hőmérséklet esetén ún. vizes járatok működnek. Folyamatosan fürdésre, mosásra biztosítanak lehetőséget az intézményben. Szükség esetén "beviszik" a hajléktalan embereket az intézménybe. Lakossági bejelentéseket fogadnak, és ellenőrzik, hogy a bejelentő által megnevezett helyszínen miben tudnak segíteni a rászoruló kliensnek.

Az intézménnyel bizalmatlan ügyfelek részére a fenntartó 6 db egyszemélyes és 2 db két személyes mobil iglut vásárolt (polifoamból készült, összehajtható, vízálló, tűzálló, használata során a kintinél 15 °C fokkal melegebb hőmérsékletet biztosít a benne fekvő ember testhője által). A mobil iglukat használják abban az esetben is, amikor ügyfeleik állapotuk miatt egyébként nem vehetnék igénybe az intézmény szolgáltatásait pl. ittasság.

Szükség esetén az utcai szociális szolgálatnál – díjmentesen – lehet hálózásokat igényelni (április 30-ig). A kölcsönzés lejárta után a hálózásokat kitisztíttatják, hogy ismételten felhasználható legyen. Biztosítják az orvosi ellátást, a betegszobát is a rászoruló ügyfeleknek. Minden olyan lehetőséggel rendelkeznek, amelyek lehetővé teszik az utcai hajléktalan életmód felszámolását, egészségi állapotuk javítását egész éven keresztül.

A szociális információs szolgálat 24 órán keresztül működik, ennek elsődleges célja krízishelyzetek megoldása, a szolgálatok szervezése, kapcsolattartás más intézményekkel. Tájékoztatást nyújtanak az igénybe vehető szolgáltatásokról, folyamatos segítségnyújtást biztosítanak, kapcsolatot tartanak a Diszpécserszolgálattal.

Tartósan 120 körül mozog azoknak a létszáma, akik az intézménnyel rendszeres és folyamatos kapcsolatban vannak és igénybe vesznek valamilyen szolgáltatást. Az elmúlt évben kiterjesztették az esetfelelősi rendszert az utcán élőkre is, így minden velük kapcsolatban álló személy mindennapjait egy-egy munkatársuk figyelemmel kíséri.

Kiemelt eredményként tartják számon azt, hogy Kaposváron 2017 februárjától az addigi ún. teajáratot igénybe vevők a konzerv-ellátás helyett a naponta biztosított meleg ételért bemennek az intézménybe, egyúttal további szolgáltatásokat (gyakoribb orvosi ellátás, tisztálkodás, mosás, rendszeresebb ügyintézés segítségével, fodrászat, könyvtár, programokon való részvétel, stb.) is igénybe vesznek.

A hajléktalan szálló munkatársainak tapasztalata, hogy a hajléktalan vagy hajléktalan életmódot folytató személyek munkavégzési hajlandósága nagyon csekély. Különösen igaz ez a fiatalokra, akiknek jövedelemforrása – hivatalosan – számukra ismeretlen. A meggyőzősen kívül nincs más eszközük arra, hogy az egészséges, munkaképes személyeket rendszeres munkavégzéshez kapcsolt jövedelemforráshoz juttassák annak érdekében, hogy egy idő után önellátóvá váljanak és kikerüljenek az ellátórendszerből.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások kapacitása, igénybevétele, kihasználtsága:

Szolgáltatás	Engedélyezett férőhely	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Átmeneti szállás	10 férőhely	3650 éjszaka/év 304 éjszaka/hó Kihasználtság: 100 %	3670 fő/év 305 fő/hó Kihasználtság: 100%	3650 fő/év 310 fő/hó Kihasználtság: 100 %	3640fő/év 310 fő/hó , Kihasználtság: 100 %	3650 fő/év, 310 fő/hó, Kihasználtság: 100 %
Éjjeli menedékhely	71 férőhely	19869 éjszaka/év 1655 éjszaka/hó Kihasználtság: 76,6%	19297 fő/év 1608 fő/hó Kihasználtság: 74,4%	23438 fő/év 1915 fő/hó Kihasználtság: 90,4 %	24 022 fő/év, 2000 fő/hó, Kihasználtság: 92,96 %	24 241 fő/év, 2020 fő/hó, Kihasználtság: 93,5 %
Nappali melegedő	100 férőhely	37412 gondozási nap/év 3117 gondozási nap/hó Kihasználtság: 102,4%	34101/ fő/év 2842 fő/hó Kihasználtság: 94%	38 820 fő/év 3220 fő/hó Kihasználtság: 106,3 %	37 426 fő/hó, 3120 fő/hó, kihasználtság : 102,5 %	37 326 fő/év, 3110 fő/hó, Kihasználtság: 102,2 %
Népkonyha	15 adag (2019-ig 50 adag volt)	4790 adag /év 400 adag/hó	4895/adag//év 407 adag/hó	5930 adag/év 490 adag/ hó	4985 adag/év, 310 adag/hó,	3850 adag/év, 320 adag/hó,
Utcai szociális munka		5190Fő/év 432 Fő/hó	26045 fő/év élelmiszer adag	26150 fő/év élelmiszer-adag	29 920 fő/év, élelmiszer-adag	26 400 fő/év élelmiszer-adag
Egészségügyi ellátás		1712 eset 168 Fő		2350 eset 189 fő	1989 eset, 165 fő	2180 eset, 181 fő
Könyvtár		1178Fő/év 98 Fő/hó	1543 fő/év 129 fő/hó	2420 fő/év 132 fő/hó	2012 fő/év, 134 fő /hó	2030 fő/év, 154fő/hó

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben az átmeneti szállást 3660 fő vette igénybe, az éjjeli menedékhely 91,94%-os kihasználtsági aránnyal működött. A népkonyhán havonta átlagosan 310 adag került kiadásra.

2017-től 2024-ig 8 hajléktalan személy (az intézmény támogatásával) nyújtott be bérletkérelmet, és jutott így önkormányzati bérletre. Ők az együttélés szabályainak azóta is eleget tesznek.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

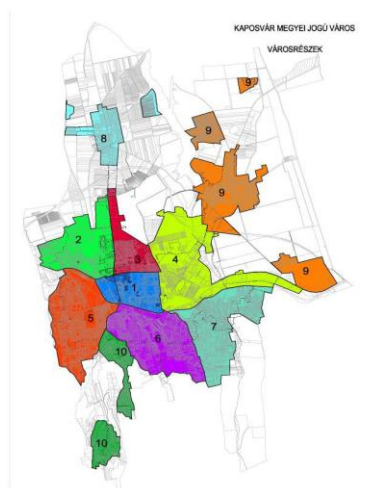
A munka, a jövedelem hiánya, jelentősen meghatározza az életminőséget, a szociális helyzetet. A jövedelem csökkenésével együtt jár, hogy az alapvető szükségletek kielégítése az elsődleges, és a lakások belső, külső állapotának a szinten tartására sokkal kevesebb fordítható. A megfelelő jövedelemforrás hiánya, a befolyó jövedelmek felhasználása, valamint a többségi és a roma lakosság közötti, valamint a roma lakosság egyes csoportjai közötti lényeges szocio-kulturális eltérések, szokások is konfliktushelyzeteket, elhatárolódásokat okozhatnak. A szegregált területen élők hangos és gyakran a közterületre

koncentrálódó közösségi élete, az eltérő értékrend és normák, a környezet elhatárolódását tovább erősítheti. Az életminőség, az életforma megnyilvánulása a környezeti kultúrában, a társas kapcsolatokban, közösségi szemléletben, szintén hozzájárul a szegregálódáshoz, amennyiben jelentős eltérés van a szegregátum és környezete között.

A szegregátumba, telepszerű lakókörnyezetben élők számára a bejövő jövedelmük a megélhetésüket ugyan fedezi/heti, azonban megtakarítással nem rendelkeznek. A lakhatásukat szolgáló ingatlan állagmegőrzése/esetleges javítása, komfortokozatának növelése nem szerepel az elsődleges célkitűzéseik között.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. évben készítette el első alkalommal az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (továbbiakban IVS). Ennek keretében került elfogadásra a város antiszegregációs terve. Az antiszegregációs terv részletes helyzetelemzést mutat a város szegregált településrészeiről, így különösen a Nádasdi utca és környékéről.

Városrészek:

Forrás: IVS

1. Belváros
2. Északnyugati városrész
3. Északi városrész
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke
5. Kecelhegy – Cser
6. Donner – Rómahegy
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab
8. Kaposfüred
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda
10. Töröcske – Zselic kertváros

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a korábbi IVS-t alapul véve, az ITS-ben 10 városrészre osztotta a települést, ezzel kijelölve a legfontosabb fejlesztési irányokat.

Kaposváron két szegregátum van: melyből a Szentjakabi a település keleti, míg a Cseri a település nyugati városrészéhez van közel, egymástól 5,3 km távolságban.

Szentjakabi szegregátum:

A szegregált terület kialakulásához több tényező is hozzájárult, melyből néhány jelentősebb az alábbiakban felsorolásra kerül:

- alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb aránya,
- munkalehetőség hiánya,
- eltérő jövedelmi viszonyok,
- a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségei,
- terület kedvezőtlen fizikai jellemzői,

- lakásállomány leromlott, nem karbantartott állapota, alacsony komfortfokozata,
- szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés,
- különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok lakóhelyének elkülönülése,
- a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magas,

A szegregátum a következő utcákat érinti: Pécsi u. páros oldala (a Nádasdi utca sarkától a Dankó P. utcáig), Nádasdi utca mindkét oldala (a Pécsi utcától a belterületi határig), Móricz Zs. utca mindkét oldala (a Nádasdi utcától a Hold utcáig), Nap utca, Csillag utca, Hold utca, Hajnal utca, Nyírfá utca, Bodrog utca.

A szentjakabi szegregátum minden adat alapján szociálisan hátrányos helyzetű, telepszerű terület, melyet szinte kizárólag romák laknak. Meghatározó része, a városszövettől elkülönülő, alacsony minőségű, leromlott állagú saját vagy önkormányzati tulajdonú szociális bérlakásokkal. A területen a lakások állapota magas arányban nem megfelelő: lelakott és befejezetlen magánházak, „csökkentett” paraméterű bérlakások. Az utóbbi években történt közművesítések ellenére is alacsony a komfortfokozatuk. Családi házas beépítésű, zömében legalább 50, de jelentős részük 80 évvel ezelőtt épült, épületállománnyal rendelkező városrész.

A többségében romák által lakott területen az infrastrukturális beruházásokkal az önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások egy része felújításra került, korszerűbb, komfortfokozat növelő, energiahatékony megoldásokkal.

A szegregátumhoz a belváros felől a Pécsi utcán haladva lakóövezeti illetve gazdasági, valamint a városrész egészségügyi szolgáltatóinak helyet adó övezeten keresztül lehet eljutni. A terület arculatát, a Nádasdi utcához érve, jelentősen meghatározza a város rehabilitációs „NOSTRU” projekt keretében létrehozott közösségi ház, és udvara, annak felszereltsége, mely a gyermek, ifjúsági és fiatal felnőtt korosztály hasznos időtöltésére biztosít lehetőséget.

Megközelíthetőség, közlekedés:

A város központjától, a közlekedés típusától függően, gyalog, járművel, tömegközlekedési eszközzel egyaránt megközelíthető, a település centrumától 2,5 - 3 km távolságban helyezkedik el. A terület egyik része, a korábbi infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően, a településen általánosan kiépített utakkal, járdákkal és tömegközlekedési hálózattal azonos színvonalú közlekedési lehetőség biztosított, azonban a városszövettől elkülönülő részén az utak, járdák állapota leromlott, hiányos, ezáltal a járművel történő megközelítés is nehezebb. Helyi közösségi közlekedés elérhetősége a területen élők számára csupán néhány perc, illetve a legtovábbi pontjáról is kb. 10 percet vesz igénybe. Távolsági, helyközi buszjáratok áthaladnak a városrészen, ott le- és felszállás lehetőségét is biztosítva. A vasúti közlekedés szintén elérhető tömegközlekedéssel és gyalogosan is.

A lakók számára az ingatlanok közvetlen közelében és környezetében rendelkezésre áll közösségi hely, gyermekek, fiatalok és felnőttek számára egyaránt. , a „NOSTRU” program keretében készült Községi Ház és udvara, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Háza.

A város ezen részén és annak közvetlen közelében nincs bevásárlóközpont, szupermarket, nagyobb üzlet, több kisebb magántulajdonban üzemeltetett, elsősorban élelmiszerüzlet, zöldség, gyümölcs üzlet, árusító hely van. További kisebb szolgáltatások megjelennek még a

szegregátum környezetében, de minimális számban, viszont a város központjához közeledve, egyre több és szélesebb körű szolgáltatás biztosított elérhető távolságban és feltételekkel az ott élők számára is.

Oktatási nevelési intézmények - óvodai, iskolai nevelés és oktatás:

A szegregátumot magában foglaló Kaposszentjakabi városrészben egy óvoda – **Kaposvári Óvodai Központ Szentjakabi Tagóvodája** - érhető el, valamint a városrész közvetlen közelében még egy - **a Kaposvári Óvodai Központ Tar Csátár Tagóvodája** (Kaposvár, Pécsi u. 1.). Mindkét intézmény könnyen megközelíthető távolságban.

Általános iskolai oktatás-nevelés az akcióterülettel érintett városrészben élők számára körzeti elosztás szerint, 2017-ig egy intézményben állt rendelkezésre, a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Pécsi Utcai Tagiskolájában, ami kb. 1 km távolságban helyezkedett el. 2016 novemberében a Pécsi Ítéltábla megtiltotta a Pécsi Utcai Tagiskolában a 2017/2018-a tanévtől kezdődően első osztály indítását, ami az iskola kifutó rendszerben történő megszűnéséhez vezetett.

A településrészen, valamint közvetlen környezetében más alap- vagy középfokú oktatási, nevelési intézmény nincs, azonban a szabad iskolaválasztás lehetősége a célterületen élők számára is biztosított így lehetőségük van a város általános iskolái közül a számukra legmegfelelőbbet kiválasztani. Sokan éltek és élnek is a „telepről” ezzel a lehetőséggel. Középfokú oktatási-nevelési intézménybe pedig a tanulmányi eredményük alapján bárhova felvételt nyerhetnek a megyeszékhely által biztosított széles körű gimnáziumi, szakképzési vonalon, nem csak nappali, hanem esti vagy levelező rendszerű képzés igénybevételével is.

Egészségügyi ellátás:

A Szentjakabi szegregátumban élők számára elérhető egészségügyi szolgáltatások, melyek az ellátási területükön működnek:

felőtt háziiorvosi ellátás: Kaposváron, a 29 felőtt háziiorvos körzetből 2 körzet a Szentjakabi városrészben működik, melyek közül a területileg illetékes körzet a szegregátumban élők otthonától 1 – 1,5 km távolságban helyezkedik el.

gyermek háziiorvosi ellátás: a településen jelenleg 15 körzet működik, a szegregátumban élők számára területileg is illetékes gyermek háziiorvosi körzet egy van, ami a szegregátumtól ugyancsak 1-1,5 km-re helyezkedik el.

védőnői szolgálat: Kaposváron a jól kiépült területi védőnői körzetek száma 27, melyből 3 körzet tevékenysége terjed ki a városrészre, a szegregátum 3 területi védőnőhöz tartozik.

iskola-egészségügyi ellátás - az iskola-egészségügyi ellátásról szóló rendeletben meghatározottak szerint történik a településen. A kaposvári gimnáziumokat, szakképző iskolákat 8 iskolavédőnő látja el, önkormányzati rendeletben rögzített körzetekben. Az iskola-egészségügyi ellátással összefüggő feladatokat a területi védőnő - a területi védőnői ellátásról szóló külön jogszabályban meghatározott - a nevelési-oktatási intézményt ellátó iskolaorvossal együttműködve végzi.

Kaposváron, területi illetékesség alapján meghatározott, 10 felőtt fogászati körzet működik, melyből egy körzet 1 – 1,5 km távolságban helyezkedik el a szegregátumtól. A gyermek és iskolafogászat 7 körzettel rendelkezik, melyek működése inkább a

szegregált területtől távol eső városrészre koncentrálódik, de ott elérhető mindenki számára. A fogászati magánpraxisok vannak közelebb, azonban a szegregátumban élők számára bár nyitva állnak, de kevésbé veszik igénybe.

Más egészségügyi megelőző- és alapellátáshoz tartozó szolgáltatások, mint pl. szűrővizsgálatok, sürgősségi alapellátási ügyelet, a település centrumában, a szegregált területen lakók számára is elérhető.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a szegregátum központjában elhelyezkedő ingatlanban (Jelenlét Ház) napi jelenlétet biztosít az ott élők körében, hogy a problémákra azonnal tudjon reagálni. A munka alapjait a Jelenlét Program alkotja. Cél az antidiszkriminációs törekvés, valamint a szegregátumban, és közvetlen környezetében élő csoportok identitásának erősödése, az egyén, a család életminőségének a javítása, a társadalmi normák elfogadásának erősítése, értékközzvetítés, a területen élő lakosság elszigetelődésének oldása a konzorciumi partnerek által nyújtott szoft elemek nyújtásával.

Ezen a területen található az Ökomenikus Segélyszervezet által működtetett Biztos Kezdet Gyermekház, ahol a kaposszentjakabi városrészben élő, 0-3 éves gyermeket nevelő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családoknak nyújtanak segítséget a gyermekek korai képességgondozásával és a korai fejlesztéshez kapcsolódó speciális szolgáltatásokkal. Bár az elsődleges céljuk a hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek fejlesztése és támogatása, kiemelt feladatnak tekintik emellett a szülők fejlesztését a gyermeknevelés és a munkavállalás terén. Mindezt védőnő, családsegítő és gyermekorvos szakemberek bevonásával teszik. Az intézményben lehetőséget biztosítanak tisztálkodásra és ruházat mosására.

Cseri városrészben kialakult szegregátum:

A másik szegregátum a Cseri városrész keleti részén **helyezkedik el, és két jelentősen eltérő részre osztott: egyik rész a Cseri út és környéke, másik az ehhez a városrészhez tartozó Pálvarga-dűlő és 67-es közút közé eső zártkerti terület.** A Cseri út és környéke, a város központjától a közlekedés típusától függően, gyalog, járművel, tömegközlekedési eszközzel egyaránt megközelíthető, a település centrumától 1-1,5 km távolságban helyezkedik el. A szegregátum a településtesttől nincs elvágtva, ahogy azt a megközelíthetőségnél leírtak is bemutatják, a településen általánosan kiépített utakkal, járdákkal és tömegközlekedési hálózattal azonos színvonalú közlekedési lehetőség biztosított.

A másik, zártkerti területen kialakult szegregátum a város központjától tömegközlekedéssel (busszal) az Egyenesi úti buszfordulóig megközelíthető. A buszmegállótól rossz minőségű, a zártkert-színvonalú, közúzalékkal vagy betonelemekkel burkolt, járda nélküli, keskeny utakon megközelíthető.

A szegregátumban élők számára a Cseri városrészben **két óvoda érhető el, melyből egy óvoda a Kaposvári Óvodai Központ Madár Utcai Tagóvodája** általános óvodai nevelést végez, ami 1 km távolságban van, **s** minden igénybe vevő számára nyitott. A Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodája speciális ellátási igényű óvodás korú gyermekeket fogad be.

Általános iskolai oktatás-nevelés az érintett városrészben egy intézményben áll rendelkezésre, a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagiskolájában, ami 1 km távolságban helyezkedik el a szegregátum önkormányzati szociális bérlakásaitól.

A településrészen elérhető, a szegregátum közvetlen szomszédságában a Kaposvári Szakképzési Centrum Lamping József Technikum és Szakképző Iskola.

Egészségügyi ellátás:

Az érintett területen élők számára elérhető egészségügyi szolgáltatások, melyek az ellátási területükön működnek:

- felnőtt háziorvosi ellátás: 2 körzet a Cseri városrészben működik. 2018 évben a Cseri úton átadásra került az új orvosi rendelő, ahol egy háziorvos és egy fogorvos várja a betegeket.
- gyermek háziorvosi ellátás: a szegregátumban élők számára területileg is illetékes gyermek háziorvosi körzet, néhány perc gyalogos közlekedéssel elérhető.
- védőnői szolgálat: 2 körzet tevékenysége terjed ki a városrészre, a szegregátum 1 területi védőnőhöz tartozik.

A szegregátumban élők helyzetének javítása érdekében tett és tervezett intézkedések:

Ezen a területen jelentős infrastrukturális és humán jellegű beavatkozások történtek az elmúlt évek során, valamint a Cseri úton befejeződött a bérlakások megújítására irányuló beruházás.

A szegregált területek integrált programjában már elsősorban a szoft, azaz a nem beruházási jellegű projektek megvalósításán van a hangsúly, azonban ezt a város egész területén hálózatos jelleggel kívánja megvalósítani az önkormányzat.

Így folytathatók a szegregátumok területén megkezdett programok a valódi hatás elérése érdekében, de nem zárjuk ki a projektek célcsoportjából a város más területén élő, a társadalmi felzárkózás szempontjából érintett lakosságot.

Az Integrált Gyermekesély program keretében megvalósult Jövőt gyermekeinknek! – Összefogás a Kaposvári járásban elnevezésű projekt (időszak 2018.03.01- 2022.08.31.), célja volt a Kaposvári Járásban a gyermekszegénység visszaszorítása, megelőzése, és a szegény családban élő gyermekek, továbbá tartós rászorultságban élők számának csökkentése az infrastrukturális beruházás és szoft szolgáltatások elérhetővé tétele révén. A projekt keretében 2021. május hónapban átadásra került a Közösségi ház, melynek működtetése a pályázat lejártát követően is biztosított, ahol a célterületen élők a szükségleteikhez igazodó szolgáltatásokat a lakóhelyükhöz közel tudják igénybe venni.

2023.09.15-ig benyújtható pályázati felhívás tartalmazta célkitűzésként a Tanoda szolgáltatást működtető fenntartók befogadását az ellátórendszerbe, továbbá a befogadott fenntartók működéséhez pénzügyi forrás biztosítását 2024. január 01. és 2026. december 31. közötti időszakban vissza nem térítendő támogatás keretében. Sikeres pályázat okán a Kaposvári Cseri Tanoda 2024.02.12-én kezdte meg működését a Kaposvár Sörház utca 10. sz. alatt, mely a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben összesen 30 fő számára teszi lehetővé a szociokulturális hátrányok

kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.

3.6. Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tanulmánya szerint a lakosság egészségi állapotáért 43%-ban az életmód, 27%-ban az öröklött genetikai tényezők, 19%-ban a természeti és társadalmi környezet hatásai, 11%-ban pedig az egészségügyi ellátás tehető felelőssé.

Hazánkban a várható átlagos élettartam továbbra is elmarad az EU átlagától. A kedvezőtlen trendet csak átfogó, összehangolt népegészségügyi stratégia fordíthatja meg, széleskörű kormányzati, társadalmi összefogással, az önkormányzati szövetségek és a civil szféra bevonásával.

Születéskor várható átlagos élettartam az Európai Unió országaiban:

Ország	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ausztria	82,0	81,3	81,3	81,04	81,9
Belgium	82,1	80,8	81,9	81,8	82,5
Bulgária	75,1	73,6	71,4	74,2	75,8
Ciprus	82,3	82,4	81,8	81,6	82,9
Csehország	79,3	78,3	77,4	79,0	79,9
Dánia	81,5	81,6	81,4	81,3	81,8
Észtország	79,0	78,9	76,9	78,1	79,1
Finnország	82,1	82,0	81,9	81,2	81,6
Franciaország	83,0	82,3	82,5	82,3	83,0
Görögország	81,7	81,4	80,3	80,8	81,8
Hollandia	82,2	81,4	81,5	81,7	81,9
Horvátország	78,6	77,8	76,8	77,7	78,6
Írország	82,8	82,6	82,4	82,6	82,9
Lengyelország	78,0	76,5	75,6	77,2	78,4
Lettország	75,7	75,5	73,4	74,5	75,6
Litvánia	76,5	75,1	74,5	75,8	77,6
Luxemburg	82,7	82,2	82,8	83,0	83,4
Magyarország	76,5	75,7	74,5	76,0	76,7
Málta	82,9	82,3	82,9	82,4	83,4
Németország	81,3	81,1	80,9	80,7	81,1
Olaszország	83,6	82,3	82,9	82,8	83,5
Portugália	81,9	81,1	81,2	81,8	82,5
Románia	75,6	74,2	72,9	75,1	76,4
Spanyolország	84,0	82,4	83,3	83,2	84,0
Svédország	83,2	82,4	83,2	83,1	83,4
Szlovákia	77,8	77,0	74,8	77,0	78,2
Szlovénia	81,6	80,6	80,9	81,3	82,0

Forrás: KSH

Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

A város egészségügyi alapellátásának operatív szervezését az önkormányzat költségvetési intézménye a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság végzi, az önkormányzat közreműködésével, felügyeletével. Az önkormányzat a feladatkörébe tartozó egészségügyi alapellátásokat teljes körűen biztosítja, ezen felül önként vállalt egészségügyi szolgáltatások igénybevételére is lehetőség van. A szakellátásokhoz és speciális ellátásokhoz való hozzájutás, valamint a fekvőbeteg ellátás a helyben működő Kaposi Mór Oktató Kórház keretében teljes körűen biztosított.

A gyógyszerekhez, gyógyhatású készítményekhez való hozzájutás 21 helyen biztosított a városban.

Az elérhető egészségügyi szolgáltatások köre az alábbi:

- felnőtt háziorvosi ellátás,
- gyermek háziorvosi ellátás,
- felnőtt fogászat,
- gyermek (iskola) fogászat,
- fogászati röntgen,
- központi háziorvosi ügyelet,
- védőnői szolgálat (anya, gyermek, csecsemővédelem),
- iskola-egészségügyi ellátás (iskolaorvos, ifjúsági védőnő),
- laboratóriumi ellátás,
- otthonápolási szolgálat,
- hospice szolgáltatás.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő orvosi rendelőket folyamatosan újítja fel, a 16 egészségügyi telephely közül 13 felújítása megtörtént. Az orvosi rendelők akadálymentesítése is folyamatos, 3 egészségügyi telephely kivételével valamennyi akadálymentes.

Felnőtt háziorvosi ellátás:

A háziorvosok személyes és folyamatos ellátást nyújtanak a város lakosai számára az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából.

A város felnőtt lakosságának egészségügyi alapellátását – területi ellátási kötelezettséggel – 29 felnőtt háziorvosi szolgálat biztosítja. Jelenleg négy betöltetlen praxis van, ami helyettesítéssel ellátott. A funkcionális privatizáció teljes körű, a háziorvosok valamennyien vállalkozói formában látják el tevékenységüket.

A háziorvosi ellátási körzetek 2000-től kezdődően rendeleti szinten meghatározottak, az ellátási területek szükség szerint frissítettek. Az egyes orvosokra jutó terhelésben jelentős eltérés nincs.

Az ellátási mutatók az alábbiak szerint alakultak:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Körzetek száma	29	29	29	29	29
Vállalkozó háziorvosok	29	29	27	27	27
Bejelentkezettek (kártyaszám)	44.797	50.281	50.018	49.910	49.857
Rendelésen megjelentek (alkalom)	286.454	320.389	313.042	312.020	276.979
Szakrendelésre irányított	67.813	58.185	53.875	26.320	71.340
Gyógyintézetbe utalt	1.493	1.833	1.969	1.266	1.628

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben változatlan számú körzetek és háziorvosok mellett a bejelentkezettek száma 48.996 fő, míg a rendeléseken megjelentek száma 320.018 fő volt. A háziorvosok 69.112 esetben szakrendelésre, míg 1.590 esetben fekvőbeteg gyógyintézetbe utalták tovább a megjelenteket.

Gyermek háziorvosi ellátás:

A város gyermek lakosságának egészségügyi alapellátása 15 körzetre szervezett. Területi ellátási kötelezettséggel 15 háziorvos biztosítja az ellátást. Valamennyi gyermek háziorvosi körzet szakképzett orvossal betöltött. A funkcionális privatizáció teljes körű, a gyermek háziorvosok valamennyien vállalkozói formában látják el tevékenységüket.

Az ellátási mutatók az alábbiak szerint alakultak:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Körzetek száma	15	15	15	15	15
Vállalkozó háziorvosok	15	15	15	15	15
Gyermek lakónépesség	9.985	9.747	9.547	7.679	7.489
Bejelentkezettek (kártyaszám)	13.135	13.317	13.331	13.497	13.288
Rendelésen megjelentek	90.959	82.163	82.420	94.252	88.754
Tanácsadáson megjelentek	9.026	7.717	5.764	7.627	n.a.
Szakrendelésre irányított	5.983	4.992	6.199	6.955	6.495
Gyógyintézetbe utalt	222	504	466	381	623

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben a körzetek és a vállalkozó háziorvosok száma megegyezett az előző évi adattal. A bejelentkezettek száma 13.171 fő volt, a rendeléseken 93.274 fő jelent meg. Szakrendelésre 6.731 főt, míg fekvőbeteggyógyintézetbe 333 főt utaltak.

Fogorvosi ellátás:

A fogorvosi alapellátás keretében a fogorvos feladata a fog- és szájbetegségek vizsgálata, kezelése, gondozása, valamint a sürgősségi ellátás. Az iskolai fogorvosok koordinálják, végzik a fogászati prevenció munkát. A város fogászati alapellátásáról területi ellátási kötelezettséggel 10 felnőtt fogorvosi és 7 gyermek (iskola) fogorvosi praxis gondoskodik, a

gyermekfogászati iskolafogászati feladatot is ellátnak. A fogorvosok részére az alapvető gép-műszerek biztosítottak. Az alapellátáshoz kapcsolódó fogászati röntgen két helyen biztosított a városban. A gyermekfogászati körzetek kialakítása a környező települések bevonásával 2022. évben megtörtént, a praxisengedélyek kiadása is megtörtént.

Az ellátási mutatók az alábbiak szerint alakultak:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Körzetek száma	10	10	10	10	10
Vállalkozó fogorvosok	10	10	10	10	10
Ellátandó lakosság	51.664	51.115	49.821(csak Kaposvár)	58.821 (vidékkel)	59.090 (vidékkel)

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben a vállalkozó fogorvosok és körzetek száma nem változott, az ellátandó lakosság száma 57.866 volt.

Gyermek (iskola) fogászat	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Körzetek száma	7	7	7	7	7
Vállalkozó fogorvosok	7	7	7	7	7
Közfoglalkoztatott	0	0	0	0	0

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben változás nem volt.

Iskola-egészségügyi ellátás:

A városban élő és tanuló 3-18 éves korosztály, valamint a 18 év feletti középfokú, nappali tagozaton iskolai oktatásban résztvevők megelőzési jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett iskola-egészségügyi ellátásban részesülnek.

Az óvodás és általános iskolás gyermekek iskola-egészségügyi ellátása a háziorvosok és a területi védőnők közreműködésével történik. A városi középiskolák iskola-egészségügyi ellátását 4 főállású iskolaorvos végzi, 9 fő ifjúsági védőnő segítségével. A kollégiumokban elhelyezett gyermekek egészségügyi ellátása megbízásos formában biztosított. Az ellátás céljára kialakított orvosi rendelők megfelelnek a szakmai jogszabályban előírtaknak.

Az ellátási mutatók az alábbiak szerint alakultak:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Iskolaorvos	4	4	4	5	5
Ifjúsági védőnő	9	9	9	9	9
Ellátottak orvos által					13.913
Ellátottak védőnő által:	7.124	7.104	7.233	7.342	7.252
Ebből: normál	6.794	6.577	6.826	7.342	6.661
gyógytárgyak	490	527	510	6.832	591
Óvodás	1.779	1.755	1.842	510	2.165
Általános iskolás	4.657	4.396	4.517	1.807	4.228
Középiskolás	6.634	6.591	5.984	4.552	4.605

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben az iskola egészségügyi ellátást 6 orvos és 9 ifjúsági védőnő biztosította. Az orvos által ellátottak száma 13921 fő, míg a védőnők 7209 főt láttak el.

Ügyeleti ellátások:

A háziorvosi feladatok munkaidőn kívüli ellátására az önkormányzat központi ügyeletet szervezett. A felnőtt háziorvosi ügyelet és a gyermekorvosi ügyelet ellátásában valamennyi háziorvos egyaránt részt vállal, illetve megbízással a városban megfelelő szakképzettséggel rendelkező orvosok is vállalnak ügyeletet. 2017-től szakorvosi felügyelettel rezidens orvosok is látnak el feladatot a központi ügyeletben.

A fogorvosi ügyelet hétfőig és ünnepnapokon 8.00 órától 14.00 óráig vehető igénybe. A felnőtt és gyermekorvosi, valamint a fogorvosi ügyelet működéséhez önálló rendelő egyelőre nem biztosított, azonban jelenleg az Ezredév utcai rendelő-csoport felújítása zajlik, ahol az ügyeleti ellátások kizárólagos elhelyezésére lesz lehetőség a projekt befejezését követően. A fogorvosi ügyeleti ellátást jelenleg (Kaposvárral együtt) 73 település részére biztosítjuk.

A központi háziorvosi (felnőtt és gyermek) ügyelet biztosítása az Ezredév u. 13. szám alatti, felújított épületben történik. Az ellátás munkanapokon 16.00 - másnap 7.00 óráig, továbbá szabad és munkaszüneti napokon folyamatosan, a következő munkanap 7.00 óráig történik. A központi ügyeleti ellátást jelenleg (Kaposvárral együtt) 75 település részére biztosítjuk.

Központ háziorvosi ügyelet	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Betegforgalom (ambulánsan)	12.088	6.496	6352	8.836	8.118
Hívásra	931	519	485	328	371
Mentő hívás	113	73	54	42	38

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2023. november 1-től a háziorvosi ügyeleti rendszer átalakításra került, a Kaposi Mór Oktató Kórházban az OMSZ szervezi és biztosítja.

Fogorvosi ügyelet	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Kaposvár	62.724	61.858	60810	60.134	59.464
vidék	59.712	59.286	71934	78.210	68.914
Összesen	122.436	121.144	132744	138.344	128.378
Ellátott esetek	1.971	1.921	1918	1.819	1.718

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 1852 esetet láttak el.

Hajléktalan személyek egészségügyi ellátása:

A mélyszegények körébe tartozó hajléktalan emberek ellátásának régóta fennálló, nagyon fontos problémája oldódott meg 2008. május 15-vel, amikor a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete körzeti orvosi rendelőt alakított ki és adott át a hajléktalan emberek számára a Nyitott Kapu Hajléktalan Gondozási Központban.

A rendelő kialakítását, felszerelését a Vöröskereszt saját forrásaiból és adományokból végezte, akárcsak a 4 fős betegszoba kialakítását is. Az ellátást igen nagy tapasztalatokkal és tudással rendelkező, háziorvosi képesítéssel is rendelkező, a hajléktalan emberek iránt mély empátiával érző orvos és nagy tapasztalatú, szakvizsgázott ápolónő végzi, napi négy órában. A rendelő finanszírozására fix összegű támogatást biztosít a NEAK.

A rendelőben gyógyító-megelőző tevékenység, szűrések és az általános vizsgálatot követő ambuláns ellátás történik. A megfelelő szakvizsgálatot követően az intézmény igyekszik a terápiás lehetőségeket is biztosítani. A hajléktalanok COVID elleni védőoltásának beadása is a rendelőben történt. 129 fő vette fel a védőoltásokat a gondozottak közül

A városban tartósan és átmenetileg tartózkodó hajléktalan emberek döntő többsége megfordult az intézmény rendelőjében. A rendelő megnyitása óta munkanapokra számolva 8-10 fő keresi fel az egészségügyi szolgáltatást.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Egészségügyi ellátás	1712 eset 168 fő	1.702 eset 171 fő	2350 eset 189 fő	1.989 eset 190 fő	1.973 eset 187 fő

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 1383 esetben 112 főt láttak el.

Az önkormányzat által önként vállalt egészségügyi feladatok

Laboratóriumi szolgáltatás:

Az önkormányzat önként vállalt feladata a laboratóriumi mintavételi hely működtetése. A Kaposvári lakosok számára biztosított tevékenységet a Szolgáltatóházban lévő praxislabor végzi. Az ellátás iránt folyamatos az igény. A mozgásukban korlátozottak, egyéb fogyatékossgal élők, időskorúak, fekvőbetegek otthonában is biztosított a vérvétel lehetősége és a levett minta vizsgálati laboratóriumba szállítása. 2020-2021. évben az ellátás igénybevétele jelentősen csökkent, mert a szolgáltatás korlátozásra, majd átmenetileg szüneteltetésre került a COVID járvány miatt.

Az ellátási mutatók az alábbiak szerint alakultak:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Lakáson	3.538	1.639	1.442	1.539	1.601
Mintavételek összesen	21.012	13.526	14.137	16.026	15.906

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 17.235 mintavétel volt, melyből 1.598 alkalom lakáson történt.

Otthoni ápolási szolgálat:

2022. augusztus 1-től az otthonápolási szolgálat vizitszámait átvette a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete által működtetett szolgáltató és a Nevitt Cindy Otthonápolási és Hospice Szolgálat Kft. (jelenlegi nevén Zsuzsanna Otthonápolás és Hospice Szolgálat Kft.).

Tüdőgyulladás elleni ingyenes védőoltás:

A tüdőgyulladás elleni oltásokat a 65 év feletti időszerűek kaphatják ingyenesen, valamint a 65 év alattiak abban az esetben, ha betegségük miatt ezt háziorvosuk indokoltnak tartja (pl. szív, keringési, légzőszervi, daganatos betegek, stb.). A háziorvosok mérik fel az igényeket, az oltásra szorulókat a kórelőzményeik ismeretében.

Az Önkormányzat évek óta ingyenesen az alábbi nagyságrendben és költségen biztosítja a fenti ellátotti kör részére a védőoltást.

Év	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Darab	239	976	475	260	290
Költség (eFt)	1.273	15.634	7.609	4.452	4.970

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024. évben 206 oltást adtak be, melynek a költsége 2.780 eFt volt.

Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés:

A születéskor várható átlagos élettartam Magyarországon továbbra is messze elmarad az EU átlagától, és a környező kelet-európai országok ide vonatkozó adataitól is. Az okokként kell megemlíteni az egészségtelen életmódot, a hiányos egészségkultúrát, a környezetszennyezést valamint a társadalmon belüli egyenlőtlenségeket.

Nagyon sokan és sokat dohányoznak, egészségtelenül táplálkoznak, keveset mozognak, mértéktelenül fogyasztanak alkoholt, önpusztító életmódot folytatnak, nem törődnek egészségükkel, nem veszik igénybe a szűrővizsgálatokat, de az egészségügyi ellátás más formáit sem. Az életmód lehetőségeit eleve differenciálják a társadalmi egyenlőtlenségek- a legszegényebb és a leggazdagabb rétegek egymástól való távolságának mértéke-, elsősorban az iskolázottsági, a foglalkozási és a jövedelmi viszonyokon keresztül. A társadalom egyes leszakadt csoportjai között halmozottan fordulnak elő egészségügyi, mentális problémák. Ezek tükrében az egészségügyi prevenció, a korai szűrések jelentősége felértékelődött.

Kaposvár város haláloki struktúrájában mindkét nemnél a vezető halálokok a keringési rendszer betegségei, második a daganatos betegségek. Ezt követik arányaiban lényegesen kisebb mértékben a légzőszervi betegségek, az emésztőrendszer, majd a szándékos önártalom és a balesetek miatti halálokok. Az egyéb kategóriákban arányukat tekintve kiemelkednek az endokrin rendszer betegségei, valamint a cukorbetegség okozta halálozások.

Népegészségügyi szűrések:

Népegészségügyi szűrések az alábbi korosztályra és vizsgálatokra terjednek ki:

- 1./ A 45-65 év közötti nők kétévenként végzett emlőszűrése lágyszűrővizsgálattal (mammográfia).
- 2./ A 25-65 közötti nők egyszeri negatív szűrővizsgálata után 3 évenként megismételt, sejtvizsgálatot (citológia) is alkalmazó nőgyógyászati szűrővizsgálata; **A szűrést a nőgyógyász szakorvos nőgyógyászati szakrendelésen vagy a védőnő a lakhely szerinti**

védőnői tanácsadóban végezheti, ahol telefonon előzetesen időpontot tudnak egyeztetni.

3./ Az 50-70 év közötti férfiak és nők kétévenkénti szűrővizsgálata a székletbeli rejtett vér laboratóriumi (immunkémiai) kimutatása útján.

4./ Tüdőszűrés a 40 év felettiiek esetében évente egyszer ingyenesen biztosított.

A népegészségügyi szűrőprogram működtetője az NNK Országos Tisztiorvosi Hivatal Szűrésirányítási Főosztály részeként működő Népegészségügyi célú szűrési koordinációs Osztály.

A Kaposi Mór Oktató Kórház szűrési és diagnosztikai súlyponti tevékenységének fejlesztése érdekében külön szervezeti egységként Prevenció és Egészségfejlesztési Iroda (PREFI) került kialakításra 2008-ban, az országban elsőként, mely a kórházak között feltehetően egyedülálló módon, saját szűrési metodikával dolgozik.

Főbb feladatai:

- Szűrő és prevenció feladatok koordinálása, a lakosság részvételi arányának növelése a szűrővizsgálatokon.
- Egészségnevelő, egészségmegőrző feladatok ellátása, koordinálása.
- Munkahelyi egészségfejlesztés.
- Prevencióval és egészségfejlesztéssel kapcsolatos szakmai anyagok készítése.

2023 áprilisától az Iroda munkatársai a Kaposvári Egészségponton minden hétköznapi állapotfelmérő szűrést végeznek. 2023. évben az Egészségpont mindösszesen 2.094 fő szűrését végezte el. 19 munkahely is részt vett a szűrésekben, ahonnan 1.171 dolgozó élt a lehetőséggel, ami az összes leszűrt 56 %-a. 2024-ben 2.006 fő szűrését végezték, amely 7.870 szűrővizsgálatot jelentett.

Mammográfia:

Kaposvár lakosságát érintően az emlőszűrés a Kaposi Mór Oktató Kórház mammográfiáján történik a nemzetközi szakmai szervezetek által ajánlott protokoll szerint. 2016-tól a háziorvosi praxisokhoz kapcsolódva szervezik a szűrést. A kaposvári praxisokból jellemzően a meghívottak 15-20%-a vesz részt szervezett mammográfiás emlőszűrésen.

2018. január elejétől hosszabbított rendelési idővel biztosít lehetőséget a kórház, hogy munkaidőn túl is részt tudjanak venni a nők a szűrésen

Kora gyermekkori kötelező szűrések:

A háziorvosok feladatkörébe tartozik a gyógyító megelőző alapellátás, az újszülöttek, csecsemők és gyermekek szükség szerinti preventív látogatása. 2022-ben a kaposvári gyermekorvosok 1.711, 2023.évben 1.699 alkalommal, a területi védőnők pedig 2022-ben 18.655, 2023. évben 18.147 esetben végeztek e célból otthoni látogatást.

Közétkeztetés:

Az egészséges táplálkozás alapelveinek megismertetése és kisgyermek kortól kezdődő követése, az ehhez szükséges élelmiszerek elérhetőségének biztosítása, valamint az egészséges táplálkozásra nevelés az étkeztetők, a pedagógusok, a szülők, valamint a táplálkozás-egészségügyi szakemberek együttműködésével valósulhat meg. 2014 áprilisában hozta az EMMI azt a kormányrendeletet, mely alapjaiban kívánta megváltoztatni a magyarországi közétkeztetés kultúráját, az egészséges és egészségtudatos táplálkozás előtérbe helyezésével. A 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet, mely a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szól, többek között az iskolai menzákon és kórházakban adandó ételek elkészítését és tápanyagtartalmát szabályozza. Az alább felsorolt előírásokat 2015. szeptember elsejétől kell alkalmazni.

A főbb tiltások:

- tilos a szénsavas vagy cukrozott üdítő;
- tilos a magas zsírtartalmú húskészítmény felhasználása;
- tilos a só- és cukortartók elhelyezése az étkezőasztalokon;
- az italként kínált tejhez nem adható cukor;
- tilos felhasználni sótartalmú ételport, leveskockát, ételízesítő krémeket, pasztákat; csak és kizárólag állományjavításra vagy ételízesítésre.

Kaposváron több közétkeztetést végző főzőkonyha is működik, ezek a konyhák a szociális intézményekben élők, valamint a kaposvári és Kaposváron tanuló nem kaposvári gyermekek napi étkezését biztosítják.

Kaposváron a közétkeztetés biztosításában az alábbi közétkeztetők vesznek részt:

- Kaposvári Református Egyház
- Szakácsstünder Vendéglátó, Szolgáltató és Gazdasági Tanácsadó Kft,
- FINO-FOOD Trader Kft.

2024. évben a közétkeztetésben 4.956 fő (bölcsődés, óvodás, általános iskolás és középiskolás gyermek) vesz részt. A közétkeztetők a menü összeállításakor figyelembe veszik a hatósági ajánlásokat, illetve az önkormányzatok által megállapított kötelező normákat és keresik a kapcsolatot a helyi beszállítókkal, hogy minél frissebb alapanyagokból dolgozhassanak. **2024-től általános és középiskolákban már két menüből van lehetőség választani.**

Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

Szociális szolgáltatások struktúrája 2003-ban	Szociális szolgáltatások struktúrája 2023-tól
Szociális alapellátások	Szociális alapszolgáltatások
étkeztetés (kötelező)	étkeztetés (kötelező)
házi segítségnyújtás (ennek része volt a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is) (kötelező)	házi segítségnyújtás (kötelező) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (önként vállalt 2010-től)
családsegítés (kötelező)	családsegítés (kötelező)
közösségi ellátások közösségi pszichiátriai ellátás (kötelező)	közösségi ellátások pszichiátriai betegek közösségi ellátása (önként vállalt 2009-től)

szenvedélybetegek közösségi ellátása (kötelező)	szenvedélybetegek közösségi ellátása (önként vállalt 2009-től)
támogató szolgáltatás (kötelező)	támogató szolgáltatás (önként vállalt feladat 2009-től)
utcai szociális munka (kötelező)	utcai szociális munka (kötelező)
Alapszolgáltatások:	
idősek nappali ellátása (kötelező)	idősek nappali ellátása (kötelező)
fogyatékosok nappali ellátása (kötelező)	fogyatékosok nappali ellátása (kötelező)
szenvedélybetegek nappali ellátása (kötelező)	szenvedélybetegek nappali ellátása (kötelező)
pszichiátriai betegek nappali ellátása (kötelező)	pszichiátriai betegek nappali ellátása (kötelező)
nappali melegedő (kötelező)	nappali melegedő (kötelező)
Szakosított ellátások:	
ápolást, gondozást nyújtó intézmény:	ápolást, gondozást nyújtó intézmény:
idősek otthona (kötelező)	idősek otthona (kötelező)
pszichiátriai betegek otthona (kötelező)	pszichiátriai betegek otthona (állami feladat 2012-től)
szenvedélybetegek otthona (kötelező)	szenvedélybetegek otthona (állami feladat 2012-től)
hajléktalanok otthona	hajléktalanok otthona
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények:	
időskorúak gondozóháza (kötelező)	időskorúak gondozóháza (kötelező)
fogyatékos személyek gondozóháza (kötelező)	fogyatékos személyek gondozóháza (állami feladat 2012-től)
pszichiátriai betegek átmeneti otthona (kötelező)	pszichiátriai betegek átmeneti otthona (állami feladat 2012-től)
szenvedélybetegek átmeneti otthona (kötelező)	szenvedélybetegek átmeneti otthona (állami feladat 2012-től)
éjjeli menedékhely (kötelező)	éjjeli menedékhely (kötelező)
hajléktalan személyek átmeneti szállása (kötelező)	hajléktalan személyek átmeneti szállása (kötelező)
rehabilitációs intézmények	rehabilitációs intézmények

Kaposvár városban a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége folyamatosan, kedvező mértékben változott az elmúlt években. Önkormányzatunk a kötelező ellátásokat teljes körűen biztosítja.

Szociális étkeztetés:

Az étkeztetés vásárolt élelmezés formájában nagyrészt a Szakácstündér Vendéglátó, Szolgáltató és Gazdasági Tanácsadó Kft -n keresztül biztosított.

A rászorulóknak a szolgáltatást 6 telephelyen vehetik igénybe a városban, melyek gyalogosan, illetve tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthetőek. Az étel elszállítható időskorúak nappali ellátási 4 telephelyéről, a Liget Időskorúak Otthonából, valamint a Nyugdíjasházból. Az étel elvitelére a Szociális Gondozási Központ Béke utcai, Orci úti és Petőfi utcai telephelyéről is van lehetőség.

Az egészségi állapotuk okán rászorulóik részére a diétás étel és az étel házhoz szállítása is megoldott. Az étkeztetési igények teljes körűen kielégíthetők.

	2019	2020	2021.	2022.	2023.
Szociális étkezést igénybevevők száma	806	866	795	775	759
Népkonyhán kiosztott ételadagok száma	4790	4895	4957	4985	3850

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 757 fő vette igénybe a szociális étkezést, míg a népkonyhán 1.960 adag étel került kiosztásra.

Családsegítés:

A Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság önálló szakmai intézményegysége (telephelye) a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: CSSGYJK, három szakmai, szervezeti egysége: Szolgáltató Csoportja, Járási Csoportja, Köznevelési Prevenációs Csoportja) a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális- és gyermekjóléti alapellátást biztosítja (ebben a szervezeti felépítésben) 2017. január 1-től. Az intézmény 1988. szeptember 1-től látja el családsegítő szolgáltatás feladatait. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzetek miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevételére vonatkozó adatok:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Forgalom száma (alkalom/év):	11.209	11.012	11287	10861	9920
Ellátott esetek száma (fő/év):	4377	4266	4027	4344	3968
Ellátott kliensek száma (fő/év):	5085	4319	4318	4246	4102
ebből új kliens	3948	3689	3844	3779	3651
Gondozottak átlag létszáma (fő/hó):	562	308	359	448	450
Védelembe vettek száma:	153	156	136	112	122
Ellátás módja (forgalom):					
Intézkedés	6607	3766	6477	5080	5216
tanácsadás	376	704	455	355	203
Pénzbeli juttatás	.	-	-		
Természetbeni juttatás	954	-	694	296	273

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást 2024-ben 11.425 alkalommal vették igénybe. a gondozottak havi átlagléttszáma 525 fő volt, 208 kiskorút vettek védelembe, 519 alkalommal került sor természetbeni juttatásra.

Pszichiátriai betegek közösségi ellátása:

A szolgáltatást 2017-től a Kaposvári Szociális Központ látja el. Az otthonukban intenzív támogatást igénylő pszichiátriai betegséggel küzdők számára nyújt hosszútávú támogatást. Az ellátás állami támogatásból működik, a költségvetési törvényben meghatározott BNO kóddal rendelkező ellátottak után vehető igénybe, pszichiátriai szakorvos szakvéleménye alapján.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
vállalt feladatmutató	40	40	40	40	40
teljesített f. mutató	60	44	46	46	45
ellátottak/fő	60	59	54	61	69
esetkezelés/alkalom	1.744	1604	1668	1678	1667
családlátogatás	657	601	610	625	602

Forrás: KSKZ nyilvántartása

2024. évben 52 főt láttak el, 1.598 alkalommal történt eset kezelés 607 alkalommal pedig családlátogatás.

Szenvedélybetegek közösségi ellátása:

A szenvedélybetegek közösségi ellátását elsősorban az otthonukban élő szenvedélybetegek igénylik, akik a függőségük miatti viselkedésükön, mentális állapotukon és szociális helyzetükön változtatni szeretnének. Az ellátás állami támogatásból működik, a költségvetési törvényben meghatározott BNO kóddal rendelkező ellátottak után vehető igénybe, akik rendelkeznek addiktológus szakorvos által kiállított szakvéleménnyel. 2017-től az alapszolgáltatási feladatot a Kaposvári Szociális Központ látja el.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
vállalt feladatmutató	40	41	41	41	41
teljesített f. mutató	60	45	43	47	46
ellátottak/fő	60	62	55	48	47
esetkezelés/alkalom	1.744	1670	1669	1724	1685
családlátogatás	657	599	408	578	65

Forrás: KSKZ nyilvántartása

2024-ben 47 fő ellátott mellett, 1.675 esetkezelés és 546 családlátogatás történt.

Közgyógyellátással rendelkező száma:

Ez az adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból kiemelt jelentőségű. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2019.	1303
2020.	1293
2021.	1268
2022.	1267
2023.	1328

Forrás: KSH-TelR,

Ápolási díjban részesülők száma:

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Kaposváron 2011. március 1 napjától ápolási díj már csak a Járási Hivataloknál kérhető, az önkormányzat azonban a még korábban megállapított –méltányossági ápolási díjakat továbbra is folyósítja.

Az elmúlt évek során az ápolási díj mellett bevezetésre került a Gyermek Otthongondozási Díj (GYOD) és a tartós ápolást végzők időskori támogatása.

Ápolási díjban / gyermekek otthongondozási díjában részesítettek száma		
év	ápolási díjban részesülők száma	gyermek otthongondozási díjában részesülők száma
2019.	196	98
2020.	199	87
2021.	195	103
2022.	185	120
2023.	168	134

Forrás: KSH-TelR

Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vérszerinti vagy örökbefogadó szülő, aki a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen, vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről vagy a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

Sportprogramokhoz való hozzáférés:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít polgárainak egészségmegőrzésére, ezen belül is a sportszolgáltatások szélesítésére.

Több mint 40 sportszervezetben, közel 50 sportágat lehet üzni Kaposváron. Minden évben városi alapfokú amatőr bajnokság indul három sportágban: kispályás **szabadtéri- és terem** labdarúgás, teke, asztalitenisz.

A városközpontban létrehozott Városliget igazi sport- és szabadidőparadicsom. A műfüves labdarúgópálya, a petanque pályák és a szabadtéri fitneszeszközök minden korosztály számára lehetőséget kínálnak az aktív kikapcsolódásra. A fiatalok kedvence a „Kosárliget”, ahol szinte mindig pattog a labda – a kosárlabdapálya állandóan élettel teli.

A parkban kialakított, 1 km hosszú futókör különösen népszerű az amatőr futók körében. Minden hónap utolsó csütörtökén itt rendezik meg a „Jótkony Hendikep” futást, amelyen a résztvevők teljesítményüket is lemérhetik. A rendezvény különlegessége, hogy a befolyt adományokat jótkony célokra fordítják, így a sportolás mellett a segítségnyújtás öröme is jelen van.

2024 óta évente két alkalommal kerül megszervezésre a Szemléletformáló Sportnap, ahol a cél, hogy közösen, játékos formában hívják fel a figyelmet az egészséges életmód fontosságára, az elfogadásra, az együttműködésre és a mindenki számára elérhető mozgás örömeire. A rendezvény különlegessége, hogy ép és fogyatékossgal élő gyermekek együtt sportolnak, megtapasztalva az egymás iránti nyitottságot és támogatást, miközben aktív részesei lehetnek egy jó hangulatú, inspiráló közösségi eseménynek.

2023-ban egy kerékpáros pumpapálya is átadásra került, mely szintén nagyon népszerű a fiatalok körében.

Az elmúlt évek során új műanyag borítású futókörök kerültek kialakításra a városban, 2020-ban a Cseri parkban, 2022-ben a Búzavirág lakótelepen. A futókörök mellett számos félkosárlabda-pálya és street-workout eszköz is elérhető a város különböző pontjain. Így a közösségi szabadidős sportolási lehetősége bővült a Városligetben, a Cseri parkban, a Kaposvár Arénánál, az Arany János utcában, a Zaranyi és Füredi lakótelepeken, a Vaszary Parkban, a Honvéd utcai tömbbelsőben és a Desedai sporttelepen is. Ezeket a kondi- és street-workout parkokat a lakók rendszeresen használják a friss levegőn való mozgásra. A legújabb kültéri-fitness eszközöket 2025. évben a Cseri parkban, a Martin parkban és a Kecel hegyen telepítettek, ezzel további lehetőséget biztosítva a rendszeres szabadtéri testedzésre.

A városi nagyrendezvények is tartalmaznak ingyenes sportolási lehetőséget nemcsak egyénileg, iskolásoknak, de az egész családnak is. A „Kaposvári Farsang” keretében a lelkes érdeklődők Belvárosi Akadályfutáson vehetnek részt. A május elsején szervezett „Családi Majális”-on, valamint az augusztus 20-án megrendezett „Miénk a Városliget!” rendezvényeken sportos próbák teljesítésére van lehetőség.

A városban évről évre egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek azok a tematikus futóesemények, amelyek a nagyobb ünnepekhez kapcsolódnak. A Nyuszi-, Halloween-i, Mikulás- és Rondapulusis futások alkalmával nemcsak a gyermekek, hanem a szülők, barátok és családtagok is együtt indulhatnak a vidám, közösségépítő futamokon.

Szeptemberben immár tizedik alkalommal rendezték meg a DEJÓ Futógálát, amelyhez az Egészséges Kaposvár program is csatlakozott, kifejezetten a kisgyermekes családokat megszólító futamokkal.

Emellett városi és intézményi szinten is egyre kedveltebb a MEKK Futás (Még Egy Kör T Kaposvár), egy egyedülálló, kieséses rendszerű futóverseny, ahol az 1 kilométeres köröket időre kell teljesíteni – aki kifut az időből, kiesik, aki bírja, újabb körre indulhat. A program

célja, hogy egyszerre nyújtson motiváló sportélményt és közösségi, csapatépítő lehetőséget iskolák, intézmények és munkahelyi közösségek számára.

Kaposváron 2024-ben első alkalommal, pályázati támogatással valósult meg a Mozgás Éjszakája, amely eredetileg fővárosi kezdeményezésként indult, mára azonban országos mozgalommá nőtte ki magát. A rendezvény kiemelkedő népszerűségnek örvend: az esti, színes sportprogramokon mintegy 2000 fő vesz részt.

A tavaszi időszakban szintén nagy érdeklődés övezi a Futókörök Napját, amelynek lényege, hogy az ország különböző településein található rekortán futópályákon a résztvevők kilométereket gyűjtenek. A kihívás tétje: melyik város tudja a legtöbb kilométert teljesíteni egy adott idő alatt. Mindkét esemény erős közösségformáló hatással bír, és lehetőséget teremt a helyi szolgáltatók, civil szervezetek és sportegyesületek számára is, hogy kitelepülve bemutatkozzanak, kapcsolatot építsenek a lakossággal és aktív résztvevőivé váljanak a közösségi sportélménynek.

Kaposvár város a kerékpárutak bővítésével, a szabadidő sportos eltöltése mellett a környezetkímélő életmód fontosságát is hangsúlyozza. A városból 4 km hosszú kerékpárút vezet ki a népszerű Deseda tóhoz, melyet körbe lehet biciklizni egy 14 km-es kiépített körön. A tó melletti strandon 3 homokos röplabdapálya került kialakításra.

2019. évben elkészült a „Kaposvár Aréna” 3-4 ezer főt befogadó csarnok és a **10 pályás Csik Ferenc Versenyuszoda** is, így az eltelt időszakban több országos bajnokságnak, illetve nemzetközi sporteseménynek adhatott helyet városunk.

2023 októberében került átadásra a Bodosi Mihály Atlétikai Centrum.

Év	Sportcsarnok / sportpálya léte	Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma
2019.	van	21
2020.	van	21
2021.	van	21
2022.	van	21
2023.	van	21

Forrás: KSH-TeIr

3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

A kultúra kitüntetett helyet foglal el az esélyegyenlőség megteremtésének elősegítésében, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésében. Jelentősége túlmutat az ágazati megközelítés szempontjain, felzárkóztató, kiegyenlítő szerepe miatt, valamint azért, mert a kulturális hátrány az esélyegyenlőtlenség forrása, rögzítője lehet.

Esélyegyenlőséget erősítő szerepének betöltése – a kulturális intézményhálózat és a kulturális programok közvetítésével - több módon valósul meg:

- Az önkormányzat kulturális, közművelődési intézményhálózata közösségi szintéreként szolgál az érintett célcsoportok szervezeteinek működéséhez, a programjaik megvalósításához.

A szélesebb közönségnek szánt programok esetében – Kaposvár kiemelt nagyszabású rendezvényei- a szervezésben és a megvalósításban kettős szempontrendszer érvényesül:

- A közönségként való megjelenés elősegítése rendkívül fontos. Ennek egyik fontos eleme, hogy kiemelt rendezvényeink programjain a részvétel szinte minden esetben ingyenes.
- Jelnyelvi tolmács alkalmazása a kulturális programok megnyitóján.
- Minden esetben, amikor erre lehetőség nyílik az érintett célcsoportok szereplőként, szervezőként is részesei a rendezvénynek.
- A fogyatékkal élők szervezetei érzékenyítő programokat tartanak.

Kaposvár Megyei Jogú Város kulturális feladatokat ellátó intézményhálózata az elmúlt években jelentősen átalakult, melynek eredményeként városunk kulturális közművelődési életében három intézmény játszik meghatározó szerepet:

- Csiky Gergely Színház és Kulturális Központ Közhasznú Nonprofit Kft.
- Rippl- Rónai Vármegyei Hatókörű Városi Múzeum
- Takáts Gyula Vármegyei Hatókörű Városi Könyvtár

Az intézményhálózatnak egyik erőssége, hogy az Csiky Gergely Színház és Kulturális Központ Közhasznú Nonprofit Kft. telephelyei a város egész területét „lefedik”, az érintett célcsoportok számára így biztosítva a könnyebb megközelítés lehetőségét.

Év	Települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
2019.	143.288	26
2020.	91.553	27
2021.	77.221	22
2022.	114.902	17
2023.	120.752	18

Forrás: KSH-TelR

Civilek a romákért:

A hátrányos helyzetű roma származásúak felzárkóztatása érdekében több civil szervezet is tevékenykedik városunkban.

Mélyben és Reményben Alapítvány: 2010-től Somogy vármegye több településén mélyszegénységben élő családoknak nyújt szociális, mentális és lelki támogatást. Kaposváron a Cseri szegregátumban élő kb. 20 családdal tartanak kapcsolatot. Kiemelt figyelmet fordítanak az ezen családokban élő, jellemzően halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére, felzárkóztatására.

Folyamatos, személyközpontú támogatásuk főbb elemei:

- Családgondozás: probléma-kezelés, segítség az ügyintézésben, egészségügyi és nevelési tanácsadás, mentálhigiénés segítő beszélgetés.
- Kisgyermekek fejlesztése: 6 év alatti gyermekek játékos fejlesztése saját otthonukban, alapítványi játékok segítségével.
- Korrepetálás (tanoda jellegű): általános iskolás gyermekek kiscsoportos /egyéni fejlesztése, korrepetálása az alapítvány Községi Pontján (Szent Imre u 10/4. sz.) önkéntesek segítségével tanévben.
- Ösztöndíjrendszer: az általános iskolás tanulók iskolai teljesítményük függvényében tanév végén ösztöndíjat kapnak.
- Szünidőben szabadidős programok: 16 év alattiak számára 3 korcsoportban (óvodás, alsós, kamasz) értékalközpontú nyári napközi, kirándulások, táborok.
- Keresztelések, temetések esetén összekötöként működnek a helyi egyház és a családok között.
- Ünnepek: az év jeles ünnepeinek (Húsvét, Karácsony) közösségi ünneplése beszélgetéssel, imával, étkezéssel, játékkal, melyre a család minden tagja hivatalos.
- Mikulásjárás, születésnapj köszöntések ajándékozással.

Adományozások a támogatott családoknak, gyermekeknek:

- élelmiszersomag hónap végén,
- ingyenes turkáló évszakonként,
- tanszer, taneszköz támogatás tanévkezdés előtt,
- bútor, háztartási eszköz, játék, könyv – adományozás a felajánlások és az igények függvényében,
- tűzifa vásárláshoz pénzadomány,
- lakhatási körülmények javításában segítségnyújtás, gyűjtés szervezése,
- pénzbeni segítségnyújtás krízis helyzetben.

Napkerék Egyesület: 2003. november 10.-én alakult a cigányság támogatására antidiszkriminációs, interkulturális és szociális programmal. Működése során célcsoportja a Dél- Dunántúli régió, Kaposvár város és annak környékének lakossága. Somogy vármegyében az LHH és HH térségek jelentősek, a lakosság között magas a romák aránya, sok a keresőképtelen, munkanélküli, nyugdíjas, iskolás, tehát az ellátásra szoruló. Az Egyesület alapszabályában rögzítettek szerint tevékenységeit a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, ezen keresztül az alapvető emberi jogok érvényesülése érdekében fejti ki. Részükre széleskörű egészségügyi, szociális, köznevelési, kulturális, szabadidős, sport és egyéb közösségi szolgáltatásokat nyújt. Tevékenységének fókuszában a hátrányos helyzetű egyének, csoportok társadalmi beilleszkedésének elősegítése áll.

A cigányság értékeinek, hagyományainak ápolása érdekében szervezi a cigány kisebbség társadalmi, kulturális értékeinek ápolását, átörökítését célzó rendezvényeket. Az egyesület elsősorban a hátrányos helyzetű célcsoportok tagjai foglalkoztatottságának biztosítása érdekében együttműködik gazdálkodó szervezetekkel. Közreműködik idényjellegű munkák szervezésében lehetséges foglalkoztatókkal, különösen mezőgazdasági turisztikai és vendéglátóipari területeken. Segíti a felnőtt és nem felnőtt korú – munkavállalás feltételeinek megfelelő – diákok munkavállalását, szünidei elhelyezkedését. Nem haszonszerzési jelleggel

közreműködik foglalkoztatásukban. Mindezek megvalósítása érdekében szakmai rendezvényeket, konferenciákat, tapasztalatcseréket, találkozókat, képzéseket, továbbképzéseket, felnőttképzést szervez, információkat gyűjt, kiadványokat jelentet meg, tudományos tevékenységet, kutatást végez.

A Napkerék Egyesület 2014 nyarától napjainkig, Tanoda programot valósít meg, Hangya Tanoda néven. Ennek keretein belül hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, cigány és nem cigány diákok felzárkóztatását végzik minden délután, szakmailag elismert pályakezdő és nyugdíjas pedagógusok segítségével. Összesen, több mint 300 gyermeket tudtak bevonni az eddigi programjaikba. A pályázat segítségével irányított szabadidős programokat, táborokat, kirándulásokat, színház és mozi látogatásokat szerveznek tanulóink számára.

A tanoda szolgáltatás kiemelt feladata a szociális kompetencia fejlesztése, illetve olyan szolgáltatások nyújtása, amelyek segítik a szociokulturális hátrányok kompenzálását és a társadalomba való sikeres beilleszkedést. A tanoda programban érintett általános iskolás és középiskolás tanulók mellett szüleiket, családtagjaikat és az integráció érvényesítése érdekében a nem hátrányos helyzetű gyermekeket is bevonják. A szolgáltatást igénybe vevő tanulók számára különböző intézményi és intézményen kívüli programok keretében biztosítják a szabadidő hasznos eltöltését, sport, illetve kulturális eseményeket, továbbá a tanulást, pályaválasztást elősegítő foglalkozásokat. A képességfejlesztést, tanulást az intézményben különböző pedagógiai végzettséggel rendelkező szakemberek segítik. A szocializációs programunk keretében ünneplik meg tanulóink születésnapját, emlékeznek meg jeles napjainkról (karácsony, farsang, húsvét) és nemzeti ünnepeinkről (október 23., március 15.). E program keretében táborokat, színház- és mozilátogatásokat szerveznek.

A Hangya Tanoda egy elfogadó, befogadó közeg kialakítására törekszik különböző szakemberek bevonásával, ahol a tanulók támogatást, biztatást kaphatnak céljaik kitűzéséhez, eléréséhez.

Felméréseik alapján a diákok nagymértékben fejlődtek ez alatt az idő alatt. A tanulmányi eredményeik javultak mind a humán, mind a reáltantárgyak tekintetében. Nyitottabbak lettek társaik felé és magatartásbeli problémáik is csökkentek otthon, illetve az iskolában egyaránt. Fontosnak tartják az állandóságot a gyerekek életében, amit sehol máshol nem kaphatnak meg rajtuk kívül.

Ökumenikus Segélyszervezet: A segélyszervezet által működtetett Biztos Kezdet Gyerekház a kaposzentjakabi részén élő, 0-3 éves gyermeket nevelő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családoknak nyújt segítséget a gyermekek korai képességgondozásával és a korai fejlesztéshez kapcsolódó speciális szolgáltatásokkal. A gyermekek fejlesztésén és támogatásán túl segítséget nyújtanak a szülők fejlesztéséhez a gyermeknevelés és a munkavállalás terén. Rendszeres foglalkozásokat szerveznek a gyerekek számára, amelyeken egyénre szabottan, egyedi képességeiket figyelembe véve, a saját tempójukban javíthatják a lemaradásokat. Aktívan elősegítik a gyerekek szociális kompetenciájának (éntudatosság, önszabályozás, motiváció, társas készségek stb.) kialakítását és fejlődését. A családok, szülők támogatásával is foglalkoznak: elősegítik az optimális szülő-gyermek kapcsolat, illetve a társas kapcsolatok kialakítását.

A Segélyszervezet azóta is tevékenyen működik a Közösségi Házban. Kaposváron is az esélyteremtésre helyezik a hangsúlyt. A komplex tevékenységünkbe illeszkedő, gyermekeket

fejlesztő munkát a legkisebbek támogatásával kezdik. A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását rendszeres foglalkoztatásokkal segítik.

Segélyszervezet a számára biztosított Pécsi utcai közösségi házban Gyerekek és Fiatalok Fejlesztő Háza működtetésével kíván segítséget nyújtani a területen élő hátrányos helyzetű, kisgyermekes családok, valamint az 5-18 éves fiatalok számára.

A kisgyermekes családok számára szociális és információs tanácsadás, gyermekfejlesztő foglalkozások, tematikus programok elérhetőek, a fiatalok számára pedig közösségi és tematikus programokat, fejlesztő foglalkozásokat szerveznek. Mindezen tevékenységükkel szorosan kapcsolódnak az Önkormányzat munkájához, azt segítik. A szervezet több civil szervezettel, egyesülettel működik és dolgozik együtt a hátrányos helyzetű gyermekek érdekében

Az Ökumenikus Segélyszervezet 9 központban (Budapest, Kaposvár, Kastélyosdombó, Szolnok, Miskolc, Debrecen, Szendrő, Olaszliszka, Orosháza) nyújt rendszeres és személyre szabott segítséget gyermekeknek. A kézzel fogható támogatás (élelmiszer, ruha, tanszer) mellett a szervezet Kapaszkodó programjának keretein belül nagy hangsúlyt fektet arra is, hogy egyéni és közösségi fejlesztő programokkal kínáljon esélyt a felzárkózásra. A fejlesztő és közösségépítő programok között megtalálható a korrepetálás, mozgásfejlesztés, mozgásterápiás fejlesztések, lovas- illetve zeneterápia csakúgy, mint a pszichológiai segítségnyújtás, relaxációs módszerek, meseterápia, mesejoga, babamasszázs, babaúszás, táncfoglalkozás, logopédia, vagy éppen kézműves foglalkozás, pályaorientációs foglalkozás is. A program jelenleg évente 1500 gyermeket ér el országszerte.

A szervezet Kaposvár városban végzett munkája részét képezi a Segélyszervezet országos vérkeringésének. Minden év szeptemberében az "Iskolakezdés együtt" segélyakció adományaiból kaposvári gyermekek is részesülnek.

Önkormányzatunk 2016-ban csatlakozott az Ökumenikus Segélyszervezet Szeretetéhség Országos Adventi adománygyűjtéséhez. Minden évben a Kossuth téren felállított „Ajándékkuckóban” gyűjtjük közösen a gyermekek számára az ajándékokat. Az akció igazi összefogásról szól, hisz a kuckóban a nyugdíjas egyesületek tagjai fogadják a csomagokat. Az Ökumenikus Segélyszervezet „szeretetéhség” adománygyűjtése során összegyűlt ajándékokat a Kaposvár rászoruló gyermekei kapják meg, akik sok esetben csak így részesültek ajándékban karácsonyra.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat:

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület 2021.03.01- től – 2023.06.30-ig a TOP-6.9.1-16-KA1-2020-00001 azonosító számú projekt keretében valósított meg helyi szintű komplex programot. A naponta nyitva tartó szolgáltatás a mindennapok ügyintézéseiben, átmeneti vagy váratlan problémákban való segítségnyújtásban vállalt szerepet.

2023 július 1-től, a „A társadalmi együttműködés erősödését szolgáló helyi szintű komplex programok Kaposváron” című, TOP-6.9.1-16-KA1-2020-00001 azonosító számú projekt zárását követően a Jelenlét ház a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában, Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával működött tovább.

A Szeretetszolgálat folytatta a jelenlétén alapuló szociális munkát a városrészben, a szegregátum központjában elhelyezkedő ingatlanban (Jelenlét Ház) napi jelenléteket biztosít az ott élők körében, hogy a problémákra azonnal tudjon reagálni. A munka alapjait a Jelenlét Program alkotja.

A Jelenlét Házban megvalósuló szolgáltatások:

1. Községi szociális segítségnyújtás keretén belül:

- napi ügyintézés, jelenlét házban elérhető szolgáltatások elérhetővé tétele,
- kutyaoltás/felelős állattartás/ivartalanítás: a szentjakabi városrészben komoly problémát jelent a kóbor kutyák jelenléte, a felelőtlen állattartás, a kutyatartással járó kötelezettségek elmulasztása, valamint az állatokkal szembeni nem megfelelő bánásmód. A felelős állattartás előmozdítása érdekében cél, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel támogassuk az állatok jólétének javítását, és elősegítsük a felelős állattartási szemlélet elterjedését a lakosság körében. Tekintettel arra, hogy a felelőtlen állattartás az akcióterületen napi szinten tapasztalható, kiemelten fontosnak tartjuk a folyamatos prevenciós programok megvalósítását, amelyeket a városban működő Kutyatár Egyesülettel együttműködésben valósítunk meg.

2. Községfejlesztés keretén belül:

- **Gyermek és ifjúsági klub:** a gyermekfoglalkozások célja, hogy hozzájáruljon a család életminőségének a javításához, elősegítse a társadalmi normák elfogadásának erősítését, érték közvetítést, a területen élő lakosság elszigetelődésének oldását, továbbá cél a célterületen élő gyerekek és ifjúsági korosztály számára hasznos szabadidős elfoglaltság biztosítása.
- **Asszony klub:** a program célja a családi és női szerepek erősítése, háztartási praktikák elsajátítása megfogalmazott igények alapján.
- **Első 1000 nap klub:** a program célja a már a várandósság időszakától a gyerek 3 éves koráig tartó időszakban az anyukák támogatása, segítése a szülői szerepek megerősítésében, gyerek gondozási praktikák átadásával, tapasztalatok megosztásával, az anyukák által felvetett kérdések és problémák megválaszolásával.
- **Községi rendezvények:** A községi rendezvények a célterületen élők javaslatai alapján, aktív részvételükkel és a szervezési feladatokba történő bevonásukkal kerülnek lebonyolításra. A községi rendezvények célja: a községi együttműködés fejlesztése, a hiányzó községi szolgáltatások biztosítása. A rendezvények külső szolgáltatók, szervezetek bevonásával, és más területeken dolgozó kollégák segítségével jönnek létre.

3. Jelenlét házban elérhető tanácsadások, szolgáltatások:

- A Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ heti rendszerességgel, egyéni családszervezési, életvezetési és adósságkezelési tanácsadást tart.
- **Fogyatékoságügyi tanácsadás** heti rendszerességgel, keddi napokon elérhető a községi házban.
- A Jelenlét ház szolgáltatásait heti rendszerességgel az **INDIT Közalapítvány** (Addiktológiai Ambulancia) **prevenciós foglalkozásai** is bővítik. A Közalapítvány

munkatársa a szerhasználat vonatkozásában segítő beszélgetést folytat és tanácsadást tart az érdeklődőknek. Tapasztalat, hogy az első beszélgetések, a veszélyek ismertetése is hozhat eredményt. A tanácsadáson lehetőség van Hepatitis C szűrővizsgálat elvégzésére is.

- A Jelenlét ház havonta egy alkalommal **védőnői tanácsadás** helyszínéül szolgál. A területi védőnők 1 órában fogadják a városrészből érkező anyukákat.
- A Jelenlét házban heti rendszerességgel elérhető a **munkaerőpiaci tanácsadás**. A tevékenység célja a munkavállalói kulcskompetenciák fejlesztése, a motiváció erősítésével; információnyújtás az aktuális munkaerő-piaci ismeretekről, állásinterjúra való felkészítéssel, álláskereső tanácsadással. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkaerőpiaci mentora segíti a városrészben élők munkaerőpiacon történő elhelyezkedését.

Adománygyűjtés, közvetítés:

A Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ által nyújtott szociális segítség fontos részét képezi a lakosság és a város gazdálkodó szervezetei, illetve magánszemélyek által felajánlott bútor, ruha, háztartási eszközök, élelmiszer, stb. adományok gyűjtése, és a szociálisan rászoruló személyek számára történő átadása, illetve közvetítése.

2017. december hónaptól bővült a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ adományközvetítő feladata, a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program keretében a szegénység csökkentése érdekében rendszeres segítségnyújtás formájában élelmiszert, vagy alapvető fogyasztási cikket tartalmazó csomagok osztása révén. **A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 2023 márciusában zárult le.**

3.8.A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának és Kaposvár Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatának –továbbiakban RNÖ- partnerségére vonatkozóan, a két önkormányzat közt kötött megállapodásban rögzítettek a mérvadók.

RNÖ esélyegyenlőségi tevékenysége:

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a RNÖ képviselői a nemzetiségi önkormányzat irodáiban heti öt alkalommal tartanak ügyfélfogadást a helyi roma lakosság szociális és egyéb problémáinak megoldása érdekében. Az ügyfélfogadások időpontjairól a www.kaposvar.hu honlapon az Otthon vagyok/Önkormányzat/Nemzetiségi önkormányzatok/Roma Nemzetiségi Önkormányzat menüpont alatt értesülhetnek az érintettek.

- A RNÖ évente két alkalommal ír ki pályázatot a cigány tanulók tanulmányi ösztöndíjára. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata évente 2.500 eFt összeget biztosít a RNÖ részére az ösztöndíjak kifizetésére. Az ösztöndíj célja, hogy a jó tanulmányi eredményeket elérő, roma származású tanulók támogatásban részesüljenek.

- 2019. év elején a fiatal és közép korosztály számára bűnmegelőzési, élménypedagógiai tréninget tartottak, a tréning alkalmával a résztvevők egy csodálatos helyszínen gyakorolhatták a problémamegoldó képességüket.
- Gyermeknap rendezvényt tartottak a hátrányos helyzetűek lakta területén a gyermeknap alkalmával a gyermekek a készségeiket is megmérették, a sportos gyakorlatokon kívül ugráló várakozhattak, ringlizeshettek.
- A hátrányos helyzetű általános iskolás korú gyerekek részére a Balaton déli partján 7 napos ott alvós tábor szerveztek. A tábor a KMJV Roma Nemzetiségi Önkormányzat pályázatból illetve saját költségvetéséből finanszírozta. A résztvevőknek nem kellett fizetniük.
- A 2019. szeptemberében megrendezett Káposztás ételek fesztiválján a Szentjakabon élők részére bemutathatták a hagyományos ételeiket.
- 2019. novemberében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat kezdeményezte a kapcsolatfelvételt a Szentjakabon működő Máltai Szeretetszolgálattal, az Ökumenikus Szeretetszolgálattal, valamint a Szentjakabon működő roma civil szervezettel és 2 egyéb kaposvári roma civil szervezettel a jövőbeli programjaikkal kapcsolatban.
- 2019. december 18-án a Cser Vendéglőben került sor a „Kisebbségek Napja” című rendezvényre, melyet a Somogy Vármegyei Rendőr-főkapitánysággal közösen rendeztek meg.
- 2020. július 26-31. közötti időszakban került sor a gyermekek részére szervezett Balaton parti táborozásra.
- 2020. évben a Roma Nemzetiségi Önkormányzat a kialakult pandémiás helyzetben idején telefonos ügyfélszolgálatot tartottak az irodában, a tervezett programjaik nem tudtak megvalósulni.
- 2020. július 26-31. közötti időszakban került sor a gyermekek részére szervezett Balaton parti táborozásra pályázat keretében..
- 2021. évben a következő programok valósultak meg: Húsvéti játszóház, Anyák napja, Gyermeknap, Családinap, Kisebbségek Napja.
- Pályázat keretében Irodalmi olvasótábor, cigány rétesfesztivál, mesés bábelőadás, Példaképbemutató, Múlt és jelen kiállítás , Holokauszt megemlékezés, Közösségfejlesztő nagyrendezvény és Pályaorientációs napközis tábor került megrendezésre.
- 2022. évben megrendezésre került a Farsang és a Gyermeknap.
- Pályázat keretében Közösségfejlesztő nagyrendezvény, Pályaorientációs napközis tábor, Kulturális értékeink hagyományőrző gyermek tábor és Karácsonyi kis csillagok rendezvény került megrendezésre.
- 2023. évben megrendezésre került a Farsang, a Húsvéti játszóház, a Roma Bál, a Roma-Nemz-Tab- 23-0439 pályázat keretén belül Eredetünk megismerése bentlakásos tábor. és a Roma-Nemz-Kul-23-0445 pályázat keretén belül Nyárbúcsúztató családi nap valamint az Adventi készülődés.
- 2024. évben többek között Családi pikniket, "Mesterségek Régről" napközis tábort tartottak és megrendezésre került a Mikulás nap, az Adventi nap és a Kisebbségek napja is.

Az RNÖ a következő időszakban a hagyományőrzés, kultúra ápolása érdekében közösség erősítő rendezvények szervezését, lebonyolítását vállalja a neves napokhoz kapcsolódóan. (Roma Nap, Kisebbségek Napja (dec.18), Húsvét, Karácsony, Farsang) Továbbá a fiatalok identitás erősítése érdekében bentlakásos táborokat szervez, amelyeken a cigány mesterségek, a régi élethelyzetek megismerése, romológiai ismeretek átadása az elsődleges cél, illetve a fiatalok nézetének javítása, bővítése. „Van kiút a telepről, szegénységből, nyomorból”.

A RNÖ **korábbi** tervei között szerepelt az önkormányzat használatában levő Kaposvár Nádasdi u. 84/a terület közösségi térré alakítása pályázati vagy amennyiben lehetséges saját forrásból. **A közösségi tér részben elkészült.** A közösségi tér lehetőséget **biztosít a jövőben is** programjaik lebonyolításában, a lakosság egymás elfogadásának erősítésében.

3.9.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A romák és a mélyszegénységben élők esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
roma integráció	társadalmi integrációs célú pályázatok vállalásai, roma referens további alkalmazása
rossz egészségi állapot	egészséggel kapcsolatos helyes információk átadása, szűrővizsgálatok szervezése, ösztönzés a szervezett szűrővizsgálatokon történő részvételre egészségmegőrző programok lebonyolítása,
rossz lakhatási körülmények	felmérés készítése a lakhatási körülményekre vonatkozóan alacsony komfortfokozatú vagy rossz állapotú lakások felújítása, komfortfokozatának növelése
magas infláció és emelkedő energiaárak	pénzbeli és természetbeni támogatások nyújtása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek)

Kaposvár város demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira:

A népességi adatok az elmúlt 5 évben az alábbiak szerint változtak:

Év	állandó népesség	kiskorúak száma	kiskorúak aránya %
2019.	62.611	9.985	15,95
2020.	61.948	9.747	15,73
2021.	60.946	9.547	15,55
2022.	60.330	9.404	15,59
2023.	59.722	9.144	15,31

Forrás: KSH-TelR

Az adatokat összehasonlítva az össznépesség csökkenése mellett a kiskorúak arányának folyamatos csökkenése is megfigyelhető.

A kiskorú népességben belül az egyes korcsoportok aránya az alábbiak szerint alakult:

Év	Korosztályok			Összesen
	0-5	6-13	14-17	
2019.	3.119	4.454	2.412	9.985
2020.	3.011	4.345	2.391	9.747
2021.	2.913	4.251	2.383	9.547
2022.	2.803	4.220	2.381	9.404
2023.	2.664	4.198	2.282	9.144

Forrás: KSH-TelR

A nemenkénti arány alakulását mutatja az alábbi táblázat:

Év	Nemek		Összes
	Fiú	Lány	
2019.	5.115	4.870	9.985
2020.	5.045	4.702	9.747
2021.	4.935	4.612	9.547
2022.	4.846	4.558	9.404
2023.	4.697	4.447	9.144

Forrás: KSH-TelR

Az adatokat viszonylatában mind a fiúk, mind a lányok vonatkozásában csökkenés tapasztalható. Ugyanakkor a kiskorú népességben belül a fiúk száma minden évben meghaladta a lányok számát.

A veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete:

A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez, melynek keretében folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv,
- a települési önkormányzat jegyzője,
- a büntetés-végrehajtási intézet,
- a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ Szolgáltató Csoportja (mint család- és gyermekjóléti szolgálat) a jogszabályban rögzítetteknek megfelelően gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszert működtet.

A jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése a szolgálat egyik alapvető célkitűzése, hiszen ez a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, és időben biztosított segítség fontos, nélkülözhetetlen feltétele.

Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatóhoz érkező jelzések száma:

Jelzések száma	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
egészségügyi szolgáltató	121	113	98	112	66
szociális szolgáltató	40	38	35	58	25
átmeneti gondozást biztosítók	9				
közüktatási intézmény	146	120	192	137	135
ügyészség, bíróság	5	12	15	2	12
pártfogó felügyelet	1	1			
rendőrség	41	87	41	43	40
önkormányzat, gyámhivatal	118	84	60	46	49
állampolgár	48	45	58	41	62
egyéb	35	14	26	26	23
Összesen	564	514	525	465	412

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

2024. évben összesen 423 jelzés érkezett, a jelzések többségét (139) a közoktatási intézmények tették.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladata a jelzőrendszer működtetése vonatkozásában:

- folyamatosan karbantartja és bővíti a jelzőrendszer tagjainak címlistáját, az elérhető szolgáltatásokról nyilvántartást vezet,
- a településen élő családok, gyermekek helyzetének, szükségletének, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetének figyelemmel kísérése,
- a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében,
- a jelzések fogadása, családlátogatás keretében a jelzésben érintett egyénnel, családdal kapcsolatfelvétel kezdeményezése,
- adott héten beérkezett jelzésről és a megtett intézkedésekről minden héten adatszolgáltatás a jelzőrendszeri felelősnek, Központ felé írásban történő adattovábbítás érdekében,
- az első interjút követő 15 napon belül tájékoztatás küldése a jelzést tevőnek, feltéve, hogy annak személye ismert, és ezzel nem sérti meg a zárt adatkezelés kötelezettségét,
- veszélyeztetettség esetén kitölti a gyermekvédelmi nyilvántartás vonatkozó adatlapjait,
- jelzésre köteles szervet felhívja a jelzési kötelezettségük írásban - krízishelyzet esetén utólagosan - történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra
- a jelzőrendszeri szereplők együttműködésének koordinálása érdekében esetmegbeszélést szervez, melyre meghívja:
- a megelőző pártfogó felügyelőt, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki megelőző pártfogás alatt áll,
- a pártfogó felügyelői szolgálatot, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki fiatakorúak pártfogó felügyelete alatt áll, vagy ha a gyermek kockázatértékelése alapján a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettsége legalább közepes fokú,

- a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó más személyeket, illetve intézmények képviselőit indokolt esetben, különösen akkor, ha részvételük a gyermekkel kapcsolatos probléma megoldásához szükséges, és
- a járási jelzőrendszeri tanácsadót, az elhangzottakról feljegyzést készít,
- egy gyermek, egyén vagy család ügyében, az esetmenedzser, esettől függően a kijelölt járási jelzőrendszeri tanácsadó részvételével, lehetőség szerint az érintetteket - beleértve az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket - és a velük foglalkozó szakembereket is bevonva esetkonferenciát szervez,
- a minden év február 28-ig megszervezendő szakmai tanácskozáson részt vesz, szervezésében közreműködik,
- részt vesz a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői részére, legalább évi 6 alkalommal megtartandó szakmaközi megbeszélésen, közreműködik annak megszervezésében, (a megbeszélésre meghívja a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjait, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükséges),
- a minden év március 31-ig elkészítendő intézkedési terv összeállításában közreműködik,
- kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

A jelzőrendszer működtetése kapcsán cél a jelzőrendszer tagjaival már meglévő együttműködések fenntartása, elmélyítése, a tagok további aktivizálása. Feladat a jelzőrendszeri tagság körének bővítése (pl.: egyesületek, alapítványok, egyházi szervezetek). A jelzőrendszeri tagok köréből legkevesebb jelzés a gyermek háziorvosoktól érkezett, ezért fontos vizsgálni a jövőben ennek szakmai háttérét, okait. Továbbiakban is fontos feladat a jogszabályi változásokhoz kapcsolódóan tájékoztatás nyújtása a jelzőrendszeri tagok számára.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Veszélyeztetett kiskorúak	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Anyagi	109	39	11	33	53
Környezeti	398	442	288	329	306
Magatartási	29	103	79	81	68
Egészségügyi	26	17	11	5	23
Összesen	562	601	519	448	450

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

2024-ben 516 veszélyeztetett kiskorú volt, 389 fő környezeti okok miatt.

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Amennyiben a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható. A **Család-és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere** vagy a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője javaslatára –a Járási Gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi.

A védelembe vétel hatósági döntés alapján előírt együttműködési kötelezettség, melynek célja a gyermek fokozott kontroll mellett megvalósuló, de családban történő nevelkedésének támogatása. Alapját az egyéni gondozási-nevelési terv képezi, melyben a család és a bevont szakemberek meghatározzák a problémákat, a feloldásukhoz megteendő lépéseket, a szülő és gyermek továbbá a bevont szakemberek feladatait és a végrehajtás ütemezését.

Az együttműködésbe mindazon személyek/szervezetek bevonásra kerülnek, akik olyan szolgáltatást vagy ellátást nyújtanak a gyermekek/családok számára, melyek hozzájárulhatnak a gyermek problémáinak rendezéséhez, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásához, a veszélyeztetettségének mérsékléséhez, megszüntetéséhez.

Védelembe vételi okok	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Környezeti okok	100	111	70	65	61
Szülőknek felróható magatartási okok	22	24	18	15	19
Gyermekeknek felróható magatartási okok	19	13	16	14	15
Egyéb	12	8	5	6	5
Összesen (fő)	153	156	109	103	100

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

2024-be 98 gyermeket vettek védelembe, 54 esetben környezeti okok miatt.

A 2021-es évben csökkent nagyobb mértékben a korábbi évekhez képest a védelembe vett gyermekek száma, majd ezt követően is évről-évre minimális csökkenés következett be. Az adatokból látható, hogy alapvetően a környezeti okokból elrendelt, fenntartott védelembe vételek száma csökkent, illetve a magatartási okokból (szülői és gyermek) fennálló veszélyeztetettség mértéke nőtt, mindamellett, hogy több esetben más hatósági intézkedés (nevelésbe vétel) elrendelése vált szükségessé.

A pozitív irányú tendencia az alábbiakkal magyarázható:

- a prevenció illetve a megkereső munka hatásossága,
- az észlelő és jelzőrendszer működési hatékonyságának további növekedése,
- a nevezett időszakban megvalósuló pályázatok szoft elemei tovább csökkentették a veszélyeztetési tényezők előfordulását.
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység nyújtása.

A védelembe vételi okok között a legmagasabb arányú a környezeti ok (a nem megfelelő lakhatási körülmény, családon belüli bántalmazás, családon belüli konfliktus, család életvitele és a kortárs csoport negatív hatása). Ezt követik a gyermeknek, illetve a szülőknek felróható magatartási okok miatti veszélyeztetés. Itt elsősorban az iskolai hiányzást, köznevelési intézményben tapasztalt magatartás zavart, gyermek és fiatalok bűnelkövetését vagy szabálysértését kell megemlíteni. A szülőknek felróható ok pl. az elhanyagolás, szenvedélybetegség.

A gyermekek részére és a gyermekek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma:

Kedvezmények, támogatások	2019. (fő)	2020. (fő)	2021. (fő)	2022. (fő)	2023. (fő)
gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak	1098	995	783	799	694
elutasított rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelmek (jövedelem, vagyon miatt)	59	39	0	22	25
egyszeri támogatásban részesültek (aug.)	1175	1074	672	1134	786
egyszeri támogatásban részesültek (nov.)	1117	933	684	766	713
kollégiumi férőhely biztosítás (önként vállalt Pécs városban)	50	50	50	50	50
tanulók albérleti támogatása	4	3	4	3	3
Bursa Hungarica ösztöndíj (önként vállalt)	80	88	97	67	97
étkezési térítési díj- támogatás (önként vállalt)	132	127	50	63	53
időszaki támogatás speciális diétára(szoruló gyermekek támogatása 3*10.000.-Ft/év)	29	21	14	17	15
nyári ingyenes étkeztetés (önként vállalt) 2016-tól szünidei gyermekétkeztetés	112	166	101	119	93

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma 753 fő volt, Bursa Hungarica ösztöndíjat 98 fő kapott, speciális diétára szoruló időszerű támogatásában 30 fő részesült. Felső oktatási intézményben tanulók albérleti támogatásában 17 fő, kollégiumi férőhelyben 41 fő részesült.

4.2.Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregátumban élő óvodáskorú gyermekek kötelező felvételét a **Kaposvári Óvodai Központ** Szentjakabi Tagóvodája biztosítja. Az óvoda legjellemzőbb vonása, hogy a város peremén, a szegregátumban helyezkedik el. A roma lakosság helyzetét korábban a megszűnő munkahelyekből fakadó létbizonytalanság, képzettségük alacsony szintje, a szegénység állandósulása, összességében tehát a súlyos mértékű szegregáció jellemezte és általánosságban jellemzi ma is. Mára a képzetlenséget, reménytelenséget, önpusztító életvitelt ellensúlyozza az a politikai, illetve helyi önkormányzati kezdeményezés, melyben közmunka program keretében munkalehetőséget biztosít és az elsődleges munkaerő piacon való elhelyezkedésük érdekében segítséget nyújt a dolgozni akaró családok számára. A pályázati források olyan továbbképzéseket, illetve tanulási lehetőségeket biztosítanak számukra, amelyek az iskolázottságukat, szakképzettségüket segítik elő. Mindezek mellett egyes családoknál továbbra is fennáll az életmódbeli, értékrendbeli elkülönülés számos olyan

formája, ami nem tekinthető egyszerű kulturális különbségnek (pl. személyi higiénia hiánya, szenvedélyek, környezetkultúra, hulladékkezelés). Mindez nagyban rontja az ilyen családokban felnövő generációk integrációs esélyét. A változások indukálásának egyik esélyét a Szentjakabi óvoda fejlesztésében látjuk, tekintettel arra, hogy a tagóvoda a szegregátumban élő családok gyermekeit gondozza, neveli és oktatja. Mivel az óvodába járó gyermekek többsége sajátos érték- és norma-rendszerrel érkezik, ezért különösen fontos az intézményes szocializáció eszközrendszerének bővítése, ezen keresztül a beilleszkedés a többségi társadalomba, annak érték- és norma-rendszerének megismerése. Az óvoda célja, hogy a családi életet kiegészítve a gyermek számára egészséges, ingerekben gazdag környezetet biztosítson, ahol az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör otthonossá teszi az életet. A gyerek életkorának és fejlettségének megfelelő tevékenységeken keresztül az óvoda az iskolai életre alkalmassá teszi a gyermekeket. Ez az előfeltétele a tanuláson alapuló társadalmi felemelkedésnek. A romák magas arányú jelenléte a gyermekek körében szükségessé tette a roma népismeret, a roma kultúra és hagyományok megismertetését. Az intézményben uralkodó pedagógiai kultúra folyamatosan keresi a szociokulturális hátrányok csökkentésének lehetséges módjait, kapcsolódva a gyermekvédelmi szolgálatok tevékenységéhez. A hátrányok csökkentését az óvodával különböző kapcsolatban álló olyan civil szervezetek törekvései segítik elő, mint például a Máltai Szeretetszolgálat, vagy az óvoda közelében lévő Községi ház, amelyben az Ökumenikus Segélyszervezet működik. Szoros kapcsolat alakult ki a Kaposszentjakabi Művelődési Házsal is, mely pályázatok keretében számos ünnephez kapcsolódó programot biztosít hátrányos helyzetű, szegregált gyermekek számára. A biztosabb iskolai tanulmányok kezdését a Vadvirág Alapítvány által az óvodában jelenlévő Tanulás Könnyítő Program segíti elő. A Szentjakabi óvodában szinte 100%-ban roma családok gyermekei alkotják az óvodai csoportokat.

Etnikai összetételüket tekintve az óvoda környezetében három eltérő roma csoport él.

1. Az első csoportba sorolhatók azok, akik a városrendezés következtében a belvárosból kitelepítve a Szentjakabi városrész lakásaiban laknak. Ők a szakirodalom megnevezése szerint a „romungrók”, helyi névvel a magyar romák.
2. A második csoportba az oláh romák tartoznak, akiket a Dunántúlon „kolompároknak” neveznek. Eredeti hagyományaikat leghívebben ők őrzik.
3. A harmadik csoport a beások képezik. Életkörülményeik, iskolázottságuk és életszempontjuk az elmúlt évek során jelentősen – pozitívan - változott.

A három romacsoport konfliktusos viszonyban áll egymással, ami az óvodai nevelés számára további kihívásokat teremt. Az előítélet mentességet az eltérő csoportokhoz tartozó roma gyermekeknél már az óvodáztatás idején szükséges megalapozni.

Az óvodába járó gyermekek csaknem mindegyike hátrányos helyzetű, de a hátrányos helyzet/halmazottan hátrányos helyzet megállapítása csak kis százalékban történik meg, mivel a szülők nem kérik a megállapítását. Azonban a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya valóban magas szám, és 10% körüli a veszélyeztetett gyermekek aránya az intézményben. A szülők többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, és nagyszámban vannak közöttük munkanélküliek.

A Szentjakabi Tagóvodában a Komplex-telep program keretében a költségvetési és tervezési dokumentációnak megfelelően megvalósult:

- új épület építése
- régi épület bontása
- meglévő épület korszerűsítése-felújítása.

- 25 gyermek fogadására alkalmas újonnan kialakított és a működésbe bevont csoportszoba kialakítása fektető-tárolóval.
- Újonnan kialakított és a működésbe bevont tornaszoba és szertár kialakítása. Fejlesztőszoba kialakítása.
- Gyermek elkülönítő – vizesblokkal - kialakítása.
- Logopédiai fejlesztő és egyben könyvtárszoba.
- Dolgozók részére szociális blokk.
- Férfi öltöző, mosdó és WC kialakítása.
- Karbantartó műhely kialakítása.
- Akadálymentes WC.
- Babakocsi tároló.
- Gépészeti munkák: központi fűtés-szerelés, belső vízellátás-csatornázás, épületvillamosság, szellőzés, tűzjelző rendszer
- Épületbővítés révén a csoportszobai nevelési és oktatási feltételek igényeknek megfelelő alakítása.
- Az intézmény pedagógiai programjának és az épület térszervezésének teljesebb összehangolása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a pszichikai szükségleteket figyelembe vevő térszerkezet és szobabelső kialakítása.

A területen található Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Pécsi Utcai Tagiskolájában kialakult – lakókörnyezeti szegregációból adódó – spontán szegregáció miatt a Pécsi Ítéltábla megtiltotta a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Pécsi Utcai Tagiskolájában a 2017/2018-as tanévtől kezdődően első osztály indítását. A 2021/2022-es tanévtől oktatásszervezési okokból szükségessé vált az intézményben maradó 6-8 osztályos tanulók áthelyezése a többségi iskolákba. Átszervezés keretében a tagintézményt a fenntartó Kaposvári Tankerületi Központ bezárta.

Kaposvári szegregátumok, leszakadó, településen belüli településrészek:

- Nádasdi u. a Kápolna úttól- Nyírfu u.- Móricz Zs. u. mindkét oldala - Nádasdi u. nyugati oldala (belterületi határ): háztartások száma 237 fő, személyek száma 950 fő, 18 év alattiak száma 332 fő.
- Cseri út északi oldala a József u. vonalától a vasútig: háztartások száma 14 fő, személyek száma 57 fő, 18 év alattiak száma 20 fő.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat:

A Jelenlét Házban megvalósuló szolgáltatások (3.7. pontban részletezett)

Az Ökumenikus Segélyszervezet Kaposváron: A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet 2016 nyarán nyitotta meg Kaposváron új fejlesztő központját, a Gyermek és Fiatalok Fejlesztő Házát. Az intézmény a város Kaposszentjakabi városrészében található, ahol jelentős számban élnek rászoruló családok. A szolgáltatásnak helyet adó ingatlan az önkormányzat tulajdona, a Segélyszervezet a várossal kialakított szoros partneri együttműködés keretében kapta meg használatra az épület és a hozzá tartozó kert egy részét. Az erről szóló szerződés alapján az intézmény működése hosszú távra stabilan megalapozott.

A Segélyszervezet Kaposváron is az esélyteremtésre helyezi a hangsúlyt, ezért 2017-től már egy **Biztos Kezdet Gyerekház** típusú fejlesztő központot működtet Kaposváron, amely a gyermeki szükségletekhez igazodóan hatékonyan segíti a településen szegénységben élő gyerekek fejlődését; az óvodára-, később az iskolára való felkészülést; valamint a szülők felkészítését a szülői szerepre.

A kora gyermekkori esélyteremtés fókuszában elsősorban a legkisebbek, a 0-3 éves hátrányos helyzetű gyermekek állnak, hiszen ebben az életkorban a leghatékonyabb a képességfejlesztés, ezen keresztül pedig az óvodára való felkészülés támogatása. A fejlesztések legfőbb célja, hogy a gyermekek egyedi képességeiket figyelembe véve, a saját tempójukban hozzák be azokat a lemaradásokat, amelyek későbbi életkorban további hátrányokhoz, így tanulási-, figyelmi- valamint magatartási problémákhoz vezetnek.

A Gyerekházban való részvétel önkéntes és minden szolgáltatás ingyenes.

A Mélyben és Reményben Alapítvány tevékenysége és a megvalósuló szolgáltatások (3.7. pontban részletezett)

Az Integrált Gyermekesély program keretében megvalósuló „Jövőt gyermekeinknek!”-Összefogás a Kaposvári járásban elnevezésű projekt (időszak 2018.03.01- 2022.08.31.) keretében 2021 május hónapban a Sörház u. 10. sz. alatt átadásra került Községi ház, ahol a Cseri szegregátum területén élők a szükségleteikhez igazodó szolgáltatásokat a lakóhelyükhöz közel tudják igénybe venni.

Az épületben- pályázati lehetőség kihasználásával, 2024.02.12-én kezdte meg működését a Kaposvári Cseri Tanoda. A gyermekek esélynövelő szolgáltatása elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területnek nyilvánított lakókörnyezetben élő gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó prevenciós szolgáltatás.

Kaposvár Megyei Jogú Város területének része Répáspuszta, mely a város központjától 10-11 kilométer távolságra található. A településrészen egy közösségi ház található (egyéb szolgáltatás nem), melyben a településrészi önkormányzat alkalmanként szervez programokat. A Répáspusztán élők számára a legközelebb Kaposvár toponári városrészében érhető el szolgáltatás, melynek megközelítése nehézkes tekintettel arra, hogy általában saját gépjármű hiányában tömegközlekedés igénybevételel tud megvalósulni.

A terület egyik része családi házas övezet, illetve mezőgazdasági jellegű telep, ahol a korábban állatok tartására szolgáló épületek kerültek – lakhatás céljából- átalakításra (állapotuk esetenként aggodalomra ad okot). A szociálisan hátrányosabb helyzetben lévő családok számára népszerű lakhatási megoldást kínálnak ezek az épületek, tekintettel arra, hogy kaució megfizetése nélkül lehet az ingatlanokat bérbe venni.

Lakónépessége hozzávetőleg 150 fő, a területén megközelítőleg 50 lakás található.

4.3.A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, s a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. Növekszik azoknak a hátrányos helyzetű gyermekek száma, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A nehezedő anyagi körülmények miatt nagymértékben megnőtt a szociális támogatások iránti igény. Ezek a problémák az iskoláinkban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat. Iskoláink többnyire lakótelepi környezetben találhatók. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének fejlesztésére és a prevencióra helyezi a hangsúlyt. A cél a tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.

Hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek aránya:

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét. Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2019.	112	52
2020.	106	68
2021.	163	78
2022.	110	62
2023.	111	133

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Napkerék Egyesület 2014 nyarától napjainkig, Tanoda programot valósít meg, **Hangya Tanoda** néven. Ennek keretein belül hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, cigány és nem cigány diákok felzárkóztatását végzik.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek %
	Fő	Fő	%
2019.	2 191	22	1,00
2020.	2 136	14	0,66
2021.	2 094	21	1,00
2022.	2.097	18	0,86
2023.	2.049	22	1,07

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	%
2019.	90	1,69
2020.	95	1,79
2021.	92	1,78
2022.	106	2,06
2023.	103	2,01

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

A Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság önálló szakmai intézményegysége (telephelye) a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: CSSGYJK, két szakmai, szervezeti egysége: Szolgáltató Csoportja és Járási Csoportja) a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális- és gyermekjóléti alapellátást biztosítja (ebben a szervezeti felépítésben) 2017. január 1-től. 2018. szeptember 1-től a CSSGYJK harmadik szervezeti egységként, a Köznevelési Prevenciók Csoport, a Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásként, óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást biztosít (2019.01.01-től ellátja a szociális diagnózis készítését, kijelölés alapján 2022.01.01-től fogyatékosügy-i tanácsadást biztosít).

Családsegítés: A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzetek miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítés a szociális munka eszközeivel és módszereivel nyújt segítséget a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok, a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők számára.

Krízis és veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszert működtet, a problémák mielőbbi felismerése és kezelése érdekében.

Gyermekjóléti szolgáltatás (4.1. pontban foglaltakon túl):

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás a jogszabályban meghatározott körű, együttműködésre kötelezett jelzőrendszeri tagokkal és más társintézményekkel együttműködve biztosítja a gondozási, szolgáltatási és szervezési feladatok ellátását, mely a szociális munka eszközeivel és módszereivel történik.

A jelzőrendszer segítségével feltárja az ellátási területén jelentkező, gyermekek veszélyeztetettségét kiváltó lehetséges okokat, és szervező, prevenciós jellegű tevékenységgel igyekszik csökkenteni azokat.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családokkal kapcsolatban álló intézményrendszer működésének koordinálása, a kommunikáció, információáramlás csatornáinak feltárása és megerősítése, a családok köré rendeződött intézményi hálózat kiépítése, és szükség szerinti képzése.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység:

2018.09.01-től a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központja által (szociális felsőfokú képesítéssel rendelkező humánerőforrás hiánya miatt) fokozatosan került bevezetésre az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység a járás köznevelési intézményeiben.

A szociális segítők a szociális munka eszközeivel végzik tevékenységüket. A köznevelési intézményekben fogadóóra keretén belül a szülők és a gyermekek is felkereshetik őket. Fogadóórájukon, az őket felkereső személyek számára információnyújtást, egyéni tanácsadást, segítő beszélgetést, szociális ügyintézésben való segítségnyújtást biztosítanak, valamint amennyiben szükséges, a megfelelő szolgáltatásba delegálják a gyermeket, felnőttet, családot (pl. pszichológiai ellátás, egyéb egészségügyi ellátás). A fogadóórán kívüli időtartamban nyújtják azokat az egyéb szolgáltatásokat, amelyekre az adott köznevelési intézmény igényt tart, illetve amely szolgáltatáshoz az adott segítő kompetenciával bír (pl. prevenciós foglalkozások lebonyolítása a diákok, érzékenyítő fórumok megtartása a pedagógusok számára).

Együttműködési megállapodás alapján, Kaposváron az alábbi köznevelési intézményekben biztosított az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység:

	Köznevelési intézmény	Együttműködési megállapodás megkötésének időpontja	A köznevelési intézményben eltöltött idő
ÁLTALÁNOS ISKOLÁK	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola	2019.02.11.	8,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola II. Rákóczi Ferenc Tagiskolája	2019.02.04.	8,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Benedek Elek Tagiskolája	2019.03.25.	4,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kinizsi Lakótelepi Tagiskolája	2019.03.25.	8,30 h/ hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Toldi Lakótelepi Tagiskolája	2019.03.25.	8,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagiskolája	2019.02.13.	8,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Honvéd Utcai Tagiskolája	2019.05.02.	6,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Toponári Tagiskolája	2019.02.11.	8,30 h/hét
	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kisfaludy Utcai Tagiskolája	2019.06.20.	8,30 h/hét
	Berzsenyi Dániel Evangélikus Általános Iskola	2024.09.01.	8,30 h/hét
	Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Gimnázium	2020.03.04.	10,30 h/hét
	Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	2019.04.23.	8,30 h/hét
	Lórántffy Zsuzsanna Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium	2019.03.25.	12,30 h/hét
	Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	2021.04.12.	8,30 h /hét
KÖZÉPISKOLÁK	Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium	2019.06.20.	6,30 h/hét
	Kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium	2019.01.28.	6,30 h/hét
	Kaposvári SZC Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakgimnázium	2019.03.04.	6,30 h/hét
	Kaposvári SZC Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	2019.03.19.	10,30 h/hét
	Kaposvári SZC Eötvös Lóránd Műszaki Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	2020.02.12.	(szakember hiány okán szünetel a szolgáltatás nyújtása)

	MATE Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2019.05.02.	6,00 h/hét
	Kaposvári Zichy Mihály Iparművészeti Szakgimnázium, Technikum és Kollégium	2021.11.16.	6,30 h/hét
	Déli ASzC Kinizsi Pál Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	2020.09.01.	(szakember hiány okán szünetel a szolgáltatás nyújtása)
	Szigeti-Gyula János Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskola	2022.03.01.	4,30 h/hét
	KSZC Lamping József Technikum és Szakképző Iskola	2022.03.01.	4,30 h/hét
ÓVODÁK	Fésűs Éva Tagóvoda	2020.02.07.	4,30 h/hét
	Nemzetőrsori Tagóvoda	2020.02.07.	4,30 h/hét
	Kaposvári Óvodai Központ Petőfi Sándor Székhelyővoda	2020.02.07.	4,30 h/hét
	Rét utcai Tagóvoda	2020.02.07.	(szakember hiány okán szünetel a szolgáltatás nyújtása)
	Tar-Csatár Tagóvoda	2020.02.07.	6,30 h/hét
	Festetics Karolina Tagóvoda	2020.02.07.	6,30/hét
	Szent Margit Katolikus Óvoda	2020.09.01.	4,30 h/hét
	Bölcsesség Kezdetek Oktatási Központ Békevár Tagóvodája	2022.09.01.	4,30 h/hét
	Szent Család Katolikus Óvoda	2022.09.01.	4,30 h/hét
	MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda	2020.09.01.	4,00 h/hét
KOLLÉGIUM	Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium	2022.03.01.	4,00 h/hét
	MATE Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2019.05.02.	2,30 h/hét
	Kaposvári Zichy Mihály Iparművészeti Szakgimnázium, Technikum és Kollégium	2024.10.25.	2,00 h/hét

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

A szociális segítők fontos feladata a jelzőrendszeri tevékenység, a gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerése, a megszüntetésében való közreműködés. A szociális segítőnek, a jelzőrendszer tagjaként, a gyermek veszélyeztetettségének, elhanyagolásának, bántalmazásának gyanúja esetén, - amennyiben a szociális segítő észleli a problémát - jelzési kötelezettsége van az illetékes család - és gyermekjóléti szolgálat felé. A szociális segítő a köznevelési intézménytől nem veszi át a jelzési kötelezettséget, a jelzés megtételének feladatát.

2022 év végén óvodai és iskolai szociális segítő státuszban 14 fő dolgozott a Családsegítő és Gyermekjóléti Központban. Tárgyév végére összesen 14 kaposvári és 22 vidéki általános iskolában, 23 kaposvári és 33 vidéki óvodában, 5 kaposvári gimnáziumban, 9 kaposvári és 1 vidéki szakiskolában, 2 kaposvári és 2 vidéki kollégiumban, 2 kaposvári speciális óvoda,

iskola és kollégiumban és 1 vidéki speciális általános iskolában, valamint 1 kaposvári gyógypedagógiai módszertani központban kerül sor a szolgáltatás nyújtására.

A 2022. évben újonnan megjelent óvodai és iskolai szociális segítők számára módszertani útmutató szerint az óvodai és iskolai szociális segítőknek a prevenciós csoport-, illetve közösségi tevékenységekre kell helyezniük a hangsúlyt, amire az intézmények az adatok és tapasztalatok alapján lehetőségeikhez képest teret is adnak a segítők számára. Ennek tükrében elmondható, hogy emelkedést mutat a köznevelési intézményekben a csoportos foglalkozások alkalom száma és a foglalkozásokkal elért gyermekek száma is.

A fogyatékos gyermekeket ellátó intézményekkel az együttműködési megállapodás felmondására került sor, melynek oka egyrészt, hogy a rendelkezésre álló óvodai és iskolai szociális segítő létszám nem éri el a jogszabályban előírtakat, másrészt ezekben az intézményekben a szabadidős programon való részvételen kívül egyéb szakmai tevékenység végzésére nem nyílt lehetőség.

A 2022. évben az óvodai és iskolai szociális segítők számára újonnan megjelent módszertani útmutató deklarálta, hogy a segítőknek a prevenciós csoport-, illetve közösségi tevékenységekre kell helyezniük a hangsúlyt.

Az óvodákban a segítők szociális kompetenciafejlesztés gyűjtőnéven tartanak az óvodába járó nagycsoportosok mikroközösségének foglalkozásokat. Játékos érzékenyítés, kommunikációs feladatok erősítik a közösségben az egymásra figyelmet, szabályok kialakítását, betartását.

Az iskolákban elérhető foglalkozások tematikái az adott osztály életkorának, valamint az osztályközösségben tapasztalható esetleges nehézségek, problémák figyelembevételével épülnek fel. Vannak egy- két alkalmat felölelő tematikus csoportfoglalkozások is korosztályonkénti megjelöléssel, mint a „biztonságos internethasználat”, „biztonságos bulizás”, „konfliktuskezelés”, „hobbi-szabadidő hasznos eltöltése”, valamint az „osztálytársak lettünk-közösségépítés”. Gyakori, hogy a pedagógusok által megfogalmazott problémákra reflektál a csoportfoglalkozás olyan mértékben, hogy a segítő egyéni kompetencia alapján építi fel a foglalkozás tartalmát, menetét, idejét és célkitűzését.

A nyári időszakban az óvodai és iskolai szociális segítők a Kaposvári Cseri Tanodában látnak el gyermekfelügyeletet; valamint önköltséges nyári táborokat szerveznek és valósítanak meg.

A fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése:

Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik feltétele volt, hogy az állampolgárok -köztük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók- az élet minden területén egyenlő esélyű hozzáféréssel rendelkezzenek. Ezen gyermekek/tanulók számára kiemelt célként a minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés a fő cél. Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményi ellátások területén is, az intézmények kiépítésével, átalakításával. A legsérülékenyebb társadalmi csoportot a fogyatékossgal élő gyermekek/tanulók és családjaik alkotják.

Két lehetőséget kell elkülöníteni e témakörben:

- Speciálisan e területre fókuszáló óvodák, iskolák, módszertani központok
- Integráltan nevelő-oktató óvodák, iskolák.

A városban mindkét intézménytípus megtalálható. Az önkormányzati fenntartású intézmények alapidokumentumai rögzítik, hogy az intézmény a tipikus fejlődésmentű gyermekeken kívül milyen problémával, fogyatékkal élő gyermekek nevelését vállalja. A többi gyermekkel együtt történő nevelhetőség tényét (integráció lehetőségét) minden esetben a Szakértő Bizottság által elkészített szakértői vélemény mondja ki.

Az általános iskolás tanulók együttnevelése (integrációja) hasonlóan történik.

A gyermekek és tanulók szegregált intézményi környezetben történő elhelyezéséről a szülőkkel történő konzultációt követően a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága dönt. Kaposváron két egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény (továbbiakban EGYMI) biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók egyénre szabott rehabilitációját jól képzett szakemberekkel és kiemelt óraszámokkal. Az EGYMI-k utazó gyógypedagógusai biztosítják a többségi intézményekben elhelyezett gyermekek és tanulók rehabilitációját. A tanulási, beilleszkedési valamint magatartászavarral diagnosztizált tanulók utazó ellátását a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja.

2018-ban megvalósult óvoda felújítási pályázat során a városban felújítandó intézmények szinte mindegyike akadálymentes bejárattal, illetve akadálymentesített mosdóval bővült.

4.4.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége:

Kaposváron a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete fenntartásában működik a Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központ, mely a fogyatékkal élő gyermekek részére a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- Óvodai nevelés
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Fejlesztő nevelés-oktatás

A városban további két intézmény nyújt még szolgáltatást fogyatékos gyermekek számára:

- Somogy Megyei Duráczy József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium
- Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Somogy Megyei Duráczy József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium:

A SM Duráczy EGYMI sajátos nevelési igényű (hallássérült, beszéd-, nyelvi-, és súlyos tanulási zavarral veszélyeztetett vagy azzal küzdő) gyermekek, tanulók óvodai nevelésével és iskolai oktatásával foglalkozik.

Hétközi diákotthonában elhelyezést nyújt azoknak a gyerekeknek (óvodás kortól is akár), akiknek lakóhelye olyan távolságra van az intézménytől, hogy a napi bejárást ez nem teszi lehetővé, illetve a család lakhatási, szociális körülményei nem biztosítják megnyugtatóan a gyerekekről való gondoskodást.

Az intézmény valamennyi intézményegysége kiemelt figyelmet fordít a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre. Ennek érdekében szociális munkás végzettséggel is rendelkező szakembert alkalmaznak, aki folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel, rendszeresen részt vesz az esetmegbeszéléseken mind az intézményben, mind a családsegítő és gyermekvédelmi intézményekben. Ha szükséges kiegészíti a különböző szervezetek által kért pedagógiai jellemzéseket. Támogatást és segítséget nyújt a szülőknek a különböző támogatási lehetőségek megismerésében, igénylésében.

Intézményi támogatással és háttérrel, a hétvégi Szülőklub rendezvényből nőtt ki és nyújt támogatást a hallássérült gyermekeket nevelő szülőknek a **Hallod?! Szülőklub Egyesület**. Ennek keretében gyógypedagógusok és az audiológia támogatásával tanulhatják meg a családok, hogy milyen módon tudják segíteni a hallássérült gyerekek fejlődését, óvodai, iskolai előrehaladását, beilleszkedését, akár az intézményben, akár integrált keretek között. Ebben a munkában utazó gyógypedagógusok is jelentős szerepet vállalnak.

A gyerekek szabadidős programjainak megvalósítását nem csak a pályázati lehetőségek kihasználásával támogatják, hanem az intézmény **Teljes Értékű Életért Alapítványa** is jelentős segítséget nyújt hozzá. A rászoruló gyerekeknek segít beszerezni különböző gyógyászati segédeszközöket pl. szemüveget, hallókészüléket is, emellett – ha szükséges – hozzájárul a kirándulások finanszírozásához, gyermeknapi programok megvalósításához, házi versenyek díjazásához is.

A Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a következő szolgáltatásokat látja el:

- óvodai nevelés,
- fejlesztő nevelés-oktatás,
- általános iskola,
- szakiskola,
- készségfejlesztő iskola,
- utazó gyógypedagógusi ellátás,
- Az intézmény gyermekei/tanulói számára személyi kíséréssel biztosítja az intézménybe történő szállítást.

Az intézményi modell a gyógypedagógiai szolgáltatások teljes körére kiterjed. A gyermekek, tanulók mindegyike sajátos nevelési igényű, ezért speciális segítséget igényelnek.

Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása mellett a gyermekek/tanulók differenciált, az egyéni képességek figyelembevételével történő nevelésével, oktatásával, a kulcskompetenciák fejlesztésével is támogatja az esélyegyenlőséget és a társadalmi felzárkóztatást.

Az intézmény további lehetőségeket teremt a tanulók tanórán-, és iskolán kívüli tevékenységeinek bővítéséhez, melyek minden tanuló számára hozzáférhetőek. Szükség

szerint a megvalósítás forrását pályázatok, külső támogatók és az iskola **„Add a kezed!” Alapítványa** biztosítja. A kollégák, a tanulók és a családjaik jelentős része tagja az ÉFOÉSZ Somogy Megyei Szervezetének, mely további programokat és támogatásokat nyújt.

Az intézmény szakmai és társadalmi kapcsolatrendszere nyitott.

Együttműködésre törekszik az intézménybe járó gyermekek/tanulók szüleivel és a társoktatási intézményeken kívül az alábbi szervezetekkel:

- fenntartó,
- önkormányzat,
- gyermekjóléti szolgálat,
- családsegítő szolgálat,
- cigány kisebbségi önkormányzat,
- védőnői hálózat,
- Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság,
- országos szakértői bizottságok,
- ÉFOÉSZ,
- rendőrség,
- Lions klub,
- Máltai Szeretetszolgálat,
- Kolping Katolikus Szakközépiskola,
- Vöröskereszt.

A kialakított kapcsolatokat az intézmény rendszeresen ápolja a gyermekek/tanulók érdekében. Az intézmény tárgyi környezete megfelel a mai kor követelményeinek. A sikeres oktatás megvalósításához minden területen rendelkezésre állnak a szükséges tárgyi és személyi feltételek. Az intézmény pedagógiai programjában az oktatási, nevelési gyakorlat kiterjed az egyéni fejlődést és a hátrányokat is figyelembe vevő differenciált oktatás megvalósítására. Az IKT-val támogatott órák, foglalkozások alkalmazásával az intézmény hozzájárul a gyermekek/tanulók digitális kompetenciájának fejlesztéséhez. A hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását több sikeres témahét, projekt is előmozdítja.

Kiemelt figyelmet fordít az intézmény a hátrányos és halmozottan hátrányos tehetséges gyermekekre/tanulókra. Tehetségsegítő foglalkozások is hozzájárulnak a társadalmi beilleszkedés elősegítéséhez. A tehetséges tanulók további fejlesztésük, tehetségük kibontakoztatása érdekében különleges bánásmódot igényelnek, melyet "Akkreditált Kiváló Tehetségpont" és a „Minősített Tehetséggondozó Műhely” programjai biztosítanak számukra. A tehetséggondozó programba való bekapcsolódás valamennyi gyermek számára hozzáférhető, az intézmény pedagógusainak hitvallása, hogy minden gyermek tehetséges valamiben függetlenül sajátos nevelési igényétől, hátrányos helyzetétől, szociokulturális háttérétől, a tehetséggondozás a hátránykompenzáció eszköze. A fejlesztés célja a kiemelkedő képességek gondozása, az erősségek és a gyenge oldal fejlesztése, szempontja a gyermek átlag feletti képessége, feladat iránti elkötelezettsége, motivációs szintje.

A szakszolgálati tevékenység:

A Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Somogy megye egész területére kiterjedően intézményhálózaton keresztül biztosítja a feladatellátást a következő területeken:

- Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, gondozás,
- Szakértői bizottsági tevékenység,
- Nevelési tanácsadás,
- Logopédiai ellátás,
- Konduktív pedagógiai ellátás,
- Gyógytestnevelés,
- Iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,
- Kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása,
- Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás.

Kaposváron a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat székhelye mellett a Somogy Megyei Szakértői Bizottság és a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kaposvári Tagintézménye lát el feladatot. A Megyei Szakértői Bizottság diagnosztizálja a tagintézményekből delegált valamennyi sajátos nevelési igény gyanújával rendelkező gyermeket/tanulót. A diagnosztikai tevékenységen kívül a pályaválasztási tanácsadás területén végeznek egyéni és csoportos tanácsadást.

Iskolapszichológiai ellátást Kaposváron elsősorban az intézményi státuszon levő szakemberek látják el. A szakszolgálati ellátást fenntartó függetlenül valamennyi köznevelési intézmény igényelheti.

Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete fenntartásában négy intézmény nyújt szolgáltatást a fogyatékossgal élő gyermekek részére:

- Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központ (korai fejlesztés, fejlesztő felkészítés, fejlesztő iskolai oktatás),
- Napsugár Szociális Szolgáltató Központ (fogyatékosok nappali intézménye),
- NISZI-Támogató Szolgálat és a NASZK-Támogató Szolgálat-Kaposvár (speciális járművel szállítás),
- AAK-Módszertani Központ (felmérés, fejlesztés, tanácsadás, eszközkölcsonzés).

0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok:

A gyermekek köznevelési ellátását a **Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központ biztosítja.**

Arculatukat meghatározza a korai fejlesztésben részesülő és a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a legsúlyosabban sérültek nevelésének – oktatásának - fejlesztésének igénye. Így, a központ nem a köztudatban megismert nagy létszámú EGYMI, hanem nonprofit szervezet által fenntartott kis létszámot ellátó köznevelési intézmény.

A Napsugár Pedagógiai Szakszolgálat, Óvoda és Fejlesztő Nevelést- Oktatást Végző Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, vagyis a Napsugár **Gyógypedagógiai Módszertani Központ** többcélú intézmény, amely pedagógiai, szakszolgálati és oktatási-nevelési feladatokat old meg - korai fejlesztő, gyógypedagógiai óvoda, fejlesztő nevelés-oktatás egységei.

A társadalmi integráció elősegítésének céljából, a széleskörű szolgáltatások biztosításával kíván hatékony és sokoldalú segítséget nyújtani a családok számára. A mindennapi tevékenységek során, gyermekek sajátos nevelési igényeit figyelembe véve, képességeikhez mérten a lehető legnagyobb önállóság elérésére törekszenek.

Céljuk a lassabban fejlődő és sérült gyermekek komplex, átfogó fejlesztése, személyiségformálása, ezzel párhuzamosan családjuk gondozása. A gyermek képességeinek és az adott lehetőségeknek megfelelő nevelési-oktatási (integrált vagy szegregált) intézménybe való bekerülésének elősegítése.

Az intézmény többféle ellátás keretében biztosítja, családias hangulatú központjukban a lassabb ütemben fejlődő, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését, oktatását, fejlesztését.

- Komplex korai intervenció (fejlesztés) központként működik Somogy vármegyében,
- Autista, súlyosan fogyatékos, halmozottan sérült sajátos nevelési igényű gyermekek számára óvodai nevelés,
- Fejlesztő nevelés-oktatás (fejlesztő iskolai oktatás),
- Nem beszélő gyermekek, fiatalok számára, a Dél-Dunántúlon az Augmentatív Alternatív Kommunikációs módszer segítője és eszköz kölcsönzője,
- Akadálymentes járművel, személyi kíséréssel biztosítja gyermekek lakóhelyéhez igazodó útvonalon, „menetrend szerint” a súlyosan fogyatékos gyermekek szállítását (háztól az intézményig és vissza),
- Gyógypedagógus hallgatók, pedagógushallgatók, szociális gondozók, rehabilitációval foglalkozó szakemberek gyakorlati színhelye.

Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központban igénybe vehető szolgáltatások:

Közüoktatási ellátás:

Korai fejlesztés: 0-5 éves kor között az intézményben az elmúlt években átlag 27 fő vette igénybe.

Pár hetes kortól 5 éves korig különböző fokban megkésett vagy eltérő fejlődésű gyermekek tervszerűen felépített programját jelenti. Magába foglalja a komplex diagnosztikai vizsgálatot a gyógypedagógia és mozgásfejlesztést, valamint a különböző terápiás eljárásokat. Célcsoport: akik kisebb vagy jelentősebb lemaradást mutatnak egy vagy több területen – mozgás, értelme, látás, hallás, beszéd, kommunikáció, érzelmi, szociális és viselkedésbeli eltérések -, valamint olyan diagnosztizált állapot, amely fejlődési lemaradást mutat.

Óvoda: Az óvodai egységben, 3-7 éves korú súlyos fokban mozgássérült, értelmileg akadályozott, halmozottan sérült gyermek gyógypedagógiai óvodai nevelése folyik.

Fejlesztő iskola: Az intézményegységben 6-23 éves korú sajátos nevelési igényű súlyos és halmozottan fogyatékos „tanuló” fejlesztő iskolai oktatása folyik.

Pedagógiai szakmai szolgáltatások: pedagógiai tanácsadás, szakértések készítése, továbbképzések, szakmai fórumok, rendezvények szervezése.

Szociális ellátás:

Fogyatékos gyermekek nappali ellátása közösségi keretek között fejlesztéssel, fejlesztő gondozás biztosításával, szabadidős foglalkozások, életviteli gondozás,

tanácsadás biztosításával. A fogyatékosok nappali intézményét 3 éves kortól vehetik igénybe.

Egészségügyi ellátás:

A fent felsorolt ellátások mellett kiegészítő egészségügyi szolgáltatásként gyógyúszás igénybevétele is lehetőség van.

Területi védőnői szolgálat (anya-, gyermek-, és csecsemővédelem):

A városban jelenleg 26 területi védőnői körzet működik, melyekben a védőnők ellátják a várandós anyákat, a 0-7 éves korú gyermekeket, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket. A területi védőnők látják el továbbá a házi gyermekorvosokkal együttműködve az általános iskolákban is a védőnői feladatokat.

Az anya-, gyermek-, csecsemővédelem központi megszervezésével a gondozói és szakellátási vizsgálatok (nőgyógyászat, belgyógyászat) egy épületben vehetők igénybe a Kaposi Mór Oktató Kórházzal kötött együttműködési megállapodás alapján. Ezzel egy tartalmát tekintve jó színvonalú, a jogszabályi előírásoknál kedvezőbb szolgáltatást biztosít az ellátást igénybevevők részére. A területi védőnői szolgálat személyi feltételei maradéktalanul biztosítottak. Valamennyi körzetben szakképzett, elhivatott egészségügyi szakember látja el a feladatot.

2023-ban jelentős változás következett be a védőnői szolgálatok működésében: az addig jellemzően önkormányzati fenntartásból a megyei kórházakhoz, azaz központi állami irányítás alá kerültek.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Városunk középiskoláiban az iskola-egészségügyi teendőket 9 főállású ifjúsági védőnő, és 3 főfoglalkozású ifjúsági orvosok látták el 2021. december 31-ig. 2022. január 1-től további 2 főállású iskolaorvosi álláshelyet fogadott el a közgyűlés. Az Irányi Dániel utcában kialakításra került két iskolaorvosi rendelő és a hozzájuk kapcsolódó védőnői szobák.

A rendszeres szűrő – és szakmai alkalmassági vizsgálatok, valamint előadások, foglalkozások is részét képezik, egészségmegőrző-fejlesztő, és prevenciós feladataiknak is. Gyakori, hogy jelzőrendszer tagjaiként, az oktatási intézmények gyermekvédelmi munkájában is feladatuk van.

Ahogy a területi védőnők iskolai munkájában, úgy itt is tapasztalat a gyerekek-tanulók hiányos egészség-kulturáltsága, hiányzó pozitív modellek, életvezetési- és kapcsolati nehézségek állandó jelenléte.

Gyermekjóléti alapellátás:

A Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ keretén belül:

- gyermekjóléti szolgáltatás,

- utcai és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet,
- kórházi szociális munka,
- készenléti szolgálat
- családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia, (2022. év májusától szakember hiányában szünetel)
- jogi és pszichológiai tanácsadás,
- fogyatékoságügyi tanácsadás,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység,
- szociális diagnózis készítése,
- gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülői ellátás).

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Kaposvár város a gyermekjóléti szolgáltatást a gyermekvédelmi törvény hatálybalépésétől kezdődően biztosítja. 2016-tól Család- és Gyermekjóléti Szolgálat mellett Család- és Gyermekjóléti Központként is működik, ellátva a Kaposvári járás 78 településén. A járásszékhelyen működő család és gyermekjóléti központ kiemelt feladata az észlelő és jelzőrendszer koordinálása, a gyermekvédelmi rendszerben szereplők munkájának összehangolása. A központi feladatellátásban ún. esetmenedzserek segítik a Járási Gyámhivatalok munkáját a megalapozott pontos, naprakész adminisztráció előkészítésével a gyermekek védelme érdekében.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosított

- kapcsolattartási ügyelet: munkanapokon, munkaidőben, gyámhatósági/bírósági határozat alapján helyet és felügyeletet biztosít szülői/nagyszülői kapcsolattartásra.
- kórházi szociális munka: a Kaposi Mór Oktató Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályán, valamint a Gyermekosztályon, a Pszichiátriai Osztályon és a Rehabilitációs Osztályon biztosított a szolgáltatás, amely az érintett kórházi védőnők, szakorvosok, és a kórházi szociális munkás részvételével és együttműködésével valósul meg.
- utcai/lakótelepi szociális munka : a szolgáltatás keretében a csellengő gyermekek felderítésére kerül sor a város különösen veszélyeztetett körzeteiben, így a szupermarketek környékén, a Sávház területén, illetve a szórakozóhelyek körzetében.
- készenléti szolgálat: az esetmenedzserek munkaidőn túl biztosítják, mobiltelefonon történő elérhetőséggel. A készenléti telefonszolgálat célja elsősorban tanácsadás, ügyintézésben, esetleg krízis-helyzetben történő segítség nyújtása.
- információnyújtás
- pszichológiai és jogi segítségnyújtás (a szolgáltatás a járás egész területén elérhető, valamennyi (8) család- és gyermekjóléti szolgálat székhelyén)

- mediáció: konfliktuskezelő, vitarendező eljárás során az esetmenedzserek célja a vitában érdekelt felek kölcsönös megegyezése alapján, a felek közötti vita rendezésének megoldását tartalmazó írásbeli megállapodás létrehozása.
- szociális diagnózis: a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján a szociális diagnózist készítő esetmenedzser elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A szociális diagnózis a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - gyermekjóléti alapellátásokat.
- fogyatékoságügyi tanácsadás: A fogyatékoságügyi tanácsadó speciális ismeretekkel, tudással rendelkezik a fogyatékoság szakterületéről. Tevékenysége a segítői munkában behatárolt, a fogyatékoságból adódó kérdések, problémák megválaszolására, megoldására koncentrálnak.
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység: célja a sikeres iskolai előmenetel támogatása, szociális kompetencia fejlesztése és a veszélyeztetettség megelőzése és mérséklése érdekében egyéni, csoportos és közösségi szociális munka eszköztárának használata, melynek célja az iskolai beilleszkedés és tanulmányi előmenetel támogatása, tanulmányi kötelezettség teljesítéséhez szükséges szociális kompetencia fejlesztése, a tanulmányi kötelezettség teljesítését akadályozó tényezők feltárása, prevenciós eszközökkel a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, mérséklése jelzőrendszer működtetésének hatékonyabbá tétele érdekében.

Ezen ellátásban részesülő gyermekek száma az alábbiak szerint alakult:

A gyermekjóléti központ keretében nyújtott speciális szolgáltatások	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
utcai és lakótelepi szociális munka (a megszólításra került gyermekek száma)	9	-	1	26	40
kapcsolattartási ügyelet (a kapcsolattartásra biztosított alkalmak száma)	241	89	71	52	127
kórházi szociális munka (az ellátott személyek száma)	15	19	17	41	47
készenléti szolgálat (a beérkezett hívások száma)	12	20	15	19	6
Jogi tanácsadás (összes tevékenység / összes ellátott)	78/61	90/73	59/59	77/54	78/63
Pszichológiai tanácsadás (összes tevékenység / összes ellátott)	564/146	518/104	427/151	477/107	344/84
Mediáció (összes tevékenység / összes ellátott)	7/15	5/7	7/4	18/12	11/12
Családkonzultáció (összes tevékenység / összes ellátott)	120/28	96/18	53/13	16/6	-
Szociális diagnózis (összes tevékenység / összes ellátott)	10/10	2/3		-	-
Óvodai és iskolai szociális munka (összes tevékenység / összes ellátott)	1456/4560	1809/2045	1295/1925	4402/6589	4576/6670

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

2024-ben pszichológiai tanácsadásra 84 fő esetében, 123 alkalommal került sort, a családkonzultációt 27 fő vette igénybe 74 alkalommal. Óvodai és iskolai szociális munka keretében 6240 fő, 5311 esetben kapott segítséget.

Gyermekek napközbeni ellátása:

A gyermekek napközbeni ellátását a város által működtetett 6 bölcsőde, az óvodák és általános iskola, általános iskolai napközik és családi napközik biztosítják.

Jelenleg a 19 önkormányzati óvodába 349 fő gyermek jár vidékről, ebből 67 fő az, aki feladatellátási szerződés alapján társult településről érkezik. (Orci, Zimány, Patalom, Magyaregres) A 6 bölcsődében aktuálisan 60 fő vidéki gyermeket nevelnek-gondoznak.

Figyelemre méltó azonban azon falvak bejáróinak száma is, ahol van intézmény és mégis Kaposváron teljesítik óvoda, valamint tankötelezettségüket. (Juta, Kaposmérő, Taszár)

Az alábbi táblázat az önkormányzat fenntartásában működő bölcsődék kihasználtságát mutatja:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Férőhelyek száma	268	268 (2020 decemberétől 270)	280	280	280
Felvett gyermekek száma (éves átlag)	257	230	252	259	251
Ténylegesen ellátottak átlag száma (fő/hó)	183	119	156	172	170
Kihasználtság (%)					
-felvett gyermekek számához viszonyítva	96	86	85	91	92
-jelenlévő gyermekek számához viszonyítva	68	44	56	62	66

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben a férőhelyek száma 322-re emelkedett, ahova 271 gyermek került felvételre.

A bölcsődei igények kielégíthetők a városban, ugyanakkor a GYED Extra bevezetésével egyre több olyan szülő igényli az ellátást, aki visszatérne a munkaerőpiacra, igénybe véve ezt a lehetőséget.

Az elmúlt években a jogszabályi változások értelmében a védelembe vett gyermekeknek, azonnali hatállyal biztosított a bölcsődei férőhely és ellátás, amennyiben kötelezik a szülőt gyermeke számára a bölcsődei ellátás igénybevételére.

A helyi rendeletben eszközölt változtatások egyre nagyobb mértékben segítik a családokat, hogy a bölcsődei ellátást minél kedvezményesebb térítési díj megfizetése mellett vehessék igénybe, a legutóbbi ilyen intézkedés, hogy a két gyermeket nevelő családok nem kötelezettek gondozási díj fizetésére.

A jelzőrendszer működése az elmúlt években aktívabb volt, több esetet is jeleztek a bölcsődék a Gyermekejóléti intézmények felé és több esetmegbeszélő konferenciára került sor, ami támogatta a szorosabb együttműködési kapcsolat kialakulását és segítette az érintett családokat.

Egyre emelkedik azon gyermekek száma, akik különböző típusú korai fejlesztésben részesülnek, ezt a bölcsődékben helyben, fejlesztőszoba és a fejlesztéshez szükséges eszközök biztosításával, a Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve, az ő utazó szakemberükkel biztosítják differenciáltan, az érintett családok gyermekei számára.

A kisgyermeknevelők képzése folyamatos, rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken és a főiskolai csecsemő – és kisgyermeknevelő, valamint gyógypedagógiai alapszakok képzéseire is többen jelentkeznek, vesznek részt rajta. Egyre több dolgozó szerez diplomát, és/vagy alapképzettségükhöz - a gyermekek ellátásához, neveléséhez és fejlődésük optimális támogatásához kapcsolódó másoddiplomát is ez pedig elősegíti, hogy a gyermekek nevelésgondozása a szakmai-módszertani ajánlások szerint, magasabb színvonalon valósulhasson meg.

2020 decemberétől megnyílt a Tulipános bölcsőde 9. csoportja, azóta hosszabbított nyitva tartás (5.00-19.00 óráig) igénybevételének lehetőségével várják a műszakos munkarendben dolgozó szülők gyermekeit.

Családi bölcsődei férőhelyek száma:

	családi bölcsődék száma	működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben	családi bölcsődékbe beíratott gyermekek száma
2019.	10	64	58
2020.	11	71	61
2021.	10	64	62
2022.	12	69	66
2023.	11	78	76

Forrás: KSH-Teir

Óvodai férőhelyek száma (fenntartótól függetlenül):

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	105	104	106	105	103
Az óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (db)	8	8	8	9	10
Óvodába beírt gyerekek száma (gyógypedagógia neveléssel együtt) (fő)	2191	2136	2094	2097	2049
Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	26	26	26	27	27
Egy gyermekcsoportra jutó óvodás gyerekek száma (fő)	21	21	20	20	20
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	2566	2512	2533	2575	2588
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyerekek száma az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek nélkül (fő)	98	107	103	102	98

Forrás: KSH-TeIR

Iskolai férőhelyek száma:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással) (db)	18	18	17	17	17
Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (db)	41	41	41	42	43
Az általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (db)	250	251	245	246	249
Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappalioktatásban 8 gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)	21,24	21,16	21,16	20,9	20,6
A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (fő)	744	786	799	713	664
Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (%)	19,92	20,75	19,43	21,3	20,82

Forrás: KSH-TeIR; Kaposvári Tankerületi Központ

Gyermekvédelem:

A gyermekvédelem tekintetében elkülönítjük egymástól a hatósági munkát és a szolgáltatásokat. A hatósági munka „a gyermek és a család sorsát érintő hatósági döntéseket jelenti,” amit gyámhatóság végez. Ezzel szemben a szolgáltatások különböző típusai jelennek meg, amelyeket „a rászoruló családok és gyermekek vehetnek igénybe.” A törvény a továbbiakban a szolgáltatások két típusát határozza meg: a minden család számára rendelkezésre álló gyermekjóléti alapellátásokat, és a családból kiemelt gyermekek gondozást biztosító gyermekvédelmi szakellátásokat.

A gyermekjóléti alapellátást a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ biztosítja (szolgáltatásai a 3.6., 3.7., 4.1., 4.1., 4.3., pontban szerepelnek).

Az iskolák gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Az iskoláinkban a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök működnek. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök alapvető feladata, hogy segítsék a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

A Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskolában és tagintézményeiben a gyermekvédelmi feladatok két lépcsőben valósulnak meg; tagintézményi szinten a tagintézményekben dolgozó gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, osztályfőnökök és tagintézmény vezetők együttműködésével, valamint a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola szintjén gyermekvédelmi koordinátor heti 10 órában történő foglalkoztatásával. A gyermekvédelmi koordinátor feladata a tagintézményekben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi munka segítése, koordinálása, ellenőrzése, értékelése, összefogása, valamint az intézményen kívüli gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó szervekkel való kapcsolattartás.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások az 5.5. pontban kerülnek részletezésre.

Gyermekétkeztetés:

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény szabályozza az ingyenes és kedvezményes intézményi, valamint a szünidei gyermekétkeztetést.

Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani többek között:

- a bölcsődében, családi bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
  - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes vagy kedvezményes térítési díjra nem jogosult, szociálisan rászoruló gyermekek után a szülő kérelmére és az oktatási intézmény javaslata alapján önkormányzatunk önként vállal feladat keretében méltányossági térítési díj-támogatást biztosít annak érdekében, hogy a városban minden gyermek hozzájusson a napi egyszeri meleg étkezéshez. A szociális törvény rendelkezése alapján önkormányzatunk lehetőséget biztosít arra, hogy hétvégén illetve a gyermek betegsége esetén a szociálisan rászorulóknak hozzátartozójaként a gyermekek is részesüljenek szociális étkeztetésben. Ezt a szolgáltatást jellemzően a mélyszegénységben élő családok veszik igénybe.

Kiskorúak részére biztosított szociális étkezést igénybe vevők száma:

Év	Fő
2019.	18
2020.	25
2021.	5
2022.	2
2023.	2

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben szociális étkezést kiskorú személy részére nem vettek igénybe.

2016. január 1. napjától a települési önkormányzatok kötelező feladatává vált, új természetbeni, gyermekvédelmi ellátásként az úgynevezett szünidei gyermekétkeztetés biztosítása. A szünidei gyermekétkeztetés kiterjed az iskolai szünet (téli, tavaszi, nyári, őszi) időszakára, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása idejére is. A szünidei gyermekétkeztetés keretében a települési önkormányzatnak – a szülő, törvényes képviselő kérelmére – a napi, egyszeri, déli meleg főétkezést kell ingyenesen biztosítani az arra rászoruló gyermekek számára.

A jogszabály a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére írja elő kötelező jelleggel a szünidei étkeztetés biztosítását, de lehetőséget ad az önkormányzatok részére a jogosulti kör kiterjesztésére is. Az önkormányzatok – mint Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata is - saját belátásuk szerint más hátrányos helyzetű, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménybe részesülő gyermekek számára is biztosíthatja az ingyenes szünidei étkezés lehetőségét.

A bevezetést követően az igénybe vevők száma a következő képpen alakult:

Időszak	Igénybe vevők száma (fő)
2019. tavaszi szünet	20
2019. nyári szünet	82
2019. őszi szünet	15
2019. téli szünet	11
2020. tavaszi szünet	17
2020. nyári szünet	92
2020. őszi szünet	35
2020. téli szünet	22
2021. tavaszi szünet	27
2021. nyári szünet	101
2021. őszi szünet	44
2021. téli szünet	37
2022. tavaszi szünet	51
2022. nyári szünet	119
2022. őszi szünet	.*
2022. téli szünet	39
2023. tavaszi szünet	35
2023. nyári szünet	93
2023. őszi szünet	31
2023. téli szünet	33

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

*az őszi szünet nem került elrendelésre

2024-ben a tavaszi szünetre 36, a nyári szünetben 81, az őszi és téli szünetre egyaránt 32 gyermek részére igényelték a szünidei étkezést.

Sportszolgáltatásokhoz való hozzáférés:

Kaposváron a gyermekek közel 50 sportág közül választhatják ki a nekik leginkább testhez állót. Ezeket több, mint 40 sportszervezet szolgáltatja. Az egyesületeket Kaposvár Községi Önkormányzat támogatásban részesíti, illetve kedvezményes létesítmény-használatot biztosít.

Kiemelten támogatjuk a felmenő-rendszerben történő sportolást. Sok gyermek vesz részt a kiemelt sportegyesületek által biztosított edzéseken, versenysportban. Ide tartozik a Kaposvári Rákóczi Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia, a Kaposvári Röplabda SE., a Kaposvári Vízilabda Klub.

A Kaposvári Sportközpont és Sportiskola 9 szakosztályában (atlétika, birkózás, jégkorong, judo, kajak-kenu, kosárlabda, röplabda, úszás, öttusa) sportoló fiatalok a felvevő egyesületekben folytathatják sporttevékenységüket.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek tanuljon meg úszni. Városunk is bekapcsolódott az Úszó Nemzet Programba, ahol délelőttönként tanóra keretein belül a város valamennyi óvodájába járó nagycsoportos korosztály, valamint az általános iskolák 2 évfolyama ismerkedik a vízzel. Nagycsoportos óvodásként, majd az iskola 1. és 2 évfolyamán heti **egy** alkalommal járnak a gyermekek a város összes oktatási intézményéből úszni. Az Önkormányzat a tanulók részére délelőtti jégidőt is vásárol, ahol óvodástól egyetemistáig, egyeztetett órarend alapján veszik igénybe a Kaposvári Jégcsarnok szolgáltatásait. Ez az iskolákat is segíti a mindennapos testneveléssel megnövekedett létesítményigény kielégítésében.

Az Autómentes Nap alkalmával kifejezetten az iskolások szólítják meg: kerékpáros ügyességi feladatokkal és izgalmas vetélkedőkkel várják a diákokat, ahol tíz iskola tanulói mérhetik össze tudásukat és ügyességüket a Deseda környezetében.

A Kihívás Napja programsorozatban az országos részvételi rangsor alapján a legeredményesebben szereplő óvoda és iskola sportszervásárlási támogatásban részesül.

Az iskolás korosztály számára szervezzük meg a MEKK Futást (Még Egy Kört Kaposvár), amely a Honvédelmi Sportegyesület közreműködésével valósul meg.

A fentiekén túl évente kétszer kerül megrendezésre a Szemléletformáló Sportnap a Városligetben, ahol a gyermekek játékos, interaktív programokon keresztül tanulhatnak az elfogadásról, az egészséges életmódról és az együttműködés örömről. A program külön figyelmet fordít az inkluzivitásra, így értelmileg akadályozott és ép gyermekek közösen élhetik át a mozgás örömeit.

A városi nagyrendezvények is tartalmaznak ingyenes sportolási lehetőséget nemcsak egyénileg, iskolásoknak, de az egész családnak is. A „Kaposvári Farsang” keretében az érdeklődők Belvárosi Akadályfutáson vehetnek részt, ahol meghirdetjük a Kaposvári Általános Iskolák Bajnokságát. A május elsején szervezett „Családi Majális”-on és az augusztus 20-án megrendezett „Miénk a Városliget!” rendezvényeken sportos próbák teljesítésére van lehetőség.

Az állami fenntartású intézmények közül a város egyetlen köznevelési típusú sportiskolai feladatokat ellátó intézménye a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül:

A fiatalság tanulását segítő valamennyi önként vállalt feladat befektetést jelent a jövőbe, ezért Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg több pilléres ösztöndíjrendszert működtet 2008-ban hozta létre a **Kaposvár Számít Rád** felsőoktatási ösztöndíjat, amivel szeretné elérni, hogy a fiatalok a diploma megszerzése után Kaposváron telepedjenek le és helyezkedjenek el. A pályázat elsősorban azon kaposvári fiataloknak szól, akik valamely hiányszakma területén folytatnak tanulmányokat, kaposvári állandó lakóhellyel rendelkeznek, 30. életévüket nem töltötték be és nappali tagozatos hallgatók. Az ösztöndíj 2017-ben kiegészült a szakképzésben tanulók pályázati lehetőségével azok számára, akik tanulmányi eredménye a 3.51-es átlag feletti. 2021 szeptemberében az ösztöndíj rendszer új elemmel bővült. Azok a fiatalok, akik a MATE Kaposvári Campusának gépészmérnök, valamint a szintén a Kaposvári Campuson az Óbudai Egyetem kihelyezett tagozataként indított villamosmérnök szakán kezdik meg tanulmányaikat és legalább 25 kreditpont értékű tárgyat felvesznek és teljesítenek, szintén ösztöndíjban részesülnek.

A **Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj** a leghátrányosabb szociális helyzetben élő hallgatók részére nyújt támogatást, **melynek finanszírozására 10 millió forintot biztosít önkormányzatunk**. A Roma tanulók ösztöndíja a jó tanulmányi eredménnyel rendelkező roma származású tanulók számára ad segítséget. Mindkettő elbírálási szempontjai közé beépítésre került, hogy azok a tanulók, illetve hallgatók, akik az integráció számára fontos szakterületen végzik tanulmányaikat, magasabb összegű ösztöndíjban részesüljenek. Ezzel az is elérhető, hogy azok a roma származású hallgatók, akik jó tanulmányi eredményt érnek el és rossz szociális körülmények között élnek, mindkét ösztöndíjalapból magasabb támogatást kapjanak.

A **roma tanulók ösztöndíja** 1995-ben került bevezetésre a cigány Kisebbségi Önkormányzat kezdeményezésére. Az ösztöndíj célja az volt, hogy a jó képességű roma származású gyermekek számára tanulmányaik befejezéséhez, szakképzettségük megszerzéséhez ösztönző támogatást nyújtson. A tanulmányi ösztöndíj eredményességének vizsgálata érdekében 2014 évben felmérés készült a roma ösztöndíjban részesülők sorsának alakulásáról. A felmérés eredményeképpen megállapítható, hogy a roma tanulók részére biztosított ösztöndíjrendszer alapvetően eredményes volt.

A felmérés eredményeként Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a 236/2014.(XI.13.) önkormányzati határozatával módosította az ösztöndíjra vonatkozó szabályzatát, oly módon, hogy az egyes iskolatípusok esetében a tanulmányi eredmény felemelésre került. Minderre annak érdekében került sor, hogy az ösztöndíjban részesülők ösztönzésre kerüljenek, hogy legalább szakképesítést szerezzenek - mellyel az elsődleges munkaerőpiacon nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni, hisz a munka a mindenkori megélhetés záloga.

A roma tanulók ösztöndíja a bevezetésétől kezdve jól működő rendszerré vált. Az ösztöndíjrendszer 2014. évi módosítása óta is nőtt a pályázatot benyújtó tanulók/hallgatók száma. A cél továbbá, hogy a roma származású gyermekek egyre nagyobb köre szerezzen a képességeinek megfelelő végzettséget és esetleges hátrányos szociális helyzete és származása miatt ne kerüljön hátrányba a továbbtanulás során. Minden egyes önkormányzati forint, amely számukra az esélyegyenlőséget, a társadalom általi elfogadtatást biztosítja hatványozottan hasznosul, és követendő példát mutatnak mások számára is.

Az ösztöndíjra fordított összeg éves szinten az elmúlt évek során, több lépésben 3 millió forintra került felemelésre.

Tanév	Érvényes pályázat (fő)				Érvénytelen pályázat (fő)
	általános iskola	szakiskola	középiskola	főiskola, egyetem	
2019/2020. I. félév	10	6	12	5	3
2019/2020. II. félév	8	5	9	5	1
2020/2021. I. félév	10	5	7	7	0
2020/2021. II. félév	11	4	10	7	1
2021/2022. I. félév	7	9	13	7	4
2021/2022. II. félév	3	7	15	5	4
2022/2023. I. félév	11	7	12	4	0
2022/2023. II. félév	11	7	12	4	0
2023/2024. I. félév	6	9	18	3	5
2023/2024. II. félév	8	6	14	3	2

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása:

Valamennyi köznevelési intézmény és Kaposvár Megyei Jogú Város által fenntartott **Kaposvári Óvodai Központ és annak tagóvodái** alapító okirata részletesen rögzíti az integrált nevelés formáit, azon fogvatékosági típusokat, melyekkel integrálhatóak a gyermekek.

A településen szegregált (külön nevelő ellátást) két intézmény végez kizárólag a Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottságának intézménykijelölése alapján. A Somogy Vármegyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium (továbbiak: Duráczky József EGYMI) és a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (továbbiakban: Bárczy G. EGYMI).

A két intézmény a városban kiegészíti egymást. Az ellátás szervezés fenntartói szintű koordinálása a jól működő szakmai központok további megerősödéséhez vezetett.

Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel kötött megállapodás alapján a város összes óvodájában, általános- és középiskolájában logopédus, és a sérülésspecifikumnak megfelelő gyógypedagógus biztosításával történik az integrált tanulók fejlesztése.

Az intézmények ellátási adatait 2024. októberi statisztika alapján a következő táblázatok tartalmazzák:

Duráczky József EGYMI:

Kategória		Óvoda (fő)	Általános iskola
Enyhén értelmi fogyatékos			
Középsúlyos értelmi fogyatékos			
Nagyothalló		2	19
Siket			5
Gyengénlátó			2
Vak			
Mozgásszervi fogyatékos			4
Beszédfogyatékos		51	78
Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó			
Enyhén értelmi fogyatékos és vak			
Enyhén értelmi fogyatékos és nagyothalló			
Enyhén értelmi fogyatékos és siket			
Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos			
Enyhén értelmi fogyatékos és autizmus spektrum zavar			
Középsúlyos értelmi fogyatékos és vak			
Középsúlyos értelmi fogyatékos és siket			
Középsúlyos értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos			
Középsúlyos értelmi fogyatékos és autizmus spektrum zavar			
Siket-vak			
Autizmus spektrum zavar			1
Egyéb pszichés fejlődési zavar	Súlyos tanulási zavar		126
	Súlyos figyelem zavar		1
	Súlyos magatartás-szabályozási zavar		
Összesen		53	236

Forrás: Intézményi adatszolgáltatás

Bárczi Gusztáv EGYMI:

Kategória		Óvoda	Általános	Szakiskola,
Enyhén értelmi fogyatékos		13	137	42
Középsúlyos értelmi fogyatékos			24	28
Nagyothalló				
Siket				
Gyengénlátó				
Vak				
Mozgásszervi fogyatékos				
Beszédfogyatékos				
Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó			1	
Enyhén értelmi fogyatékos és vak				
Enyhén értelmi fogyatékos és nagyothalló				
Enyhén értelmi fogyatékos és siket				
Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi			5	1
Enyhén értelmi fogyatékos és autizmus		2	13	6
Középsúlyos értelmi fogyatékos és vak				
Középsúlyos értelmi fogyatékos és siket			1	1
Középsúlyos értelmi fogyatékos és			1	1
Középsúlyos értelmi fogyatékos és autizmus		3	13	3
Siket-vak				
Autizmus spektrum zavar		15	24	7
Egyéb pszichés fejlődési zavar	Súlyos tanulási zavar			
	Súlyos figyelem zavar			
	Súlyos magatartás-			

Összesen	33	219	89

Forrás: Intézményi adatszolgáltatás

Városunk és intézményeik mindent elkövetnek, hogy a gyermek magával hozott hátrányát, lemaradását behozhassa.

Jogellenes elkülönítés a tagintézmények között illetve a tagintézményeken belül nincs. Beiskolázáskor a jogszabályi előírásoknak megfelelően járnak el a tagintézmények. Nemzetiségi alapon történő elkülönítés nincs, az iskolák nem kérdezik meg a tanulók nemzetiségét.

A Kaposvári Tankerületi Központ és intézményei esélyteremtő tevékenysége, programjai, szolgáltatásai:

A Kaposvári Tankerületi Központ Tankerületi Tanácsa mellett 2018-tól működik Antiszegregációs Munkacsoport, melynek munkáját antiszegregációs referens koordinálja. Mivel a tankerület feladatainak jelentős része a megyeszékhelyre koncentrálódik, ezért a munkacsoport összetételében is a kaposvári székhelyű szervezetek tagjai vannak többségben. A munkacsoport munkájában közreműködik Kaposvár Megyei Jogú Város polgármestere, aki megbízottja útján vesz részt az értekezleteken. A munkacsoport foglalkozik valamennyi antiszegregációt érintő területtel, amelyek a következők:

- a hátrányos helyzetű tanulók (HH, HHH) és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma és aránya,
- a beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő tanulók (BTMN) helyzete,
- a sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) helyzete,
- a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók (LVT) számának alakulása,
- a kompetencia mérések eredményei,
- a pedagógusok adekvát képzettségi szintje,
- a továbbtanulás irányai és arányai,
- körzethatár módosítás,
- az iskolaépületek akadálymentessége.

A Pécsi Utcai Tagiskolájában kialakult – lakókörnyezeti szegregációból adódó – spontán szegregáció miatt a Pécsi Ítéltábla döntése alapján a tagintézmény bezárásra került. A tanulók integrációját a többségi intézményekbe a „A Kaposvári Tankerületi Központ Kaposvár Megyei Jogú Város általános iskolai feladatellátására vonatkozó hátrányos helyzetű tanulói csoportjainak integrációját elősegítő intézkedési terve” című dokumentumban foglaltak szerint szervezi a fenntartó és az intézményhálózat. Ennek főbb tartalmi területei:

- A körzetes tanulók utaztatásának biztosítása.
- Egyházi intézményekbe felvett tanulók utaztatása.
- Hátrányos helyzetű tanulók párhuzamos osztályokba történő besorolásának elvei.
- A hátrányos helyzetű tanulók felvételével túlreprezentált intézmények beiskolázására vonatkozó eltérő rendelkezései.
- Címzett szakmai kötelezettségvállalás az érintett tanulók támogatásához.
- Intézményi kapcsolatok kialakításának tankerületi moderálása.
- A Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusának tanító szakos hallgatói bevonása rész munkaidős pedagógiai asszisztensként az integráló intézmények feladatellátásába.

- A beiskolázási kommunikációs felelősség megerősítése, kötelező kommunikációs feladatok.
- Az „életvitelszerű ott lakás” ellenőrzésének helyi eljárásrendje.
- Az alsó tagozatos tanulók iskolaváltásának helyi szabályai.
- A hátrányos helyzetű tanulók segítése digitális tanrend elrendelésekor.
- Intézményi tapasztalatok folyamatos gyűjtése, feldolgozása.
- Az integráció és az együttnevelés elősegítésében aktív pedagógus közösségek, vezetők támogatása.

A Kaposvári Tankerületi Központ antiszegregációs referense évenként beszámolót készít a Klebelsberg Központ elnökének, amiben megfogalmazza és aktualizálja az esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos célokat, melyek a következők:

Cél	Kiemelt feladat
Kapcsolati háló kialakítása és fenntartása.	Fórumok szervezése, tanügyi jelenlét az intézményeknél, partnereknél.
Lemorzsolódással veszélyeztetett általános iskolai tanulók arányának további csökkentése.	Eredmények „kiszálazása” alapján szaktanácsadói együttműködés vagy az oktatás-szervezés áttekintése.
Pedagógusok továbbképzése.	A megvalósult képzések hatékonyságának felmérése, a további képzési irányok ehhez igazítása.
A kompetenciamérés eredményeinek javítása.	Mérési, értékelési kultúra megteremtése, javítása. Intézményi felelősök kijelölése.
A tanulói eredményesség javítása.	Az alulteljesítő intézmények intézkedési terv készítési módszertanának megváltoztatása.
Az SNI-s és BTM-s tanulók integrációjának segítése.	Személyi és tárgyi feltételek javítása.
Az iskolai agresszió csökkentése.	Partneri háló és iskolák közötti esetmegbeszélő fórumok szervezése.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók hátránykompenzációjának javítása.	Jó gyakorlatok megismerése, intézményi kiejánlása és bevezetésének támogatása.
Intézmények akadálymentesítésének elősegítése.	Átfogó felmérés elkészítése, pályázati lehetőségek bevonása.
A településen belüli HH, és HHH arányok szétcsúszásának megakadályozása.	Folyamatos elemzés és körzethatár módosítás.
Alacsony tanulólétszámmal rendelkező FEH-ek számának csökkentése	Az érintett FEH-ek folyamatos elemzése a tanulói eredményesség és szegregáció szempontjából
Intézményvezetői elkötelezettség erősítése	Újbóli pályázóknál a vezetői ciklus értékelésénél kiemelt szempontsor elkészítése a szegregációs kérdéskörre
Esélyegyenlőséget növelő intézményi feladatok	A három éves intézményfejlesztési tervek elkészítése
Az esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot érintő települési szintű deszegregáció megvalósítása	A Kaposvári Tankerületi Központ Kaposvár Megyei Jogú Város általános iskolai feladatellátására vonatkozó hátrányos helyzetű tanulói csoportjainak integrációját elősegítő intézkedési terve intézkedési köreinek megvalósítása
Az integrált SNI-s és BTM-es gyermekek és tanulók egyéni fejlesztési terveinek fenntartói ellenőrzése, annak érdekében, hogy ellátásuk a szakmai elvárásoknak megfelelően történjen.	Az intézmények vagy nem rendelkeznek egyéni fejlesztési tervekkel vagy azok tartalma nem a jogszabályokban és a szakértői véleményekben foglaltaknak megfelelő. Intézményi továbbképzések és ellenőrzések szükségesek a szakmai megfelelésség biztosításához.
Pedagógiai asszisztensi program megerősítése, kiterjesztése.	A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem és a Kaposvári Tankerületi Központ hallgatói asszisztensi programjának eddigi tapasztalatairól átfogó anyag készítése.

Kaposvári Tankerületi Központ által megfogalmazott középtávú célok:

- Lemorzsolódási mutatók csökkentése,
- Kapcsolatok megerősítése, együttműködési pontok kijelölése külső partnerekkel, szakemberekkel (más fenntartó, felsőoktatási intézmények, önkormányzatok, stb.),
- A képességkibontakoztatás és a hátránykompenzáció elősegítéséhez a korszerű oktatási módszerek és eszközök alkalmazása.

A Kaposvári Tankerületi Központ által meghatározott célok illeszthetők a helyi esélyegyenlőségi program beazonosított problémái és fejlesztési lehetőségei közé. A célok megvalósításában kiemelt szerepe van a települési együttműködő partnereknek.

A Kaposvári Tankerületi Központ intézményeivel számos esélyteremtő szolgáltatáshoz, programhoz és pályázathoz kapcsolódik, melyek közül a legfontosabbak:

- A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása (EFOP 3.1.5)
- A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése (EFOP 3.1.6)
- A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében – KAP (EFOP 3.1.2)
- Esélyteremtés a köznevelésben – OH (EFOP 3.1.7)
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása (EFOP 3.3.5)
- Digitális környezet a köznevelésben (EFOP 3.2.3)
- „Szülő-Suli” - tanulók iskolai előmenetelének javítása (EFOP 3.11.1)
- Pályaorientáció kiemelten az MTMI készségek és kompetenciák fejlesztése a köznevelés rendszerében (EFOP 3.2.5)
- INSCHOOL projekt
- Lázár Ervin Program
- Egészség 2020
- Arany János Tehetséggondozó Program
- Hátrányos helyzetű tanulók támogatása (RSZTOP-2.1.1-16-2017-00001 projekt)
- Úszó Nemzet Program

A felsorolásból a következő programok emelhetők ki:

- Az RSZTOP-2.1.1-16-2017-00001 projekt keretében 2021 szeptembere óta valamennyi rászoruló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére komplett tanszercsomagot biztosít tanévkezdéskor.
- A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján a Kormány életre hívta a Lázár Ervin Programot. A Lázár Ervin Program egy kormányzati kezdeményezés, melynek célja, hogy minden általános iskolás (1-8. évfolyam) diák számára évente egyszer ingyenes kulturális programot biztosítson. A program a szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden tanulót érint, és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg. A program keretében a diákok színházi, tánc- és cirkuszi előadásokon, komolyzenei hangversenyeken vagy őshonos állatok bemutatóhelyein vehetnek részt. A Lázár

Ervin Program célja, hogy a kulturális élményekhez való hozzáférést biztosítson minden diák számára, ezzel is erősítve a nemzeti identitást és a műveltséget.

- A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program a Nemzeti Örökség Intézete koordinálásával valósul meg, és a köznevelésben részt vevő 7-11. évfolyamos tanulók számára érhető el.

A Nemzeti Emlékezet Program egy oktatási kezdeményezés, melynek célja, hogy a középiskolás és felső tagozatos diákok élményalapú formában ismerkedjenek meg a magyar történelemmel és a nemzeti emlékhelyekkel. A program keretében a diákok iskolai szervezésben látogatnak el a történelmi emlékhelyekre, hogy ott a helyszínen tanulhassanak a múlt eseményeiről és az azokban résztvevő személyekről.

A program fő céljai:

- Élményalapú tanulás
  - Értékteremtés
  - Emlékhelyek bemutatása
- A hallgatói asszisztensi programot annak érdekében, hozta létre a Tankerület, hogy a szakos ellátottságán javítson, illetve a pedagógiai asszisztencia szakmai hátterét erősítse. A Tankerület együttműködik a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusának Neveléstudományi Intézetével. Az együttműködés keretében a nappali rendszerben tanuló hallgatókat részmunkaidőben pedagógiai asszisztensként foglalkoztatnak az iskolák.
  - A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programját Magyarország kormánya 2000-ben indította el az esélyteremtés szándékával azért, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége a tanulás. Hosszas, de termékeny viták során formálódott ki a struktúra és a tematika, az ötéves program pedagógiai feladatrendszere. A program átfogó célokat tűz az oktatás valamennyi szereplője elé. Az iskola – a társadalmi mobilitás terepeként – egy kiszámítható támogatási rendszer kialakításával esélyt biztosít a hátrányos szociális, kulturális háttérrel bíró szülők gyermekeinek a középfokú oktatás időtartama alatt. Az öt év egyénre szabott tehetséggondozást biztosít a kultúra, a tudomány, a sport bármely területén. Személyiség- és képességfejlesztéssel versenyképessé teszi a tudást, miközben az egész életen át tartó tanulás értelmiségi modelljét kínálja a tanulók számára. A programot a Kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium és a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium közösen valósítja meg. Évfolyamonként egy osztályt érint.

Az új pedagógiai eljárások és módszerek alkalmazása kiemelt fontossággal bír. Egyre nagyobb teret kapnak a helyszínen, terepen végzett szolgáltatások, így a nevelési-oktatási intézmények esetében jelentős szerepe van az utaztatási szolgáltatások fejlesztésének is. A korszerű eljárások és eszközök alkalmazása a pedagógiai folyamatok hatékonyságát növelik, elősegítik a megelőzés és az intervenciós tevékenységek hatékony megvalósítását, fejlesztik a gyermekek és a tanulók készségeit és képességeit, hosszú távú „befektetésként” javítják a munkaerő-piaci és szociális integrációs esélyeket.

A programban részt vesz a Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és a vármegye EGYMI intézményei, köztük a kaposvári Bárczi Gusztáv EGYMI.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

Hátrányos helyzetű tanulók ellátásának alapelvei:

A hátrányos helyzetű tanulók integrációs esélyeinek, egyéni és társas kompetenciáinak növelése, preventív és intervenciós célú programokkal hátrányaik kompenzálása, devianciájuk csökkentése, társadalmi szocializációjuk, iskolai karrierjük, a munka világára való felkészülésük segítése.

Célok:

- prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében,
- együttműködés a szakemberekkel.

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:

Az iskola az alábbi módokon tudja segíteni a szociális hátrányok enyhítését:

- az otthoni elégtelen tanulási környezetet pótolja a napközis elhelyezés és a felzárkóztató órák biztosítása,
- kollégiumi elhelyezés igény és szükség szerint, kaposvári lakhelyű tanulók számára a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ javaslata alapján,
- a kulturális hátrányok enyhítésére képességfejlesztő foglalkozásokon, tehetséggondozáson való részvétel biztosítása,
- segítségnyújtás ösztöndíj elnyeréséhez (sport, tanulmányi),,
- pályázati lehetőségek kihasználása (helyi, országos, uniós támogatások, pályázatok)
- szülők felvilágosítása az igénybe vehető támogatásokról, segítségnyújtás ezek megszervezéséhez,
- a tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres iskolaorvosi és iskolafogászati ellátás biztosítása a tanuló intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása (ügyelet, étkezés, fejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás, stb.) a tanuló igénye szerint,
- drog- és bűnmegelőzési programok,
- a rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányok befejezése, a pályaválasztás, az eredményes beiskolázás érdekében,
- a tanulók bekapcsolása az iskolai tevékenységekbe, felzárkóztatásba, tehetséggondozásba, a sportkörü munkába, az iskolán kívüli kortárs csoportok tevékenységébe.

Az oktatás területén a korszerű technikák változatos alkalmazásával elősegíti:

- az együttműködést
- az empátia kialakítását, mélyítését
- a kommunikációs és vitakultúra fejlesztését
- környezeti nevelés erősítéséhez a szociális kompetenciák fejlesztését

A hátrányok enyhítésére vonatkozó feladatok végrehajtása éves program alapján, illetve igény szerint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős irányításával, az intézmény pedagógusainak közreműködésével történik.

A segítségnyújtást az osztályfőnök jelzése alapján a gyermekvédelmi felelős szervezi és tartja a kapcsolatot az önkormányzatokkal valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal.

Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei:

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskoláknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén
- a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása

Intézményi gyermekvédelmi feladatok:

Célcsoport	A probléma okai	Következmények	Segítségnyújtás módja
Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Egymást generáló hátrányok jelenléte: pl.: iskolázatlanság, alacsony jövedelem, rossz lakásviszonyok, etnikai kisebbséghez tartozás	Esélyegyenlőtlenség	Szülők felvilágosítása a támogatásokról, ösztöndíjról, társadalmi integráció hatékony segítése.
Veszélyeztetett gyermek	Elhanyagoló bánásmód és devianciák jelenléte	Deviáns magatartási formák kialakulása, gyermek sérelmére, vagy gyermek által elkövetett bűncselekmények	Tartós szakmai támogatás, családi konzultációk, fokozott segítségadás, gyermekvédelmi jelzés.
Tartósan beteg gyermek		Esélyegyenlőtlenség	Speciális egészségügyi és szociális támogatás, szükség szerint intézményi ellátás.
Szociálisan inadaptált gyermek	• helytelen nevelés, • rendszertelen életmód • organikus idegrendszeri tényezők	Társas viszonyok zavara, erkölcsi normák, elégtelen elfogadás	Speciális pedagógiai bánásmód, önértékelés javítása, szociális munkás.
Deviáns viselkedésű gyermek	Súlyosan veszélyeztető környezet, működési zavarok, deviancia a családban	Szabálysértő, törvénytisztató, bűnöző magatartás	Speciális intézményi ellátás, nevelés; mentálhigiénés gondozás Fokozott segítségadás, gyermekvédelmi jelzés, szociális munkás

Intézményi szülősegítő szolgáltatások:

- Családi délutánok, hétvégék közös programokra adnak lehetőséget valamennyi korosztály számára. A kötetlen szabadidős tevékenységek során átalakul a szülő-pedagógus viszonya, nyitott, bizalomra épülő kapcsolat alakul ki.
- A fejlesztőeszköz és könyvkölcsönzés a szociálisan rászoruló családok számára biztosítja a szabadidő hasznos eltöltésén keresztül a gyermekek képességeinek sokoldalú fejlesztését.
- A különböző módszertani kiadványok, módszertani lapok, szórólapok segítséget nyújtanak a gyermeknevelés kapcsán felmerült problémák megoldásában, a fejlesztési lehetőségek kiválasztásában.
- A telefonos, személyes és online segítségnyújtás 2 lépcsős megvalósítása során, a probléma beazonosítását követően, a szülő, a szülő és gyermek a szükséges szakembertől kap adekvát segítséget.
- A szülői konferencia különböző témákban nyújt elméleti és gyakorlati segítséget a résztvevőknek.
- Elektronikus tananyag fejlesztése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése céljából
- Integrációs kézikönyv segíti a sajátos nevelési igényű és a többségi gyermekek szüleinek a másság elfogadását, felkészít az elfogadásra, befogadásra.
- Együttműködés, közös tevékenységek a projekt, témahét tervezésében, programjában.
- Szülői klubok, képzések célja a szülői hivatást segítő képességek fejlesztése, megerősítése, felkészítés a problémák felismerésére, kezelésére, megelőzésére.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat tevékenysége:

Az utazó gyógypedagógusi hálózat az integráltan nevelt, oktatott SNI gyermekek/tanulók számára biztosít gyógypedagógiai szolgáltatást melynek célja az együttnevelés sikeres megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. Ennek érdekében együttműködik a szolgáltatást igénylő közoktatási intézményekkel, az érintett gyermekek, tanulók pedagógusaival, szüleivel.

Korszerű pedagógiai szemléletet közvetít, amely a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó, az együttnevelést, a tehetséggondozást szolgáló tanulásszervezési módokat, tanítási módszereket és kereteket ismertet meg a befogadásra nyitott pedagógusokkal.

Kiemelt szerepet kap a sérült, tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.

Az utazó gyógypedagógus hozzájárul az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából szükséges egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztéséhez, valamint a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatásához.

Felzárkóztató tevékenységek:

Pedagógiai munka egyik alapelve, hogy az iskola minden gyermek neveléséért, oktatásáért felelős, a jól alkalmazkodókért éppúgy, mint a magatartási nehézségekkel küszködőkért és a hátrányos helyzetűekért. Cél a prevenció, olyan nevelő-, oktatómunka, amely figyelembe veszi a tanuló életkori sajátosságait, az egyéni fejlődés különbözőségét, csökkenti az iskolai ártalmak (kudarcc, félelem, szorongás, teljesítményzavar, agresszió, stb.) kialakulásának lehetőségét.

Sajnos növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akiknek viselkedése, fejlődése, magatartása, értékrendje az átlagtól eltérő, így a személyiségfejlesztő munka során egyre erőteljesebb feladatként jelentkezik a családi nevelés hiányosságait pótló reszocializációs, korrekciós funkció. Felzárkóztatásuk segítése érdekében fontos feladat a gyermek személyiségének ismerete a szülőkkel való, kölcsönös bizalomra épülő, szoros kapcsolattartás, családlátogatások, kis létszámú osztályok indítása, tanórai belső differenciálás, esetmegbeszélések, a napközi otthonos vagy egész napos ellátás biztosítása.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek:

A város és az intézmények fontos feladatuknak tekintik a felzárkóztatáson túl a tehetségek felismerését és fejlesztését. Tehetségnek tekintjük azt, aki egy vagy több részképessége alapján kiemelkedő teljesítményt képes létrehozni. A tehetség gyermek- és serdülőkorban olyan szellemi és testi előfeltételeket jelent, amelyek kiváló tanulást, teljesítményt tesznek lehetővé. A tehetség kibontakozása az alapfokú oktatásban leginkább iskolai és tanulásszervezési differenciálással oldható meg, majd később szakkörök, önképzőkörök működtetésével. Könyvtár, múzeum, kiállítások látogatása, városi, megyei, országos versenyeken való részvétel, pályázatok készítése stb., pozitív módon hatással lehetnek a gyermekek iskolai pályafutására.

Nem szabad elfelejtenünk az óvodai tehetséggondozásról sem. Ebben az életkorban mutatják meg igazán színesen, mi minden van bennük – persze csak olyan közegben, ahol szabadon szárnyalhatnak, és az óvodapedagógus követi a gyerekek belülről fakadó szükségleteit. Óvodás korban csupán tehetségigéretekről beszélhetünk, de fontos, hogy minden gyermeknek megtalálja a pedagógus azt az erős oldalt, melyet érdemes fejleszteni, s vele együtt a gyenge oldalt kompenzálni. A város óvodáiban, tehetségműhelyekben foglalkoztatják a gyermekeket érdeklődési, valamint kiemelkedő adottságuknak megfelelően. Több intézmény regisztrált tehetségpont, valamint Akkreditált Kiváló tehetségpont címet visel.

A Kaposvári Tankerületi Központ fenntartásában levő intézmények közel 100%-ban tehetségpontok, melyek közül kiemelhető az Európai Tehetségpont címmel rendelkező Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium és a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium. Minősített tehetséggondozó műhely a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium.

Arany János Tehetséggondozó Program: Magyarország kormánya 2000-ben indította el a *Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó programot* az esélyteremtés szándékával, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége a tanulás. Hosszas, de termékeny viták során formálódott ki a struktúra és a tematika, az ötéves program pedagógiai feladatrendszere. A program átfogó célokat tűz az oktatás valamennyi szereplője elé. Az iskola – a társadalmi mobilitás terepeként – egy kiszámítható támogatási rendszer kialakításával esélyt biztosít a hátrányos szociális, kulturális háttérrel bíró szülők gyermekeinek a középfokú oktatás időtartama alatt. Az öt év egyénre szabott tehetséggondozást biztosít a kultúra, a tudomány, a sport bármely területén. Személyiség- és képességfejlesztéssel versenyképessé teszi a tudást, miközben az egész életen át tartó tanulás értelmiségi modelljét kínálja a tanulók számára.

Intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Valamennyi tagiskolájának, köznevelési intézményének sajátos arculata van, amelyet vagy emelt szintű képzésekben vagy fejlesztő, felzárkóztató tevékenységekben teljesedik ki. A háttérváltozók között a család szociokulturális jellemzői erőteljesen jelen vannak. Legszemléletesebb mutatót a témakörben a kompetenciamérés eredményei és a továbbtanulási mutatók adnak.

Az intézménybe folyó munkát az iskolák által felkínált speciális képzések és az odajáró tanulók szociokulturális háttere együttesen határozza meg.

Kompetenciamérés:

Városunk általános iskolái az országos kompetenciamérésen változó színvonalon teljesítenek. Elmondható, hogy az eredmények az iskolai szülői szociokulturális háttér függvényében eltérnek. Sajnos az átlag teljesítmények az elmúlt években nem javultak. A 2022/2023-as tanévtől árnyaltabb képet kaphatunk iskoláink teljesítményéről a digitális bemeneti mérések bevezetésével. Iskoláinkban kiemelt feladat a tanulói teljesítmények növelése. Megfigyelhető, hogy a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Pécsi Utcai Tagiskolája bezárása után az intézmények közötti eredmények szórása kisebb. Középiskoláink évek óta a megyei jogú városok hasonló típusú iskoláinak átlaga felett teljesítenek.

A **Csányi Alapítvány** a Gyermekekért 2007-től kezdődően végez az önkormányzat által térítésmentesen biztosított helyiségben (Közösségi Ház) tehetséggondozást hátrányos helyzetű gyermekek körében a Tehetséggondozó Életút Programja keretében. Az egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozások mellett a programba bevont gyerekek nyelvi és informatikai képzését, valamint a művészeti oktatást és sport tevékenységüket is támogatják. Nyári tematikus táborok rendezésével, külföldi kirándulásokkal, a családok részére tanszer és élelmiszer csomag biztosításával nyújtanak komplex felzárkóztatási programot.

4.5.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
jelzőrendszer erősítése	szakmaközi megbeszélés, esetkonferencia és esetmegbeszélés keretében a tagok aktivizálása, új tagok felkeresése
iskolai lemorzsolódás, iskola elhagyás megelőzése, a tanulói hiányzások számának mérséklése	óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység (humán erőforrás bővítés költségvetési támogatással), tanodák kialakítása (pályázati forrás esetén), meglévő férőhely bővítése, általános iskola befejezésének ösztönzése, ágazatközi együttműködés kialakítása
szenvedély-betegségek, függőségek okozta hátrányok kezelése	függőségekkel kapcsolatos prevenciók programok szervezése, komplex családorák bevezetése iskolai osztályfőnöki órák keretében Az Ökumenikus Segélyszervezet által működtetett Információs Pontok működésének segítése az egészségügyi, szociális szektor hatékonyabb együttműködése
korai fejlesztő tevékenység biztosítása	Korai fejlesztés megvalósítása, pályázati források feltérképezése, Biztos Kezdet Gyerekház által 0-3 éves kisgyermekek fejlesztése, különböző fejlesztések biztosítása ingyenesen, Jelenlét Házban fejlesztés lehetőségének biztosítása pályázati forrás esetén
önkormányzati óvodák akadálymentesítése	épületek korszerűsítése, lehetőségek felkutatása a belső terek átalakítására.
fejlesztő pedagógusi státuszok	humán erőforrás bővítése, melyhez költségvetési támogatás szükséges
hátrányos helyzetű gyermekek számára a továbbtanulás lehetőségének megkönnyítése	roma ösztöndíj, BURSA ösztöndíj, felsőoktatásban tanulók lakhatási támogatása, tanoda jellegű szolgáltatás (pályázati forrás esetén)
iskoláztatással kapcsolatos magas költségek	anyagi támogatás a tanszerek megvásárlásához
speciális étkezést igénylő gyerekek esetében a magas élelmiszer/ alapanyag árak	anyagi támogatás a speciális diéta költségeinek csökkentéséhez
helyi közösség megtartó erejének hiánya	helyi kezdeményezések ösztönzése, Jelenlét Ház közösségfejlesztő tevékenységének folytatása (pályázati forrás esetén)
fogyatékos gyermekek rövid időre történő felügyeletének hiánya	Fecske program
allergiás gyermekek és tanulók számának növekedése	az iskolaegészségügyi ellátórendszeren keresztül Anti hisztamin injekció kihelyezése valamennyi feladatellátási helyre

intézményekben történő váratlan szívleállások kockázata	folytatni szükséges az újra élesztési képzéseket a tanulók és pedagógusok körében, a feladatellátási helyekre újra élesztő berendezés biztosítása
allergiás és cukorbeteg gyerekek vészhelyzeti ellátása	tanfolyami keretek biztosítása azért, hogy minden feladatellátási helyen legyen felkészült szakember
szegregátumban és telepszerű településen/részen élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése nek korlátozottsága	felzárkóztatásuk és esélyegyenlőségük támogatása (jelenlét ház, tanoda jellegű és Biztos Kezdet jellegű szolgáltatás), család lakóhelyén egyéni (várandós kismamák kísérése, baba-mama fejlesztés) és csoportos (komplex mozgás fejlesztő és iskolára előkészítő) foglalkozások, szolgáltatások való hozzáférés biztosítása (csoportos közlekedés lehetőségének megteremtése)
önkéntesen igényelhető, gyermekek átmeneti elhelyezés lehetőségének hiánya	gyermekek átmeneti otthona működtetése, helyettes szülői ellátás újraszervezése
gyermekek alacsony digitális kompetencia szintje	óvodai és iskolai csoportok számára digitális kompetenciafejlesztő, pályaorientációt támogató foglalkozások biztosítása , technológiai eszközbeszerzés

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája, ám csak egy azok közül. A nők alacsony részvétele a politikai életben a munkahelyi "üvegplafon", amely egy bizonyos ponton túl nem engedi a női alkalmazottak előléptetését, a nők férfiakhoz viszonyított alacsonyabb bérezése néhány más kiemelkedő példája a nők tágabb társadalomban megélt hátrányos megkülönböztetésének.

A magas foglalkoztatási arány biztosítása mind a férfiak, mind a nők számára az EU egyik legfontosabb fenntartható fejlődési célkitűzése. Az egyenlőség és a fenntartható gazdaság szempontjából fontos a nemek közötti nagymértékű foglalkoztatási szakadék csökkentése, amely a 20 és 64 év közötti férfiak és nők foglalkoztatási rátája közötti különbséget méri. Az EU 2030-as célja az 5,6 százalékpontos vagy alacsonyabb foglalkoztatási szakadék elérése.

Ország	A nemek közötti foglalkoztatási szakadék az EU-tagországokban 2017-ben és 2022-ben		A nemek közötti bérszakadék az EU-tagországokban 2017-ben és 2022-ben		A női képviselők aránya a nemzeti parlamentekben az EU-tagországokban 2017-ben és 2023-ban	
	2017.	2022.	2017.	2022.	2017.	2022.
Görögország	20,2	21,0	n.a.	n.a.	18,3	21,3
Olaszország	19,7	19,7	5,0	4,3	30,2	33,6
Románia	17,3	18,6	2,9	4,5	19,1	19,4
Csehország	15,8	14,9	21,1	17,9	21,4	24,9
Málta	24,1	13,1	13,2	10,2	14,5	27,8
Lengyelország	14,0	12,9	7,0	7,8	25,9	27,3
Ciprus	9,5	12,1	11,2	10,2	17,9	14,3
Írország	12,2	11,3	14,4	9,3	24,3	27,8
Spanyolország	11,9	10,9	13,5	8,7	38,8	43,4
Magyarország	11,1	9,8	15,9	17,5	10,1	14,1
Horvátország	10,6	9,5	12,3	12,5	18,0	33,1
Szlovákia	7,6	8,1	20,1	17,7	21,3	22,0
Hollandia	9,9	7,9	15,1	13,0	36,0	39,0
Németország	7,8	7,8	20,4	17,7	31,7	35,4
Ausztria	8,0	7,8	20,7	18,4	32,0	42,4
Bulgária	7,6	7,7	14,3	13,0	25,9	24,8
Belgium	9,8	7,6	5,8	5,0	40,7	42,9
Szlovénia	6,9	6,9	8,4	8,2	26,9	31,5
Luxemburg	7,9	6,5	2,6	-0,7	28,3	30,0
Portugália	7,2	5,9	10,8	12,5	35,2	36,1
Franciaország	6,6	5,8	16,3	13,9	36,3	37,3
Svédország	4,4	5,8	12,5	11,1	46,1	46,6
Dánia	6,7	5,4	14,8	13,9	37,4	44,1
Lettország	4,3	3,1	19,8	17,1	17,0	32,0
Észtország	4,9	2,9	24,9	21,3	27,7	29,7
Finnország	3,8	1,2	17,1	15,5	42,0	46,0
Litvánia	1,0	0,8	15,2	12,0	20,6	29,1

Forrás: EUROSTAT

Az EU-ban a nők foglalkoztatási aránya a 2009-es 60,6%-ról 2022-re 69,3%-ra nőtt. A férfiak esetében a ráta magasabb értékről indult, és lassabban nőtt, a 2009-es 74,0%-ról 2022-re

80,0%-ra. Ennek eredményeként a nemek közötti foglalkoztatási különbség 2009 és 2022 között 2,7 százalékponttal csökkent. Bár a 2022-re 10,7 százalékpontra történő csökkenés új rekord alacsony értéket jelent, ez egyben azt is jelenti, hogy a munkaképes korú férfiak foglalkoztatási aránya még mindig jelentősen meghaladja a nőkéét. A negyedéves adatok alapján 2023 harmadik negyedévére 9,6 százalékpontra csökkent a foglalkoztatási szakadék értéke az EU-ban.

Magyarországon a nemek közti foglalkoztatási különbség alacsonyabb volt az EU-ban mérténél - bár ingadozó dinamikát mutatott az elmúlt évtizedben. 2022-ben 9,8 százalékponttal haladta meg a férfiak foglalkoztatási rátája a nőkéét Magyarországon.

A legtöbb uniós országban a nők általában magasabban képzettek, mint a férfiak. Ennek ellenére a nők továbbra is kevesebbet keresnek, amit a nemek közötti bérszakadék is bizonyít. A nemek közötti bérszakadék, valamint a megszakított és rövidebb munkával töltött életszakaszok miatt a nők életük során kevesebbet keresnek, mint a férfiak, valamint a foglalkoztatási és bérszakadékok nagymértékben befolyásolják a nemek közötti nyugdíjkülönbséget is.

A nemek közötti bérszakadék a férfi és a női fizetett alkalmazottak átlagos bruttó órabére közötti különbséget mutatja meg a férfiak átlagos bruttó órabérének százalékában kifejezve.

A férfiak és nők közötti keresetkülönbség egy része azzal magyarázható, hogy a nők inkább az olyan alacsony fizetésű gazdasági ágazatokban koncentrálnak, mint az oktatás és az egészségügy, míg a férfiak inkább a pénzügyi és az IT-ágazatban dolgoznak. Hasonlóképpen, a férfiak nagyobb valószínűséggel kerülnek előléptetésre vezetői pozíciókba, mint a nők. Ezenkívül a nőknél a gondozási (gyermekek, idős hozzátartozók) feladatok miatti karriermegszakítás vagy részmunkaidős foglalkoztatás is szerepet játszik a nemek közötti tartós bérszakadék kialakulásában.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest.

A férfiak és a nők ritkán dolgoznak ugyanazon pozícióban, egyazon munkahelyen. A nők többsége az úgynevezett nőies, feminizálódott szakmákban dolgozik (pl.: pedagóguspálya, egészségügyi ápolók, kozmetikusok stb.). Korábban még a férfiak és a nők által betöltött állások igen erőteljesen elkülönültek egymástól, szegregálódtak, manapság ez már egyre kevésbé jellemző, de vannak területek, ahol azonban ez ma is még így van. A szegregáció a gazdasági és társadalmi élet minden területén élesen megjelenik bármilyen szintű elemzést is alkalmazunk. Fontos a vertikális és horizontális szegregáció elkülönítése. A horizontális szegregáció alatt a férfiak és a nők más-más gazdasági területen, szektorokban, foglalkozásokban való elhelyezkedését értjük. De gondolhatunk például az orvosi pályára, ahol a sebész és a nőgyógyász foglalkozást kizárólag férfiak töltik be, nem véletlenül, hisz itt a legnagyobb az anyagi siker, míg a gyermekgyógyászok között túlnyomó többségben a nők vannak jelen, és itt anyagi sikerről igazán nem beszélhetünk.

5.1.A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, szűkíti térbeni és időbeni mozgásterüket, mivel hazánkban jelenleg még elsősorban a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában. E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állással számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

A nemekhez kötődő sztereotípiák többségében a nőkre vonatkoznak és úgy családi állapotuk (kisgyerekes, gyermektelen, egyedülálló, családos, gyermeket egyedül nevelő) mind státuszuk (női vezető) alapján megfogalmazódnak és rendszerint a nők hátrányos megkülönböztetését eredményezik. A sztereotípiák hatására a nők megbecsültsége alacsonyabb a munka világában, ezért az otthoni helytállást jobban lehetővé tévő szakmát, munkahelyet és munkaidő-beosztást választanak, alacsonyabb presztízsű munkakörökben dolgoznak, alacsonyabb munkabérért, kevésbé vállalnak mobilitást igénylő feladatokat, visszafogják karrier elképzeléseiket.

Karrier vagy család? Leginkább a nőket érinti e választási kényszer. Választaniuk kell a munka, karrier, és a háztartás, a gyermeknevelés gondjai, örömei között.

Egyik oldalon a pénzkeresés, a szakmai tudás, az előmenetel áll, a másik oldalon van a család, az otthonteremtés. Nem könnyű összeegyeztetni a munkát és a családot, pedig szinte minden nőnek meg kell birkóznia e feladattal. Valójában nem hogy „nem könnyű” feladat, hanem ez a nők egyik legnagyobb gondja.

Annak, hogy egy nő gyermeket vállal, nem nyűgnek kellene lennie a munkáltatók, a társadalom számára, hanem örömmel. Sok helyen nem szívesen vesznek fel fiatal nőket, mondván, hogy hamarosan szülni fognak, s ezért rosszabb munkaerőnek számítanak. Ugyanígy hátrányban vannak a kisgyermeket nevelő nők is a munkavállalás esetében, a munkáltatók tartanak tőle, hogy a kisgyermekes anyukák sokat hiányoznak. Kétségtelen, hogy az alatt a néhány év, ameddig a nők szülési szabadságon, GYED-en, GYES-en vannak, kiesnek a munkából.

Ugyanakkor a munkáltatóknak be kell látniuk, hogy igenis vannak olyan területek, amelyeken a nők sokkal jobban érvényesülnek, mint a férfiak. Például a nők által végzett precíz munka egy-egy feladat során nélkülözhetetlen lehet, nem beszélve a nők érzékenységről, az intuícioról, amit a munkába visznek, szintén pótolhatatlan.

Somogyban is megalakult a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének női vállalkozói szekciója, amelynek célja, hogy támogató szakmai közösséget építsen a helyi női vállalkozók számára. A kezdeményezés a kapcsolatteremtést, a tapasztalatcserét és az együttműködések ösztönzését helyezi a középpontba – mindezt egy inspiráló, elfogadó közegben. A kezdeményezés közösségépítő, célja egyértelmű: megerősíteni a női vállalkozók közötti együttműködést, és olyan támogató szakmai közösséget létrehozni, amely segíti a vállalkozói szellem kibontakozását.

Ezzel párhuzamosan már több éve működik a Somogyi Kereskedelmi és Ipar Kamara Női Vállalkozói Klubja, melyet azzal a szándékkal hívtak életre, hogy teret biztosítsanak egy támogató női közösség létrejöttéhez, amelyben mindenkinek a tudása, tapasztalata egyformán számít, ahol barátságokat köthetnek és gazdagíthatják kapcsolati tőkéiket.

Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében:

A gyermekvállalás miatt a munkaerőpiacról történő kiesés nem csak és nem elsősorban a szaktudás elavulása miatt jelent nagy hátrányt a kisgyerekes nőknek. Fontos probléma lehet a kapcsolati háló gyengülése is, ám a szakmai, munkahelyi kapcsolatok ápolása segítheti a visszatérést.

Az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy többnyire az alacsony végzettséggel rendelkező nők vállalnak három vagy több gyermeket.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2019.	3,27	3,71	3,49%
2020.	3,49	4,20	3,85%
2021.	2,77	3,33	3,05%
2022.	2,59	3,68	3,14%
2023.	2,69	3,45	3,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2019.	36,98	58,35
2020.	50,16	56,34
2021.	45,72	60,00
2022.	39,1	61,11
2023.	40,87	60,38

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások fajtái, jellemzői

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik.

A Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség szerint a nők foglalkoztathatósága a gyermekszám függvényében romlik, s ez összefügg az otthoni feladatok hagyományosan egyenlőtlen elosztásával is. A KSH felmérése megállapította, hogy a gyermeknevelési ellátást igénybe vevő nők szerint a munkába való visszatérést leginkább a munkáltató viszonyulása és a bölcsődei ellátás biztosíthatósága befolyásolja.

Kaposváron az óvodai férőhelyek száma elegendő, a bölcsődei férőhelyek számát 2020-ban bővítettük, 2024. év elején pedig új, 42 férőhelyes bölcsőde nyitásával igyekeztünk a megnövekedett igényeket kielégíteni. 2024-ben a Református Egyház is megnyitotta bölcsődéjét a kisközi városrészen.

Időszak	Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények száma (db)	Működő bölcsődei férőhelyek száma (db)	Bölcsődébe, mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (fő)	Családi bölcsődék száma (db)	Családi bölcsődében engedélyezett férőhelyek száma (db)	Családi napköziben gondozott gyermekek száma (fő)
2019.	5	268	257	10	64	58
2020.	5	268 (2020 decemberétől 270)	252	11	71	61
2021.	5	280	265	10	64	62
2022.	5	280	266	12	69	66
2023.	5	280	262	11	78	76

Forrás:KSH-TeIR /

5.3.Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A KSH 2021-ben, a népmozgalomról kiadott tanulmánya szerint 2020 népmozgalmi eseményeit nagymértékben befolyásolta a koronavírus okozta járvány, ami különösen a halálozások számának alakulását érintette. Hazánkban 2020-ban emelkedett a születések és a házasságkötések száma. Kedvező jelenség, hogy folytatódott a terhességmegszakítások csökkenő irányzata, és csökkent a válások, a csecsemőhalálozások és a magzati halálozások száma az előző évihez képest. Emelkedett a házasságkötések száma, ugyanakkor folytatódott a terhességmegszakítások csökkenő irányzata.

A járvány következtében a halálozások száma jelentősen emelkedett, és ez felgyorsította a természetes fogyás ütemét is. Az előzetes adatok szerint 2020-ban 92 233 gyermek született és 140 900 fő hunyt el. A természetes fogyás 48 667 főt tett ki, ami 20%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, azaz 1981 óta 2020-ban érte el a legnagyobb mértéket.

A születések száma 2011-ben érte el 88 ezer újszülöttel a történelmi minimumát. Ezt követően emelkedő irányzatot vett, 2016-ban érte el a lokális maximumát 93 ezer fővel, azonban 2018-ban és 2019-ben is 90 ezer fő alatt maradt a születések száma. A 2020. évi 92 233 születésszám 3,4%-kal (több mint háromezer újszülöttel) múlta felül az előző évit.

A születésszám emelkedése mellett a teljes termékenységi arányszám az előző évi 1,49-ről 1,55-ra nőtt. A születésszám emelkedését kizárólag a gyermekvállalási kedv növekedése eredményezte, mivel a szülőképes korú nők létszámának hosszabb távú csökkenése tovább folytatódott.

Házasság, családtervezés:

A KSH által készített tanulmányból derül ki, hogy országos szinten a házasságkötések számának 2017. évi csökkenést követően 2018-ban kismértékben, majd 2019-ben robbanásszerűen nőtt a házasságkötések száma. Az emelkedő irányzat ugyan kevésbé erőteljesen, de 2020-ban is folytatódott. A 67 301-re becsült – 1986 óta a legtöbb – házasságkötés 3,1%-kal, több mint kétezerrel múlta felül az előző évi értéket.

2020-ban a bíróságok 15 200 házasságot bontottak fel, ami 14%-kal, mintegy 2400-zal kevesebb az előző évinél, és ez volt az 1950-es évek vége óta a legalacsonyabb számú válás.

Házasságkötések és válások számának alakulása Kaposváron:

Időszak	Házasságkötések száma (eset)	Válások száma (eset)
2019. év	356	152
2020. év	392	124
2021. év	363	138
2022. év	373	129
2023. év	310	124

Forrás: KSH-TeIR

A társadalomban az élettársi kapcsolat megítélése, elfogadottsága sokat változott az elmúlt években. Az élettársi kapcsolatokról nincs rendszeres évenkénti statisztika, mivel jogi értelemben nem tekinthető hivatalos családi állapotnak, és részletes elemzésükre is csak a népszámlálások alapján nyílik lehetőség. Az elmúlt évtizedekben a hagyományos családtípus veszített súlyából, ugyanakkor egyre elterjedtebbé váltak a házasságon kívüli együttélések, az élettársi kapcsolatok.

Élettársi kapcsolatban élők száma Kaposváron:

Időszak	15 éves és idősebb népesség száma	15 éves és idősebb népességből az élettársi kapcsolatban élők száma
2011.	57060	5961
2022.	51778	5152

Forrás: KSH-Népszámlálás

Első házások SZJA kedvezménye:

A kormány 2015. január 1-től adókedvezménnyel ösztönzi a házasságkötést, ezért a fiatal párok havi 5 ezer forintos adókedvezményt kapnak a házasságkötést követő két évben. 2018-tól az első házások kedvezményét és a családi adókedvezményt együtt is igénybe lehet venni, a kettő nem zárja ki egymást.

Esküvői doboz:

Városunkban 2017 márciusában került bevezetésre az "esküvői doboz". Az anyakönyvvezetőktől esküvői dobozt kap ajándékba minden olyan ifjú pár, akiknek legalább az egyik tagja kaposvári állandó lakcímmel rendelkezik.

Születések:

A teljes termékenységi arányszám azt fejezi ki, hogy egy nő élete folyamán hány gyermeknek adna életet az adott év kor szerinti születési gyakorisága mellett. Egy ország népességszáma fenntartható, ha teljes termékenységi arányszáma eléri a 2,1-et. Ezt nevezzük reprodukciós szintnek. Amennyiben a termékenység tartósan a reprodukciós szint alá kerül, az össznépesség csökken és örepszik.

A termékenységi arányszám alakulása Magyarországon:

Év	Élveszülések száma	Teljes termékenységi arányszám	Az anyák átlagos életkora az első gyermek születésekor
1900	268019	5,32	n.a.
1950	195567	2,62	n.a.
2000	97597	1,32	25,33
2010	90335	1,25	28,23
2015	91690	1,44	28,44
2020	92338	1,56	28,92

Forrás: KSH

A gyerekvállalás életúton belüli kitolódásának tempója az elmúlt években lelassult. A termékenység stagnálása már nem a halasztásnak, hanem a gyermekvállalási hajlandóság csökkenésének eredménye.

A hazánkban élő nemzetiségek, így a romák termékenységi adatairól a 2011-es népszámlálás alapján tett közzé adatokat a KSH NKI. A 315 ezer, magát roma nemzetiségűnek valló személy adatai alapján megállapították, hogy – szemben a magyar vagy német népességgel – a romák korfája klasszikus piramis alakú, azaz bővített reprodukciót jelez: viszonylag magas a születésszám, magas a halandóság, rövid a várható élettartam. A roma lakosság 43 százaléka 20 év alatti, a magyaroknál ez az arány feleakkora. A negyvenes éveikben járó gyermekes nők között a romák átlagosan 3,2 gyermekkel, a magyar nők 1,9 gyermekkel fejezik be termékenységüket. A roma nők családnagysága csökkent, korábban 4,4 volt a gyermekátlag.

A romák gyermekvállalását tekintve nem meghatározó, hogy a szülők házastársi kapcsolatban élnek-e, mivel náluk a fiatalkori összeköltözés egyenértékű a házassággal. A magyar nemzetiségűek esetében viszont van különbség. A KSH adatai szerint hazánkban a 18 év alattiak körében a házasságból született gyerekek vannak többségben, bár arányuk egyre csökken. Évtizedek óta nő a házasságon kívül születő gyerekek száma világszerte, arányuk

Magyarországon is 48 százalék. Nálunk az első gyerekek jellemzően élettársaktól, a többedik gyerekek inkább házaspároktól születnek.

Az élve születések számának alakulása Kaposváron:

Időszak	Élve születések száma (fő)
2019. év	490
2020. év	454
2021. év	433
2022. év	475
2023. év	429

Forrás: KSH-TSART

A népességfogyás oka tehát nem az, hogy alábbhagyott volna a gyermekvállalási kedv, sokkal inkább az, hogy a leendő édesanyák és édesapák gyakran úgy érzik, nem lennének képesek mindazt megadni gyermeküknek, amit szeretnének.

Bár egy önkormányzat nyilván nem szólhat bele a fiatalok életébe, gyermekvállalási terveibe, ám sokat tehet azért, hogy a ma még csak vágyott gyermekek világra is jöjjenek. Segíthet a biztonságot nyújtó otthon és munkahely megteremtésében. Ezek azok a fő szempontok, amelyek minden család számára fontosak, vagyis ezek meglétéhez szeretne Kaposvár segítséget nyújtani.

Ennek szellemében hirdette meg a város 2017-ben a **Gyarapodó Kaposvárért programját**, aminek keretében támogatja a családok otthonteremtését, segíti a családbővítést. Az önkormányzat a családok otthonteremtésének segítése érdekében 2017. január 01. napjától átalakította a helyi támogatási rendszerét, szélesítette a támogatottak körét. A szociálisan rászoruló fiatal házaspárok már nemcsak az első közös lakásuk vásárláshoz, építéséhez, telek vásárláshoz, hanem az otthonuk bővítéséhez és cseréjéhez is támogatást igényelhetnek, a korábbiakhoz képest magasabb összegben.

2018. január 1. napjától ismételten módosult a jogosultság feltétele, a központi jogszabályokkal összhangban – a meglévő és vállalt gyermek/ek számának tekintetében differenciálásra került a különböző jogcímen igényelhető helyi támogatás maximum összege.

Helyi támogatás	A Népjóléti Bizottság által megítélt támogatás összege összesen (vissza nem térítendő támogatás + kölcsön)	Családok száma	Meglévő gyermeklétszám	Vállalt gyermeklétszám
2019.	14.310.000-Ft	9	13	12
2020.	9.400.000-Ft	7	14	4
2021.	0	0	0	0
2022.	0	0	0	0
2023.	1.200.000-Ft	1	1	2

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben helyi támogatást egy család sem igényelt.

Megítélésünk szerint a COVID és a kialakult nehéz, bizonytalan gazdasági helyzet visszafogta a családok ingatlan vásárlási szándékát, ez okozhatta, hogy 2021-ben és 2022-ben ez irányú kérelem nem érkezett. 2024 szeptemberétől önkormányzatunk a helyi támogatás igényelhető összegét jelentősen megemelte, így támogatva annak lehetőségét, hogy a fiatal párok városunkban történő letelepedését elősegítse (pl.: három vagy több gyermek esetén lakásépítéshez 4 millió forint helyi támogatás is nyújtható), de annak hatása 2024-ben még nem volt érezhető.

Babadoboz:

2016 augusztusában került bevezetésre, a területileg illetékes védőnő viszi ki a minden kaposvári családhoz, ahol baba születik, az első újszülött látogatás alkalmával. Tartalma a védőnővel is konzultálva, folyamatosan megújul.

Három gyermekes anyák adómentessége:

2025. október 1-től a három gyermeket nevelő anyáknak nem kell személyi jövedelemadót fizetniük a törvényben meghatározott, munkával megszerzett jövedelmeik után.

Három gyermeket nevelő anyja az a nő, aki vér szerinti vagy örökbefogadó szülőként az általa nevelt gyermek után családi pótlékra jogosult, vagy családi pótlékra már nem jogosult, de legalább 12 éven keresztül jogosult volt (ideértve azt a gyermeket is, aki után az anya családi pótlékra jogosultsága a gyermek elhunytja miatt szűnt meg) és az előzőekben említett gyermekek száma három.

2026. január 1. napjától a kedvezmény a két gyermekes - 40 év alatti- anyákra is kiterjesztésre kerül.

Csecsemőhalálozás:

A csecsemőhalálozási mutatók fontos indikátorai az egészségügyi ellátásban, illetve a szociális-gazdasági helyzetben fennálló egyenlőtlenségeknek.

Időszak	Csecsemőhalálozás (fő)
2019.	1
2020.	5
2021.	1
2022.	1
2023.	1

Forrás: KSH-TeIR

Terhesség megszakítás:

Annak ellenére, hogy terhesség megszakítások száma viszonylag egyenletesen alacsony, a megszületett gyermekek száma kevésnek mondható. Fontos feladat a tinédzserek korai

felvilágosítása és a hatékony egészségfejlesztési módszerek bevezetése ezen a területen, hogy a nők a terhesség megelőzését válasszák annak megszakítása helyett.

Időszak	Terhesség megszakítások száma (fő)
2019.	152
2020.	177
2021.	131
2022.	171
2023.	174

Forrás: KSH-TelR

5.4.A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

A családon belüli bántalmazás és hozzátartozók közötti erőszak esetén a 2009. évi LXXII. törvény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról eljárásrend alapján az – jogszabályban nevesített - intézmények jeleznek a családvédelmi koordinációért felelős szervnek, ezen túl a rendőrségen az ideiglenes megelőző távoltartás elrendelése kezdeményezhető, továbbá a bántalmazott anya és gyermek elhelyezése biztosítható a Borostyánvirág Alapítvány Krízisotthonába és a szervezet által működtetett Biztos Pont Segítőközpontban is.

5.5.Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízis támogatás:

Az Önkormányzat által biztosított krízistámogatás (segélykeret) teszi lehetővé, hogy az előre nem látható élethelyzettel és kiadással szembekerülő családok, akik - saját megélhetésük, egészségi állapotuk, testi épségük veszélyeztetése nélkül – a rendkívüli élethelyzetet önerőből megoldani nem tudják, azonnali pénzügyi támogatásban részesüljenek a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központjától.

Helyettes szülői szolgáltatás:

A gyermek teljeskörű ellátásának családi környezetben történő biztosítása, melynek keretében a helyettes szülői család, saját otthonába fogadja a segítségre szoruló gyermeket, így megelőzhető egyéb gyermekvédelmi intézkedés kezdeményezésének szükségessége.

A szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérheti a szolgáltatást, ha: egészségügyi körülményei, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt gyermeke nevelését a családban nem tudja megoldani.

A gyermek átmeneti gondozása a helyettes szülőnél addig tart, amíg a vérszerinti szülő akadályoztatása gyermeke gondozásában fennáll, de legfeljebb 12 hónapig, amely 6 hónappal, szükség esetén a tanév végéig meghosszabbítható.

A szolgáltatást a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központja működtetné, azonban helyettes szülő hiányában nem igényelhető az ellátás.

A férőhely kapacitás az alábbiak szerint alakult:

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Helyettes szülők száma	1	0	0	0	0
Férőhelyek száma	3	0	0	0	0

Forrás: Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

2024. évben a 2023. évi adatokhoz képest változás nem volt.

Készenléti szolgálat:

A nyitvatartási időn túl azonnali telefonos segítségnyújtást biztosít a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központja, elsősorban krízishelyzetekben a járás egész lakosságának. Nyitvatartási időben, szükség szerint utánkövetést végeznek az intézmény munkatársai, az így krízisként jelentkező eseteknél, megelőzve az újabb krízishelyzet kialakulását. Szem előtt tartva, hogy a készenléti szolgálatnak nem feladata telefonos lelki-segély szolgáltatás nyújtása, ennek elérhetőségéről az arra igényt tartó ügyfél tájékoztatása megtörténik. Készenléti szolgálat telefonszáma bárki által hívható, az igénybevétel önkéntes.

Hozzá tartozók közötti erőszak miatt kialakult krízishelyzet kezelése:

A hozzá tartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény szabályozza a hozzá tartozók közötti erőszak megelőzését, illetve a bekövetkezett erőszak ártalmainak csökkentése érdekében alkalmazandó intézkedéseket.

Hozzá tartozók közötti erőszaknak minősül a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység, mulasztás.

Bántalmazóként azt a személyt definiálja a jogszabály, aki a bántalmazott cselekvőképes hozzátartozója és a hozzátartozók közötti erőszakot megvalósítja, vagy akire tekintettel a hozzátartozók közötti erőszakot más megvalósítja, feltéve, hogy ezzel a bántalmazó egyetért.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető terápiás kezelésekről és más segítségnyújtási, konfliktuskezelési lehetőségekről. Ezt a gyámhatósági feladatot, amit korábban a Gyámhivatalok láttak el a jogalkotó 2020. január 01. napjától a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe telepítette.

A 2020-2023 között beérkezett jelzések éves bontásban					
év	jelzések száma	indított eljárások száma	érintett családok száma	családban nevelkedő kiskorúak száma	bántalmazással érintett kiskorúak száma
2020.	41	26	26	10	2
2021.	40	37	37	12	5
2022.	22	18	18	21	1
2023.	37	37	37	33	4

Forrás: Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

2024-ben 27 jelzés érkezett, amiben 18 család és 32 kiskorú gyermek volt érintett.

A jelzőrendszer működése kapcsán egyértelműen elmondható hogy a tapasztalatok alapján a jelzések többnyire az ügyészség, a rendőrség és a családsegítő szolgálat részéről érkeznek, de azt is hozzá kell tenni, hogy a köznevelési intézmények, az egészségügyi szolgáltatók is rendszeresen eleget tesznek jelzési kötelezettségüknek, amennyiben családon belüli erőszak fennállását vagy veszélyét tapasztalják.

Kaposváron az alábbi szolgáltatók alapvetően a krízishelyzetek kezelésével, konfliktuskezeléssel, hatékony problémamegoldással, rendszerszemléletű megközelítéssel támogatják az érintett kisgyermekes családokat:

- Áldozatsegítő Központ (tapasztalt szakemberek és széleskörű együttműködő hálózat révén biztosít érzelmi, jogi, anyagi, és természetesen pszichológiai támogatást a bajba jutottak számára, miközben fokozott figyelmet fordít a szociálisan hátrányos helyzetű áldozatok elérésére).
- Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermejkölési Központja,
- Borostyánvirág Alapítvány szolgáltatásai
  - Regionális Krízisambulancia,
  - Krízisközpont,
  - Biztos Pont Segítő Központ,
  - Anyaotthon.

Borostyánvirág Alapítvány Dél-dunántúli Regionális Krízisambulancia:

- A Regionális Krízisambulancia 2018 januárjától nyújtja szolgáltatásait a kapcsolati erőszak áldozatai számára Kaposváron. A Füredi u. 22. szám alatti ingatlant Kaposvár M.J.V. Önkormányzata biztosítja.
- A Krízisambulancia feladatai közé tartozik a kapcsolaton belüli erőszak folyamatainak korai észlelése annak érdekében, hogy az áldozatok minél

hamarabb kapjanak segítséget, megelőzve ezzel a súlyos, életveszélyes krízishelyzetek kialakulását. További feladatok: prevenció és szemléletformálás.

- A Krízisambulancia a kapcsolati erőszak által veszélyeztetett, valamint az erőszak miatt segítségre szoruló személyek, továbbá a kapcsolati erőszak áldozatai és hozzátartozói, és a velük kapcsolatba kerülő szakemberek számára is nyújt szolgáltatásokat.
- A működési területén, a hatékony ellátás érdekében feltérképezi azokat a szervezeteket, amelyek a kapcsolati erőszak kezelésével foglalkoznak. Együttműködik a jelzőrendszer tagjaival, tájékoztatja és szakmai szempontból támogatja a jelzőrendszer szakembereit.

Borostyánvirág Alapítvány Krízisközpont:

A Borostyánvirág Alapítvány 2005-től a szakminisztérium támogatásával kapcsolati erőszak áldozatává vált egyedülálló nőket, valamint gyermekes anyákat is befogad. A krízisközpontban intenzívebb segítő munkát alkalmaznak, mint az átmeneti otthonba került családoknál. Az akut bántalmazás miatt bekerülő nők és gyermekek néhány hétig (4-8 hét) maradhatnak, ahol teljes körű, ingyenes ellátásban részesülnek. A krízis ellátás célja, hogy az akut krízist feldolgozhassák a bántalmazottak, illetve a megfelelő pszichés, mentális, jogi, anyagi és személyi segítséggel tartós, biztonságos tovább lépési lehetőséghez jussanak.

A krízis-ellátást az intézményen belül integráltan végzik. A bántalmazottak így a professzionális szakemberek támogatásán kívül az átmeneti otthonban élők segítségét is élvezhetik.

A krízisközpontba érkező bántalmazottak számára sokszor indokolt a teljes körű ellátás a gyermekre és a felnőttre vonatkozóan is. Gyakori, hogy a lakóhelyét elhagyó bántalmazott család átmenetileg nem jut hozzá a jövedelméhez. A későbbiek során a bántalmazott család jövedelmét figyelembe véve az ellátás ideje alatt felmerül összes indokolt költséget az intézmény a költségvetésből fedezi.

Indokolt költség lehet pl. a gyermekek iskolai felszerelése, cipő, ruházat, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, hivatalos iratok pótlásával kapcsolatos kiadások, személyes okmányok pótlása, stb.

A probléma egyre nagyobb figyelmet kap a közbeszédben, valamint az a sokrétű munka, amit a szakemberek végeznek, meghozza a gyümölcsét, így a látenciából felbukkannak olyan esetek is, melyek tíz éve még nem derültek volna ki. A célcsoport összetétele is változott. Jellemző, hogy valóban csak a bántalmazás miatt kérnek segítséget, nem társul ehhez szegénységi, lakhatási vagy egyéb szociális probléma. Mára megjelent az anyák és nők azon rétege, akik kizárólag a kapcsolati erőszak miatt menekülnek. A kaposvári komplex intézményben a 40 férőhelyre sok volt a jelentkező, gyakran a bántalmazotti férőhelyen is várólista volt.

2023-tól kezdődően az intézmény 13 férőhellyel bővült, az ellátottak három új külső férőhelyen is elhelyezésre kerülhetnek. Ezek a férőhelyek átmenetet képeznek az anyaotthon és az albérlet között, az itt elhelyezetttek rendelkezésre áll az intézmény valamennyi szolgáltatása, de életvezetésüket már önállóan biztosítják.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Anyaoththoni ellátást igénybe vevők száma	155	148	98	113	213
Ebből bántalmazott (fő)	148	127	71	62	89

Forrás: Borostyánvirág Alapítvány

Az anyaoththoni ellátást igénybe vevők száma 2024-ben 204 fő volt, melyből 139 fő bántalmazott.

Borostyánvirág Alapítvány Biztos Pont Segítőközpont:

A Széchenyi 2020 keretén belül megjelent EFOP 1.2.5-16 kódszámú „Biztos Menedék” című program keretében a Borostyánvirág Alapítvány elindította titkos menedékház szolgáltatását, mely a kapcsolati erőszak leginkább veszélyeztetett érintettjeinek, anyáknak és gyermekeiknek, nyújt védett lakhatást egy titkos címen működő helyen. Az ellátás 6 hónapos időtartamra vehető igénybe, mely során komplex szolgáltatás keretében segítik az intézmény szakemberei a családokat. A fokozottan védett intézményben speciális szakemberek (pedagógus, fejlesztőpedagógus, mentor, stb.) is rendelkezésre állnak, biztosítva ezzel a legmagasabb szintű ellátást. Az intézmény 19 férőhellyel működik és az ellátás kérelemre indul. A titkos menedékház szorosan együttműködik az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT). Az ellátás célja elsődlegesen a biztonságos lakhatás biztosítása és a magas szintű professzionális segítséggel az ellátást kiváltó ok kezelése és lehetséges megszüntetése, annak érdekében, hogy a család, biztonságos körülmények között, erőszakmentes környezetben újra saját lábra tudjon állni.

Borostyánvirág Anyaoththon:

A Borostyánvirág Alapítvány 1997 áprilisában alakult azzal a céllal, hogy segítse a támogató családdal nem rendelkező, kisgyermekes, fiatal anyákat. Az alapítvány egy intézményt tart fent, a Borostyánvirág Anyaoththont, amely 1998. március 1-jén nyitotta meg kapuit. Az intézmény családok átmeneti otthonaként működik, de csak gyermekeket és anyákat fogad az ország egész területéről.

A családok önként kérhetik felvételüket az intézményvezetőnél személyesen, telefonon vagy levélben. A jelentkezés oka lehet anyagi probléma (megélhetési nehézségek, rossz lakáskörülmények, albérlet felmondása), konfliktus, családon belüli erőszak, bántalmazás, titkolt terhesség, egyéb. Az átmeneti intézményben az egyszülős családok átlagosan 12 hónapig tartózkodhatnak. A gondozási időszak alatt a gyermekek szükség szerinti teljes körű ellátást kapnak (étkezés, iskoláztatás költsége, ruházat), a felnőttek szükség szerinti ellátásban részesülnek. A gondozottak folyamatos személyi segítséget kapnak annak érdekében, hogy az intézményen kívüli életüket minél előbb megkezdhesék.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

A városi önkormányzati képviselőtestületben, a jelenlegi ciklusban 18 képviselő között 2 nő foglal helyet. **A három alpolgármester közül 1 nő.**

Az önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények is többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak. Az önkormányzat hivatalában a vezetők **68,75** %-ban a női nemhez tartoznak.

Év	Képviselő-testület tagja		Bizottságok külsős tagjai	
	férfi	nő	férfi	nő
2019.	15	3	15	13
2020.	15	3	12	14
2021.	16	2	12	14
2022.	16	2	12	14
2023.	16	2	12	14

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatal nyilvántartása

A 2023. évi önkormányzati választást követően a képviselő testület tagjainak férfi- női aránya nem változott. A bizottságokban 17 nő és 9 férfi van külsős tagként.

5.7.A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nagycsaládosok Kaposvári Egyesülete 1989-ben alakult, a Nagycsaládosok Országos Egyesületének tagja. Jelenleg olyan 180 kaposvári és Kaposvár környékén élő családot tudhat tagjaként, ahol a családokban minimum 3 gyerek nevelkedik Programokat, táborokat, túrákat szerveznek, a beérkező adományokat szétosztják. Éves szinten 30 tonna tartós és vegyes élelmiszer adomány érkezik a Magyar Élelmiszer Bank közreműködésével, hétvégén az egyik helyi hipermarketből szállítják és osztják szét tagságuknak a pékárut, zöldséget, gyümölcsöt. A szerdai egyesületi napon gazdát cserélnek baba holmik, ruhafélék, mesekönyvek, bútorok, stb. Az Egyesület célja, hogy a nagycsaládokat egymást ismerő és segítő közösséggé szervezze, érdekeiket helyi szinten is képviselje.

Kaposvári Korona Nyugdíjas Egyesület fő profilja hazafias népdalok éneklése, közkinccsé tétele. Hagyományörzés, művészeti tevékenység (versmondás). Népdalkincseink örökségének megőrzése, kulturális rendezvények színvonalának emelése. Kapcsolatot tartanak minden olyan szervezettel, amely a nyugdíjasok érdekében tevékenykedik - elősegíti, hogy tagjai minden lehetséges segítséget megkapjanak ahhoz, hogy a társadalom teljes értékű tagjai lehessenek. Véleményt nyilvánít a nyugdíjasokat érintő kérdésekben. Segíti az idős emberek tájékozódását társadalmi, jogi és szociális kérdésekben.

Imami Egyesület – minden egy helyen, amire egy szülőnek szüksége lehet Az Imami Egyesület országos közösségi kezdeményezésként jött létre, mely több nagyvárosban működtet helyi portálokat, köztük a kaposvar.imami.hu weboldalt. Küldetése, hogy segítse, összekapcsolja és informálja a gyermekes családokat, kiemelten az édesanyákat – hiteles, naprakész, helyi tartalommal. A somogyi régióban az Imami referensei szociális jellegű, nonprofit és közhasznú társadalmi munkát végeznek, melynek középpontjában a kaposvári és környékbeli kismamák, anyák és családok támogatása áll. Az Imami célja a mindennapi életet segítő, díjmentes helyi szolgáltatások biztosítása, valamint a kisgyermekes nők munka világába való visszatérésének támogatása. A kaposvári oldal egyik legnagyobb értéke a családokkal való személyes, közvetlen kapcsolattartás – hírleveleiket több ezer somogyi szülő

olvassa, a Kaposvárimami weboldalt rengeteg helyi szülő böngészi napi rendszerességgel, emellett egyre népszerűbbek közösségi oldaluk is. Honlapjuk jelenleg az egyetlen családi portálként működik a megyében. Minden életszakaszban segítséget nyújtanak: A célcsoportba nemcsak a várandósok és kisgyermekes szülők tartoznak, hanem az óvodás, iskolás és kamaszkorú gyerekeket nevelő családok is. Az Imami külön figyelmet fordít a napjainkban egyre fontosabb témákra, így például a bullying megelőzésére és felismerésére. Az oldalon elérhetőek: • információk óvoda-, bölcsőde- és iskolaválasztáshoz, • háziorvosok, védőnők, gyógyszertárak elérhetőségei és rendelési ideje, • aktuális családtámogatások, tb-ellátások, • helyi családbarát üzletek, cégek ajánlatai. A Kaposvárimami egyik különlegessége, hogy nemcsak informál, hanem aktívan szervezi és mozgatja is a helyi közösséget. Népszerű programjaik közé tartozik:

- Év Női Példaképe Somogy Vármegyében: azokra a hétköznapi nőkre hívja fel a figyelmet, akik a családi és munkahelyi szerepeikben egyaránt példamutatóan helytállnak – gyakran többgyermekesként, örökbefogadó szülőként vagy karitatív munkát is vállalva. Történeteik sok édesanyának adnak példát és erőt.
- Anyák napi virágültetés Közös virágültetés Kaposvár központjában – édesanyák, nagymamák és gyerekek együtt ültetik el a palántákat, elnevezik őket, és évek óta maradandó élményt visznek haza ebből az eseményből. A város ebben partnerként biztosítja a helyszínt és a virágokat is.
- Kedvezményes családi programok: a Kaposvárimami rendszeresen szervez programokat, pl. családi napot. A programok közül az egyik legnépszerűbb a kedvezményes mozizás, hogy minden család átélhesse a mozizást élményét. Az Imami online magazinja hitelesen és őszintén foglalkozik a családokat érintő kérdésekkel: • gyereknevelés, egészség, oktatás, • nők mindennapjai, karrier és önismeret, • helyi események, pályázatok, inspiráló történetek.

Kaposváron anyának lenni és családban élni jó – ezt bizonyítja nap mint nap az Imami közösség.

Fiatal Családosok Klubja (FICSAK): A FICSAK elsődleges célja a családi értékek közvetítése, a példamutatás és a közösségépítés. Olyan szabadidős programlehetőségeket biztosítanak, amelyek családos aktivitásra ösztönöznek, erősítik a családon belüli összetartozást, felhívják a figyelmet az egészséges életmód fontosságára és emlékeztetnek a családdal való együttélésben és összetartozásban különleges erő rejlik, amely rengeteg öröm és boldogság forrása lehet. Igyekszünk a virtuális térben való barangolás helyett az általunk szervezett, valódi közösségépítő erővel bíró rendezvényeken, előadásokon és fórumokon való részvételre buzdítani minden korosztályt.

- Tevékenységüket a szeretet és az összetartozás nevében végzik. Változatos programjaikkal lépten-nyomon a családi lét szépségeit hangsúlyozzák. Kiemelt feladatuknak tekintik a családalapítás előtt álló fiatalok megszólítását.
- Egyik legfőbb céljuk a fiatalabb generációk oktatása és nevelése. Rendezvényeik gyakran szólnak kisgyermekes családok részére, ahol programjaink a szülők és a gyermekek fejlődésének és a minőségi idő együtt töltésének lehetőségét egyaránt hivatottak biztosítani.
- Vallják, hogy a családos lét mindenki számára egy olyan alapvető emberi jog és igény, amely feltételeinek megteremtését feladatunknak érezi. Fáradhatatlanul tesznek a magyar családok boldogulásáért és jövőjéért.

Mondj Igent a Gyerekkora Egyesület: Az egyesület céljai közt szerepel egy olyan szakmai támogató közeg létrehozása, amely a korai időszakban támogatja mind a szülőket a gyermek nevelésében, mind pedig a gyermekek bio-pszicho-szociális fejlődését. A közösség tagjai vallják, hogy a gyermek oktatásának, nevelésének útja az élményszerű megismerés. A felnőtt feladata, a gyermek e semmi mással nem helyettesíthető tevékenységéhez igazítani a kultúra, a műveltség átadását. Az Egyesület ezen célkitűzés keretében aktívan részt kíván venni olyan programok megvalósításában, amelyek célja a gyermek, játékos, intuitív, élményszerű tapasztalása, ezáltal a rugalmas, kreatív személyiség kialakítása. Az élménypedagógia, művészetpedagógiák – zene, tánc, dráma, báb- és az alternatív pedagógia területéhez kapcsolódó foglalkozások, foglalkozássorozatok szervezése, ezáltal a gyermek és fiatal korosztály fejlesztése. Iskolarendszeren kívüli és szabadidős oktatási programok létrehozása, lebonyolítása.

- 1,5 éve üzemelteti a Családi Kikötő Közösségi Teret, ahol heti szinten 50-60 család látogat el foglalkozásokra vagy egyéni terápiára.
- Foglalkozások :Aprók tánca, Korai kapocs (0-10 hónaposoknak), Anyalélek-simogató, Szívemre ölelek (10 hónapos kortól), kreatív foglalkozás, Szenzoros játszóház, műhelyfoglalkozások és előadások, Hidroterápiás vízi fejlesztés

5.8.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
családon belüli erőszak	krízisambulancia működtetése, a problémára irányuló társadalmi szemlélet formálás segítése
nőket ért hátrányok a munkavállalás során	munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz, képzési (átképzési lehetőségekhez való hozzáférés javítása, részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése, ezzel kapcsolatos pályázatok figyelése
nehéz a közlekedés babakocsival (aluljáróban, intézményekben)	intézmények akadálymentesítése
gyermeket egyedül nevelő anyák nehéz helyzete	egyedülálló anyák érdekeinek, segítése, helyzetének javítása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői, demográfiai trendek

Az országos trenddel egyezően városunkban is jellemző a lakónépesség előregedése. **A 2023. év végi adatok alapján a város lakónépessége 58.830 fő volt, melyből 14.723 fő tartozott a 65 évnél idősebb korosztályba, ami a lakónépesség 25 %-a.** A mai egészségügyi, tudományos, technológiai lehetőségek már biztosítják az időskor jobb egészségben történő megélését. Az időskorúak aktívabban vállalnak részt a közéletben, hatékonyabban járulnak hozzá a saját közösségeik alakításához.

Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat. **A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Kaposváron 9833 egyszemélyes háztartás volt.** Ez nagyrészt az időskorúakat érinti, hiszen közülük élnek legtöbben egyszemélyes háztartásban, magányosan, akik nélkülözik a családi gondoskodást. Jellemzően alacsony jövedelemmel rendelkeznek, a megélhetési és gyógyszerköltségeik magasak, önellátó képességük korlátozott, segítségre, támogatásra szorúlnak. Egy kisebb rétegük számára biztosított a családi gondoskodás, az anyagi biztonság, elérhetőek számukra a fizetős jóléti és kulturális szolgáltatások.

Az időskorú lakosság gazdasági, szociális helyzetének főbb jellemzői, helyi sajátosságai:

	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2019.	6986	11901	18887
2020.	6923	11775	18698
2021.	6717	11576	18293
2022.	6657	11432	18089
2023.	6641	11428	18069

Forrás: KSH-TelR

Időskorúak járadékában részesülők:

	időskorúak járadékában részesülők száma
2019.	33
2020.	33
2021.	36
2022.	29
2023.	29

Forrás: KSH-TelR

6.2.Idősek munkerő-piaci helyzete

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Általános tendencia a fejlett világban és Magyarországon a társadalom előregedése: az időskorúak népességen belüli aránya fokozatos emelkedést mutat. Eurostat, 2020- as kutatása szerint 2020-ban hazánkban nagyjából 10 munkaképes korúra 3, 2050-ben pedig várhatóan 10 munkaképes korúra már közel 5 időskorú fog jutni, mely negatívan hat a nyugdíjrendszerre és a munkaerőpiacra.

Az időskorúak hosszabb idejű foglalkoztatása csökkenti a nyugdíjellátásban részesülők számát és egyben lehetővé teszi, hogy többen fizessenek járulékot, ezért ösztönözni kell őket, hogy minél tovább vállaljanak munkát. Természetesen ehhez az kell, hogy egészségi állapotuk lehetővé tegye az munkavállalást, illetve, hogy akarjanak is a munkaerőpiacon maradni.

A kortoleráns munkahely az egyik lehetőség arra, hogy mind több dolgozó ember találjon módot a fokozatos átmenetre. Ebből a munkaadónak is előnye származik, hiszen a többgenerációs munkahely lehetővé teszi a tapasztalatok megosztását, a mentorálást, a generációk közötti bizalom és szolidaritás kialakulását azáltal, hogy minden életkor képviselői hozzájárulhatnak gazdasági aktivitásukkal az új társadalmi közmegegyezéshez.

Egy 2020-as felmérés szerint a dolgozók egyre inkább fokozatosan szeretnének átváltani a nyugállományra. Csupán 34%-uk szeretné nyugdíjazáskor azonnal abbahagyni a munkát. Ezzel szemben azoknak, akik teljes idős nyugdíjasok még csaknem a fele (48%) hagyott fel teljesen a munkával a nyugdíjkorhatár elérésekor. (Aegon Nyugdíj-felkészültségi Kutatás 2020).

Nyugdíjas foglalkoztatás lehetőségei:

A kormány az elmúlt években jelentősen átalakította a nyugdíj melletti munkát érintő szabályokat, ez pedig rendkívül kedvező lehetőséget teremt a nyugdíjasok számára. A fokozódó hazai munkaerőhiány miatt, járulékmentesen lehet munkát végezni a nyugdíj mellett, ezáltal az állam a nyugdíjas munkavállalókat szeretné ösztönözni. Az új szabályok szerint háromféle munkavállalás lehetséges:

- nyugdíjkorhatár előtti ellátottak által végzett munka megbízási szerződés alapján,
- a munkáltató szerződést köt egy nyugdíjas szövetkezettel,
- a nyugdíjassal kötött munkaviszony.

Az idősek foglalkoztatása társadalmi és gazdasági szempontból fontos a munkaerőpiacon. A munkaerőhiány miatt egyre több nyugdíjas vállalja továbbra is a munkát. Jellemzően szünetel a nyugdíj folyósítása azoknak, akik a nyugdíjazásuk után a közszférában, például közalkalmazotti, rendvédelmi, honvédelmi vagy éppen kormányzati szolgálati jogviszonyban foglalkoztatottak. Kivétel az egészségügyi szolgálati jogviszonyban, oktatási, szociális intézményben dolgozó nyugdíjasok. Attól függetlenül azonban, hogy a nyugdíj folyósítása szünetel, a dolgozó ebben az időszakban nyugdíjasnak számít. Nem kell megfizetnie a 18,5 százalékos tb-járulékot, és foglalkoztatója is mentesül a nyugdíjas keresete után a 13 százalékos

szociális hozzájárulási adó alól. Ezek a Kormányzati intézkedések ösztönzik a munkáltatókat, hogy nyugdíjasokat is foglalkoztassanak.

b) Tevékeny idősor élethosszig tartó tanulás, idősok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősok oktatása ma Magyarországon még nem terjedt el. De ha komolyan vesszük az élethosszig való tanúlást az idősok számára több lehetőséget kellene biztosítani. Idősokban már legtöbbször nem az iskolapadban szeretnének tanulni, hanem kötetlenül, maguk által irányított módon. Az idősodó társadalmakban a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése az idősobb generációt is új ismeretek megszerzésére kényszeríti. A piaci alapon működő felsőoktatási intézmények kihasználva a fejlett technika vívmányait a tananyagot virtuális térbe is elérhetővé teszik, (Senior egyetemek) így szélesebb körben válik elérhetővé. Az oktatásnak figyelembe kell venni tanulási képességek változását, a memória, az észlelés és a figyelem romlását.

Az idősokori tanulásnak számtalan pozitív hatása van az egyénre nézve:

- Kommunikációs szövetségek jönnek létre, mely új kapcsolatok kialakulását teszi lehetővé ezáltal csökken az izoláció veszélye.
- Fejlődik a technikai tudásuk, számítógép, internet használat.
- Szabadidejüket hasznosan töltik el.
- Közös szakmai múlt, ahol a felnőttoktatás teszi lehetővé, hogy tovább ápolják a szakmai kapcsolataikat.

Az idősoktatás nem kizárólag a formális oktatási rendszerben valósulhat meg. Sokkal gyakoribb színterek az idősok klubjai, koncertek, kiállítások, ismeretterjesztő előadások, ahol kötetlen formában a mindennapokban használatos ismertekre tesznek szert.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:

Jelenleg hátrányos megkülönböztetésről a munkaerő piacon nincs tudomásunk. A Kormányzati intézkedések lehetővé tették, hogy a nyugdíjasok tovább dolgozhassanak, ezáltal átadhassák a tudásukat, tapasztalataikat a fiatalabb munkavállalóknak.

Az viszont tény, hogy 55 évnél idősobb álláskereső elhelyezkedése a munkaerőpiacon nehezebb. A munkáltatók nem szívesen alkalmazzák őket, egyrészt, hogy nehezebben taníthatók be, másrészt az egészségi állapotuk miatt.

Nyilvántartott	Év	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
álláskereső	Fő	1409	1525	1181	1197	1155
51-55 év	Fő	117	157	99	110	108
	%	8,30%	10,30%	8,38%	9,19%	9,35%
56-60 év	Fő	103	126	99	108	123
	%	7,31%	8,26%	8,38%	9,02%	10,65%
61 éves, vagy az feletti	Fő	189	204	220	236	226
	%	13,41%	13,38%	18,63%	19,72%	19,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3.A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időskorúak közösségi élet gyakorlásához való hozzáférése:

Az önkormányzat az idősök közösségi életben való részvételét, civil szerveződését, közösségépítését, mentális állapotának javítását az alábbi intézkedésekkel segíti:

- Az önkormányzat külön támogatási keretet hozott létre a „Nyugdíjas Szervezetek Támogatási Kerete” címen, amelyből a működési célú támogatások mellett konkrét közösségépítő utazás, kirándulás, rendezényszervezés, kulturális, sport szabadidő tevékenység, amatőr előadói tevékenység is támogatható. Évente 8-10 nyugdíjas egyesület nyújt be kérelmet a legkülönbözőbb programok megvalósításához, illetve működési támogatásuk érdekében az illetékes bizottsághoz.
- Kulturális programok szervezésében való közreműködéssel, ingyenes helyiség biztosításával nyújt lehetőséget arra, hogy a nyugdíjas egyesületek és az önkormányzati intézményekben ellátott időskorúak is megmutathassák magukat, együtt éljék át a szereplés élményét, építsék kapcsolataikat.
- A civil szerveződések támogatásának érdekében létrehozta a város honlapján a regisztrációs nyilvántartását, amely lehetőséget biztosít a tájékozódáson túl egymás megismerésére, a kapcsolatok építésére is.
- A településrészi önkormányzatok tevékenységében lehetőségük van az időskorúaknak, nyugdíjas egyesületeknek az aktív szerepvállalásra, amellyel rendszeresen élnek is.
- Évente megrendezésre kerül a Városi Sportszarnokban a KOMÉTA 99 Zrt. támogatásával az időskorúak részére a „Karácsonyi Áhítat” rendezvény, amelynek keretében ökumenikus istentiszteletet és ünnepi műsort követően meleg ebéddel vendégelnek meg kb. 500 fő időskorú személyt. A rendezvény a nagyobb közösséghez (egyházhoz, városhoz, időskorúakhoz) való tartozás élményének átélése miatt rendkívül népszerű. Nagyban hozzájárul az idősök mentális állapotának javításához.
- Kaposváron minden évben színvonalas gálaműsorral köszöntik a szépkorúakat az Idősök Világnapja alkalmából, melyen neves előadók szórakoztatják a több száz résztvevőt.
- A Kaposvári Szociális Központ 2023-ban és 2024-ben is közös szellemi vetélkedőre hívta a városban működő nyugdíjas egyesületek tagjait. A rendezvényt hagyományteremtő szándékkal hozták létre, mely további kapcsolatok építésére jó alkalom.

A mindennapi élet megkönnyítését szolgálja, hogy az idősök igénybe tudják venni a tömegközlekedést, hiszen a város alacsony padozatú buszaira könnyen fel tudnak szállni.

Az időskorúak egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférése:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és Polgármesteri Hivatala közvetlenül és intézményein keresztül folyamatosan és erősen elkötelezett a város idős embereinek támogatásában. A város szociális és egészségügyi szolgáltatóinak kiemelt célcsoportja Kaposvár időskorú közössége. A megyeszékhely évtizedek óta fejleszti az idős embereket segítő szakmai szolgáltatásait, ennek keretében a város saját intézményeit. Kaposvár napi

kapcsolatot tart a városban működő és idősekkel foglalkozó egyházi és civil szervezetekkel, felkarolta őket, segíti mindennapi működésüket.

Az időskorúak az egészségügyi alapellátást 29 felnőtt háziorvosi körzetben vehetik igénybe. Ennek keretében történik vizsgálatuk, gyógykezelésük, egészségi állapotuk ellenőrzése, orvosi rehabilitációjuk, szükség esetén szakorvosi, vagy fekvőbeteg gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalásuk.

Az alapellátáson túl az önkormányzat az időskorúak egészségmegőrzése, betegségmegelőzése, az ellátásokhoz való hozzájutás segítése érdekében az alábbi intézkedéseket teszi:

- Az alanyi jogosultság mellett méltányosságból is támogatást nyújt a gyógyszerköltségekhez, gyógyászati segédeszközök kiváltásához az időskorúak részére.
- Ingyenes tüdőgyulladás elleni védőoltást biztosít a háziorvosok által javasolt időskorúak, krónikus betegek részére.
- A mozgásképtelen vagy mozgásukban korlátozott, nehezen közlekedő időskorúak ellátása érdekében mozgó laboratóriumi szolgáltatást, a lakásukon történő vérérvétel lehetőségét biztosítja, amelyet a vizsgálati helyre továbbít, segítve ezzel a gyógyító terápia mielőbbi megkezdését, hatékonyságát.

Az időskorú népességben belül külön meg kell említeni a demenciával élőket, akiknek aránya a népességben folyamatos emelkedést mutat. Az ő ellátásuk, az igényeiknek megfelelő szolgáltatási rendszer kialakítása a jövőben egyre nagyobb feladatot fog jelenteni. A demencia kórképek jelentősége világszerte növekszik. Előfordulása az öregedő társadalmakban a kor előrehaladtával egyenes arányban nő. Statisztikai adatok szerint: 60 éves korban 1%-ra, míg 85 éves korban több, mint 20 %-ra tehető az előfordulása. Leggyakoribb oka az Alzheimer-kór. A WHO előrejelzése szerint 2030-ra megduplázódik, 2050-re megháromszorozódik a demenciával élő betegek száma a világon.

Magyarországon a becslések szerint körülbelül 250 ezer és 300 ezer ember között él demenciával, de egyes források 200 és 500 ezer közé teszik a betegek számát. Az érintettek száma az átlagéletkor növekedésével arányosan emelkedik, és a demens személyek mellett a hozzátartozókat is beszámítva a teljes érintett lakosság akár a 10%-ot is elérhet. A betegek ellátása óriási terhelés a családnak, a gondozó családtagoknak és óriási költség a társadalomnak.

Az idős hozzátartozók ellátása során a családok számára nagy terhet jelent az egészségi állapotuk miatt – pl. Alzheimer kór- felügyeletet igénylő hozzátartozók ellátása. A családtagok számára a fizikai terhen túl lelkiileg is nagyon megterhelő az idős hozzátartozónál kialakult demencia feldolgozása, elfogadása.

Szent Fausztina Irgalmasság Háza 2023-tól ad helyet az Alzheimer Café-nak, melynek az a célja, hogy a demenciával élők, hozzátartozók szegyenkezés nélkül cseréljenek tapasztalatot, nyíltan beszéljenek arról, hogy milyen nehézségekkel kell megküzdniük a betegek ellátása során.

Az időskorúak szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése:

A Kaposvári Szociális Központ a város egyik legfontosabb időseket támogató szakmai intézménye. Tevékenysége az étkeztetésre, a házi segítségnyújtásra, a jelzőrendszeres segítségnyújtásra, a nappali ellátásra (idősek klubjai), továbbá nyugdíjasházban szociális szolgáltatások nyújtásával, valamint a bentlakásos idős emberek otthona működtetésére épül. Az intézmény fókuszában az idős emberek állnak, az ő segítő támogatásuk, tapasztalt szakmai háttérrel. Az intézmény elkötelezetten látja el feladatait, egyre szélesebb körben vállal a kaposvári idős embereket támogató szakmai szolgáltatásokat.

A szociális központ 2017. évtől történő átalakítása is a megyeszékhely időseinek javát szolgálja: koncentráltan, integrált formában dolgozik a Kaposvári Szociális Központ, az új szervezeti forma hatékonyabbá és követhetőbbé teszi a megyeszékhely idős ellátásának folyamatát a felderítő és jelző szakmai munkától a segítő feladat végrehajtásáig. Az intézmény ennek keretében a város egészségügyi és szociális szolgáltatóival, valamint az idősekkel foglalkozó intézményekkel és szervezetekkel is egyre szorosabb, mindennapi kapcsolatban áll. Az idősök védelme, áldozattá válásuk elkerülésére is külön program készült, amely gyakorlatias válaszokat ad az idősök számára, növelve biztonságérzetüket.

Az önkormányzat az időskorúak szociális problémájának kezelése, segítése érdekében a helyi ellátórendszerét folyamatosan az időskorúak szükségleteihez, igényeihez igazítja a pénzügyi ellátások és a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások tekintetében egyaránt.

Kaposváron az időskorúak részére egy kivétellel valamennyi kötelezően nyújtandó szociális szolgáltatás hozzáférhető az alábbiak szerint:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítés
- Nappali ellátás
- **Közösségi ellátások**

Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma:

Időszak	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
65év feletti lakosság száma	14093	14413	14547	14652	14723
Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (fő)	150	139	173	139	141

Forrás: KSH-TelR

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás iránti igények – vélhetően a Covid járvány hatására – 2020-ban megugrottak, majd annak lecsengését követően valamelyest csökkentek.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ellátottak száma összesen (fő)	223	321	284	295	277
csak gondozás	203	286	247	261	241
étkezés és gondozás	20	35	37	34	36

Forrás: KSH, Kaposvári Szociális Központ

2024. évben a házi segítségnyújtást 286 fő vette igénybe, melyből 220 fő csak gondozást, míg 66 fő étkeztést és gondozást is kért.

2017-től a gondozási szükségletek felmérése meghatározza a jogosultságot, illetve a nyújtható gondozási feladatokat. Az ellátottak körében egyre nagyobb számba jelennek meg a fokozott ápolást -gondozást igénylők, mert vagy hiányzik a családi gondoskodás vagy egyedül élnek és önmaguk ellátására képtelenek ezért bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak. Növekszik azoknak az idősnek a száma, akik napi akár 24 órás gondozásra, felügyeletre szorulnak. Az idős, beteg családtag gondozása miatt egyre kevésbé maradnak otthon a még munkaképes korú hozzátartozók, hiszen ezzel – adott esetben akár évekre, nyugdíjhoz közel kiesnének a munkaerő piacról, illetve hiányzik az a tudás, mellyel az idős fokozott szükségleteit ki tudnák elégíteni. A krónikus kórházi ágyak alacsony száma miatt jelentős gondozási szükséglet növekedés tapasztalható az idősök esetében. A Kaposvári Szociális Központ napi szinten 90 - 105 főleg önmaga ellátására képtelen beteget lát el napi szinten.

Az ellátottak gondozási szükséglete	Fő
heti 2-3 alkalommal szorul segítségre	78
látássérült	3
mozgásában korlátozott	19
demencia tüneteivel él	9
pszichiátriai beteg	19
teljes ellátásra szorul	50

Forrás: Kaposvári Szociális Központ

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mint szolgáltatás állami feladat. A szolgáltatást szociális rászorultság esetében lehet nyújtani. A jelzőkészülékek száma továbbra is 150 készülék, viszont a készülékek iránti igény folyamatosan csökken. Ennek oka a 65 éven felüli lakosság számára, térítésmentesen elérhető Gondosóra program.

2024. június 26-án a Kormányzati Szolgáltató Központ Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a Kaposvári Szociális Központ között létrejött együttműködési megállapodás értelmében az elavult UHR alapon működő készülékeket a kétoldali kommunikációra képes gondosórára cserélte az intézmény. A Gondosóra program egy korszerű kommunikációs eszközzel, mint jelzőeszközzel és a hozzá kapcsolódó, országos lefedettségű diszpécshívószolgáltatással biztosított távfelügyelettel valósítja meg a Szolgáltatást. A diszpécshívószolgálat fogadja a beérkező hívásokat és a krízishelyzetnek megfelelően értesíti a 112-t, vagy a KSZK ügyeletes gondozóját. Meggyőződik a téves hívásokról, ezért az intézményben a segélyhívások száma jelentősen csökkent.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Jelzőkészülékek száma	147	150	150	150	150
Ellátottak száma összesen (fő)	185	197	206	202	206
Várakozók száma dec. 31-én	4	2	0	0	0
Segélyhívások száma	317	233	212	172	135

Forrás: KSH, Kaposvári Szociális Központ

A jelzőkészülékek száma 2024-ben nem változott, azonban az igénybe vevők száma 286 főre emelkedett. A segélyhívások száma 121 volt.

Az önkormányzat kötelező feladatain túl, saját forrása terhére az alábbi önként vállalt feladatokat nyújtja:

- A szociális étkeztetés térítési díjának megfizetéséhez kedvezményt biztosít az alacsony jövedelemmel rendelkezők részére.
- A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ közvetítésével élelmiszer adomány osztása, különös figyelemmel az idős, szociálisan nehéz helyzetben lévőkre. Téli időszakban természetbeni juttatásként tűzifa osztása.
- A közüzemi szolgáltatások díjfizetésével kapcsolatos problémák megoldását adósságkezelési szolgáltatás biztosításával segíti.
- A szociális, vagy egészségi állapotuk miatt rászoruló időskorúak részére a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás elérését teszi lehetővé, amely krízishelyzetek megoldása érdekében nyújt azonnali segítséget.
- A szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek részére saját otthonukban közösségi gondozást nyújt.
- Két civil szervezettel feladat-ellátási szerződés keretében önként vállalt feladatként biztosított a támogató szolgáltatás igénybe vétele.
- Az időskorúak lakhatási problémájának megoldása érdekében egy 60 lakóegységből álló Nyugdíjas házát működtet, ahol egyéb kiegészítő szociális és egészségügyi szolgáltatások is igénybe vehetők.

Az egyes ellátásokhoz való hozzájutást a város honlapján közzétett „Ügyintézési iránytű” címen elérhető szociális szolgáltatás feltételrendszerének és a kérelem formanyomtatványainak elérésével is segíti.

Liget Időskorúak Otthona:

Az idősek otthona teljes körű ellátást biztosít az ellátási területen élő azon igénybe vevők részére, akiknek a gondozási szükséglet vizsgálat alapján gondozásra van szüksége, és saját otthonában ezt az ellátást már számára nem tudják biztosítani. Az idősek otthona, a lakók számára biztonságos, otthonos lakókörnyezetben, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő holisztikus szemléletű ellátást biztosít, amely során cél a méltóságteljes időskor megőrzése, életminőség javítása, valamint a rehabilitációs szemléletű gondozás megvalósulása.

A Kaposvár Megyei Jogú Város közigazgatási területén bejelentett lakcímmel, önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező személyek vehetik igénybe.

Az idősek otthona Kaposvár Cseri városrészében, kertvárosias övezetben fekszik. Az épületet gondozott park veszi körül, mely alkalmas sétára, pihenésre, levegőzésre és teret biztosít közösségi programoknak. Az épület földszintes és két épületegységből áll. Az „A” épületegység 38 férőhelyén azon idősek élnek, akik fokozott ápolást, gondozást igényelnek. A „B” épület 23 férőhelyén azok kapnak elhelyezést, akik kisebb mértékben szorulnak gondoskodásra.

Az akadálymentesség általánosan biztosított az intézményben. A lakószobák 1-2-3-4 ágyasak, berendezésük, felszereltségük igazodik a lakók igényeihez. A lakók részére rendelkezésre állnak a közös helyiségek (teakonyha, társalgók, terápiás szoba, étkező, fürdő, mellékhelyiség stb.).

Az intézmény az étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, egészségi állapotának, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően biztosítja. Napi három, illetve öt alkalommal, ebből legalább két alkalommal meleg ételt biztosít.

Az intézmény rendszeres orvosi felügyelet keretében biztosítja az egészségi állapot folyamatos ellenőrzését, tanácsadást, szűrést, az orvos által felírt vizsgálat elvégzését, gyógykezelést. Az intézmény orvosa heti 6 órában, pszichiáter szakorvos heti 2 órában rendel az intézményben. Gyógytornász az Otthoni Ápolási Szolgálat keretén belül, szükség szerint szakorvosi javaslatra nyújt ellátást.

Az intézmény mentálhigiénés szakemberek segítségével gondoskodik az ellátást igénybevevő rendszeres egyéni gondozási terv alapján készült mentálhigiénés ellátásáról.

Az ellátást igénybevevők korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével szervezik a mentálhigiénés szakemberek.

- az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket (séta, sporttevékenység, fekvőbetegek levegőztetése, ágytorna stb.),
- a szellemi és szórakoztató tevékenységeket (pl. előadások, olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, tévézés, kártya- és társasjátékok, vetélkedők, zenehallgatás stb.),
- a kulturális tevékenységeket (pl. rendezvények, ünnepségek, névnapok, színház-, mozi-, múzeumlátogatások, kirándulások, kiállítások stb.).

Demens ellátás:

A szolgáltatást igénybe vevők között egyre nagyobb számban vannak demencia kórképpel rendelkezők.

Szükségleteik jelentős mértékben eltérnek társaikétól, fokozott gondoskodást, felügyeletet igényelnek. Ellátásuk elsődlegesen az intenzív ellátást biztosító részlegen valósul meg. A biztonságos környezet kialakítása mellett fő feladat speciális foglalkoztatásuk, amely során a rövid és hosszú távú memória szinten tartására törekszik az intézmény.

A demencia progresszív folyamat, amelyben a fő célkitűzés a hanyatlás lassítása, illetve az állapot szinten tartása lehet. Ennek megfelelően kerül összeállításra az egyes foglalkozások tematikája, amely az igénybe vevő meglévő készségeire, képességeire épít.

A Liget Időskorúak Otthona folyamatosan teljes kihasználtsággal működik, jelenleg is **130** felett van a várakozók száma, függetlenül attól, hogy a városban több magán és egyházi fenntartású intézmény is az idősök rendelkezésére áll.

Idősek informatikai jártassága:

Az országos statisztikák szerint a 60 év feletti korosztály nagy lemaradásban van a számítógép és internet használat terén. Kaposváron az idősek informatikai jártasságáról nem készült felmérés, így nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy az idősebb korosztály mennyire képes kihasználni ezeket a lehetőségeket. Az idősebb korosztály körében az elmúlt évek, főként a pandémia során nem csak a mindennapi tájékozódás területén merült fel az igény az informatikai jártasság megszerzésére, de a családon belüli kapcsolattartáshoz is nagyon sok esetben szükségessé vált. Az országos tendenciához hasonlóan Kaposvárról is több fiatal ment az ország más területére vagy külföldre dolgozni, az idős szülőket hátrahagyva.

2022 végéig megközelítőleg 200 idős ember tanulta meg a számítógép kezelést, az internet használatát, ugyanis 2017-2022-ig a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. térítésmentesen biztosította részükre a laptopokat illetve munkáltatója volt az oktató kollégáknak. 2023. február 1-től a Kaposvári Szociális Központ keretein belül, közfoglalkoztatott segítők által folytatódott a program. Az idősek otthonában történő oktatást 3 fő oktató látta el. A program megszűnése után az idősek nappali ellátásában továbbra is van lehetőség internethasználatra.

A Rendőrség részvételével minden évben előadásokat szerveznek, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet az internetes vásárlás veszélyeire, illetve azokra csalásokra, ahol az áldozatok elsősorban az idős korosztály.

Kaposvár Megyei Jogú Város minden rendelkezésére álló lehetőséget támogatásul biztosít, túlmutatva az állami szerepvállaláson.

Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetők. A honlapon működik e-ügyintézés is, amelynek keretében elérhetők és letölthetők az ügyintézéshez szükséges dokumentumok.

Az önkormányzati fenntartású idősek- és fogyatékossgal élők nappali ellátását biztosító intézményekben, az ellátottak részére biztosított az internet elérés, amely lehetőséget nyújt a korosztálytól független, széleskörű információk megismeréséhez és kicseréléséhez. Segítséget kaphatnak továbbá az idősek részére nyújtott különböző ellátások, szolgáltatásokhoz való hozzáférési, elérhetőségi lehetőségek megismeréséhez.

Kaposvár lakosságának digitális tevékenységére vonatkozó megoszlása a 2022. évi népszámlálás alkalmával az alábbiak szerint alakult:

Digitális tevékenység	Fő
Nem végez digitális tevékenységet	9.955
alapszintű digitális tevékenységet végez	15.678
középszintű digitális tevékenységet végez	25.956
magas szintű digitális tevékenységet végez	5.052
6 évesnél fiatalabb személy	2.756

Forrás: KSH-Népszámlálási adatok

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A városban több, az időseket tömörítő civil szervezet is működik, akik aktívan részt vesznek az idősebb korosztály számára szervezett programok előkészítésében, lebonyolításában. Ezek a nyugdíjas szervezetek általában egy adott területen, településrészen élő időseket fognak össze, így jól ismerik egymás szociális körülményeit, segítik egymást, illetve probléma esetén felveszik a kapcsolatot a terület önkormányzati képviselőjével. Jó kapcsolat alakult ki a nyugdíjas szervezetek és az adott településrészi önkormányzat között is.

Rendezvényeik általában az ünnepkörökhöz kötődnek, de a városi programoknak is lelkes résztvevői.

Kaposvári nyugdíjas szervezetek:

- Kaposszentjakabi Nyugdíjas Egyesület
- Nyugdíjasok Kaposvár-Kaposfüredi Egyesülete
- Nyugdíjasok Kaposvári Egyesülete
- Töröcskei Nyugdíjas Egyesület
- Polgári Nyugdíjas Klub
- Toponárért Nyugdíjas Egyesület
- Idősek Közösségeinek Somogy Megyei és Kaposvári Szövetsége
- Noszlopy Gáspár Honvéd Nyugállományúak Klubja
- Kaposvári Korona Nyugdíjas Egyesület
- Tüskevárért – Kecelhegyért Egyesület Nyugdíjas Klubja
- **Közzszolgálati Nyugdíjasok Egyesülete**
- Nyugdíjasok Szervezeteinek Somogy Megyei Szövetsége
- Rák betegek Országos Szervezetének Új „Viktória” Klubja
- SINOSZ Somogy Megyei Szervezete
- Magyar Cukorbeteg Kaposvári Egyesülete
- Somogy Megyei Vasas Nyugdíjasok Alapszervezete
- Hunyadi János BM Nyugdíjas Klub
- **Élet az éveknek” Országos Nyugdíjas Szövetség Somogy megyei Csoportja**

Az önkormányzat a nemzedékek közötti szolidaritás, az elfogadás, tolerancia fejlesztését az alábbi tevékenységekkel segítette:

- Az időskorúak rendezvényeinek meghívott vendégei, szereplői voltak az óvodás gyermekek, az iskolák tanulói, a zeneiskolások, a fogyatékosok intézményének ellátottjai, melynek kertében kölcsönösen megismerték egymást, gyakorolhatták egymás elfogadását, megértését, a toleráns viselkedést. Kölcsönösen élvezhették az előadott produkciókat, verseket, zenéket, műsoros összeállításokat.
- A városi rendezvényeken a különböző korú, foglalkozású, érdeklődési körű embereknek lehetőséget biztosított az önkormányzat önálló standok kialakítására, kézműves munkáik kiállítására, fellépési lehetőséget kaptak különböző verses, zenés produkciók bemutatására (pl.: Karácsonyi vásár, Idősek hónapja, Farsangi napok, stb.). Ezek a rendezvények egyúttal ismerkedési, kapcsolatépítési lehetőséget is biztosítanak számukra.
- Az idősek hónapja keretében a kulturális tevékenység, gála megrendezése mellett olyan programok is szerepelnek, amelyben más intézményekből, más korosztályba tartozókat hívnak vendégségbe és mutatkoznak be kölcsönösen egymásnak.

Az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatain túl felmérte és kielégítette azokat az igényeket, szükségleteket, amelyekkel segíteni, javítani tudta az időskorúak anyagi helyzetét, életkörülményeit. Megteremtette azokat a feltételeket, amelyek a szabadidő hasznos eltöltését, a közösség szerveződését, a mentális és egészségi állapot megőrzését segítik. Hozzájárult ahhoz, hogy az idősök kiszolgáltatottsága csökkenjen, biztonságérzete megerősödjön.

2016. évtől a települési támogatások keretében bevezetésre került a Támogatás az “ Idősök Világnapjára” melynek keretében minden év októberében egyszeri támogatásban részesülnek a szociálisan rászoruló 85 év felettiak, **melynek az összege jelenleg 30.000,-Ft.**

Sportszolgáltatásokhoz való hozzáférés:

A biológiai öregedést megállítani nem lehet, de lassítani igen. Az egyik legtöbb problémát okozó változás idős korban, a mozgásképesség romlása. Egy idősebb ember, különösen, ha életének korábban nem volt szerves része valamilyen sport, nehezen veszi rá magát a mozgásra. És itt most nem a napi lépcsőzésre, otthon vagy a kertben végzett munkákra gondolunk. Ezek sajnos nem helyettesítik az izmokat, ízületeket átmozgató tornát.

Az elmúlt évek során a városban több helyszínen is telepítésre kerültek kültéri fitness és sporteszközök, melyeket az idősebb korosztályba tartozók is szívesen használnak.

2018-tól egészségmegőrző programcsomaggal segíti a szépkorúakat Kaposvár, amelyet a nyugdíjas szervezetek kértek a várostól. Az egyeztetések már korábban elkezdődtek, az idősök fordultak ezzel a kéréssel Kaposvár polgármesteréhez.

Az idősök, a kaposvári nyugdíjasok részéről megfogalmazódott igények inspirálták a „Kortalan Torna Program” megszületését. Mozgás, közösség, jókedv ezek a program mozgatórugói.

Egyedül elkezdeni nehéz, ezért került elindításra a Kapos Televízióval közösen, kifejezetten idősöknek szóló TV torna. A torna, bár könnyűnek tűnhet, de alaposan átmozgat, és kellemesen elfáraszt. Természetesen szakemberek állítják össze ezeket a gyakorlatokat, célzottan az idősebb korosztály számára.

Jelenleg 6 különböző helyszínen érhető el időstorna óra, melyek ingyenesen látogathatók. Az időpontokról levélben, és a Kapos Televízió, facebookon keresztül kerülnek tájékoztatásra kaposvári nyugdíjasok. A helyszínek úgy kerültek kiválasztásra, hogy mindenki találjon számára elérhető közelségben lévő. Sportlétesítményeinkben, közösségi házainkban, a Polgárok Házában, illetve szabadtéri kondiparkban zajlanak az órák, heti rendszerességgel. Egy kaposvári egészségtúdió szakemberei adják a program szakmai háttérét.

A torna támogatja a mobilitás megtartását, a demencia megelőzését. 250-300 fő vesz rajta részt éves szinten.

6.5.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A demenciával élő betegek évekig tartó gondozása, ápolása megterhelő a család számára, sok esetben a gondozó családtag egészségi, pszichés állapota is megromlik.	Az alapszolgáltatások ezen belül is a házisegítségnyújtás megerősítése. Ez egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idős számára, másrészt tehermentesíti a családokat.
Magas gyógyszerköltségek.	Támogatás további biztosítása a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz megvásárlásához.
Mozgás szegény életmódból kialakuló egészségromlás	Idősek részére szervezett, csoportos sporttevékenység szervezése, biztosítása, szűrőprogramok szervezése.
Az idők között magas az egyedül élők száma, gyerekek elköltöztek, elmagányosodás,	Közösségi programok célzott szervezése az internet jártasság megszerzésének további támogatása - fenntartani.
Az alacsony nyugdíjak a létfenntartást veszélyeztetik. A lakhatási, rezszi költségek a gyógyszerek gyógyászati segédeszközök beszerzése után egyéb szükségletek kielégítésére egy alacsony összeg áll a rendelkezésükre.	Támogatás az Idősek Világnapjára.
A belföldi utazás, pihenés, főleg az alacsony jövedelemmel rendelkező idők számára nem elérhető	őszi táborok szervezése, részben megvalósult a Nyugdíjasok Szervezeteinek Somogy Megyei Szövetsége szervezésében
A Nyugdíjasházban lakó idők a kérelem benyújtása idején önmagukat még képesek ellátni, de súlyosbodó, krónikus megbetegedések miatt ők is gondozásra ápolásra szorulnak. A napi 8 órás gondozói felügyelet a legtöbb esetben nem elégséges, illetve hétvégén, ünnepnapokon nincs is. A házi segítségnyújtás is csak munkaidőben vehető igénybe.	Az alapszolgáltatások megerősítése
Az idők alapvető szükséglete a biztonság. Egyre gyakoribb az időseket ért abúzusok száma, melyek lehetnek rosszul gondozás, elhanyagolás, bántalmazás, anyagi visszaélés. Gyakran válnak áldozatává a trükkös, vagy internetes csalóknak.	Az idők tájékoztatása, felvilágosító előadásokkal, szórólapokkal. Együttműködés kialakítása az egészségügyi, szociális ellátórendszerrel, illetve a rendvédelmi szervekkel.

A fekvőbeteg intézmények az akut ellátást már nem igénylő időseket haza bocsátják, így az önmaguk ellátására gyakran képtelen betegek ápolása, gondozása nem megoldott.	Házi segítségnyújtás megerősítése.
Kaposváron is egyre több az egyedül élő, önmaga ellátására nem, vagy csak részben képes idős, akik bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.	Az idős otthonok férőhelyeinek bővítése, mely az alacsony jövedelmű idősök számára is megfizethető.
A családok magukra vannak utalva a gyógyíthatatlan betegek ápolásában és a veszteség feldolgozásában.	Hospice ház létrehozása, házi segítségnyújtás megerősítése.

7. A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossgal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Az Országgyűlés a fogyatékossgal élő emberek hátrányainak enyhítésére, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében elfogadta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

A törvény deklarálja, hogy a tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, a fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

7.1. A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élő személyek számára vonatkozóan, legutóbb a **2022. évi** népszámláláskor került sor adatgyűjtésre, önkéntes adatszolgáltatás keretében. E szerint Magyarországon **273** ezer fő volt a fogyatékossgal élők száma, mely jelentősen alacsonyabb, **mint a 2011. évi adat, ami annak köszönhető, hogy a népszámlálásnál megjelent a súlyosan korlátozott kategória is, aminek közel 640.000 fő vallotta magát.**

Részben összefüggő, de mégis elkülönülő kategóriának tekintendő a súlyosan korlátozott, illetve a fogyatékossgal élő személyek kategóriája. A fogyatékossgal élő személyek valamennyien súlyosan korlátozott emberek, de nem valamennyi súlyosan korlátozott ember tekinthető jogi szempontból fogyatékossgal élő embernek.

A nemek arányát tekintve, míg a "fogyatékossga van" kérdésre adott válaszadók esetében 51% nő és 49% férfi, addig a "súlyosan korlátozott vagyok" választ megjelölők esetében érdekes módon a válaszadók 60%-a nő, és csak 40% férfi, amely azt jelenti, hogy a nők 50%-kal magasabb arányban válnak súlyosan korlátozottá / vallják magukat súlyosan korlátozottnak.

Az alábbi táblázat alapján látható, hogy a vizsgált csoportokba tartozás esetén az életkor rendkívül meghatározó a súlyos korlátozott választ adók esetén, a fogyatékossga kevésbé függ az életkor előrehaladtától.

Korcsopot	Fogyatékosága van	Súlyosan korlátozott
5-14 éves	15719	12455
15-24 éves	15345	16893
25-34 éves	18592	22624
35-44 éves	24941	29089
45-54 éves	36902	57530
55-64 éves	45795	92057
65-74 éves	55716	160188
75-84 éves	39336	165904
85 éves és idősebb	17657	82710

Forrás: KSH-Népszámlálási adatok

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem veleszületetten sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között az 55 évnél idősebbek aránya 58 %.

A fogyatékossgal élők megoszlása a fogyatékossg típusa szerint a 2011. és 2022. évi népszámlálások alkalmával:

A fogyatékossg típusa	-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-	Összesen
2011.										
Mozgássérült	4 573	2 391	5 256	9 573	16 861	50 416	56 430	51 059	35 647	232 206
Gyengénlátó, aliglátó	2 344	1 717	3 238	4 377	5 811	12 555	12 695	14 593	16 100	73 430
Vak	247	186	457	699	780	1 358	1 635	1 724	1 968	9 054
Értelmi fogyatékos	6 094	4 083	7 307	7 719	6 076	5 182	3 050	1 854	1 414	42 779
Autista	2 598	735	1 071	364	165	88	46	32	21	5 120
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	1 648	1 059	2 804	5 216	7 392	12 770	6 897	4 517	3 962	46 265
Nagyothalló	1 596	865	1 864	2 827	3 831	8 005	10 959	14 055	19 012	63 014
Siket	378	264	645	1 025	1 190	1 544	1 366	1 141	1 018	8 571
Siketvak (látás- és hallássérült)	124	61	141	172	245	592	603	583	741	3 262
Beszédhibás	2 151	760	1 422	1 746	1 767	2 559	2 057	1 320	746	14 528
Beszéd fogyatékos	1 962	598	1 114	1 070	1 076	1 614	1 637	1 123	719	10 913
Súlyos bels zervi fogyatékos	2 160	764	1 546	2 618	4 224	11 887	10 379	8 224	4 846	46 648
Egyéb	260	105	146	205	267	519	364	261	150	2 277
Ismeretlen	2 329	999	1 687	2 803	3 961	8 804	7 756	5 507	3 274	37 120
Fogyatékossgal élők	23 190	11 931	23 059	33 817	45 102	98 384	98 744	88 033	68 318	490 578
2022.										
Mozgáskorlátozott	2 954	1 393	3 477	4 908	9 369	15 482	29 304	26 569	19 458	112 914
Gyengénlátó, aliglátó	1 020	469	1 156	1 666	2 784	4 233	6 870	6 855	9 384	34 437
Vak	114	106	354	504	886	900	1 673	2 569	1 668	8 774
Értelmi fogyatékossgal él	4 382	2 605	6 378	7 612	7 814	5 492	3 597	1 817	1 385	41 082
Autizmus spektrumzavar	7 263	2 097	2 352	1 422	636	204	76	45	36	14 131
Pszichoszociális fogyatékossgal él	349	197	591	1 062	1 806	1 858	1 703	786	575	8 927
Nagyothalló	980	537	1 207	1 614	2 625	3 242	4 322	4 407	5 290	24 224
Siket	370	157	448	694	1 101	1 151	1 152	815	504	6 392
Siketvak (látás- és hallássérült)	50	27	56	77	105	141	145	127	141	869
Beszédhibával él	1 213	413	747	761	944	981	937	590	270	6 856
Beszéd fogyatékossgal él	1 636	593	917	800	875	858	991	761	355	7 786
Súlyos bels zervi fogyatékossgal él	434	191	536	919	1 517	2 019	2 591	1 619	898	10 724
Súlyos-halmazott fogyatékossgal él	1 260	591	1 385	1 341	1 349	1 248	1 377	871	647	10 069
Más fogyatékossg	134	87	228	184	380	547	559	348	169	2 636
Ismeretlen	2 506	1 101	2 186	3 510	6 442	7 505	8 931	6 228	3 483	41 892
Fogyatékossgal élők	19 274	7 881	15 916	21 044	32 080	39 118	55 840	46 905	35 500	273 558

Forrás: KSH

A fenti táblázatból jól látható, hogy a 2011. évi népszámláláshoz viszonyított „csökkenés” leginkább a mozgásszervi, látás és hallássérült fogyatékosokat érinti.

Továbbá az is kitűnik, hogy az autizmus spektrumzavarral élő – többnyire gyermekek és fiatalok - száma rohamosan nő, akiknek az integrációjára, fejlesztésére és oktatására az elkövetkező években kiemelt figyelmet kell fordítani.

Egyre több család válik érintetté az autizmusban, és ezzel együtt felmerül a kérdés: hogyan tud gyermekük az iskolában biztonságban, megértésben, valódi figyelemben részesülni? Az Autisták Országos Szövetsége, amely több mint harminc éve áll az autista gyermekeket nevelő családok mellett, most egy új mérföldkőhöz érkezett. A Belügyminisztérium Köznevelési Államtitkársága és az Autisták Országos Szövetsége 2025-ben egyeztetéseket folytatott annak érdekében, hogy reagáljon az együttnevelésben megjelenő autista tanulók megnövekedett létszámára, valamint a szülők és a szakemberek egyre növekvő és mind tudatosabb igényére a minőségi autizmus specifikus ellátás irányába.

A közös munka mindenki számára üzeni: együtt, összefogásban lehet olyan jövőt építeni, ahol a gyermekek elfogadásban, támogatásban és szeretetben nőhetnek fel.

Városunkban mintegy 1.700 ember él valamilyen fogyatékossgal. A velük való törődés emberségünk mércéje, ők is közösségünk teljes értékű polgárai. A fogyatékkal élőknek mindenben ugyanaz jár, mint egészséges embertársaiknak.

Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma:

Időszak	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő nők száma (fő)
2019.	807	1022
2020.	793	993
2021.	770	969
2022.	754	932
2023.	737	929

Forrás: KSH-TelR

A fogyatékos személyek képzettsége:

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint országos szinten a fogyatékos személyek 11%-a nem fejezte be az általános iskolát, befejezett alapfokú iskolázottsággal 33 % rendelkezett. Szakképesítéssel, illetve érettségivel 44% rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 12 %-ának van.

Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel legnagyobb számban a mozgássérültek rendelkeznek, kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kimaradnak. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé.

A fogyatékos személyek foglalkoztatottsági adatai:

A rendelkezésre álló népszámlálás szerint a fogyatékos személyek országos foglalkoztatási mutatója 21,65 %-os volt, ami lényegesen jobb, mint a 2011. évben mért 13,3%. Ezzel párhuzamosan a munkanélküli fogyatékos személyek aránya 3%-ról 1,42%-ra csökkent.

Kaposvár városban szociális - a jelenlegi jogi megnevezés szerint - fejlesztő foglalkoztatás a **Napsugár Rehabilitációs és Habilitációs Intézménycsoport**hoz tartozó Napsugár Integrált Szociális Intézményben és a Napsugár Aquapóniás és Szociális Központban történik, ezen intézmények fenntartója a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete.

A **Napsugár Integrált Szociális Intézményben**, fejlesztő foglalkoztatás keretében olyan fogyatékkal élő emberek dolgozhatnak, akik rendelkeznek intézményi jogviszonnyal, tehát lakóotthonban, átmeneti otthonban, támogatott lakhatásban élnek, illetve nappali ellátásban részesülnek. A fejlesztő foglalkoztatás fejlesztési jogviszonyban vagy munkatörvénykönyv szerinti foglalkoztatásban történik. Mindkét foglalkoztatási forma esetén az életkori határ a betöltött 16. életév, és a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár. A foglalkoztatás keretében olyan feladatokat végeznek a fogyatékkal élő emberek, amelyet képességeik, egészségi állapotuk alapján folyamatosan képesek ellátni.

Munkatevékenységeik: csomagolás, papír csomagolóeszköz gyártás, egyéb papír-, kartontermék gyártása, építményüzemeltetés, egyéb takarítás, zöldterület kezelés, áramelosztó-szabályzó készülékgyártás, fizikai közérzetet javító szolgáltatás (frissítő masszázs), textilszövés.

A **Napsugár Aquapóniás és Szociális Központban** a munkalehetőség egyik formája az intézményegységben az egyén egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelő fejlesztő foglalkoztatás lehetőségének biztosítása különböző tevékenységekkel, mely az egyént felkészíti az önálló munkavégzésre, védett szervezetben vagy a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. A munkafolyamatokat, tevékenységeket különböző műhelyekben végzik az itt lévő fogyatékos emberek.

Az intézményegységben többek között az alábbi munkatevékenységek folynak:

- Fémfeldolgozási termékek gyártása: csatornabilincsek összeszerelése.
- Varrodai tevékenység: textilárugyártás, konfekcionált textiláru gyártása, munkaruházat gyártása, egyéb kiegészítő ruhák gyártása.
- Gyertyaöntés: kézműves gyertyák készítése egyéni megrendelés alapján.
- Áramelosztó-szabályzó készülék gyártása: a Kaposvári Villamossági Gyár megrendelése alapján sorkapocs összeszerelése folyik.
- Zöldterület kezelése: az intézmény székhelyén és telephelyén kertgondozási tevékenység fák, bokrok, sövények, virágok gondozása.
- Egyéb takarítás: a foglalkoztató, közösségi, szociális helyiségek, berendezések, bútorok eszközök folyamatos tisztán tartása, higiénés feltételek megteremtése, fertőtlenítő takarítás, szobanövények gondozása az intézmény székhelyén és telephelyén, illetve a fenntartó székhelyén és más telephelyein.
- Építményüzemeltetés: az intézményben recepciós, információs, telefonkezelő, másoló, postázó feladatok megoldását végzik a foglalkoztatottak a székhelyen és telephelyen.

- **Növénytermesztés:** zöldségféle, dinnye, gumós növénytermesztés zajlik. Fóliasátrokban és magas ágyásokban többféle paprikát, paradicsomot, padlizsánt, uborkát, hagymaféléket termesztene, vegyszermentes körülmények között. A zöldségek eladása saját boltjukon keresztül valósul meg.

A Fejlesztő-foglalkoztató a legtöbb munkát bér munka keretében végzi, például: a Kaposvári Villamossági Gyár Kft-nek, a Nagyatádi Nyomda Kft-nek, a kaposvári Malomgyártó Kft-nek, Ceramedical GMBH osztrák partnernek. Saját termékként varrnak a Munkácsy Mihály Gimnáziumnak valamint a Lorántffy Zsuzsanna Református Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium részére egyenruhákat, nyakkendőket, sálakat, továbbá szállodáknak, hoteleknek, egyéni megrendelőknek ágyneműket, textil játékokat, óvodai zsákokat, óvodai fektető huzatokat.

A fentiekén túl a Komló-Habilitas Nonprofit Közhasznú Kft., az ERFO Közhasznú Nonprofit Kft., a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete, valamint a Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete is megjelenik megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatóként.

A foglalkoztatottak egy része munkaképességük megváltozása előtt a nyílt munkaerőpiacon, azt követően bértámogatásos foglalkoztatásban dolgozott, jelentős számban vannak azonban olyan személyek, akiknek ez a foglalkoztatási forma az első szervezett munkalehetősége. A foglalkoztathatósági jellemzőikből adódóan elsőként, a fogyatékos emberek kerültek ki a nyílt munkaerő - piacról, mivel munkateljesítményük jelentősen elmaradt a nyílt munkaerőpiacon és a bértámogatásos foglalkoztatásban elvárt teljesítmény követelményeitől egyaránt.

A foglalkoztatottak másik része a speciális iskolák elvégzése után egyáltalán nem tudott elhelyezkedni. Az így munkanélkülivé vált fogyatékos emberek kerültek szociális foglalkoztatásba. A Dél-dunántúli régió, így Kaposvár és kistérsége is hátrányos helyzetű régió az aktív munkahelyek számát illetően. A fogyatékossgal élő emberek még a kevés számú akkreditált foglalkoztatóknál sem tudnak elhelyezkedni, a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük szinte lehetetlen.

A fenti tényekhez hozzáadódik, hogy a fogyatékossgal élő foglalkoztatottak egy része:

- nem rendelkezik a nyílt munkaerő – piacon elvárt képesítéssel, szaktudással,
- mentális, vagy fizikai képessége alacsonyabb szintű, mint a nyílt munkaerő – piac által elvárt teljesítő képesség,
- munkateljesítménye jelentősen elmarad a nyílt munkaerő – piacon elvárt normáktól.

A célcsoport foglalkoztathatósági dimenziói:

- nem jelennek meg a helyi munkaügyi kirendeltségeken, ahol az átképzéseket biztosítanák számukra, mivel a rendelkezésre álló átképzési lehetőségek általában nem felelnek meg a speciális igényeiknek
- nem jutnak el a segítő szolgáltatások igénybevételéhez (pl. életvezetés, rehabilitációs tanácsadás stb.),
- munkavállalók többsége immobil, azaz fizikálisan is nehezen mozdul el lakóhelyéről.

A megváltozott munkaképességű, ezen belül is a fogyatékossgal élő munkavállalók munkateljesítménye általában nem éri el az ép munkavállalók teljesítményi szintjét, munkavégzésük általában csak rehabilitációs körülmények biztosítása mellett, támogatott formában történhet.

Egészségkárosodásuk miatt hosszabb munkaközi szüneteket kell beiktatni, teljesítménybérben történő foglalkoztatottságuk korlátokba ütközik. Jelentős részük gerinc, vázizomzat betegségek, belső szervi betegségek, daganatos betegségek, keringési betegségek, mozgáskorlátozottság, látássérülés, hallássérülés, valamint egyéb, a teljesítőképességre hatást gyakorló sérülések miatt a tartós ülással járó munkákat csak hosszabb munkaközi szünetekkel képes további egészségkárosodás veszélye nélkül elvégezni. Az átlagosnál gyakoribb esetükben a táppénzes állomány miatti munkaidő és teljesítmény kiesés is. Mindezekre tekintettel, valamennyi munkafajtában számolni kell egy jelentős munkaidő és teljesítmény kieséssel.

A nyílt munkaerő-piaci teljesítményekkel nem hasonlítható össze az általuk nyújtott munkateljesítmény, annál is inkább, mivel jelentős alulképzettségük miatt, csak kisegítő jellegű, kézzel végezhető, alacsony intenzitású munkákat tudnak végezni.

Megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása		
	Együttműködők száma (fő)	Munkaviszonyban állók száma (fő)
2020.	288	187
2021.	200	170
2022.	308	268
2023.	350	298

Forrás: SVKH Nyugdíjbiztosítási és Rehabilitációs Főosztály / SVKH Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

7.2.Fogyatékossgal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátásai, kedvezményei

A fogyatékossgal élő személyek egészségi állapotából adódó hátrányok és többletkiadások leküzdéséhez, többféle támogatás vehető igénybe.

Magasabb összegű családi pótlék:

A tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos kiskorú, illetőleg a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos nagykorú személy részére állapítható meg a magasabb összegű családi pótlék, melynek összege:

- A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén 23.300,- forint.
- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25.900,- forint,
- A saját jogon nevelési ellátásra jogosult tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos személy 20.300,- forint.

Fogyatékosági támogatás:

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki

- látási fogyatékos,
- hallási fogyatékos,
- értelmi fogyatékos,
- autista,
- mozgásszervi fogyatékos, vagy
- halmozottan fogyatékos
- **beszéd fogyatékos**

és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul,

- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető, és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A támogatás havi összege **2025. január 1-jétől 36.341,- Ft**, ha

- az igénylő hallási- **vagy beszéd** fogyatékos,
- **ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, vagy beszéd, hanem más fogyatékosága van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik.**

A támogatás havi összege **2025. január 1-jétől 44.729,- Ft**, ha

- **a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, vagy beszéd, hanem más fogyatékosága van, és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.**

Vakok személyi járadéka:

2001. június 30-ig a 18. életévét betöltött erősen látáscsökkent vagy vak személy részére a vakok személyi járadékát állapították meg. 2001. július 1-jétől új jogosult részére a vakok személyi járadékát nem lehet megállapítani.

Rokkantsági járadék:

A rokkantsági járadékra az a 18. életévét betöltött magyar állampolgár jogosult, akinek:

- a 25. életéve betöltése előtt keletkezett, és folyamatosan fennálló egészségkárosodása legalább 70 %-os mértékű, és
- nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesül.

A járadék megállapításának nem feltétele, hogy az érintett nyugdíjra jogosító szolgálati idővel rendelkezzen.

A rokkantsági járadék megállapításának nem akadályai:

- ha a kérelmező fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- ha a kérelmező jogán családi pótlékot folyósítanak, vagy
- ha a kérelmező munkaviszonyban, egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.

A rokkantsági járadék havi összege **2025. január 1-től 60.715,- Ft**.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:

Rokkantsági ellátás:

Feltétele a biztosított jogviszonyban töltött meghatározott idő.

Rokkantsági ellátásra jogosult:

- 1) akinek egészségi állapota 51–60% között van (B2 kategória), és sem a foglalkozási rehabilitációja, sem a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt, továbbá akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható ugyan, vagy aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, viszont a kérelem benyújtása (vagy a felülvizsgálat) időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- 2) akinek egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória) és foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, továbbá aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, viszont a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- 3) aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),
- 4) akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória).

A rokkantsági ellátás maximális összege 2025-ben 206 480 forint lehet. Az ellátás pontos összege függ a minősítési kategóriától és a korábbi havi átlagjövedelemtől.

Kivételes rokkantsági ellátás:

A kivételes rokkantsági ellátás olyan súlyosan egészségkárosodott emberek részére biztosít ellátást, akik hosszú ideje tartó betegségük miatt, vagy más méltányolható okból nem tudták megszerezni az ellátáshoz szükséges előzetes biztosítási időt, de rendelkeznek az előírt biztosítási idő legalább felével, legfeljebb 50%-os az egészségi állapotuk, és rendszeres pénzellátásban nem részesülnek.

Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,

- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a biztosítási idő hiánya miatt utasították el, az elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkezik a szükséges biztosítási idő legalább felével, és
- aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A kivételes rokkantsági ellátás havi összege:

- egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel 41.555,- Ft,
- kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható 46.170,-Ft,
- egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes 50.790,- Ft.

Rehabilitációs ellátás:

Rehabilitációs ellátásra jogosult az a megváltozott munkaképességű személy, aki rehabilitálható, ezen belül

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60% közötti (B1 kategória),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti (C1 kategória).

A rehabilitációs ellátás két összetevője: a rehabilitációs szolgáltatás és a pénzbeli ellátás.

A rehabilitációs szolgáltatások célja a megváltozott munkaképességű személy megfelelő munkahelyen történő munkavégzésre való felkészítése, megfelelő munkahelyen történő elhelyezkedése. A rehabilitáció sikeres megvalósítása érdekében a jogosult köteles a hatósággal együttműködni: meghatározott időpontban a hatóságnál megjelenni, az előírt tájékoztatási kötelezettséget teljesíteni, aktívan munkát keresni, a felajánlott lehetőségeket (képzés, munkaerő-piaci program, állás stb.) elfogadni.

A pénzbeli ellátás havi összege jelenleg **42.620 forinttól 71.030 forintig terjedhet**. Mértéke az adott esetben függ a minősítési kategóriától, a törvényben előírt időszakra számított havi átlagjövedelemtől és a kormányrendeletben meghatározott, évente megállapításra kerülő alapösszegetől.

Közgyógyellátás:

A közgyógyellátás az olyan egészségügyi termékek és orvosi, rehabilitációs szolgáltatások igénybevételére terjed ki, amik szerepelnek a tb-támogatott gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök vagy ellátások listáján, és a rászoruló diagnosztizált betegségeinek kezeléséhez, rehabilitációjához kapcsolódik.

A szociális törvény alapján közgyógyellátás több jogcímen állapítható meg:

- alanyi,
- normatív,
- méltányossági

Az alanyi és normatív jogcímen járó közgyógyellátásra való jogosultságot a járási hivatalok állapítják meg.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult:

- a) a társadalombiztosítási támogatásba befogadott járóbeteg ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig
- b) egyes, külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre
- c) orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra

Gyógyszerkeret egyéni gyógyszerkeretből, és eseti keretből tevődik össze. **A havi rendszeres gyógyszerkeret maximum 12 ezer forint, míg az eseti keret éves összege 6 ezer forint.**

Kaposváron az önkormányzat rendkívüli települési támogatás keretében **gyógyszertámogatásban** részesítheti az arra rászorulókat, **melynek az egy naptári évben adható maximális összege 2025-ben 50.000,-Ft.**

Súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei:

Személygépkocsi szerzési támogatás:

A személygépkocsi szerzési támogatás (a továbbiakban: szerzési támogatás)

- a) súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló rendelet értelmében új járműnek minősülő személygépkocsi, vagy
- b) súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén újnak nem minősülő, de legfeljebb öt éve forgalomba helyezett személygépkocsi, vagy
- c) súlyos mozgáskorlátozott személy esetén segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű jármű, kivéve a quad, vagy
- d) súlyos mozgáskorlátozott személy esetén járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék szerzésére felhasználható, a vételár megtérítéséhez nyújtott hozzájárulás.

A szerzési támogatás mértéke:

- az a) pont szerinti esetben 1.000.000 forint **(2026. január 1-től 2.000.000,-Ft lesz),**
- a b)–d) pont szerinti esetekben a vételár 60%-a, de legfeljebb 600 000 forint **(2026. január 1-től 1.200.000,-Ft-ra emelkedik).**

A szerzési támogatással vásárolt személygépkocsi kizárólag a súlyos mozgáskorlátozott, illetve az egyéb fogyatékossgal élő személy érdekében használható.

Személygépkocsi átalakítási támogatás:

A személygépkocsi átalakítási támogatás (a továbbiakban: átalakítási támogatás) a súlyos mozgáskorlátozott személy vagy a szállítást végző személy tulajdonában álló személygépkocsinak

- a vezetés feltételeként külön jogszabály alapján előírt automata sebességváltóval, vagy más segédberendezéssel történő felszereléséhez, átalakításához, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakításához, vagy a biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátásához nyújtott hozzájárulás. Az átalakítási támogatás mértéke az átalakítás költsége, de legfeljebb 90 000 forint (2026. január 1-től 150.000,-Ft lesz).

Parkolási Igazolvány:

A parkolási igazolvány a mozgásában korlátozott személyt a KRESZ-ben felsorolt kedvezmények igénybevételére jogosítja. A kedvezmények a parkolásban, a behajtási, megállási és várakozási korlátozások vonatkozásában jelentenek könnyebbséget. A kedvezmények a jogosult személyt szállító jármű vezetőjét is megilletik.

Jogosult a parkolási igazolványra, vagyis mozgásában korlátozott személynek minősül:

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, autistának vagy mozgásszervi fogyatékosnak, vaknak vagy gyengénlátónak minősül,
- a vaknak, gyengénlátónak, értelmi fogyatékosnak, autistának, mozgásszervi fogyatékosnak minősülő gyermek,
- akit 2001. július 1. előtt vaknak minősítettek.

Utazási kedvezmény:

2024. március 1-jétől már nemcsak a helyi, hanem a helyközi közforgalmú közlekedésben is ingyenesen utazhatnak a fogyatékossgal élő személyek.

Utazási költségtérítés sajátos nevelési igényű gyermek és kísérője részére:

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló törvény szerint a sajátos nevelési igényű gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

Személyi jövedelemadó kedvezmény:

A személyi kedvezményt adóalap-csökkentő kedvezményként lehet igénybe venni, akár már év közben, az adóelőleg megállapításakor. A kedvezmény összege jogosultsági hónaponként a minimálbér egyharmadának száz forintra kerekített összege, azaz 2025-ben havi 96 900,-Ft. Ha a jogosultság a teljes adóévben fennáll, akkor a teljes évre 1.162.800,-Ft-tal csökkenthető az összevont adóalap. Adóban kifejezve ez 174.420,-Ft kedvezményt jelent.

Gépjárműadó fizetése alóli mentesség:

Mentes a gépjárműadó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő adóalany, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt

rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany (a továbbiakban együtt: mentességre jogosult adóalany) egy darab – 100 kW teljesítményt meg nem haladó, nem a külön jogszabály szerinti személytaxi-szolgáltatásra és személygépkocsis személyszállító szolgáltatásra használt – személygépkocsija után legfeljebb 13 000 forint/adóév erejéig. Ha a mentességre jogosult adóalany adóalanyisága és adókötelezettsége az adóévben több személygépkocsi után is fenn áll, akkor a mentesség kizárólag egy, a legkisebb teljesítményű személygépkocsi után jár.

7.3.A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személyt megillető jogok:

Környezet:

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre.

Kommunikáció:

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor.

Az akadálymentesítés a fogyatékossgal élők számára olyan feltételek biztosítását jelenti, mely kiküszöböli azokat a hátrányokat, melyeket fogyatékoságuk miatt szenvednek el. Fontos tudni azonban, hogy más-más segítséget igényel egy mozgásban korlátozott, egy hallássérült, egy gyengénlátó vagy akár értelmi fogyatékos embertársunk. Hasznukra lehetünk különféle eszközökkel, tudatos környezetformálással, és személyes segítségünkkel egyaránt.

Fizikai akadálymentesítés:

Ez a fogalom magában foglalja az akadálymentesség klasszikus értelmét, azaz az épített környezet konform kialakítását, vagyis azt, hogy bárki fizikai akadályok nélkül legyen képes a közlekedésre, az egyes közszolgáltatások elérésére, és azok teljeskörű használatára. Mindez elsősorban az épített környezet megfelelő adaptációjában nyilvánul meg.

Infokommunikációs akadálymentesítés:

Az infokommunikáció fogalma az informatika (számítástechnika) és távközlés (kommunikáció) összetartozását és összevonását fejezi ki.

Azonban a technika fejlődésével egyre mélyebb szakadék keletkezik a többségi társadalom tagjai és a fogyatékos emberek között a különböző infokommunikációs eszközök (rádió, tv, elektronikus sajtó, honlapok stb.) használatában.

Az Európai Unióban és hazánkban is törvény szabályozza az információhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Ezért, mint felelősséget érző embereknek arra kell törekednünk, hogy a különféle termékek, szolgáltatások akadályok nélkül hozzáférhetővé váljanak bárki számára.

Az információs technológiák esetén ugyanúgy értelmezhető az akadálymentesség fogalma, mint bármely más technológia esetében. Az infokommunikációs akadálymentesítés témáján ma már alapvetően az informatikai és az internetes akadálymentesítést értjük. A vakbarát honlap tartalmak, (felolvasó funkció) mellett ide tartozik a többi infokommunikációs akadálymentesítés is: a jeltolmács alkalmazása, alternatív és augmentatív kommunikációs eszközök igénybevétele a jól hallható vagy könnyen látható feliratozás, jelzés, a „könnyen érthető kommunikációs” módszer, és bármilyen más fogyatékos barát, és igényeikre válaszoló kommunikációs intézkedés. Az informatikai szoftverek, a honlapok fejlesztése esetében is biztosítani kell a kommunikációs akadálymentességet.

Morális akadálymentesítés:

A morális akadálymentesítés a társadalmat alkotó egyének gondolkodásában kezdődik el, azzal, hogy felismerik a rászoruló idős, fogyatékos, vagy beteg emberek segítségének, támogatásának, egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtésének szükségességét, és biztosítják annak létrejöttét, megvalósítását.

A morális akadálymentesség legfőbb gátjai: egyfajta gondolkodásbeli renyhesség, a közömbösség, és az empátia hiánya.

Komplex akadálymentesítés:

Teljeskörű vagy komplex akadálymentesítésről kétféle szempontból beszélhetünk. Az akadálymentesség "komplexitását", teljeskörűségét egyrészt értelmezhetjük valamennyi használói (azaz fogyatékosági) csoport kontextusában, másrészt az adott épületben (épített környezetben) található valamennyi funkció, szolgáltatás tekintetében is.

Szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:

A fogyatékos személy számára a törvényben meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a

közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés Kaposváron:

A fogyatékos személyek egészségügyi alapellátásokhoz való hozzáférése részben megvalósult a városban. A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi rendelők között legtöbb akadálymentesen megközelíthető és akadálymentes mosdó is kialakított. A teljes körű infokommunikációs akadálymentesítés azonban még nem megoldott.

	Közzetek száma összesen
Felnőtt háziorvosok	29
Gyermek háziorvosok	15
Felnőtt fogorvosok	10
Gyermek fogorvosok	7

Forrás: KMJV Polgármesteri Hivatala

A közelmúltban az egészségügy területén megvalósult és jelenleg folyamatban lévő jelentősebb akadálymentesítési programok.

A Cukorgyár köz 1. és a Kaposfüredi gyermek háziorvosi, valamint a Honvéd u. 22. és a Búzavirág u. 19. szám alatti felnőtt háziorvosi rendelők akadálymentesítése TOP Plusz forrásból fog megtörténni.

A szociális területen megvalósult, megvalósuló jelentősebb akadálymentesítési programok:

Napsugár Módszertani Központ a Kaposvári Szociális Központ és az INDIT Közalapítvány Béke utca 47. szám alatti telephelyén akadálymentes vizesblokk, infó-kommunikációs rendszer és parkoló kialakítása, felújítása, akadálymentesítése 2018. év végére valósult meg.

Kaposvári Szociális Központ Vak Bottyán utca 1. szám alatti telephelyén új, komplex akadálymentesítéssel megvalósuló épület építése az idősök nappali ellátása részére. Az épület 2018. év végén került átadásra.

A TOP Plusz pályázatban szerepel még a Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda fejlesztése, a Kaposvár, Petőfi utca 18. szám alatti intézmények (bölcsőde és idősök klubja) fejlesztése, a Kodály Zoltán Központi Általános Iskola felújítása, és az Önkormányzati intézmények energetikai felújítása (Madár utcai óvoda és a Liget Időskorúak otthona), ennek részeként projektarányos akadálymentesítés készül.

A kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés:

Közművelődési és művészeti színtereink 80%-a akadálymentesen látogatható. 2017. évben a fogyatékossgal élők képviselő szervezetekkel Önkormányzatunk partneri megállapodást írt alá, melyben kötelezettséget vállalt arra, hogy minden nagyobb városi rendezvényen a fizikai akadálymentesítést elvégzi, a hallássérülteknek jeltolmácsot biztosít és az értelmi akadályozottsággal élő emberek számára érthető tájékoztatókat oszt ki.

A Polgármesteri Hivatal **Műszaki és Fejlesztési Igazgatóságának** a felmérése alapján készült ütemterv alapján történik az akadálymentesítés. A megvalósítás ütemének felgyorsítása érdekében minden pályázati lehetőséggel él az önkormányzat.

2019-ben átadásra került a felújított Csiky Gergely Színház, mely a felújítást követően komplex akadálymentesítéssel rendelkezik. Befejeződött a Kaposvár Aréna építése és az uszoda bővítése is, mely intézmények a befejezést követően szintén akadálymentesen megközelíthetőek lettek.

Kaposváron a következő sportszervezetek biztosítanak sportolási lehetőségeket a fogyatékossgal élők számára:

- A Bárczi DSE sportágai: atlétika, judo, korcsolya, úszás, labdajátékok.
- A Kaposvári Hallássérült SE: kispályás labdarúgás, sakk, teke, darts, röplabda, asztalitenisz sportágak.
- A Kaposvári Korona Lovassport Egyesületben gyógylovaglás foglalkozásokat tartanak.
- Lovasakadémia SC – gyógyterápiás célú lovaglás.
- ParaSport Egyesület kereteiben asztalitenisz, bocca.
- A Fogyatékkal Élők Somogy Megyei Sportszövetsége: versenyek (atlétika, tollaslabda, zsinórlabda, asztalitenisz, labdarúgás sportágakban), valamint integrált szabadidősport rendezvények szervezése.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a fogyatékossgal élőket a sport területén is kiemelten segíti. Kaposváron MJV Város Közgyűlésének Sportbizottsága a sportbizottsági keret 2%-át biztosítja e célra.

A Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete nagyrészt vállal a fogyatékos emberek sport és szabadidős tevékenységének szervezésében és ehhez szükséges feltételek biztosításában is. Szabadidős versenyeket, bemutatókat szervez asztalitenisz, boccia, sakk.

2025. március hónapban a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete által fenntartott Napsugár Integrált Szociális Intézmény udvarára magánkezdemenyezésből fitness eszközök kerültek elhelyezésre, amely a kerekesszéket használó emberek számára is lehetővé teszi a sportolást. Az Intézmény udvarán elhelyezésre került egy váll és mellizom erősítő eszköz, illetve egy felső-és alsó végtag erősítő eszköz. Egyszerre 4 személy kényelmesen meg tudja közelíteni, és használhatja ezeket a fitnessgépeket.

Közlekedés:

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Kaposvár közúton és vasúton is elérhető, a kaposvári vasútállomás mozgáskorlátozottak közlekedésének segítésére peron emelővel rendelkezik, az állomás nemrég az akadálymentesítés feltételeit figyelembe véve került felújításra, a Kaposvári Közlekedési

Központ kialakításával a helyi- és helyközi autóbusz állomás is megfelel az akadálymentesítéssel szemben támasztott követelményeknek. A közlekedési központnak része a liftekkel hozzáférhetővé tett, gyalogosok és kerékpárosok számára újonnan épült Esterházy-híd, ami Kaposvár két, a vasút és a Kapos folyó által elválasztott részét köti össze.

A városban számos akadálymentes gyalogátkelőhely segíti a fogyatékos személyek közlekedését. A vak és gyengénlátó embereket segíti a jelzőlámpás csomópontok hangjelző berendezéssel való ellátása.

Kaposvár belvárosa nagyrészt fizikailag akadálymentesített. A nagyrendezvények helyszínéül is szolgáló városközpont 2010-ben elkészült rehabilitációjában 33 hektáros területen történtek fejlesztések. Az akadálymentes bejáratokon és parkolóhelyeken túl javult a közintézmények és egyéb üzletek, vendéglátóhelyek megközelíthetősége, körüljárható, tapintható szobrok, makettek kerültek kihelyezésre. 2010 óta akadálymentes a Szivárvány Kultúrpalota, 2011 óta az AGÓRA és a Kaposvári Élmény- és Gyógyfürdő épülete, 2019-től a Csiky Gergely Színház és 2021-ben nyílt új helyén a Tourinform Kaposvár Iroda. 2022-ben került átadásra a szintén akadálymentesített Polgárok Háza.

A belvároson kívül eső attrakciók közúton megközelíthetőek, az akadálymentes parkolás is biztosított, pl. a Rippl- Rónai Emlékház és Látogatóközpontnál.

Az önkormányzati tulajdonban lévő középületek, közművelődési intézmények és az idősek, illetve fogyatékos személyek által látogatott intézménybe történő bejutás kerekesszékekkel is biztosított, ugyanez jellemző az orvosi rendelők nagy részére is.

A hallássérültek számára csak néhány intézményben került kiépítésre az indukciós hurok rendszer és csak két intézményben biztosított a jelnyelvi tolmács.

A látássérültek részére a Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központban, az Együd Művelődési Központban, és a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központjában és a Kaposvári Szociális Központban is biztosított az akadálymentesítettség.

2015-ben az országban elsőként, a város összes buszát új, gázzal üzemelő, alacsonypadlós járművekre cseréltük. A flotta azóta két, szintén alacsonypadlós elektromos járművel bővült. Az autóbusz megállóhelyek nagy részének fizikai akadálymentesítése megvalósult, és a legforgalmasabb helyszíneken az infokommunikációs akadálymentesítés, az utas tájékoztató rendszerek kialakítása is megtörtént.

A fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt.

Kaposvár városban két támogató szolgálat nyújt ellátást a fogyatékosággal élő személyek részére. A támogató szolgáltatásra az a fogyatékosággal élő, segítségre szoruló személy jogosult, aki fogyatékosági támogatásra, emelt összegű családi pótlékra, vagy vakok személyi járadékára szerzett jogosultságot.

Az önkormányzat a fogyatékos személyek segítése érdekében a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesületével és a Kolping Szociális Intézményfenntartó Szervezettel kötött ellátási szerződést, amelyek biztosítják a szolgáltatást a rászorulóknak részére.

A szolgáltatást nyújtók:

- Kolping Támogató Szolgálat
- NISZI-Támogató Szolgálat és a NASZK-Támogató Szolgálat-Kaposvár

A támogató szolgálatok feladata a fogyatékos személyek saját lakóhelyén, lakókörnyezetében történő segítése, életvitelének megkönnyítése elsődlegesen a lakáson kívüli (köz)szolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

Feladatok:

- alapvető szükségletek kielégítésében való személyi segítség (higiénés- és testi szükségletek kielégítése),
- közszolgáltatásokhoz, egyéb irányú szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (kíséret – személyes vagy közvetett ügyintézés),
- fogyatékossgal kapcsolatos információadás, a kliens megbízása és felhatalmazása alapján érdekképviselő (tájékoztatás a vonatkozó rendeletek jogi hátteréről, illetve jogi képviselő megszervezése),
- felvilágosítás adása az egyes szociális, egészségügyi és jóléti ellátások formáiról, intézményrendszeréről, funkcióiról és igénybevitelének módjáról,
- közreműködés az ellátásban részesülő életterének kialakításában, a mindennapi életmenet, a komfortérzés biztosításában,
- személyszállítás speciális járművel (munkahelyre, iskolába, bármely az igénylő által megjelölt helyre) kísérő, segítő biztosításával,
- gyógyászati segédeszközök kölcsönzése, javítása (igény szerinti kiszállítással),
- útvonal betanítása (látássérülteknek),
- kommunikációs akadályok leküzdésében való segítség, jelnyelvi tolmács szolgáltatás hozzáféréseinek biztosítása (süketek, beszéd fogyatékosok),
- közösségi, kulturális rekreációs programokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek kapcsolatkézségének javításához, speciális önszervező csoportokban való részvételükhöz.

A támogató szolgálat elsődleges, minden tevékenységét meghatározó feladata a prevenció, az önálló életvezetés támogatása, igazodva az igénylő életkorához, fogyatékosága típusához, mértékéhez, élethelyzetéhez és képességeihez.

A Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézettel kötött megbízási szerződés alapján a Támogató Szolgálatok dolgozóinak képzését vállalta (gondozó/terápiás munkatárs, segítő munkatárs). Jelenleg Budapesten, Debrecenben és Kaposváron van ilyen képzés.

Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Fogyatékos személyeket ellátó nappali szociális és köznevelési intézmények:

A Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete által fogyatékossgal élő emberek számára fenntartott nappali szociális, illetve köznevelési intézmények:

Fogyatékos gyermekek nappali intézménye: Napsugár Szociális Szolgáltató Központ megszűnt Kaposváron a Béke utcában 2025.04.01.-től. Köznevelési intézmény van helyette, a Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központ.

Fogyatékos felnőtt személyek nappali intézményei:

- Napsugár Aquapóniás és Szociális Központ 45 férőhelyen, jelenleg 45 főt lát el,
- Napsugár Integrált Szociális Intézmény 40 férőhelyen, jelenleg 23 főt lát el.

Köznevelési Intézmény:

- Napsugár Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Központ összlétszám: 122 fő ebből:

- pedagógiai szakszolgálati egység: 70 főre engedély, jelenleg 41 fő van
- gyógypedagógiai óvoda egysége: 12 főre engedély, jelenleg 8 fő van
- fejlesztő nevelés-oktatás egysége: 40 férő engedély, jelenleg 20 fő

Kaposvár -Sántos Szociális Intézményfenntartó Társulás által fenntartott fogyatékos személyek nappali szociális intézménye:

- Kaposvári Szociális Központ Gyöngyfa Napközi Otthon 35 főt lát el.

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma:

év	személyek száma (fő)
2019.	87
2020.	86
2021.	93
2022.	93
2023.	85

Forrás: KSH-TeIR,

Fogyatékosok bentlakásos intézménye:

Napsugár Integrált Szociális Intézmény lakóotthona 14 fő részére biztosít ellátást, míg az átmeneti otthon 10 főt lát el.

A Napsugár Akvapóniás és Szociális központ 12 férőhelyen biztosít „Támogatott Lakhatás” bentlakásos ellátást fogyatékossgal élő személyek számára.

Szállítás:

A sérültek szállítása 3 speciális busszal történik. Kaposvár Város Önkormányzata 2017. évben a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete számára, az Egyesület által beszerzett új mikrobusz akadálymentesítéséhez 2.500.000.- Ft vissza nem térítendő támogatást biztosított.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógia Módszertani Intézmény új iskolabuszának beszerzését, amely az értelmi fogyatékos gyermekeket/tanulókat szállítja az intézménybe Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019-ben 5 000 000 Ft-tal segítette.

Elkészült az iskola és a kollégium 2020-ban kezdődött teljes körű energetikai felújítása és az akadálymentesítés Kaposvár önkormányzata támogatásával, mely a tanulónépesség átalakulása, a fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevő súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók számának növekedése miatt vált időszerűvé.

Otthoni ápolási szolgálat:

Az otthoni szakápolási szolgáltatás a városban 2022. augusztus 1-től két szolgáltató által biztosított. **Civil fenntartású szolgáltatóként** a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete Otthoni Szakápolási és Humán Egészségügyi Szolgálat, **valamint a Zsuzsanna Otthonápolás és Hospice Szolgálat Kft végez otthonápolási tevékenységet.**

Az otthoni szakápolás a rászorulóknak részére otthoni környezetben nyújt egyénre szabott, minőségi szakellátást, ápolást, egészségnevelést, tanácsadást, rehabilitációs beavatkozást, szakápoló és szakirányú tevékenységet végző személyzettel. Ezzel kórházi ápolást, kezelést vált ki vagy lerövidíti, illetve megelőzi a fekvőbeteg intézetben való elhelyezést. Az ellátásokat háziorvos, szakorvos elrendelése alapján végezhetik.

Egyéb segítő eszközökhöz, szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

- A városban több helyen is biztosított a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás.
- Lehetőség van mozgáskorlátozottak részére személygépkocsik műszaki átalakítására, kiegészítő berendezések felszerelésére a Park Autóház Bt. közreműködésével.
- ÉFOÉSZ Értelmi Sérültek Somogy Megyei Egyesülete projektek megvalósításával segíti az esélyegyenlőség megvalósulását.
  - „Kilenc hónap” Értelmi Sérültek Somogy Megyei Egyesülete önálló életvezetést támogató programja.
  - A fogyatékos személyek társadalmi életben való aktív részvételének támogatása érdekében a projekt tovább bővíti és minőségileg tovább fejleszti az értelmi és halmozottan sérültek, valamint családjaik támogató szolgáltatásait.
  - Az egymás hatását erősítő, komplex program felkészíti a célcsoportot az önállóbb életvitelre, kiemelt figyelemmel a fogyatékkal élő nőkre és családjaikra, megerősítve a család kompetenciáit és társadalmi szerepét.
  - Az integrációs folyamat érdekében 5 tevékenységterületet kapcsolódik össze komplex szolgáltatássá, egyrészt a fogyatékkal élők, másrészt a környezetük bevonásával, ágazati és ágazatközi együttműködéssel. A sérült emberek és családjaik egyéni és csoportos tanácsadásokon, konzultációkon, felzárkóztató és tanulástámogató programon kapnak segítséget a képességek fejlesztéséhez, a személyes életvezetés, az önálló életvitel kialakításához és a munkaerőpiaci esélyek növeléséhez. Az interaktív program épít az egyesület korábbi pályázati és önkéntes munkájára, az igényekre, a családi életre felkészülést dolgozza fel, könnyített kommunikációs formában.

- Kipróbál6od modellprogram - fogyatékkal élő fiatalok munkaerőpiaci integrációjának támogatása. A projekt elsődleges célja a direkt célcsoportok (fogyatékkal élő fiatalok, munkaadók) közötti közvetlen kapcsolat kialakítása, a foglalkoztatást elősegítő munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése és munkatapasztalat szerzése, a munkaadók érzékenyítése. A program célul tűzte ki, hogy a fogyatékkal élők az egymásra épülő tevékenységek, és rendezvények által, a számukra nyújtott ismeretek segítségével növelhessék önérvényesítő képességüket, képessé váljanak a munkaerőpiaci versenyben való részvételre, a munkaadók nyitottabbá és motiválttá váljanak a célcsoport megismerésére, alkalmazására, hozzájárulva a megváltozott munkaképességű személyek, a gyakorlati munka élményének saját tevékenység során történő átélésével, a különféle munkafolyamatok elsajátításával a szakmák megismeréséhez. Az egymás hatását erősítő komplex program célja a társadalmi érzékenyítés, felkészítés az önálló életvitelre, megerősítve és elősegítve a fogyatékos fiatalok kompetenciáit, a munkaerőpiaci és társadalmi integrációjukat.

ÉFOÉSZ applikáció: A pályázati úton kifejlesztett ÉFOÉSZ alkalmazás az értelmi fogyatékossgal élő személyeknek nyújt segítséget az önálló életvitelben. Az ÉFOÉSZ Értelmi Sérültek Somogy Megyei Egyesületének munkatársai segítséget nyújtanak az applikáció kezelésének megtanulásában, valamint lehetőséget biztosítanak tabletek, okostelefonok kölcsönzésére az értelmi sérültek számára. A könnyen érthető kommunikáció eszközeivel készült és okos telefonra letölthető applikáció pótolhatja a személyi segítő a hétköznapiakban, például vészhelyzetek kezelésében, adatlapok kitöltésében, háztartásvezetésben, de akár a napirend és a szabadidő tervezésében és az alapvető eszközök használatában is.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások):

Kaposvár az elmúlt években teljeskörű akadálymentesítést végzett a turizmus területén. Országosan is egyedülálló az a kisfilm, amely hallássérültek és siketek számára készült, s amely a somogyi megyeszékhely értékeit mutatja be jelelt helyszíni akciókkal, narrációval, magyar és angol nyelvű felirattal. A Jeles Kaposvár című alkotásban nem jeltolmács kalauzolja a vendégeket, hanem olyan emberek - egy apa és fia -, akik maguk is ezzel a fogyatékkal élnek. A vakok és gyengénlátókat Kaposváron Braille-írással térkép segíti, hogy önállóan is eligazodhassanak a belváros nevezetességei között, emellett úgynevezett audio-guide segítségével járható végig a város. Az akadálymentes Tourinform Iroda pedig a mozgássérülteknek is könnyen megközelíthető.

A város 2010 után megnyílt kiállítóhelyei már megfelelnek az akadálymentesítés követelményeinek. Az épületek gépkocsival, kerekesszékekkel történő megközelíthetősége, az emeletekre feljutáshoz lift és/vagy lépcső felvonó áll rendelkezésre (a Takáts Gyula Megyei Hatókörű Városi Könyvtárban lépcső felvonó, a Fekete István Látogatóközpontban lift, a gyengénlátók számára a padlózatot vezetőcsíkok, a hallássérültek számára indukciós hurok – ez a Csiky Gergely Színház I. emeleti erkélyén is megtalálható).

A Takáts Gyula Megyei Hatókörű Városi Könyvtár szolgáltatásai között házhozszállítás is igénybe vehető idős, vagy mozgásukban korlátozott olvasóknak (2024-ben több mint 1000

könyvet vittek házhoz Kaposváron). Könyvautomata segíti az eltérő munkarendben dolgozó kaposváriakat abban, hogy könyvtári nyitvatartási időn túl is fel tudják venni, vagy leadhassák a kölcsönözhető könyveket.

Több mint 800 mű, 1300-nál is több CD lemezen hangoskönyv formában segíti a látássérülteket. „Öregbetűs” könyvek pedig megnövelt betűmérettel segítik az olvasókat. 2024 évben a Takáts Gyula Könyvtár adott otthont a Láthatatlan valóság elnevezésű szemléletformáló programnak, amelyet a Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete szervezett.

Kaposvár 2013-ban első helyezést ért el a Kiváló Európai Desztinációk versenyén az akadálymentes turizmus kategóriában. 2015-ben és 2018-ban pedig Különdíjat kapott az Európai Bizottság akadálymentes városokat elismerő, Access City elnevezésű versenyén, melyet az Európai Bizottság a fogyatékkal élő emberek nemzetközi napja alkalmából oszt ki minden évben.

7.4.Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fejlesztések:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata beruházásainak nagy részét Európai Unió forrásból valósítja meg, így a jövőbeni fejlesztések keretében teljes körű akadálymentesítünk.

Jelentős fejlesztése volt a Községi közlekedés színvonalának javítása infrastrukturális fejlesztésekkel, melynek keretében valamennyi helyi tömegközlekedésben részt vevő buszon akusztikus és vizuális utas tájékoztató került kialakításra, továbbá számos buszmegállóba és a buszpályaudvarra is Braille-írással utas tájékoztató táblák kerültek ki.

Jelentős beruházás volt az Intermodális Csomópont kialakítása, melynek keretében a Donneri városrész összeköttetésbe került a belvárossal, a beruházás keretében teljes körű akadálymentesítés valósult meg.

2018-ban állt munkába 2 fő fogyatékgügy tanácsadó a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központban a Nemzeti Fogyatékgügy- és Szociálpolitikai Központ Montázs projektje keretében. Ugyanezen projekt keretében felnőtt logopédiai szolgáltatás is elindult 2019. június 1-én, 1 fő logopédussal.

Vadvirág Alapítvány:

A városban működő alapítvány célja a sérült gyermekek integrációjának elősegítése érdekében az integrált oktatás, nevelés feltételeinek megteremtéséhez szakmai, anyagi, személyi támogatás biztosítása az óvodai, általános és közép-, valamint felsőfokú képzés területén egyaránt. A sérült fiatalokat nevelő szülők számára szociális, mentális, képzési támogatás nyújtása, családsegítő feladatok végzése annak érdekében, hogy a sérült gyermekek nevelése során az integráció előfeltételeit megteremthessék. Feladatuk továbbá a sérültség

miatt hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, esélyegyenlőségük megteremtésének támogatása. A sérült emberek társadalmi integrációjának elősegítése érdekében a nem sérült emberek, gyermekek, fiatalok számára a sérült emberekkel közösen egészségnevelő, egészségmegőrző, egészségügyi rehabilitációs, rekreációs, sport-, kulturális, szabadidős programok szervezése, szolgáltatások nyújtása. A sérült gyermekek, fiatalok, felnőttek számára érdekérvényesítést elősegítő, tudatosságot növelő tevékenységek feltételeinek biztosítása, ennek érdekében szolgáltatások szervezése és nyújtása. Megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő emberek számára foglalkoztatási lehetőségeik elősegítése érdekében rehabilitációs tanácsadó, segítő szolgáltatások.

7.5.Következtések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egészségügyi, közművelődési, nevelési és oktatási intézmények használata nem mindenhol akadálymentes	teljes körű akadálymentesítés
kevés az akadálymentesített szociális bérlakás	bérlakások akadálymentesítésére vonatkozó igényének felmérése, lehetőség szerint az akadálymentesítés megvalósítása indokolt esetben

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A célcsoportokat érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések:

Önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít is a civil szervezetek közreműködésére. A közfeladat ellátás civil szervezetekkel való együttműködés útján történő megvalósulását erősíti, hogy néhány jelentős, az önkormányzatok feladatait meghatározó törvény kifejezetten ajánlja a szerződéses feladatellátást.

Jelenleg Önkormányzatunk az alábbi területeken vonja be partnerként feladatainak ellátásába a város civil szervezeteit:

Szociális területen a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, többször módosított 1993. évi III. törvénynek megfelelően a települési önkormányzatok által kötelezően ellátandó és önként vállalt szociális és gyermekjóléti feladatok ellátására önkormányzatunk civil szervezetekkel feladat-ellátási szerződést kötött az alábbi feladatok ellátására:

Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel feladat-ellátási és támogatási szerződés, ami nem kötelező feladat ellátására szól. A feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Pécsi u. 52. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott ingatlan)

Biztos Kezdet Gyerekház indulásáig Szociális és Fejlesztő Központ, Gyerekek és Fiatalok Fejlesztő Háza ellátás melynek keretében a hátrányos helyzetű településrészen élő és veszélyeztetett helyzetű 0-5 éves gyermeket nevelő családoknak, valamint 5-18 éves gyerekeknek, fiataloknak nyújt támogatást közösségi és egyéb programokon, szolgáltatásokon keresztül.

Határozatlan idejű szerződés, 2016. július 1-től hatályos.

Borostyánvirág Alapítvány feladat-ellátási szerződés, ami kötelező feladat keretében a családok átmeneti otthona ellátást biztosítják. A feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Jutai u. 24. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott ingatlan)

Határozatlan idejű szerződés, 2005. január 1-től hatályos.

Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete ellátási szerződés, ami a szerződés megkötésének időpontjában kötelező, jelenleg nem kötelező feladatra szól. Feladatuk a támogató szolgálat ellátás biztosítása. A feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Béke u. 47. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott ingatlan).

Határozatlan idejű szerződés, 2005. január 1-től hatályos.

Magyar Kolping Szövetség ellátási szerződés, ami a szerződés megkötésének időpontjában kötelező, jelenleg nem kötelező feladatra. Támogató szolgálat ellátás biztosítása. Feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Fő u. 45. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott ingatlan).

Határozatlan idejű szerződés, 2006. március 1-től hatályos.

Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete megállapodás, ami a szerződés megkötésének időpontjában kötelező, jelenleg nem kötelező feladatra. Fogyatékos személyek gondozóháza ellátás biztosítása. Feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Rezeda u.60. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott földtulajdonon épült).

Határozatlan idejű szerződés, 2006. március 1-től hatályos.

Csányi Alapítvány a Gyermekekért ellátási szerződés nem kötelező feladat ellátására. Alternatív nappali ellátás (tehetséggondozás) végzésére, melyhez az önkormányzat a Szent I. u. 14. alatt ingyenes irodahelyiséget biztosít.

Határozatlan idejű szerződés, 2007. október 1-től hatályos.

Baranya Megyei Önkormányzat Közegészségügyi Narkomán Fiatalokat Gyógyító-Foglalkoztató Közalapítvány (INDÍT Közalapítvány) feladat-ellátási szerződés, a nappali ellátás kötelező feladat a felsoroltak közül. Szenvedélybetegek közösségi ellátása, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása biztosítása. Feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Béke u. 47. (önkormányzati tulajdonú, ingyenes használatba adott ingatlan).

Határozatlan idejű szerződés, 2008. január 1-től hatályos.

Magyar Vöröskereszt Somogy Vármegyei Egyesülete feladat-ellátási szerződés, ami kötelező feladat. Népkonyha, utcai szociális munka, nappali melegedő, éjjeli menedékhely, hajléktalanok átmeneti otthona ellátások biztosítása. Feladat ellátás helyszíne: Kaposvár, Kanizsai u. 56.

Határozatlan idejű szerződés, 2008. január 1-től hatályos.

Baptista Tevékeny Szeretet Misszióval feladat- ellátási szerződés, kötelező feladat ellátására. Pszichiátriai betegek nappali ellátása.

Határozatlan idejű szerződés, 2022. október 1-től hatályos

Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása:

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége - röviden SINOSZ - közhasznú társadalmi, érdekvédelmi szervezet.

A Szövetség a siketek és nagyothallók szakmai érdekvédelmi szervezeteként segíti, támogatja a siket és nagyothalló embereket a társadalmi beilleszkedésben, az egyéni érvényesülésben.

A Szövetség segítséget nyújt tagjai számára az információk akadálymentes eléréséhez, a munkavégzéshez, támogatja az önálló életviteli törekvéseket, kedvezményes utazási és

üdülési lehetőséget biztosít, kulturális, sport, szabadidős tevékenységeket szervez, szolgáltatásokat – jelnyelvi tolmácsszolgálat, jogsegélyszolgálat, pszichológiai tanácsadás – nyújt, szakmai találkozókat szervez. Hasé címen havi lapot ad ki és honlapot működtet. Közösségi programjait megyei és országos szinten akadálymentesen teszi elérhetővé tagjai számára.

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége, mint közhasznú országos érdekvédelmi szervezet a Magyarországon élő siketek és nagyothallók társadalmi integrációjának előmozdításáért tevékenykedik. Ennek érdekében a jogszabályokban foglaltak megvalósításának szorgalmazásával segíti életminőségük javulását, valós szükségleteken és igényeken alapulva ösztönzi az akadálymentesítési folyamatokat, közösségi színtereket, szolgáltatásokat biztosít.

Kaposvári Hallássérültek Sport Egyesülete: Az egyesület feladatának tekinti a siket és nagyothalló személyek testi és fizikai nevelését, fejlesztését és ezen tevékenységek irányítását. Fontosnak tartják a siket sportolók egyesületei közötti kapcsolatok elősegítését. Az egyesület a feladatai ellátása során együttműködik más szervezetekkel, közhasznú sporttevékenysége körében nyújtott szolgálatait az egyesület tagságán kívül bármely harmadik személy is igénybe veheti.

A kaposvári székhelyű ÉFOÉSZ **Értelmi Sérültek Somogy Megyei Egyesületének** célja Somogy megye területén élő értelmi sérült gyermekek, fiatalok, felnőttek és családjaik társadalmi hátrányainak csökkentése, érdekeik érvényesítése, védelme, képviselése, emberi és állampolgári jogaik, társadalmi integrációjuk, szociális biztonságuk, rehabilitációjuk támogatása, esélyegyenlőségük megvalósításának elősegítése, az önmagukért érzett felelősség egyidejű kialakításával, a problémamegoldó képesség erősítésével annak érdekében, hogy az önálló életkezdetük, életvezetésük minél sikeresebb legyen.

További cél az értelmi sérült emberek szabadidő szervezésének, tehetséggondozásának, egészségvédelmének támogatása, a szegregáció csökkentése, ezért integrációs és kulturális programokat, szülő-gyermek kapcsolatot erősítő családi napokat szervez.

Hátránykompenzációval, tehetséggondozással lehetőséget biztosít a komplex személyiségfejlődésre, a munka világába történő sikeres beilleszkedésük elősegítésére, rehabilitációjukra.

Segítséget nyújt olyan fogyatékkal élőket érintő ügyekben, ahol a törvény lehetővé teszi az érdekképviselői szervek állásfoglalását.

Az egyesület, segítő szolgálataival hatékony országos érdekképviselőre képes. Folyamatosan megvalósítja a fogyatékos embereket gondozó társadalmi szervezetek és alapítványok igényéhez igazodó teljes körű érdekképviselőt, erőforrásainak arányában segíti működésük biztonságát.

Tagok lehetnek a fogyatékkal élő személyek, családtagok, szakemberek, magánszemélyek, akik érzékenyek a célok iránt.

Tevékenységeiben épít az önkéntes személyek és szervezetek széleskörű bevonására, aktivitására.

Az egyesületen belül működő Önálló Életviteli Centrum további szolgáltatásokat nyújt a fogyatékos emberek mindennapi életéhez, jogi, pszichológiai, egészségügyi, szociális, életvezetési területen. A szükséges infrastruktúrát az Önálló Életviteli Centrum irodáját és a Fogyatékos Fiatalok Közösségi helyiségét Kaposvár város önkormányzata biztosítja.

A Fogyatékkal Élők Somogy Megyei Sportszövetsége 2004 óta szervezi és irányítja Somogy megyében a sérült emberek sportjában folyó tevékenységeket és képviseli tagjai érdekeit. Célja, az egészséges életmódra nevelés és figyelemfelhívás a testmozgás fontosságára, valamint verseny és szabadidősport rendezvényekkel a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának elősegítése. Tagszervezetei valamennyi fogyatékoságtípust reprezentálják (értelmi fogyatékosok, mozgássérültek, érzékszervi fogyatékosok). A sportszövetség koordinálja a tagszervezetek tevékenységét, sportszakmai támogatást biztosítva számukra.

Lebonyolítja a felmenő rendszerű diákolimpiai sportversenyeket és integrált szabadidősport programokat szervez. 2019-ben házigazdája volt a kispályás labdarúgás országos diákolimpiai döntőjének.

Sportágválasztó rendezvényekkel járul hozzá a tehetségek felkutatásához, az utánpótlás neveléshez.

Nagy tömegeket megmozgató egészségnapjain a fogyatékkal élők és épek együtt mozognak, megismerkednek az egészséges életmód elemeivel, a tudatos táplálkozással, szűrővizsgálatokon vesznek részt.

A Magyar Parasport Napjának központi programját 2018 óta a sportszövetség rendezi. A nap során parasport bemutatók, érzékenyítő osztályfőnöki órák zajlanak, amelyeken lehetőség nyílik sikeres parasportolókkal való találkozásra.

A versenyek, rendezvények színvonalas lebonyolításához Kaposvár városa a sportlétesítmények biztosításával járul hozzá.

A Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete több fajta feladat végzésével is tevékenyen részt vesz a célcsoportok esélyegyenlőségének javítása érdekében.

A Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete rendelkezik a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjával. A munkatársak több, mint fele megváltozott munkaképességű.

Ifjúsági Vöröskereszt

Az Ifjúsági Vöröskereszt az elmúlt években fontos feladatokhoz jutott Somogy megyében is. A Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete egyik kiemelt feladatként kezeli az ifjúsági munkát, ennek megfelelően számos program várja az ifjúsági önkénteseket és azokat a fiatalokat is, akik még nem tagjai az Ifjúsági Vöröskeresztnek, csak ismerkednek vele.

Évről évre visszatérő versenyük az elsősegélynyújtók versenysorozata, 2017-ben Kaposvár Megyei Jogú Város együttműködésével városunkban rendezték meg a 46. Országos Elsősegélynyújtó Verseny döntőjét. A nagyszabású rendezvényen (60 csapat, kb. 600 fő) nagy szerepet vállaltak az ifjúsági önkéntesek.

Ezen kívül elsősegélynyújtó- és baleseti szimulációs bemutatókkal is színesítik az ifjúsági önkéntesek az iskolák és egyéb partnerszervezetek egészségnapjait, rendezvényeit. Képzett elsősegélynyújtóik nagyon sok városi rendezvényen feltűnnek, mivel szolgálatot látnak el a nagyobb létszámú embert vonzó eseményeken. A gyűjtésekből sem maradnak ki a fiatalok: számos országos kampányban álltak ki az Ifjúsági Vöröskeresztesek a perselyek mellé, segítve ezzel a rászorulókat boldogabb karácsonyát, vagy éppen az árvízkárosultak segélyezését.

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) alapján a települési önkormányzatoknak, így Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a közfeladat ellátásában korábban betöltött szerepe jelentősen átalakult. 2013. január 1-től az önkormányzatok fenntartásában lévő köznevelési intézmények fenntartói feladatainak megszervezésében, a köznevelési feladatok irányításában változás állt be, a Nkt. szerint az állam gondoskodik – az óvodai nevelés kivételével - a köznevelési feladatok ellátásáról. A települési önkormányzatok és társulásaik fenntartásában lévő köznevelési intézmények közül az óvodák kivételével átvételre kerültek a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába.

Az óvodai feladatok ellátására Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Orci, Zimány, Magyaregres és Patalom településekkel kötött feladat ellátási szerződést, amelyek nevelési évenként kerülnek meghosszabbításra.

Szociális ellátás:

A Kaposvár-Sántos Szociális Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működik a Kaposvári Szociális Központ. Az intézmény feladatai körébe a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a pszichiátriai betegek közösségi ellátása, a szenvedélybetegek közösségi ellátása, az időskorúak nappali ellátása, fogyatékosok nappali ellátása, a szociális étkeztetés valamint az idősek bentlakásos ellátása tartozik.

A társulási szerződést a felek évenként felülvizsgálják, közös megegyezéssel hosszabbítják további egy évre.

Gyermekjóléti ellátások:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működik a Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság (GESZ). A GESZ önálló intézményegységeként működik 2017. január 1-jétől a Bölcsődei Központ, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ. E két intézményegység az ezt megelőző időszakban a Kaposvár- Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működött.

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:

KMJV Roma Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenysége a 3.8 pontban bemutatva

Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata fontosnak tartja az együttműködést, a partneri viszonyt a nonprofit szervezetekkel, valamint elismeri, hogy az önkéntes és civil szerveződések alapuló közösségi szektor meghatározó és létfontosságú szerepet tölt be a társadalomban, Kaposvár jelenében és jövőjében egyaránt.

Az Önkormányzat alapelveként fogalmazta meg, hogy az önkormányzati feladatok, szolgáltatások ellátásába és a döntés-előkészítési folyamatba – folytatva az eddig követett gyakorlatot- mind szélesebb körben kívánja bevonni a civil szférát. Hosszabb távon és folyamatosan számít a nonprofit szektor által nyújtott szolgáltatásokra, és egyben vállalja, hogy a feladatok ellátásához szükséges pénzügyi, szakmai, infrastrukturális segítséget lehetőségeihez mérten biztosítja amellet, hogy hangsúlyozza civil szervezetek mind nagyobb fokú önállóságának fontosságát.

Jelenleg **280** regisztrált civil szervezet, illetve alapítvány található Kaposvár város honlapján. a civil oldalon Kaposvár Önkormányzatának pozitív hozzáállását a civil társadalomhoz, jól mutatják a Civil Koncepció preambulumban megfogalmazott vállalásai, mely így hangzik:

„Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata elismeri, hogy az önkéntes és civil szerveződések alapuló közösségi szektor létfontosságú szerepet tölt be a társadalomban, Kaposvár életében.”

Napkerék Egyesület: Kulturális tevékenység, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, felzárkóztató programok, tehetséggondozás, egészségügyi felvilágosító és szűrővizsgálatok szervezése, kisebbségekkel, valamint határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

Vadvirág Alapítvány: Küldetésük, hogy a sérült gyerekeknek a nekik legmegfelelőbb terápiát nyújtsák, lehetőség szerint integrált és családbarát módon, magas szakmai színvonalon. Szeretnének hozzájárulni ahhoz, hogy kihozzák magukból a sérült gyerekek a maximumot.

Céljuk, hogy lehetőség szerint ugyanazt az utat járják be felnőtté válásukig, mint ép társaik, miközben környezetük is megtanulja a segítségnyújtás humánus módját.

Add a kezéd Alapítvány: Az alapítvány 1994-es megalakulása óta a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény sajátos nevelési igényű tanulóinak szabadidős, kulturális és sporttevékenységét támogatja. A támogatott iskola tanulólétszáma megközelíti a négyszáz főt. A tanulók között jelentős a fogyatékoságukon túl szociális hátrányokkal küzdő gyermekek száma.

"BOROSTYÁNVIRÁG" alapítvány a család nélkül megszületett gyermekek és fiatal anyák megsegítésére: 1997 áprilisában alakult azzal a céllal, hogy segítse a támogató családdal nem rendelkező, kisgyermekes, fiatal anyákat. Az alapítvány egy intézményt tart fent, a Borostyánvirág Anyaotthont, amely 1998. március 1-jén nyitotta meg kapuit.

Ki-Látás Közhasznú Alapítvány: 2007 decembere óta működik, elsődleges profilja az elemi rehabilitáció szintjén, a látássérült kliensek felkészítése az önálló életvitelre. Hosszú távon teljes értékű megoldásnak foglalkozási rehabilitációval kiegészített szolgáltatást nyújt.

Mondj Igent a Gyerekkora Egyesület: Az egyesület céljai közt szerepel egy olyan szakmai támogató közeg létrehozása, amely a korai időszakban támogatja mind a szülőket a gyermek nevelésében, mind pedig a gyermekek bio-pszicho-szociális fejlődését. A közösség tagjai vallják, hogy a gyermek oktatásának, nevelésének útja az élményszerű megismerés. A felnőtt feladata, a gyermek e semmi mással nem helyettesíthető tevékenységéhez igazítani a kultúra, a műveltség átadását. Az Egyesület ezen célkitűzés keretében aktívan részt kíván venni olyan programok megvalósításában, amelyek célja a gyermek, játékos, intuitív, élményszerű tapasztalása, ezáltal a rugalmas, kreatív személyiség kialakítása. Az élménypedagógia, művészetpedagógiák – zene, tánc, dráma, báb- és az alternatív pedagógia területéhez kapcsolódó foglalkozások, foglalkozássorozatok szervezése, ezáltal a gyermek és fiatal korosztály fejlesztése. Iskolarendszeren kívüli és szabadidős oktatási programok létrehozása, lebonyolítása.

Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete: 1980-ban alakult, célja a mozgássérültek érdekvédelme, összefogása, a társadalmi és kulturális életbe való bekapcsolódásuk elősegítése az egyéni erőfeszítések összefogásával és a társadalmi környezet támogatásával.

Nagycsaládosok Kaposvári Egyesülete: 1989-ben alakult. Jelenleg olyan 150 kaposvári és Kaposvár környékén élő családot tudhat tagjaként, ahol a családokban minimum 3 gyerek nevelkedik. Célja, hogy a nagycsaládok egymást ismerő és segítő közösséggé szervezze érdekeiket helyi szinten is képviselje.

Magyar Cukorbeteg Kaposvári Egyesülete: - Az Egyesület célja, az egyesületekre vonatkozó jogszabályok megtartásával Kaposvár és vonzáskörzete, illetve Somogy Megye területén élő cukorbeteg helyes életmódja kialakításának elősegítése tanácsadások és segítségnyújtás útján, valamint a diabétesz megelőzésével összefüggő egészségnevelő tevékenység kifejtése, továbbá - jogszabályi keretek között - cukorbetegek érdekeinek képviselete, illetőleg érdekeinek érvényesítése országos hatáskörű szerveknél, más hatóságoknál, illetőleg különböző fórumokon.

SINOSZ Somogy Megyei Szervezete: elősegíteni a régióban élő hallássérültek habilitációját, rehabilitációját, érdekvédelmét, érdekképviseletét.

Somogy Megyei ILCO Klub: célja és feladata a megyében és a hozzá forduló más megyében élő stomás emberek személyre szóló lelki és fizikai utógondozása, a fejlett rehabilitációs metódusok elterjesztése, a tagság szociális helyzetének felmérése és lehetőség szerinti megsegítése, szükség szerint a betegek látogatása, a betegség megelőzése, illetve korai felismerési lehetőségeinek propagálása.

Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete: Céljuk, e hátrányos helyzetű csoport esélyegyenlőségét elősegíteni, illetve, hogy minél több látássérültet irányítsanak és juttassanak elemi és foglalkoztatási rehabilitációs lehetőséghez, valamint életvitelüket könnyítő segédeszközökhöz. Rendszeresen szerveznek számukra egészségügyi rehabilitációt célzó programokat, kulturális és közösségi rendezvényeket. Oktató szervezetekkel együttműködve lehetőség szerint látássérültjeiknek speciális tanfolyamokat indítanak.

Irodájuk szociális információs szolgáltatás nyújt minden látásában akadályozott somogyi állampolgárnak.

Lisztérzékenyek Érdekképviselőinek Országos Egyesülete: Kaposvári csoport célja a lisztérzékeny betegek tájékoztatása, érdekeik képviselése, anyagi terheik legalább részbeni kompenzálása és a betegség ismertségének javulása

A Rákbetegek Országos Szervezetének Kaposvári tagszervezete "VIKTÓRIA" klub néven működik. Feladatuk a daganatos- főleg mell műtött betegek segítése. Olyan támogató programok tartása, melyre nagy szüksége van a betegeknek. Fontos a gyógyulás mellett a lelki segítség is, fontos az együtt töltött idő, melyben egymást erősítve igyekeznek meggyógyulni.

Vesebetegek Somogy Megyei Egyesülete: a vesebetegségek különböző stádiumaiban szenvedő tagok és az Egyesületen kívülállók körében a társadalom és az egyén közös érdekeinek kielégítésére irányuló egészség megőrzési, egészségügyi rehabilitációs tevékenységet folytat; - érdekképviselőt biztosít a vesebeteg embereknek.

A Nemzeti Fogytékosságügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.: feladata a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának és komplex (re)habilitációjának elősegítése, a komplex rehabilitációban közreműködők tevékenységének összehangolása. Céljait – mint nagy szakmai tudásbázissal rendelkező módszertani fejlesztéseket generáló, szakmai műhelyeket működtető és felnőttképző intézmény, továbbá mint pályázató szervezet valósítja meg.

Az NFSZK Nonprofit Kft., úgy alakította ki szervezeti rendjét, hogy azok lefedjék a fogyatékos emberek érdekében történő fejlesztések területeit és megfeleljenek a hazai és nemzetközi jogszabályokban megfogalmazott elvárásoknak. A Szervezet által koordinált és lebonyolított szakmai fejlesztések pénzügyi kereteit az Új Széchenyi Terv, az Országos Fogytékosságügyi Program, illetve más jogszabályokban nevesített a hazai költségvetésben a feladatokra szánt források biztosítják. A szakmai munkát a Fogytékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény, valamint az Európai Fogytékosságügyi Stratégia 2010-2020 alapján szervezik. Több kiemelt szakmai programot valósítanak meg a foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra történő belépés ösztönzése, a minőségi oktatás és általános hozzáférés biztosítása, valamint a társadalmi befogadás és részvétel erősítése érdekében.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek bevonása a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába:

A helyzetelemzés elkészítése és az intézkedési terv megalkotása során - az adatgyűjtéshez és a problémák feltárásához - személyes konzultáció illetve írásos anyag eszközeivel több civil szervezet, hivatal, intézmény és nemzetiségi önkormányzat nyújtott segítséget számunkra:

- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Napkerék Egyesület Somogy Megyei Esélyteremtési és Önkéntes Ház
- Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
- Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesülete
- Borostyánvirág Anyaotthon
- Somogy Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály
- Kaposvári Fejlesztési Központ Nonprofit Kft.
- Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete
- Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete
- Kaposvári Fogyatékos Fiatalok Teljes Életért Alapítvány
- Kaposvári Szociális Központ

A fenti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a lakosság, valamint az esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzat illetve egyéb állami vagy önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházak számára elérhető Kaposvár város (www.kaposvar.hu), valamint a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság honlapján.

A magánszemélyek valamint a különböző szervezetek észrevételeket tehetnek az e célra létrehozandó eselyegyenloseg@kaposvar.hu e-mail címen.

A helyi esélyegyenlőségi tervben érintett célcsoportok javaslataikkal fordulhatnak érdekképviselői szerveikhez is, akik azokat továbbítják a HEP Fórum munkacsoportjai felé.

10. A HEP Intézkedési Terve (HEP IT)

10.1. A helyzetelemzés megállapításának összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	magas infláció és emelkedő energiaárak	pénzbeli és természetbeni támogatás nyújtása
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	roma családok integrációja	programok a roma családok integrációjának elősegítése érdekében
	mélyszegénységben élők rossz egészségi állapota	egészséggel kapcsolatos helyes információk átadása, kihelyezett szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrző programok lebonyolítása
	alacsony komfortfokozatú bérlakások	alacsony komfortfokozatú lakások felújítása, komfortfokozat növelése
	rossz lakhatási körülmények	felmérés készítése a romák/ érintett családok lakhatási körülményeire vonatkozóan
Gyermekek	jelzőrendszeri tagok eltérő intenzitású együttműködése	jelzőrendszer erősítése, együttműködés javítása, szakmaközi megbeszélések, esetkonferenciák és esetmegbeszélések megtartásával
	iskolai elmorzsolódás, iskola elhagyás	az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység kiépítése, szakmaközi együttműködés kialakítása
	a családban megjelenő szenvedélybetegségek okozta hátrányok	prevenációs programok szervezése, Információs Pontok működtetése
	korai fejlesztést igénylő gyermekek száma	korai fejlesztést támogató pályázatok feltérképezése,
	mozgássérült gyermekek integrációja	köznevelési intézmények komplex akadálymentesítése
	gyerekekkel kapcsolatos kiadások	szociális támogatások nyújtása (beiskolázási segély, időszaki támogatás, ösztöndíjak)
	kevés az utazó gyógypedagógus és az egy gyerekre fordított fejlesztési idő	fejlesztő pedagógus számának emelése
	helyi közösség megtartó erejének hiánya	helyi kezdeményezések ösztönzése, Jelenlét Ház közösségfejlesztő tevékenységének folytatása (pályázati forrás esetén)
	fogyatékos gyermekek számára nyújtott szolgáltatások bővítése	fogyatékosügyei tanácsadás működtetése (forrás esetén), a társszakmák együttműködésének javítása

	fogyatékos gyermekek rövid időre történő felügyeletének hiánya	Fecske program
	önkéntesen igényelhető, gyermekek átmeneti elhelyezés lehetőségének hiánya	gyermekek átmeneti otthona működtetése, helyettes szülői ellátás újraszervezése
	gyermekek alacsony digitális kompetencia szintje	óvodai és iskolai csoportok számára digitális kompetenciafejlesztő, pályaaorientációt támogató foglalkozások biztosítása, technológiai eszközbeszerzés
	allergiás, cukorbeteg gyerekek számának növekedése, egészségügyi veszélyhelyzetek kezelése a feladatellátási helyeken	újra élesztő készülékkel, anti-hisztamin injekcióval történő ellátása a feladat ellátási helyeknek, elsősegély nyújtásra történő felkészítés
Nők	családon belüli erőszak	krízis ambulancia működtetése, társadalmi szemlélet formálás
	nőket ért hátrányok a munkavégzés során	részmunkaidős foglalkoztatás segítése, képzések/ átképzések szervezése ezekkel kapcsolatos pályázatok figyelése,
	kisgyermekes (babakocsis) anyák közszolgáltatásokhoz történő hozzáférése	intézmények akadálymentesítése, tömegközlekedés igénybevételének támogatása
	egyedülálló anyák nehéz helyzete	az Egyedülálló Szülők Klub Alapítvány kaposvári csoportjának
Idősek	Alzheimer kórral, időskori demenciával élők ellátása	demenciával élők és családjuk elérése, támogatása, „Alzheimer café”
	magas gyógyszerköltségek, rossz anyagi helyzet	gyógyszertámogatás, Támogatás „Idősek Világnapjára”
	mozgásszegény életmódból eredő egészségromlás	„Kortalan Torna” program, szűrőprogramok
	elmagányosodás	közösségi programok célzott szervezése, az internetben való jártasság megszerzésének támogatása
	a belföldi utazás, pihenés, főleg az alacsony jövedelemmel rendelkező idősek számára nem elérhető	őszi táborok szervezése
	magas várólista az idősek bentlakásos intézményeibe	új férőhelyek létrehozása- pályázati forrásból lehetséges
	időseket ért abúzusok száma, melyek lehetnek rosszul gondozás, elhanyagolás, bántalmazás, anyagi visszaélés. gyakran válnak áldozatává trükkös vagy internetes csalónak.	felvilágosítás, megelőzés, jelzőrendszer
	A családok magukra vannak utalva a gyógyíthatatlan betegek ápolásában és a veszteség feldolgozásában	Hospice-ház létrehozása, házi segítségnyújtás megerősítése
	A fekvőbeteg intézmények az akut ellátást már nem igénylő időseket haza bocsátják, így az önmaguk állatására gyakran képtelen betegek ápolása, gondozása nem megoldott.	Házi segítségnyújtás megerősítése

Fogyatékos- sággal élők	fogyatékos-ságból adódó igények	az intézmények folyamatos akadálymentesítése
	nincs akadálymentesített szociális bérlakás	bérlakások akadálymentesítése a lakók szükségei alapján

10.2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1.	Megélhetési és lakhatási problémák csökkentése	magas infláció és emelkedő energiaárak	szociálisan rászoruló családok megélhetési gondjainak csökkentése	„A városért”	Új Roma Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia, Időügyi Nemzeti Stratégia	pénzbeli és természetbeni támogatások nyújtása	KMJV Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	<i>folyamatos</i>	megélhetési gondokkal küzdők számának csökkenése	költségvetés alapján	folyamatos	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1.	roma integráció segítése	roma integráció	roma integrációs törekvések hatékonyságának növelése	Antiszegregációs terv	Új Roma Stratégia	társadalmi ,integrációs célú pályázatok vállalásai, roma referens további alkalmazása	KMJV Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	<i>folyamatos</i>	pályázatokban vállalt indikátorok	pályázati forrás civil szervezetek tapasztalatának, munkaerejének bevonása	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján , roma referens esetében folyamatos	

2.	mélyszegénységben élők rossz egészségi állapotának javítása	rossz egészségi állapot	egészségromlás megállapítása, lehetőség szerint az egészségi állapot javítása	Antiszegregációs terv „Egészséges Kaposvár 2030”	Új Roma Stratégia	egészséggel kapcsolatos helyes információk átadása, kihelyezett szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrző programok lebonyolítása	KMJV Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	2030.	rossz egészségi állapottal rendelkezők száma, egészségügyi szűréseken résztvevők száma	pályázati forrás civil szervezetek tapasztalatának, munkaerejének bevonása	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
3.	alacsony komfort fokozatú lakások felújítása, komfort fokozatának növelése	alacsony komfort fokozatú lakások	felújított, magasabb komfort fokozatú lakások számának növelése	Antiszegregációs terv, ITS,	Új Roma Stratégia,	alacsony komfortfokozatú lakások felújítása, komfortfokozatának növelése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	pályázat szerint	felújítással és/vagy komfortfokozat növeléssel érintett lakások száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
4.	lakhatási körülmények felmérése a roma, mélyszegénységben élő lakosság körében	rossz lakhatási körülmények	lakhatási körülmények javítása	„A városért”	Új Roma Stratégia,	lakhatási körülmények felmérése a roma és a mélyszegénységben élő lakosság körében, valamint a 2022. évi népszámlálási adatok elemzése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Kaposvári Roma Nemzetiség Önkormányzata	2028. június	lakások száma, komfort fokozata	humán erőforrás	a lakáskörülmények megismerése egy későbbi beavatkozás céljából	

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1.	jelzőrendszer erősítése	a társszervek által érzékelt családokat/gyermeket érintő problémák késedelmes jelzése	a társszervek által érzékelt családokat/gyermeket érintő problémák időben történő jelzése	„A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	szakmaközi megbeszélés, esetkonferencia és esetmegbeszélés keretében a tagok aktivizálása, új tagok felkeresése	Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	folyamatosan	jelzések száma, intézkedések száma, értékelése	humán erőforrás	jelzőrendszer megfelelő működtetése	

2.	iskolai lemorzsolódás, iskola elhagyás megelőzése	iskolai lemorzsolódás és iskola elhagyás	tankötelezettség teljesítésnek ösztönzése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység	Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	2018.09.01-től (a rendelkezésre álló szakemberek számától függően) folyamatosan	óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységben résztvevők száma	humán erőforrás	óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység minden köznevelési intézményben történő biztosítása (megfelelő számú szakemberek jelenléte esetén)	
3.	szenvedélybetegségek, függőségek okozta hátrányok kezelése	a családban megjelenő szenvedélybetegségek, függőségek okozta hátrányok	a családban megjelenő függőségek, szenvedélybetegségek miatt védelembe vett gyermekek számának csökkenése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	függőségekkel kapcsolatos prevenciós programok szervezése Az Ökumenikus Segélyszervezet által működtetett Információs Pontok működésének segítése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	védelembe vett gyermekek száma	pályázati források	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
4.	korai fejlesztő tevékenység biztosítása	korai fejlesztést igénylő gyermekek ellátása	fejlesztésre szoruló gyermekek hozzáféréseinek biztosítása	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Korai fejlesztés megvalósítása, a pályázati források feltérképezése, Biztos Kezdet Gyerekház által 0-3 éves kisgyermekek fejlesztése, különböző fejlesztések biztosítása ingyenesen	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	korai fejlesztést igénybevevő gyermekek száma	pályázati források	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	

5.	önkormányzati óvodák akadálymentesítése	az intézmények bejárata ugyan akadálymentes, de belépve már nincs akadálymentesítve az épület	minden mozgássérült gyermek, aki olyan intézménybe jár, ahol az alapító okiratban szerepel az integráció lehetősége, akadálymentes környezetbe járhasson.	Intézményi esélyegyenlőségi tervek Alapító okiratok	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	épületek korszerűsítése, lehetőségek felkutatása a belső terek átalakítására.	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	<i>folyamatos</i>	akadálymentes intézmények száma	pályázati források	folyamatos	
6.	hátrányos helyzetű gyermekek számára a továbbtanulás lehetőségének megkönnyítése	hátrányos helyzetű gyermekek számára a szülők nehezen biztosítják a továbbtanulás lehetőségét	a közép-, és felsőfokú oktatásban növekedjen a hátrányos helyzetű gyermek száma	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	roma ösztöndíj, BURSA ösztöndíj, felsőoktatásban tanulók lakhatási támogatása	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	<i>folyamatos</i>	megállapított támogatások száma	költségvetés alapján	a közép-, és felsőfokú oktatásban növekszik a hátrányos helyzetű gyermek száma	
7.	fejlesztő pedagógusi státuszok	minden önkormányzat által fenntartott óvoda alapító okiratában szerepel az integráció, egyre több a sajátos nevelési igényű kisgyermek. Kevés az utazó gyógypedagógus, valamint az egy gyermekre fordított fejlesztési idő.	minden óvoda rendelkezzen egy fő fejlesztőpedagógusi státusszal, hogy minél több kisgyermek juthasson szakszerű fejlesztéshez.	Alapító okiratok SZMSZ-ek Pedagógiai Programok	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	humán erőforrás bővítése, melyhez költségvetési támogatás szükséges	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	<i>folyamatos</i>	fejlesztő pedagógus státusz szám	pénzügyi források humán erőforrás	folyamatos	

8.	beiskolázási segély	magas tanszerköltségek	tanszerköltségek enyhítése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	anyagi támogatás a tanszerek megvásárlásához	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	megállapított támogatások száma	költségvetés alapján	minden gyermek hozzájut a szükséges tanszerekhez	
9.	időszaki támogatás	a beteg és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nem minden esetben jutnak speciális diétához	a speciális diéta költségei enyhítése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	anyagi támogatás a speciális diéta költségeinek csökkentéséhez	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	megállapított támogatások száma	költségvetés alapján	minden gyermek hozzájut a szükséges speciális diétához	
10.	Jelenlét Ház közösségfejlesztő tevékenységének folytatása	helyi közösség megtartó erejének hiánya	helyi közösség megtartó erejének növelése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Jelenlét ház (és tanoda jellegű szolgáltatás) működtetése - elsősorban a halmozottan hátrányos helyzetben élők számára	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	igénybe vevők száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
11.	fogyatékos-ság-ügyi tanácsadás működtetése, társszakmák együttműködésének javítása	fogyatékos személyek számára nyújtott szolgáltatások bővítése	fogyatékos-ság-ügyi tanácsadás működtetése	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	fogyatékos-ság-ügyi tanácsadás elérhetőségének biztosítása	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	igénybe vevők száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
12.	Fecske program	fogyatékos gyermekek rövid időre történő felügyeletének hiánya	fogyatékos gyermekek felügyeletének biztosítása	„ A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	fogyatékos gyermekek rövid időre történő felügyeletének biztosítása	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	2028. június	igénybe vevők száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	

13.	újra élesztő készülékek, Anti-hisztamin injekciók elhelyezése elsősegélynyújtásra alkalmas szakemberek képzése minden feladatellátási helyen	allergiás illetve cukorbeteg gyermekek/ tanulóknak számának növekedése	Feladatellátási helyeken bekövetkezett egészségügyi vészhelyzet / haláleset csökkentése	„A városért” Egészséges Kaposvár 2030	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	újra élesztő készülékek, Anti-hisztamin injekciók elhelyezése elsősegélynyújtásra alkalmas szakemberek képzése minden feladatellátási helyen	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folymatos	egészségügyi veszélyhelyzetek/ haláleset számának csökkenése a feladatellátási helyeken	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
14.	óvodai és iskolai csoportok számára digitális kompetenciafejlesztő, pályaaorientációt támogató foglalkozások biztosítása, technológiai eszközbeszerzés	gyermekek alacsony digitális kompetencia szintje	digitális kompetencia növelése, digitális eszközök tudatos használata	„A városért”	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	óvodai és iskolai csoportok számára digitális kompetenciafejlesztő, pályaaorientációt támogató foglalkozások biztosítása, technológiai eszközbeszerzés	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folymatos	igénybe vevők száma	pályázati erőforrás, humán erőforrás,	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
III. A nők esélyegyenlősége												
1.	nőket érintő erőszak, párkapcsolati erőszak elleni küzdelem	családon belüli erőszak	családon belüli erőszakot elszenvedők segítése, a probléma korai felismerése, megelőzése. Krízis helyzet segítése	„A városért”	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	krízisambulancia működtetése, a problémára irányuló társadalmi szemlélet formálás segítése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folymatos	szolgáltatást igénybe vevők száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
2.	akadálymentesítés és	nehéz a közlekedés babakocsival (aluljáróban, intézményekben)	kismamák közlekedésének könnyítése	„A városért”	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	intézmények akadálymentesítése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folymatos	akadálymentesített közintézmények száma	pályázati forrás és költségvetés alapján	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján folyamatos	

3.	munkavállalás esélyeinek növelése	nőket ért hátrányok a munkavállalás során	női munkavállaló- kat ért hátrányok és a női munkanélküliség csökkentése	„A városért”	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalom- ban” (2021- 2030)	munkaerő- piaci szolgáltatá- sokhoz, képzési (átképzési lehetőségek- hez való hozzáférés javítása, részmunkai- dős foglalkoz- tatás elősegítése, ezzel kapcsolatos pályázatok figyelése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	foglalkoztatási adatok	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
4.	az Egyedülálló Szülők Klub Alapítvány kaposvári csoportjának létrehozása	egyedülálló anyák nehéz helyzete	egyedülálló anyák érdekeinek, segítése, helyzetének javítása	„A városért”	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalom- ban” (2021- 2030)	az egyedülálló anyák részére segítség nyújtása a gyermek nevelésében, szükség szerint ellátásában	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat FICSAK Kaposvár Alapítvány	folyamatos	a szolgáltatást igénybe vevők száma	pályázati forrás civil szervezetek tapasztalatának, munkaerejének bevonása	folyamatos	

IV. Az idősök esélyegyenlősége

1.	Alzheimer kórral élő illetve demens betegeket ellátó családok segítése	az Alzheimer kórral élők számának növekedése, a gondozásuk- kal felmerülő problémák a betegeket ellátó családokban	demenciával élők és családjuk elérése, támogatása.	„A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A házi segítségnyúj- tás megerősítése az alapszolgál- tatásokon belül., ami egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idős számára, másrészt tehermentesí- tené a családot.	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatosan	a programmal elért családok száma	Idősügyi Infokommuniká- ciós Program keretében	a programban biztosítottak alapján	

2.	gyógyszer-támogatás	magas gyógyszerköltségek	gyógyszerköltségek enyhítése	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	anyagi támogatás a gyógyszerek megvásárlásához	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatosan	megállapított támogatások száma	költségvetés alapján	folyamatos	gyógyszer-támogatás
3.	idősek egészségi állapotának megőrzése	mozgás szegény életmódból kialakuló egészségromlás	egészségmegőrzés, prevenció	„ A városért” Egészséges Kaposvár 2030.	Idősügyi Nemzeti Stratégia	idősek részére szervezett, csoportos sporttevékenység szervezése, biztosítása („Kortalan Torna Program”) szűrőprogramok szervezése	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatosan	programokon résztvevők száma	önkormányzati költségvetésből	folyamatos	
4.	idősek elmagányosodásának megelőzése	az idősek között magas az egyedül élők száma, gyerekek elköltöztek, elmagányosodás,	egyedül élő idősek számára közösségi együttlét lehetőségének biztosítása, internet jártasság fejlesztése	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	közösségi programok célzott szervezése az internet jártasság megszerzésén ek további támogatása	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	2028. június	programokon résztvevők száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
5.	idősek anyagi támogatása	idős és szociálisan rászoruló személyek	költségek enyhítése	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	támogatás az Idősek Világnapjára	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	megállapított támogatások száma	költségvetés alapján	folyamatos	
6.	őszi táborok szervezése	az alacsony nyugdíjak, nem teszik lehetővé az utazás, pihenés költségének vállalását	izoláció elkerülése, javuló életminőség	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Évente egyszer, jövedelemhez kötött párnapos tábor szervezése	civil szervezetek egyház	2028. június	A jelentkezők, majd résztvevők száma	pályázati forrás lehet	folyamatos	
7.	idősek bentlakásos intézményeiben új férőhelyek létrehozása	magas várólista az idősek bentlakásos intézményeiben	idősek teljeskörű ellátása	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	új férőhelyek létrehozása	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat, egyházak, civil szervezetek	folyamatos	a szolgáltatást igénybevevők száma	humán erőforrás, civil, egyházak bevonása, pályázati forrás	folyamatos	

8.	idősek biztonságának felvilágosítás	Egyre gyakoribb az időseket abúzusok száma, melyek lehetnek rosszul gondozás, elhanyagolás, bántalmazás, anyagi visszaélés. gyakran válnak áldozatává trükkös vagy internetes csalónak.	idősek biztonságának növelése	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	felvilágosítás, megelőzés, jelzőrendszer	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat, egyházak, civil szervezetek,	2028. június	elért idősek száma	humán erőforrás, civil, egyházak bevonása, pályázati forrás	folyamatos illetve megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége alapján	
9.	Hospice Ház létrehozása	A családok magukra vannak utalva a gyógyíthatatlan betegek ápolásában és a veszteség feldolgozásában.	A méltó elmúlás, fájdalom csillapítás és a családtagok mentális támogatása	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Hospice-ház létrehozása	Egészségügyi intézmények, egyházi, civil szervezetek, Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat,	folyamatos, az anyagi lehetőségektől és pályázati lehetőségektől függően	Az igénybevevő családok száma	pályázati forrás lehet	folyamatos	
10.	Házi segítségnyújtás megerősítése	A fekvőbeteg intézmények az akut ellátást már nem igénylő időseket haza bocsátják, így az önmaguk állatására gyakran képtelen betegek ápolása, gondozása nem megoldott.	A megfelelő ápolás, gondozás biztosítása, valamint a család tehermentesítése.	„ A városért”	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A házi segítségnyújtás megerősítése az alapszolgáltatásokon belül, ami egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idős számára, másrészt tehermentesítené a családot.	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos, az anyagi lehetőségektől és pályázati lehetőségektől függően	Az igénybevevők száma	humán erőforrás, pályázati forrás, költségvetés alapján	folyamatos	

V. Fogyatékosok esélyegyenlősége												
1.	Akadálymentesítés	Nem mindenhol történt még meg az akadálymentesítés, ezért a fogyatékosággal élők számára nehéz a szolgáltatások, ellátások igénybevétele.	törekvés a teljes körű akadálymentesítésre az önkormányzati fenntartású, vagy az önkormányzat kezelésében levő intézményekben	„ A városért”	Országos Fogyatékos-ságügyi Program	teljes körű akadálymentesítés	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Humánszolgáltatási Gondnokság	folyamatos, a fenntartó anyagi lehetőségétől függően	igénybevevők száma	humán, pénzügyi, technikai	egyszeri beruházást követően viszonylag kis pénzügyi ráfordítással fenntartható	
2.	Bérlakások akadálymentesítése	nincs akadálymentesített szociális bérlakás	akadálymentes bérlakások	„ A városért”	Országos Fogyatékos-ságügyi Program	bérlakások akadálymentesítésére vonatkozó igényének felmérése, lehetőség szerint az akadálymentesítés megvalósítása a indokolt esetben	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat	folyamatos	igényfelmérés, akadálymentes bérlakások száma	pályázati forrás	megvalósult pályázatok fenntartási kötelezettsége	

10.3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése:

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot működtet. A Fórum vezetője Bálizsné dr. Heizler Krisztina aljegyző.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata:

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása

- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportok működnek, akik aktívan részt vesznek az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői - akik egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is - összefogják a területükön tevékenykedő civil és egyéb szervezeteket, kikérlik véleményüket a HEP programmal kapcsolatban, kapcsolatot tartanak a Fórum vezetőjével.

Romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport vezetője: **Battyányi Beáta roma referens.**

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport vezetője: **Turnár Jánosné Kaposvári Szociális Központ igazgatója.**

Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport vezetője: **Nagyné Horváth Mónika népjóléti referens.**

Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport vezetője: **Battyányi Beáta civil referens.**

Gyermekek esélyegyenlőségével kapcsolatos munkacsoport vezetője: **Jászberényi Ágnes Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ szakmai vezetője.**

A HEP Fórum működése:

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

Monitoring és visszacsatolás:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság:

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program Kaposvár város honlapján történő nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum.

A létrehozott eselyegyenloseg@kaposvar.hu e-mail címen várjuk a magánszemélyek, valamint a különböző szervezetek észrevételeit, javaslatait.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző

rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség:

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester által **e feladatokkal megbízott alpolgármester** felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program,
  - figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat,
  - támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához,
  - kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás:

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP

Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

11. Elfogadás módja és dátuma

A Kaposvár Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 94/2023. (VI. 22.) számú határozatával elfogadta.

Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Program (melynek része az Intézkedési Terv) 2025. évi felülvizsgálatát megvitatta és a ...../2025. (.....) számú határozatával elfogadta.

Kaposvár, 2025. november 27.

*Szita Károly sk.
polgármester*